

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 1

2013 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISI İLE 2011 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TASARISI PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU GÖRÜŞME TUTANAKLARI

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)
BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)
SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)
KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

-----O-----

22.11.2012

İÇİNDEKİLER

KALKINMA BAKANLIĞI

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Türkiye İstatistik Kurumu

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Hazine Müsteşarlığı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (DDK Bütçesi)

Sermaye Piyasası Kurulu

SÖZ ALANLAR

BİRİNCİ OTURUM

4

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl)

4

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa)

12

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul)

14

MEHMET GÜNAL (Antalya)

16

ADİL KURT (Hakkâri)

18

MÜSLİM SARI (İstanbul)

21

SÜMER ORAL (Manisa)

24

RECAİ BERBER (Manisa)

26

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli)

28

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon)

30

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir)

32

İKİNCİ OTURUM

34

KAZIM KURT (Eskişehir)

34

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep)

35

ERKAN AKÇAY (Manisa)

36

SADIK BADAĞ (Antalya)

38

CAHİT BAĞCI (Çorum)

39

İZZET ÇETİN (Ankara)

41

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 2

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara)	43
MUSTAFA BALOĞLU (Konya)	45
NURETTİN DEMİR (Muğla)	47
MEHMET GÜNAL (Antalya)	48
SÜMER ORAL (Manisa)	48
ADİL KURT (Hakkâri)	49
NURETTİN DEMİR (Muğla)	50
RECAİ BERBER (Manisa)	50
EKREM ÇELEBİ (Ağrı)	50
AHMET ARSLAN (Kars)	50
MUSA ÇAM (İzmir)	51
CENGİZ YAVILIOĞLU (Erzurum)	52
RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir)	53
SORULAR VE CEVAPLAR	55
MUSA ÇAM (İzmir)	55
NURETTİN DEMİR (Muğla)	56
ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep)	56
RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir)	56
MEHMET YÜKSEL (Denizli)	56
ADİL KURT (Hakkâri)	56
ABDÜLKERİM GÖK (Şanlıurfa)	57
SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Isparta)	57
RECAİ BERBER (Manisa)	57
KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl)	58
PROGRAMLAR VE ÖNERGELER	63
ÜÇÜNCÜ OTURUM	65
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul)	65
BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara)	65
AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul)	71
MEHMET GÜNAL (Antalya)	72
ADİL KURT (Hakkâri)	74
ABDÜLKERİM GÖK (Şanlıurfa)	75
HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli)	77
SÜMER ORAL (Manisa)	78
MUSA ÇAM (İzmir)	79
DÖRDÜNCÜ OTURUM	80
ERKAN AKÇAY (Manisa)	80
RECAİ BERBER (Manisa)	82
HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir)	83
AHMET ARSLAN (Kars)	84
KAZIM KURT (Eskişehir)	86
MEHMET YÜKSEL (Denizli)	86
BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara)	87
MÜSLİM SARI (İstanbul)	89
RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir)	91
FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul)	93
SORULAR VE CEVAPLAR	96
MÜSLİM SARI (İstanbul)	96
BEŞİNCİ OTURUM	97

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 3

SORULAR VE CEVAPLAR (Devam)	97
RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir)	97
BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara)	97
PROGRAMLAR	107
Kapanma Saati: 23.48	107

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 4

22 Kasım 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.16

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

----- 0 -----

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın, yazılı ve görsel basınımızın çok değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

17'nci Birleşimin Birinci Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde Kalkınma Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, GAP Bölge Kalkınma İdaresi, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçe ve kesin hesapları, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçeleri ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı kesin hesabı bulunmaktadır.

Ben, sunuşlarını yapmak üzere Sayın Bakana söz vermeden önce, tüm Komisyon üyelerimizin illerine yönelik olarak, TÜİK tarafından yapılan, seçilmiş göstergelerle tüm Komisyon üyelerimizin illeri yer alıyor, özel bir kitap bastırılmış, tüm arkadaşlarımız için ayrı ayrı olmak üzere; ben Sayın Bakanımıza ve TÜİK Başkanımıza, Komisyon üyelerimize yönelik bu özel çalışmalarını için çok teşekkür ediyorum.

Sunumunu yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz vermeden önce, bürokrat arkadaşların kendilerini bir tanıtmasını rica ediyoruz.

Buyurun efendim.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Evet, şimdi, sunuşlarını yapmak üzere Sayın Bakanımıza söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Bakan.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; bugünkü oturumda Kalkınma Bakanlığı ve Bakanlığımıza bağlı Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı, Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP), Konya Ovası Projesi (KOP), Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) ve Doğu Anadolu Projesi (DAP) Bölge Kalkınma İdaresi başkanlıklarının bütçelerinin görüşülmesi vesilesiyle söz almış bulunuyorum.

Öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyor ve bütçe görüşmelerinin kurumlarımız ve ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Bu arada şu noktanın altını da özellikle çizmek isterim: Bütün komisyonlar değerli ama bu Komisyonun Bakanlığımız açısından da apayrı bir değeri, önemi var. Burada yapılacak tartışmalar her zaman için Bakanlığımıza yol gösterici olmuştur. Yine bugünkü oturumda da değerli üyelerimizin görüşleri, eleştirileri, yorumları önümüzdeki dönem yapacağımız çalışmalar için yol gösterici olacaktır.

Sizlere, kalkınma anlayışımızdan, dünya ve ülkemiz ekonomisine ilişkin gelişmelerden, Türkiye ekonomisinin orta vadeli politika ve hedeflerinden söz edeceğim. Ayrıca, Bakanlığımızın ve Bakanlığımıza bağlı kuruluşların faaliyetleri hakkında da bilgi arz edeceğim.

Bir kitapçık dağıtıldı zannediyorum, daha geniş bir şekilde, detaylı bir şekilde Bakanlığımızın faaliyetlerini içeren bir kitapçık dağıtıldı. Bu nedenle, olabildiğince o kitapçığı burada özetlemeye gayret edeceğim.

Öncelikle kalkınma anlayışımızdan başlamak istiyorum.

Bakanlığımız, elli yılı aşkın bir süredir ülkemizin kalkınma çabalarının yönlendirilmesine hizmet etmekte olup, bu dönem boyunca yetkin uzman kadrosuyla ülkemizin pek çok alanda önemli mesafeler almasına katkıda bulunmuştur. Bu vesileyle, ben, başlangıcından bugüne kurumumuza katkıda bulunan, kalkınma sürecimize katkıda bulunan herkesi burada hayırla yâd etmek istiyorum, bütün emek verenlere şükranlarımı sunuyorum.

Kalkınma çalışmalarımızdaki bakış açımız, öncelikle uzun vadeli hedef ve stratejilerimizin gerçekleştirilmesine yöneliktir. Burada en önemli unsur, tüm politikalarımızın insan odaklı bir çerçevede ve birbirleriyle koordinasyon içinde, bir bütün olarak ele alınmasıdır. Kalkınmayı sadece ekonomik göstergelerdeki gelişmelerden ibaret görmüyoruz. Bunun özellikle altını çizmek isterim. Kalkınma, ekonomik, sosyal ve kültürel tüm unsurlardaki gelişmeler olarak değerlendirilmeli. Kapsayıcı ve sürdürülebilir bir kalkınma yaklaşımını benimsediğimizi özellikle belirtmek isterim. Kapsayıcı derken hem kalkınma sürecinin gerçekleştirilmesi anlamında bütün kesimleri ve bütün bölgeleri kapsayan bir anlayış hem de kalkınmanın sonucunda ortaya çıkan refahın, nimetlerin toplumun geneline yayılması anlamında yine kapsayıcı bir kalkınma anlayışından yanayız ve sürdürülebilir bir kalkınmadan yanayız. Sadece bugünkü nesilleri düşünmeyen, gelecek nesillerle bugünkü nesiller arası dengeyi de gözetken bir yaklaşımdan hareket ediyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 5

Bir toplumun kalkınma seviyesini gösteren kurumsal gelişmişlik, sosyal refah, insani gelişmişlik düzeyi gibi birçok kavram bulunmaktadır. Dolayısıyla, çok boyutlu yaklaşım ve politikaların koordinasyon içerisinde yürütülmesi ile kaynakların etkin kullanımı, kalkınmanın hızlandırılması için büyük önem taşımaktadır. Nitekim biz de çalışmalarımızı bu bütüncül bakış açısıyla, ülkemizin potansiyelini ve insanımızın yeteneklerini en üst seviyede kullanma amacına dönük olarak, sosyal devlet olmanın gereğini de dikkate alarak sürdürmekteyiz.

Bu kapsamda Hükümetimizce uygulanmakta olan sürdürülebilir kalkınma anlayışına yönelik olarak, Bakanlığımız tarafından, dar gelirli ve dezavantajlı kesimlerin toplumun üretken üyeleri olmasını sağlayacak adımlardan çevre dostu politikalara, ülkemizin rekabet gücünü artırmaya yönelik teknoloji ve AR-GE faaliyetlerinden bölgesel gelişmeye kadar birçok alanda çalışmalar sürdürülmektedir.

Ülkemiz bir yandan daha rekabetçi bir yapı kazanırken, diğer yandan kalkınmanın nimetlerini geniş kesimlere yayarak sosyal göstergelerini iyileştirmektedir. OECD ülkelerine dönük olarak, son otuz yılda alt ve üst gelir grupları arasındaki farkın giderek açıldığını görüyoruz. Burada, 1975-2008 dönemini aldığımızda "Gini katsayısı" dediğimiz, gelir dağılımındaki durumu gösteren katsayının OECD'de 0,299'dan 0,315'e yükseldiğini tespit ediyoruz. Türkiye'de ise eşitsizliğin bu dönemde azaldığını görüyoruz. Bu gerçekten çok sevindirici. Eşitsizliğin azaldığı ülkeler arasında başı çekiyor Türkiye.

Yine baktığınızda, bu dönemde Türkiye'de Gini katsayısının 0,50'den 0,39'a kadar gerilediğini görüyoruz. 2011 yılında ise bu rakam 0,38'e kadar gelmiş durumda.

Özellikle son on yılda sağlanan gelişme, ekonomik büyüme ile sosyal gelişmenin birlikte yürütülmesi bakımından önemli bir başarıyı göstermektedir. Son on yılda ekonomimiz küresel krizin olumsuz etkilerine rağmen yılda ortalama yüzde 5,3 büyürken, gelir dağılımında da ciddi düzeyde iyileşme elde edilmiştir. 2002-2011 döneminde en fazla gelir sahibi yüzde 20'nin toplam gelirden aldığı pay yüzde 50,1'den yüzde 45,2'ye gerilerken, tüm diğer gelir gruplarının payında artış gerçekleşmiştir.

Ekonomik ve sosyal boyutunu her zaman bir bütün olarak değerlendirdiğimiz kalkınma çabalarımızı, bildiğiniz üzere, dışa açık, dünya ile bütünleşen bir zemin üzerine oturtmuş bulunmaktayız.

Üretim sürecinin tam rekabet ortamında özel sektör eliyle gerçekleştirildiği, kamunun ise düzenleyici ve denetleyici rolünün güçlendirildiği bir çerçevede kalkınma çabalarımıza devam ediyoruz. Ülkemiz, bu çerçevede, son yıllarda, rekabet gücü açısından önemli iyileşmeler kaydetmiştir. Dünya Ekonomik Forumu tarafından açıklanan Küresel Rekabet Endeksine göre, ülkemiz 2012 yılında rekabet gücü sıralamasında 144 ülke arasında, 16 sıra ilerleyerek 59'uncu sıradan 43'üncü sıraya yükselmiştir. Rekabet gücümüzü daha da artırmak için; temel eğitim ve sağlık, yükseköğretim, iş gücü piyasasında etkinliğin artırılması ve kamu kurumlarında şeffaflığın artırılmasına yönelik çalışmalarımız kararlılıkla devam ettirilmektedir. Ayrıca rekabet gücümüzün artırılması ve yüksek gelir grubu ülkeler arasında yer almak için yenilik ve teknoloji alanlarında ilerleme sağlamaya yönelik adımlar atılmaya devam edilmektedir.

Bakanlığımız, elli iki yıllık tecrübesiyle; ülkemiz kaynaklarının etkili ve verimli kullanımını yönlendirme, makroekonomik göstergelerin analizi ve tahmini, bütçe sürecini başlatma ve bu sürece katkı verme işlevlerini gerçekleştirmektedir. Buna ek olarak, sektörel ve bölgesel gelişme politika ve stratejilerinin hazırlanması, kamu yatırımlarının programlanması, ikili ve çok taraflı dış ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi gibi diğer fonksiyonlarımız da bulunmaktadır.

Bakanlığımız, üstlendiği fonksiyonlar çerçevesinde, ülkemizin uzun döneme ilişkin politika, strateji ve hedeflerini belirleyen kalkınma planlarını, kalkınma planında tespit edilen eksenlerle uyumlu şekilde her yıl bütçe sürecini başlatan üç yıllık dönemde izlenecek makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri içeren orta vadeli programı (OVP), Kalkınma Planı ve OVP'de öngörülen politikaları ve bu politikaları hayata geçirmek üzere uygulamaya konulacak tedbirleri detaylı olarak içeren yıllık programı ve buna bağlı yatırım programını, ülkemizin Avrupa Birliğine tam üyelik sürecinde sunmakla yükümlü olduğu Katılım Öncesi Ekonomik Programı hazırlamaktadır.

Söz konusu dokümanlar, kısa, orta ve uzun dönemde ülkemiz için yol haritası niteliğindedir. Ekonomide kaynak tahsisi ve yatırım-tasaruf farkını gösteren ekonominin genel dengesi ile kamu kesiminin tüm unsurlarının mali yapılarını kapsayan kamu kesimi genel dengesi çalışmaları Bakanlığımız tarafından yapılmaktadır. Bu temel dokümanlar çerçevesinde ekonomik ve sosyal sektörleri ve bölgeleri kapsayan tematik ve mekânsal, stratejiler ile eylem planları oluşturulmakta veya bunların şekillendirilmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, uygulama aşamasında ihtiyaç duyulan alanlarda koordinasyon yapılmakta, izleme ve değerlendirme ile geleceğe dönük politika üretme süreçleri desteklenmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bildiğiniz üzere hâlen yürürlükte olan 9'uncu Kalkınma Planı'nın uygulama dönemi 2013 yılında sona erecektir. 2023 vizyonumuz çerçevesinde 2014-2018 dönemini kapsayacak olan 10'uncu Kalkınma Planı hazırlık çalışmaları Bakanlığımızca 2010 yılının ikinci yarısından itibaren başlatılmıştır. Bu çerçevede 46 adet özel ihtisas komisyonunun yanı sıra, 20 adet çalışma grubu oluşturmuş bulunmaktayız ve yoğun bir çalışma sergiliyoruz. Plan hazırlık çalışmaları kapsamında ayrıca, akil adamlar, müsteşarlar ve büyükelçiler ile istişare toplantıları düzenlenmiş olup toplumun çeşitli kesimleriyle benzer istişare toplantılarına önümüzdeki dönemde de devam edecektir. Böylece katılımçılığı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 6

en üst seviyede tutmaya çalışıyoruz. İlk defa bu dönem, yine yerel düzeyden kalkınma ajanslarımız kanalıyla 10'uncu Planımıza katkılar da almaya başladık. Bu çalışmalarımız Yüksek Planlama Kurulu ve ardından Bakanlar Kurulu süreçlerini de geçerek inşallah, 2013'ün 3'üncü çeyreğinde Türkiye Büyük Millet Meclisimizin gündemine gelecek ve beklentimiz, bu tarihlerde onaylanarak yürürlüğe girmesidir.

Konuşmamın bu bölümünde de Sayın Başkan, dünya ekonomisindeki gelişmelere kısaca bir değinmek istiyorum. Küresel krizin başlangıcından itibaren yaklaşık beş yıl geçmesine rağmen dünya ekonomisinde henüz bir istikrar ortamı sağlanamamıştır, kriz evre değiştirerek devam etmektedir. Krizin başlangıcında bankacılık ve finans sektörü ağırlıklı sorunlar gündemde iken son dönemde gelişmiş ülkelerin kamu borçlarının sürdürülebilirliği sorunu ön plana çıkmıştır. Küresel krizin olumsuz etkileri avro bölgesinde ve birçok ülkede alınan önlemlere rağmen devam etmekte ve ülke ekonomilerindeki yavaşlama eğilimi sürmektedir. Küresel ekonomi, özellikle avro bölgesinde bozulan kamu maliyesi ve zayıf bankacılık kaynaklı sorunların ticaret ve güven kanallarıyla diğer bölgelere yayılması sonucu zayıflamıştır. avro bölgesinde yaşanan ekonomik ve siyasi gelişmeler küresel görünüm üzerinde belirleyici olmaya devam etmektedir.

2011 yılı Ağustos ayından itibaren, küresel büyümeye ilişkin endişelerin artmasıyla, küresel ölçekte aşağı yönlü riskler tekrar artmaya başlamıştır.

Dünya ekonomisinde yaşanan bu gelişmeler sonucunda uluslararası kuruluşlar büyüme tahminlerini aşağı yönlü revize etmişlerdir. 2012 yılı dünya büyümesini, 2011 yılı Eylül ayında yüzde 4 olarak tahmin eden Uluslararası Para Fonu (IMF), 2012 yılı Nisan ayında bu tahminini yüzde 3,5 seviyesine, Ekim ayında ise yüzde 3,3 seviyesine indirmiştir. 2013 yılı dünya büyüme tahminini de yüzde 4,1'den yüzde 3,6'ya düşürmüştür.

Avro bölgesi liderleri, krizle mücadele kapsamında önemli kararlar almışlardır. Ancak, bu kararların ayrıntıları ve nasıl uygulanacağına yönelik belirsizlik devam etmektedir. Bu durum küresel ekonomi açısından önemli bir risk oluşturmaktadır.

2013 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde "mali uçurum" olarak adlandırılan aşırı bir mali sıkılaştırma olması ihtimali ile yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerde büyümenin daha da yavaşlaması ihtimali, küresel düzeyde öne çıkan diğer risk unsurlarıdır. Krizin artarak devam etmesi ve petrol fiyatlarının daha da yükselmesi durumunda 2012 yılında yüzde 3,3 olarak öngörülen küresel büyüme tahmininin daha da düşük gerçekleşme ihtimali bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu çerçevede Türkiye ekonomisi hakkında da kısaca sizlere bilgi arz etmek isterim. Zor bir dış konjonktüre rağmen Türkiye ekonomisi olumlu bir performans göstermeye devam etmektedir. Küresel düzeyde ortaya çıkan riskler yakından izlenmekte ve bu gelişmeler, Türkiye ekonomisine olası olumsuz etkileri en aza indirmek üzere, ekonomi politikalarının revize edilmesi yönünde değerlendirilmektedir.

Küresel krizin yoğun olarak yaşandığı 2009 yılı sonrasında Türkiye ekonomisi orta vadeli bir perspektifle, zamanında ve kararlı bir biçimde uygulanan maliye, para ve gelirler politikalarıyla 2010 ve 2011 yıllarında yüksek bir büyüme performansı yakalamıştır. Bu iki yılda kaydedilen ortalama büyüme yüzde 8,8'dir. Türkiye bu performansı ile krizin etkilerinden başarıyla çıkan ender ülkeler arasında yer almıştır.

2011 yılının son çeyreğinde enflasyondaki yükselme eğilimi, cari işlemler açığındaki artış ve küresel ölçekteki belirsizlikler karşısında alınan önlemler sonucunda, ekonomik faaliyetler yavaşlama eğilimine girmiştir. Ekonomide "yumuşak iniş" olarak tanımlanan bu yavaşlama, 2012 yılının ilk 3 çeyreğinde devam etmiştir. Buna karşın, son bir yılda net mal ve hizmet ihracatının büyümeye katkısının giderek artması sonucunda iç talep yavaşlamasının büyüme üzerindeki olumsuz etkisi sınırlı kalmıştır. Diğer bir deyişle ekonomide ve dış talep arasında yeniden dengelenme süreci yaşanmıştır. Yılın son çeyreğinde talepte öngörülen canlanmayla birlikte yılın tamamında gayrisafi hasıla büyümesinin yüzde 3,2 olarak gerçekleşmesini bekliyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Türkiye ekonomisinin küresel krizden çıkış sürecinde gösterdiği güçlü performans nedeniyle 5 Kasım 2012 tarihinde bir uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Türkiye'nin kredi notunu "yatırım yapılabilir" seviyeye yükseltmiştir. Türkiye'nin makroekonomik başarısı dikkate alındığında, bu not artırımı geç kalmış bir değerlendirme olmakla birlikte, uluslararası piyasaların Türkiye ekonomisine olan güvenini bir kez daha göstermiş, ekonomimizin sağlam temeller üzerinde ilerlediğini, dış şoklara karşı dayanıklılığının arttığını teyit etmiştir.

2011 yılında ekonomik faaliyetlerdeki canlılığın getirdiği yüksek büyüme ve istihdamı artırıcı diğer tedbirlerin alınması sonucunda istihdam artışı 1 milyon 516 bin olmuştur. 2010 yılında yüzde 11,9 olan yıllık işsizlik oranı, 2011 yılında yüzde 9,8'e gerilemiştir. 2012 yılının Ağustos dönemi itibarıyla işsizlik oranı yüzde 8,8'e kadar düşmüştür. İstihdam olanaklarındaki iyileşmenin devam etmesiyle, 2012 yılının tamamında işsizlik oranının yüzde 9'a gerilemesini beklemekteyiz.

Mevsimsel etkilerden arındırılmış verilere göre, küresel kriz sürecinde 2009 yılı Nisan döneminde yüzde 14,9'a kadar yükselen işsizlik oranı, yüksek büyüme ve işsizlikle mücadele kapsamında alınan tedbirlerin etkisiyle 2012 yılı Ağustos döneminde yüzde 9,2 seviyesine gerilemiştir. İşsizlik oranının geldiği bu seviye kriz öncesi oranların da altındadır. Bu dönemde işsizlik oranındaki azalma, iş gücüne katılma oranındaki yüzde 2,3 puan artışa rağmen gerçekleşmiştir. Ayrıca, aynı dönemler itibarıyla istihdam oranı yüzde 40,2'den yüzde 45'e, toplam istihdam ise 20 milyon 730 bin kişiden 24 milyon 700 bin kişiye yükselmiştir. Diğer bir deyişle, net olarak 3 milyon 970 bin kişiye ilave istihdam sağlanmıştır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 7

2012 yılının ilk 3 çeyreğinde ithalat azalırken ihracat artış eğilimini korumuştur. İhracatta ülke ve pazar çeşitlendirmesine gidilerek AB ülkelerindeki ekonomik sorunlara rağmen başarılı bir performans ortaya konulmaktadır. Bunun sonucunda cari açık önemli miktarda azalmıştır. 2011 yılında 77 milyar dolar olarak gerçekleşen cari işlemler açığı, 2012 yılı Eylül ayında yıllıklandırılmış olarak 55,8 milyar dolara gerilemiştir.

2011 yılında yüzde 10 olarak gerçekleşen cari işlemler açığının gayrisafi hasılaya oranının, OVP'de 2012 yılı sonunda yüzde 7,3'e ineceğini tahmin ediyoruz. Mevcut gelişmeler ışığında cari açığın tahmin edilen seviyenin de altında kalma ihtimali görülmektedir. Cari açığın kısa vadede azalmasına etki eden bu unsurların yanı sıra, orta ve uzun vadede kalıcı bir şekilde sürdürülebilir düzeye indirilmesine yönelik olarak bir yandan dış ticaret açığını azaltıcı, diğer yandan tasarrufları artırıcı ve finansman kalitesini iyileştirici adımlar da atılmıştır, atılmaktadır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2011 yılında TÜFE yıllık artış hızı yüzde 10,5 olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılının Ocak-Ekim döneminde ise TÜFE birikimli artış hızı bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,6 puan azalarak yüzde 5,4 olarak gerçekleşmiştir. OVP'de yıl sonunda TÜFE yıllık artış hızının yüzde 7,4 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmiştir. Yine, bu konuda da son dönemlerde Merkez Bankamızın yaptığı açıklamalar bu oranın da altında bir enflasyon artışı olabileceğini göstermektedir.

2011 yılında genel devlet açığının gayrisafi hasılaya oran olarak yüzde 0,4 olarak gerçekleştiğini görüyoruz. Bu oran başlangıçta öngörülenin yüzde 1,8 puan altındadır. Bu olumlu performansın yüzde 0,6 puanı gelirlerden, yüzde 0,7 puanı faiz giderlerinden, yüzde 0,5 puanı ise faiz dışı harcamalardan kaynaklanmıştır.

2012 yılına baktığımızda ise genel devlet gelirlerinin gayrisafi hasılaya oranının sosyal güvenlik prim gelirlerindeki artışa paralel olarak bir önceki yılın yüzde 0,6 puan üzerinde, yüzde 37 olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir. Faiz giderlerinin 2011 yılı seviyesine yakın gerçekleşmesi, faiz dışı harcamaların ise özellikle cari giderler ve transferlerdeki artış nedeniyle bir önceki yıla göre yüzde 1,7 puan artması beklenmektedir. Böylece, gayrisafi hasılaya oranla yüzde 0,8 olarak hedeflenen genel devlet açığının, 2012 yılı sonunda yüzde 1,6 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Ayrıca, gayrisafi hasılaya oran olarak, yüzde 1,1 olması programlanan kamu kesimi borçlanma gereğinin yüzde 1,7 olması öngörülmektedir. Öte yandan, faiz giderleri ve özelleştirme gelirleri hariç kamu kesimi fazlasının ise programlanan seviye olan yüzde 1,7'de kalması beklenmektedir. Yine, son dönemde yapılan başarılı özelleştirmeler yıl sonu itibarıyla bu değerlerimizin daha iyi bir noktaya doğru gidebileceğini göstermektedir.

Bu gelişmelere paralel olarak 2011 yılında yüzde 39,2 olarak gerçekleşen AB tanımlı genel devlet borç stokunun gayrisafi hasılaya oranının 2012 yılında yüzde 36,5 düzeyinde olması beklenmektedir. Birçok AB üyesi ülke Maastricht kriterine, yüzde 60'a uyamazken ülkemizde borçlar giderek millî gelire oranla, yurt içi hasılaya oranla düşme eğilimini devam ettirmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi de size önümüzdeki döneme ilişkin makroekonomik hedeflerimizle ilgili kısaca bilgi arz etmek istiyorum. Küresel ekonomide devam eden belirsizlik ve risklere rağmen 2013-2015 Orta Vadeli Program döneminde büyüme sürecinin devam ettirilmesi ve aynı süreçte cari açıkta kaydedilen azalma eğiliminin korunması hedef alınmıştır. Bu çerçevede, 2013 yılı programında ekonominin yüzde 4 oranında büyümesi, işsizlik oranının ise yüzde 8,9'a gerilemesi öngörülmektedir.

2013 yıl sonu enflasyon tahmini yüzde 5,3 olarak belirlenmiştir. Kamu kesimi borçlanma gereğinin gayrisafi hasılaya oranının yüzde 1,5 düzeyine çekilmesi öngörülmektedir. Merkezî yönetim bütçe açığının gayrisafi hasılaya oran olarak önümüzdeki yıl yüzde 2,2'ye kadar gerilemesi hedef alınmıştır. Yine faiz dışı fazla hedefimiz yüzde 0,8 düzeyindedir. AB tanımlı genel yönetim nominal borç stokunun ise bir önceki yıla göre 1,5 puan azalarak yüzde 35 düzeyine gerilemesi beklenmektedir.

Dünya ticaretindeki eğilimler çerçevesinde ihracatın yüzde 5,7 oranında artarak 158 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. Bu çerçevede, cari işlemler açığının önümüzdeki yıl 61 milyar dolar seviyesinde gerçekleşeceği, gayrisafi hasılaya oranının ise yüzde 7,1 olacağı tahmin edilmektedir.

Değerli Başkan, değerli üyeler; Bakanlığımız yatırımların genel koordinasyonundan da sorumlu olduğu için bu konuda da size genel bazı bilgiler arz etmek isterim. Öncelikle, bu konuya bütüncül bir çerçevede baktığımızı, kamu ve özel sektör yatırımlarını birbirini tamamlar şekilde algıladığımızı belirtmek isterim.

2012 yılında 319 milyar TL olarak gerçekleşeceği tahmin edilen toplam sabit sermaye yatırımlarının 2013 yılında 358,2 milyar TL'ye, gayrisafi hasılaya oran olarak da yüzde 22,8'e ulaşması beklenmektedir. Bunun yüzde 80,9'unun özel kesim tarafından gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. 2013 yılında sabit sermaye yatırımlarındaki reel artışın kamuda yüzde 5,4; özel sektörde yüzde 7,1; toplamda ise yüzde 6,8 olacağı tahmin edilmektedir.

Bu çerçevede, Hükümetimiz, küresel krizin ekonomimiz üzerindeki etkisinin hafifletilmesi amacıyla kamu yatırımlarının artırılmasına özel önem vermiştir. Gerek küresel kriz döneminde gerekse küresel krizden çıkış sürecinde potansiyel büyümeye katkı veren yatırımlarımızı kısmak yerine finansman imkânlarımızın elverdiği ölçüde bu yatırımları artırdığımızı özellikle vurgulamak isterim.

2011 yılında 53,2 milyar TL olarak gerçekleşen toplam kamu sabit sermaye yatırımlarının gayrisafi hasılaya oranı yüzde 4,1 olmuştur. 2012 yılında 61,8 milyar TL olarak gerçekleşmesi beklenen toplam kamu yatırımlarının gayrisafi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 8

hasılaya oranının ise yüzde 4,3 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. 2012 yılı gerçekleşmesine göre, sabit fiyatlarla yüzde 5,4 oranında artarak 2013 yılında 68,3 milyar TL'ye ulaşacak olan toplam kamu yatırımlarının gayrisafi hasılaya oranı ise yine yüzde 4,3 olacaktır.

2013 yılında, sektörel olarak eğitim, sağlık, teknolojik araştırma, ulaştırma, içme suyu, adalet hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik altyapı yatırımlarına öncelik verilmektedir. Proje bazında ise yıl içinde tamamlanacak projelere; GAP, DAP, KOP ve DOKAP kapsamındaki işlere; bölünmüş yol, hızlı tren, metro, havaalanı ve terminal binaları, büyük ölçekli deniz limanı gibi ulaştırma projelerine; içme suyu, şehir hastaneleri, okul yapımları, yeni kurulan üniversitelerin altyapı ve fizikî mekân ihtiyaçlarına, afetlerle ilgili projelere ödenek tahsisinde öncelik veriyoruz.

Aynı şekilde yatırım programımızı daha verimli bir şekilde çalıştırıyoruz. 2001 yılında 9,4 yıl olan kamu yatırım stokunun ortalama tamamlanma süresi, 2012 yılında 3,7 yıla kadar düşürülmüş ve çok önemli bir iyileşme bu alanda sağlanmıştır.

Normal yatırımlarımız dışında kamu-özel ortaklığı modelini de çok etkin bir şekilde kullanıyoruz. 2003 öncesinde 2011 fiyatlarıyla bu alanda 11 milyar dolar dolayında bir yatırım yapılmışken son on yıllık dönemde 27 milyar dolar civarında hâlen devam eden ve bitmiş proje stokumuz söz konusudur. Bunun dışında yine verilen lisanslarla enerji sektörü başta olmak üzere, birçok alanda özel sektörün finansman imkânları hayata geçirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bölgesel gelişmeye ilişkin çalışmalarımıza da "Yeni Bölgesel Gelişme" yaklaşımımızla devam etmekteyiz. Burada bir yandan her bir bölgenin rekabet gücünü artırarak potansiyelini en üst düzeyde kullanmaya çalışıyoruz, diğer yandan da bölgeler arası farklılıkları azaltmaya gayret ediyoruz.

Bölgesel kalkınmada yönetişimi güçlendiriyoruz. Merkezî ve yerel düzeyde yeni bir yapılanmaya gitmiş bulunuyoruz. Merkezî düzeyde politika koordinasyonunu Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu ve Bölgesel Gelişme Komitesi ile güçlendirdik. Sayın Başbakanımızın başkanlığında ilgili bakanlarımızın katılımıyla Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulunu oluşturduk. Bu Kurul, bölgesel kalkınma alanında nihai karar merciidir. Bölgesel Gelişme Komitesi ise Yüksek Kurula da hizmet edecek şekilde, bölgesel kalkınmayı ilgilendiren politikaların ve uygulamaların kurumsal ve teknik düzeyde değerlendirileceği bir platformdur. Bölgesel gelişmenin temel politika belgesi Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi olacaktır. Bu çalışmanın taslağını tamamlama aşamasına gelmiş bulunmaktayız. Yeni örgütlenmede, ikinci düzlemde bölge kalkınma idareleri yer almaktadır. GAP Bölge Kalkınma İdaremizin yanı sıra, Konya Ovası Projesi, Doğu Anadolu Projesi ve Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdarelerimiz de kurumsallaşma çalışmalarını ve eylem planı hazırlıklarını yürütmektedir.

Özellikle son yıllarda GAP kapsamında önemli gelişmeler sağladığımızı vurgulamak isterim. Başta sulama olmak üzere, üzere temel altyapı yatırımlarının, ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlayacak eylem ve projelerin büyük bölümünün tamamlanması amacıyla 2008 yılında GAP Eylem Planı'nı yürürlüğe koyduk. Dört gelişme eksenini altında yetmiş üç ana eylem ve bu eylemler çerçevesinde üç yüzün üzerinde proje ve faaliyeti içeren bu eylem planıyla GAP'ta önemli mesafeler alıyoruz. Bugüne kadar yaptığımız tahsisat 18 milyar TL tahsis edilmiştir. 12 milyar civarında da bir harcama, 2011 sonu itibarıyla söz konusudur. Bu kapsamdaki plan, program ve projelere ciddi miktarlarda kaynak tahsis etmeye devam ediyoruz.

GAP Eylem Planı ile birlikte öncelikle GAP Bölgesi yatırımlarının merkezî bütçe içindeki payı yüzde 7'den yüzde 14'lere kadar yükselmiştir. Dolayısıyla, 2007 yılında yüzde 62,2 olan GAP'ın genel nakdî gerçekleşmesi, dört yılda yüzde 86'ya kadar ulaşmıştır.

Yine baktığımızda, GAP bölgesindeki gelişmeleri bazı makro rakamlardan da görüyoruz. 2002 yılında sadece 689 milyon dolar olan GAP bölgesi ihracatı 2011 yılında 6,9 milyar dolara ulaşmıştır yani 10 katın üzerinde GAP Bölgesi ihracatında bir artış söz konusudur. Genel ihracatımız içinde GAP'ın payı yüzde 2'den yüzde 5'e kadar yükselmiştir.

İşsizlik rakamlarına yine TÜİK verilerine göre baktığımızda 2009 yılında GAP Bölgesi'ndeki işsizlik yüzde 17,4 iken, 2011 yılında bu rakam yüzde 11,7'ye kadar gerilemiştir. 2012 yılında ise Suriye'de yaşanan sorunlara rağmen GAP bölgesi ihracatının hızlı bir şekilde arttığını görüyoruz. Eylül sonu itibarıyla 5,9 milyarlık bir ihracat söz konusudur ve GAP'ın toplam ihracattaki payı az da olsa artmaktadır.

Özellikle sulama alanında geçtiğimiz dönemde 100 bin hektara yakın bir artış sağlanmıştır fakat bundan daha önemli olan büyük barajlarda depolanan suyu geniş ovalara taşıyacak ana kanallarımızın inşa ediliyor olmasıdır. Bu dönemde, şu anda devam eden 639 kilometrelik bir ana kanal söz konusudur ve bunların büyük bir bölümü de 2012 sonunda bitirilecektir. Sulama projelerinde kritik projemiz, eşik projemiz Silvan Projesi'dir. Silvan Projesi'ne de, çok şükür, başlamış bulunuyoruz. Önümüzdeki beş yıl boyunca bu projeye büyük yatırımlar yapacağız, Atatürk Barajı'ndan sonra en önemli sulama projemizdir, Diyarbakır ve bölgesine hitap etmekte, 250 bin hektar civarında bir alanı nihai olarak sulayacak bir projedir. Bu projenin de hayata geçmesiyle GAP'ın aslında sulamadaki klasik içeriğini büyük oranda tamamlamış olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, ilave on beş dakika süre veriyorum.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 9

Toplulaştırma konusunda da önemli çalışmalar yürütüyoruz eylem planı kapsamında. Burada 1.551 köyü içeren 2,2 milyon hektar alanda bir toplulaştırma çalışması yürütüyoruz. Bu, muhtemelen ülkemizde ve dünyada tek seferde yapılan en büyük toplulaştırma çalışmasıdır.

Enerjide de Ilısu Barajı'yla kritik eşiği aşıyoruz. Şu anda yüzde 74 olan enerji potansiyelini değerlendirme oranı Ilısu'yla birlikte yüzde 90'a ulaşacaktır. Ilısu'nun bitmesiyle birlikte Cizre Barajı'nın da önü açılmış olacaktır.

Sağlıktan istihdama, sosyal korunmadan toplumsal gelişime, sanayi altyapısından KOBİ'lere, turizm faaliyetlerine kadar çok çeşitli faaliyetler yürütüyoruz. Sadece bölge üniversitelerine, geçtiğimiz dört yılda 1 milyar liranın üzerinde bir kaynağı yatırım amacıyla tahsis ettik. Yine, bu bölgelerimiz ve Doğu Anadolu (DAP) için çok önemli olan "6'ncı bölge teşviği" dediğimiz yeni bir teşvik sistemine de geçmiş bulunuyoruz. Tüm bu çalışmalarımızın önümüzdeki dönemde bölgesel gelişmişlik farklarını azaltmasını bekliyoruz.

GAP'ın yanı sıra KOP'da da önemli çalışmalar yürütüyoruz, Konya Ovası Projemizde. Burada da yine, baktığınızda çok geniş bir tarımsal alan, ancak, suyu yetersiz bir havza görüyoruz. Özellikle, bu su yetersizliğini önlemeye dönük çok yönlü bir planlama çalışması yapıyoruz. Bir taraftan, başka su havzalarından Konya Ovası'na su taşıyacak önemli yatırımlar yapıyoruz, Mavi Tünel gibi, Bağbaşı Barajı gibi çok önemli çalışmalar yürütüyoruz.

Diğer taraftan, yine bu alanda, 500 bin hektarı aşan alanda toplulaştırma çalışmalarını başlattık ve sürdüreceğiz.

Ayrıca, suyun verimli kullanılması için, kıt bir kaynak olan suyun verimli kullanılması için damlama sulama, küçük sulamalar başta olmak üzere çok yoğun bir çaba sarf ettiğimizi belirtmek isterim. Kurduğumuz KOP İdaremi hem bu çalışmaları koordine ediyor, izliyor, hem de yeni döneme ilişkin eylem planı hazırlıklarını Bakanlığımızla birlikte gerçekleştiriyor.

Yine, DAP bölgemizde, baktığınızda, 2008 yılında 862 milyon lira olan ödeneklerin 2012 yılında 2 milyar liraya kadar yükseldiğini, DAP projelerinin toplam yatırımlar içindeki payının 6,3'ten 8,7'ye çıktığını görüyoruz.

DOKAP (Doğu Karadeniz) ödeneklerimizin 2008 yılında 738 milyardan, 2012'de 1,6 milyara çıktığını görüyoruz. DOKAP'ın yine toplam kamu yatırımlarındaki payı 5,4'ten 6,8'e kadar yükselmiştir.

İşte tüm bu çalışmalarımız koordineli bir şekilde devam ediyor. 2013 yılında GAP'ın eylem planını güncellerken KOP, DAP ve DOKAP için de yeni eylem planı hazırlama çalışmalarımız yoğun bir şekilde devam ediyor.

Bölgesel politikamızın diğer önemli bir ayağını kalkınma ajanslarımız oluşturuyor. 26 düzey 2 bölgesinin tamamını bölge planlarını kalkınma ajanslarımızın koordinasyonunda, yerel düzeyin aktif katılımıyla hazırlamış bulunuyoruz. Önümüzdeki dönemde daha nitelikli bölge planları için çalışmalarımız devam ediyor. Ajanslar, paydaşlarının gerek bölgelerinin gerek ülkemizin kalkınma önceliklerini belirlemesi yönünde görüşlerini de alıyorlar, 10'uncu Plan'a bu anlamda önemli katkıları oluyor.

Ajanslarımız kanalıyla mali destek programlarımız, analiz ve stratejilerimiz bölgeye dönük ve yine bölgedeki beşeri sermayeyi artırmaya, kurumsal kapasiteyi güçlendirmeye yönelik çalışmalarımız devam ediyor. Yeni finansman modelleri, girişim sermayesi gibi yeni finansman modelleri geliştirmeye çalışıyoruz. İlgili kurumlarla, KOSGEB gibi, Türkiye Yatırım Destek Ajansı gibi, Kalkınma Bankası gibi, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu gibi kurumlarla ilişkilerimizi geliştiriyoruz. Ajanslara 2008-2011 döneminde merkezî bütçeden toplam 753 milyon Türk lirası kaynak aktardık. 2012 yılı merkezî bütçe payı 450 milyon lira, 2013 yılı merkezî bütçe payı yaklaşık 473 milyon lira olarak öngörülmüştür. Bunlarla yaptığımız çalışmalar sonucunda, 2008 yılından bu yana yaklaşık 20 bin proje başvurusu aldık ve bunlardan yaklaşık 4 bin projeyi kalkınma ajanslarımız kanalıyla destekledik. Bunlara sağladığımız destek 1,2 milyar lira civarındadır. Proje sahiplerinin eş finanslarıyla harekete geçirdiğimiz toplam yatırım 1,73 milyar lira düzeyindedir.

Bu yıl yürürlüğe giren Teşvik Paketi konusunda da ajanslarımıza yeni bir rol verdik. Genel teşvikleri – başvurularını- doğrudan ajanslar alabiliyorlar ve yine her ilde kurduğumuz yatırım destek ofisleri kanalıyla teşvikler alan projeleri izleme, değerlendirme imkânımız da bulunmaktadır. Ajanslarımızı da yine 2023 vizyonumuz doğrultusunda sosyoekonomik kalkınmamızı destekleyen ve yerelde dönüşümü sağlayan kurumlar olarak güçlendirmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Bakanlığımız yine bölgesel çerçevede çok önemli yenilikçi plan ve programlar da uygulamaktadır. KÖYDES, SUKAP, SODES, cazibe merkezleri gibi programları uygulamada etkin bir rol almaktadır.

20 bin nüfusu esas aldığınızda, hâlen 21,1 milyon vatandaşımız kırsal alanda yaşamaktadır ve ilk defa kırsal alana da dönük bir planı, 2010-2013 planını yürürlüğe koymuş bulunmaktayız. KÖYDES'e de Bakanlığımız önemli bir teknik destek sunmaktadır. İçişleri Bakanlığıyla birlikte yürütmekteyiz bu projeyi. 79 ilde, çok geniş bir çerçevede hizmet sunulmaktadır. 1 Ocak 2012 itibarıyla yaklaşık 172 bin kilometre yol yapımı gerçekleştirilmiştir KÖYDES kapsamında. 27 bin kilometre yolun da onarımı yapılmıştır. Ayrıca susuz, suyu yetersiz düzeyde olan 43 bin köy ve köy bağlısı yerleşim birimine içme suyu hizmeti götürülmüştür. 2005-2012 döneminde projeye toplam 7,7 milyar 938 milyon TL kaynak ayrılmıştır. 2013 yılı için öngörülen tutar yaklaşık 578 milyon liradır.

Yine yenilikçi bir projemiz, SUKAP Projesi. 2010 yılında Bakanlığımız koordinatörlüğünde hazırlanan bir programdır. Bu program -açılımını yaptığımızda- Su, Kanalizasyon ve Altyapı projesi'dir. Özellikle bu program kapsamında finansal yetersizliği olan belediyelerimize önemli bir destek sunulmuştur. Nüfusu 25 binin altında olan belediyelerimizin içme suyu ve kanalizasyon işlerine yüzde 50 hibe sağlanmıştır. Yine nüfusu 25 binin üstünde olanlara da borçlanma limitleri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 10

dışında bu projeler için kredi desteği sağlanması gerçekleştirilmiştir. Bu programa 2011 yılında 400, 2012'de 500 ve 2013'te de yine 526 milyon lira ödenek tahsis etmiş bulunmaktayız. Çok geniş bir çerçevede gerçekten şehirlerimizin altyapısını iyileştiren, çok geniş bir nüfusa hizmet eden bir projedir. Yeterince belki tanıtımını yapmadığımız bir proje fakat KÖYDES'in bir anlamda belediye yerler için çok geniş bir versiyonudur. Geçmişteki BELDES'ten de çok daha geniş bir kapsamda yürüyen bir programdır. Bu program kapsamında 19/11/2012 tarihi itibarıyla toplam 495 adet altyapı projesi işi ihale edilmiş, 138 iş ihale yapılacak hâle gelmiş, 320 projenin sözleşmesi yapılmış, 36 proje ise hâlen bitirilmiştir. İhalesi yapılan işlerin sadece maliyeti 1,5 milyar liradır. Toplam programın maliyeti ise 9,2 milyar lira olup proje sayısı geçen yıl itibarıyla 2.470'e kadar yükselmiştir.

Yine yenilikçi bazı programlar yapmaya devam ediyoruz. "SEP" dediğimiz Sosyal Etkileşim Programı'nı gelecek yıl pilot düzeyde uygulayacağız. Bölgelerarası etkileşimi artırmaya dönük bir program ve belli ajanslarımız eliyle bu yürüyecektir.

Toplumsal dayanışma ve bütünleşmenin güçlendirilmesi, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata aktif katılımlarının sağlanması için "SODES" dediğimiz yine yenilikçi bir programı uyguluyoruz. GAP'ta başladığımız bu program şu anda 30 ile yaygınlaşmış durumda. Bugüne kadar 674 milyon liralık bir destekle 6 bin civarında projeyi destekledik. 2013 yılında ise yine 210 milyon liralık bir tahsisat yapmayı öngörüyoruz.

Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı'mızı da Diyarbakır, Erzurum, Şanlıurfa ve Van illerinde yürütüyoruz. Özellikle bu programla turizm odaklı bir şekilde kentsel dokuyu ortaya çıkarma çalışmalarını yürütüyoruz. Bu program için de yine 84 milyon liralık gelecek yıl bir ödenek öngörüyoruz.

Bakanlığımız ayrıca İstanbul Finans Merkezi Projesi'nin koordinatörü olarak bu projeye ilgili çalışmalarını yürütüyor ve eylem planımızı gelecek yıl güncellemeyi öngörüyoruz.

OECD ile birlikte Türkiye raporunu 2012'de hazırladık. OECD'yle bu anlamdaki çalışmalarımızı da sürdüreceğiz.

Diğer bir önemli çalışmamız bilgi toplumuyla ilgili. Bilgi toplumu konusundaki daire başkanlığımız bu işle ilgili genel koordinasyonu yapıyor ve şu anda yine bilgi tabanlı bir ekonomiye geçiş için farklı alanlarda yürütülecek plan ve programlarımıza devam ediyoruz. Ayrıca, stratejimizi de yine istihdam ve büyüme odaklı bir şekilde yenileme çalışmalarımıza devam ediyor.

Yeni kurulan 50 üniversiteyle ilgili yine Bakanlığımız önemli bir görev icra ediyor. Bu üniversitelerin yerlerinin seçimi, gelişim planı ve yerleşke planlarının hazırlanmasında aktif rol oynuyoruz. 2006-2012 dönemi için bu üniversitelere toplam 3,3 milyar liralık bir ödenek, yatırım ödeneği tahsis ettik. 2013 yılında ise bu üniversitelere 1,2 milyarlık bir ödenek tahsisi planlıyoruz.

AR-GE ve AR-GE merkezlerinin geliştirilmesinde de Bakanlığımız koordine edici bir rol üstlenmektedir. Toplam AR-GE harcamalarımız, baktığımız zaman, 2002 yılında yüzde 0,53 iken 2011 yılında yüzde 0,86'ya kadar yükselmiş bulunmaktadır. Yatırım ödenekleri, yatırım bütçemizden AR-GE'ye ayırdığımız kaynak 2002 yılında 114,3 milyon lira iken 2012 yılında bu 1,77 milyar liraya yükselmiştir. 2013 yılında bu rakamın yaklaşık 1,83 milyar Türk lirası olması planlanmaktadır.

Üniversitelerimizde araştırma merkezleri oluşturuyoruz. Yine son altı yıldır değişik zamanlarda yatırım programına aldığımız 180 ileri araştırma merkezinin 90'ını tamamlamış bulunuyoruz.

BAŞKAN – Son beş dakikamız Sayın Bakanım.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Bakanlığımız bünyesinde ayrıca Kalkınma Araştırmaları Merkezini faaliyete geçirmiş bulunuyoruz.

Diğer taraftan, geçtiğimiz yıl Rio'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı'nda ülkemizin hazırlık çalışmalarını Bakanlık olarak koordine ettik. "Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Raporu: Geleceği Sahiplenmek" adıyla ulusal raporumuzu hazırladık. İyi uygulamalar seçtik ve bu konudaki çalışmalarımızı da devam ettiriyoruz.

Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi ve buna bağlı sektörel stratejiler gibi konulara da destek oluyoruz. Diğer taraftan, 2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı'nı bu yıl içinde YPK'dan çıkardık.

Sosyal yardım sistemimizde istihdamın başını güçlendirmeye dönük bir eylem planını koordine ediyoruz. Yine, istihdama ilişkin çeşitli raporlar, değerlendirmeler yapıyoruz.

Stratejik planlama konusunda da Bakanlığımız kurumsal düzeydeki çalışmaları koordine etme işlevini sürdürmektedir. Ayrıca, "Katılım Öncesi Mali İşbirliği" (IPA) dediğimiz araçla ilgili stratejik koordinatör sıfatıyla çalışmalarımıza devam ettiriyoruz.

Diğer taraftan, uluslararası iş birliklerimiz de devam ediyor. Özellikle İSEDAK dediğimiz İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ve D8 gibi çok taraflı örgütlerde aktif rol alıyoruz.

İSEDAK'ın, bildiğiniz gibi, sekreteryasını Bakanlığımız yürütüyor. Bu konuda özellikle bu yıl çok önemli bir gelişme sağladık. Yeni bir İSEDAK stratejisi hazırladık ve Cumhurbaşkanımızın himayesinde bu kabul gördü. Bununla birlikte İSEDAK'ın çok da etkili bir çalışma sergilemesini bekliyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 11

Yine, Arap Baharı sonrasında özellikle Kuzey Afrika ve Arap ülkelerinde yaşanan dönüşüme kalkınma perspektifiyle destek vermeye dönük çalışmalarımızı yürütüyoruz. Tunus'ta çok kapsamlı bir iş birliği çalışmasını başlatmış bulunuyoruz. Mısır'la bu anlamda bir niyet beyanını geçtiğimiz günlerde imzaladık. Diğer ülkelerle de bu çalışmalarımızı devam ettiriyoruz.

Bakanlığımıza bağlı TÜİK'le ilgili de kısaca bilgi arz etmek isterim. Güvenilir ve zamanında üretilmiş bilgi kamuoyu için olduğu kadar, özel sektör ve STK'lar için de stratejik bir kaynaktır. Sağlıklı istatistikler, demokratik bir ortamda halkın hesap sorma hakkını kullanması açısından da vazgeçilmez önemdedir. Bu anlamda, TÜİK'te çok yönlü yoğun bir çalışma sergileniyor. Geçtiğimiz dönemlerde TÜİK Stratejik Plan ve Performans Programı'nı hazırlamış, Resmî İstatistik Programı çerçevesinde çalışmalarını devam ettirmiştir. Avrupa Birliğine uyum çalışmalarını da yoğun bir şekilde sürdürmektedir.

Resmî İstatistik Programı'nın ikincisi, 2012-2016 dönemini kapsayan programımız, yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda çok sayıda kuruma görev ve sorumluluklar verilmiştir. Burada, özellikle önümüzdeki dönemde idari kayıtları geliştirme, saha çalışmalarının ötesinde idari kayıtları geliştirme ve istatistik sistemimizi bunun üzerine inşa etme konusunda çok yoğun bir gayret sarf ettiğimizi belirtmek isterim.

Veri kalitesinin artırılması, üretilen tüm verilerin uluslararası standartlarda üretilmesi, olmayan birtakım standartların üretilmesi yine hedeflerimiz arasında. Kalite şartlarını geliştiriyoruz ve bir kalite logosu hazırlıyoruz. Bu da yine TÜİK'in önemli bir çalışması.

Ulusal veri yayınlama takvimi, uluslararası resmî veri gönderim envanteri gibi çalışmaları TÜİK başarıyla yürütüyor.

Yine, kurumlarımızla ilişkiye geçip bir anlamda kurumlarımıza rehberlik yaparak TÜİK, kurumlarımızın içinde istatistik çalışmalarını güçlendiriyor. Kurumlar bu işi ne kadar iyi yaparlarsa doğal olarak TÜİK de daha başarılı bir kurum hâline gelecektir.

2013 yılında TÜİK'in kullanıcı odaklı bir şekilde web sayfasını yenilemeyi düşünüyoruz. Yine, 2011 yılında yaptığımız 2,5 milyon haneye, 8 milyon kişiye ulaşılarak yaptığımız nüfus ve konut araştırmasının sonuçlarını bu yıl sonu itibarıyla elde etmeyi öngörüyoruz. Şu anda kalite kontrolleri, çapraz kontrolleri yapılıyor. Bu da bize nüfusumuzun doğurganlığı, göç, bebek ve çocuk ölüm nedenleri, özürllülük gibi çok önemli konularda bilgi verecek bir kaynak olacaktır.

TÜİK yine özel günlerde, bugün yaptığı gibi, kitapçıklar hazırlıyor. Kadınlarla ilgili "İstatistiklerle Kadın", "İstatistiklerle Gençlik", "İstatistiklerle Çevre", "Türkiye'nin Demografik Yapısı ve Geleceği", KOBİ'ler gibi çeşitli alanlarda bu çalışmaları yaptı TÜİK.

Yine, teknik yardım anlamında diğer ülkelerle kapasitesini paylaşıyor, tecrübesini paylaşıyor, TİKA'yla birlikte çalışmalar yapıyor. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle ilgili çalışmalarımız var ve diğer çalışmalarımız devam ediyor. Ayrıca, TÜİK'in önümüzdeki döneme ilişkin, baktığınızda, girdi çıktı analizleriyle ilgili 2012 bazlı bir çalışma yapması söz konusu. 2014 yılı sonu itibarıyla bunu bitirmeyi, ESA 2010'a uyumlu bir şekilde tamamlamayı öngörüyoruz.

İş gücü konusunda hane halkı iş gücü anketi yapıyoruz. Burada sürekli anket uygulamasına geçmeyi planlamış durumdayız. 2014 yılından itibaren sürekli anket, 52 hafta boyunca anket yapma hedefimiz var. 2013'te eski yöntem ve yeni yöntem devam edecek. 2014'ten itibaren bu yönteme geçeceğiz. Böylece Eurostat'ın üst seviyedeki standartlarına da uyumuş olacağız. Biliyorsunuz, bizdeki işsizlik oranı Eurostat'ın hesaplarına göre daha düşük, biz daha yüksek hesaplıyoruz. Çünkü Eurostat son bir aylık işsizliğe bakarken biz üç aylık işsizliğe bakıyoruz. O yüzden bizim işsizliğimiz Eurostat'ın hesabından daha yüksek görünüyor. Bu çalışmaların yapılması sonucunda Eurostat'a tam olarak da uyumuş olacağız beklentisi içindeyiz.

Yine, turizm gelirleriyle ilgili çok ciddi, kapsamlı bir çalışma yürütüyoruz. Özellikle GSM roaming gelirleri gibi, paket tur düzenleyen firmaların dönemsel araştırmalara göre turizm gelirleri gibi çeşitli konularda yapacağımız revizyonlarla geçmişe dönük yine düzeltmeler gerçekleştirerek turizm gelirlerimizi daha gerçekçi bir şekilde hesaplayacağız.

Ölüm istatistikleri konusunda bürokrasi azaltan ve daha sağlıklı veri üretmeye dönük bir çalışmayı yürütüyoruz.

Kentlerin yaşanabilirliğine ilişkin yeni bir endeks hazırlıyoruz. Bu kapsamda memnuniyet araştırmamızı da çok daha kapsamlı bir şekilde gerçekleştireceğiz.

Son olarak, tarım çok kritik bir alan, tarımla ilgili çok yoğun bir çalışma sergiliyor TÜİK. AB uyumunda da kapanış kriteri biliyorsunuz. Bu konuda 2014 yılında genel bir tarım sayımı yapmak için hazırlıklar yürütüyoruz. 2013 yılında bunun pilot çalışmasını yapacağız.

Değerli Başkan, değerli üyeler; konuşmama burada son verirken sabrınız için teşekkür ediyorum. Kuruluşlarımızın bütçelerinin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, yapacağınız katkılar için şimdiden teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakana sunuşları için çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, görüşmelere başlıyoruz.

Bugün isterseniz iktidar kanadından başlayalım.

Sayın Gök, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 12

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sizleri dinlerken açıkçası yıllarca kalkınma kavramının tanımı içerisinde hep teorik bazda ifade edilen kalkınmanın ekonomik ve sosyal boyutlarının neler olduğunu rahatlıkla görebildik. Âdeta şunu söyledik kendi aramızda: Türkiye'deki tüm bakanlıklarla koordineli olan bir bakanlık olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer bakanlıkların tüm hizmet alanları içerisinde olduğunuzu net bir şekilde gördük. Ancak sözlerimin başında, Sayın Başkanımız eğer süremden saymazsa bunu, bir hissiyatımı ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakanım, dün akşam burada Türk siyasi hayatı açısından son derece anlam ifade eden kısa da olsa ifade etmemde fayda olduğunu düşündüğüm bir hadise gerçekleşti. Bundan memnuniyetimi ifade ediyorum bunu ifade ederken.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın burada bütçesi görüşülürken Sayın Bakanımızın kendisine sorulan sorularda yanışlığını ve “Bu konuda varsa bir suçumuz bunda biz de hazırız.” ifadesi önemli. Bir diğer taraftan, Sayın Bakanımızın muhalefetten milletvekili arkadaşlarımıza “Biz her zaman için muhalefetten geliyor anlayışıyla karşı koymadık, son derece önemlidir.” açıklaması ve “Faydalandım...” Bunu söylerken de Sayın Bakanın içten gelen bir hissiyatını hissettim. Bir diğer taraftan da muhalefet milletvekillerinden bir hocamız geçmişte yazmış olduğu yazının arkasında durarak düşüncelerini ifade ettiler. Bunlar Türk siyasi hayatının yıllardır bir özlemi. Neden? Muhalefetin sadece tenkit olmadığını, aynı zamanda yapıcı ve önerici tekliflerinin olduğunu dünkü Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bütçesinde yerinde gördük. İnşallah bu bizim için bir başlangıç ve böyle de devam eder. Belki de bugünkü Bakanlığımız için de güne böyle başlamış oluruz, günü de güzel bir şekilde tamamlamış oluruz diye düşünüyorum.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Gök, hep, ilelebet böyle başladı, dün başlamadı, on yıldır böyle, on yıldır yapıcıyız biz.

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – Örneği son derece güzeldi. Benim de milletvekilliğimin ilk dönemi. Açıkçası, o ortadaki manzara beni etkilediği için bu sabah paylaştım.

Sayın Bakanım, burada ben GAP'la ilgili konuşacağım, konuşmamı GAP'ın üzerinde konuşacağım GAP'ı kaptırmama adına.

Şimdi, tabii ki, Sayın Bakanım, burada özellikle bir iki tane DOKAP, DAP ve KOP bölgeleri için örnek teşkil etmesi bağlamında eleştirel bir bakış açısıyla düşüncelerimi ifade edeceğim. Daha sonra sizlerin söyleyip de -tekrarı olmasın ama- daha geride GAP'ta neler oluyor, onları ifade etmeye çalışayım.

1994 yılında üniversiteden mezunum, 1994'te mezuniyet çalışmam GAP, doktora tezim de GAP, geçen süre içerisinde yıllar itibarıyla hep GAP'la ilgili programlar.

Şimdi, Sayın Bakanım, baktığımızda bizim bölgemizde şöyle bir aksama oldu: Birçok programlar yapıldı, birçok toplantılar yapıldı. Biz çiftçiyi salonlara çekemedik yani yeteri düzeyde çekemedik. Ben ona hep zaman zaman şunu söyledim, biz kravatlılar birbirimize anlattık kimimiz doçent, kimimiz profesör olmak için. Bu son derece önemli. Bunun ana destekleyicisi de şu: Harran Ovası'nda çoraklaşma ve tuzlaşma, taban suyunun yükselmesi. DOKAP'a, yeni bölgesel planlamada arkadaşlarımızın öncelikli olarak bu bağlamda bölgedeki halkın bu projelere hazırlanmasına dikkat etmelerini istiyorum.

İkincisi, bizim ülkemizde APK'lar var, araştırma, planlama, koordinasyon merkezleri. Bu APK'lar daha çok atıl vaziyette bekletildi geçmişteki birtakım uygulamalardan. Çok daha açık söyleyeyim, bürokraside, kamuda âdeta sürgün yerinde bir bürokrat bekletilmek isteniyorsa APK'lara gönderildi. Bu, realite; böyle olması anlamında kurulan bir yer değil ama uygulama bu.

Şimdi, bizim ülkemizde “Sosyal APK” diye bir birime ihtiyaç var, “Sosyal Araştırma, Planlama, Koordinasyon” merkezine. Bunu niçin önemsiyorum? Bugün GAP kapsamındaki trapez kanal sistemiyle sulama sistemi yapılıyorsa ve burada 50 derece sıcaklığı bulan bir ortamda yapılıyorsa ve yıllarca insanların bu sulara, artık bu çağda, boğulduğu haberlerini duyuyorsak burada bir sosyal bakış açısı eksik. Biz bu kanalların devam ettiği süre içerisinde “Şu, şu noktada yüzülebilecek havuzların ve alanın açık olduğu, köylülere de hitap edebilecek, kırsal kesime hitap edebilecek şu kilometre sonrasında yüzme havuzları kanalın üzerinde devam ediyor.” dememiz lazım. Bu son derece önemli.

İkincisi, çok daha basite indirgeyeceğim, biz bu tür projeleri hep mühendislik doneleriyle gördük. Her ne kadar entegre bir proje kavramı içerisinde varsa bizim teorik bakış açımızda hep mühendislik doneleriyle baktık yani biz bugün bir asfaltın dökümünü belirli bir tarih, belirli bir sürede ölçüyoruz ancak o asfaltı kullanacak olan sonuçta insan olduğuna göre biz ona biçtiğimiz tarih kadar, on iki ayda asfaltı bitiriyoruz ama bunu kullanacak olan insanımız olduğuna göre, istediğimiz ideal noktada, on iki ayda bu manada eğitirsek kullanırlar, süresini tahmin edemeyiz. Neden? Çünkü insanoğlu doğuyor, yaşıyor ve ölüyor. Süreklilik var, dinamik bir hayat var. Dolayısıyla, “sürekli eğitim merkezleri” diye bana göre orada bir eksiklik var. Sadece kavramsal olarak biz devam ettik.

Bir diğeri, Avrupa'nın bölgesel gelişme politikalarında 1950'li yıllarda devam ettirdiği, son derece hayatiyeti var olan Avrupa'daki gelişme politikalarında kalkınma ajansları. Bilmiyorum, ben bunu, hissiyatımı açık ve net ifade edeceğim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 13

Bunu öz eleştiri olarak hanemize almak istiyorum. Bu kalkınma ajansları şu anda sanki yerinde biraz patinaj yapıyorlar. Bunu belki çok erken söylüyorum ancak inşallah ben yanılmak istiyorum.

Kalkınma ajanslarının, özellikle Türkiye’de tüm kalkınma ajanslarının kendi aralarında mutlaka ama mutlaka bölgelerinde ne yaptıklarına ilişkin kurumsal manada, Bakanlığınız düzeyinde toplantıların yapılması elzem olmuştur. Yani sadece Karacadağ Kalkınma Ajansı kendi bölgesindekini değil, aynı zamanda Ege’deki de, Marmara’daki de, ODTÜ’deki de, Bilkentteki de... Kalkınma ajanslarının yıllar itibarıyla yılda en az iki tane toplantı yapıp -Kalkınma Kurulunun- bir arada bilgi paylaşımı yapmalarını önemsiyorum.

Ben şimdi bunları söylerken aslında belki DOKAP, KOP ve DAP bölgesi bir manada şanslı. Nasıl şanslı? GAP’taki acemiliğimizi onlar inşallah görmemiş olacaklar. Burada hiçbir bürokrat arkadaşımı hiçbir şekilde suçlamıyorum, hiçbir şekilde sizler de, geçmiştekiler de kasıtlı ve bilinçli olarak buradaki yanlışlarını yapmamılar. Şu anda biz Bozova bölgesinde yer altı damlama sistemleriyle girdik. Neden? Belirli bir süreci denedikten sonra bu aşamaya geldik ama inşallah DOKAP’ta da, KOP’ta, da DAP’ta da biz bu yanlışları yapmayacağız. Bölgemiz açısından, ülkemiz açısından son derece önemli.

Kalkınmayı biz değerlendirirken sadece bölgesel bir bazda değil, kalkınma topyekûn ülkede eş anlamlı yapıyor. Dünyadaki örnekleri bu ancak bizim ülkemizde henüz bizim tamamlamadığımız bölgelerarası dengesizliklerin giderilmesinde maliye politikasının temel politikaları burada önem arz ediyor yani kamu harcamaları ve kamu gelirleri bağlamında zaten son derece kamu harcamaları ve kamu gelirleri burada devrede. Bizim ülkemizde -öyle zannediyorum ki son rakam, eğer yanıyorsam lütfen düzeltin- 11 ilin vergi gelirleri 70 ilin temel kamu harcamalarını karşılayacak düzeyde. Burada şunu demek istiyorum yani burada kayıt dışı ekonominin -muhalefetten milletvekili arkadaşlarım da daha önceki konuşmalarında ifade ettiler henüz tam ölçülmemişse de- neredeyse kayıt altına alınmış olan ekonomiyle yarı yarıya olan rakamlar konuşuluyor. Dolayısıyla, bizim ülkemizde kayıt dışı ekonominin de kayıt altına alınması noktasında sizlerin Bakanlığının da önemli derecede görevleri vardır çünkü sunumunuzda ona da açıkçası denk gelmedim.

Şimdi, müsaadelerinizle -sizlerin ifade ettiği ancak üzerinde durmayacağım- GAP bölgesi yatırımlarının merkezi bütçe içerisindeki payından sizler bahsettiniz. Şüphesiz ekonomik gelişmenin hedefi insanların refahı ve mutluluğunu sağlamaktır. Yatırım alanlarına olan yüksek talebin araştırılmaya çalışıldığı bölgede, GAP bölgesinde ekonomik göstergelerdeki olumlu değişiklik dikkat çekicidir. Ekonomik gelişmeler sosyal gelişmeleri de doğrudan etkilemektedir.

TÜİK verilerine göre... Burada bir hissiyatımı daha ifade etmek istiyorum TÜİK deyince. Devlet İstatistik Enstitüsü, daha sonra Avrupa Birliği kapsamındaki bizim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – ...görüşmelerimiz neticesinde bu oldu ama doğrusu oldu, TÜİK oldu, Türkiye İstatistik Enstitüsü. İnşallah bizim Hükümetimiz bir şey daha gerçekleştirecek sizin Bakanlığınız doğrultusunda. Gelişmiş Avrupa ülkelerinde daha çok yanlış ve yönlendirmelere yol açmaması bağlamında bağımsız kuruluşlar tarafından bu tür, özellikle istatistik kurumları söz konusudur. Bizim ülkemiz de önümüzdeki süreçte bu bağımsız kurumlara inşallah... Şu anda da öyle ama bunlar kamuoyunda elbette ki önemli, önemsiyorum. Bu bağlamda isminin değiştiği ve içeriğinin ismine uygun hareket ettiğini biliyorum ama bağımsız dediğim, özel şirketler tarafından olan derecelendirme kuruluşları söz konusu. Bizler inşallah bunu da gerçekleştireceğiz.

Eylem Planı kapsamındaki proje ve faaliyetlerin büyük bir bölümü gerçekleşmiş ve öngörülen hedeflere önemli ölçüde ulaşılmıştır. GAP Eylem Planı ile yapılan barajlar tamamlanınca sağlanacak su ile yaklaşık 7 Kıbrıs adası büyüklüğünde alan sulanabilecek, hedeflenen sulama yapıldığında iki yılda 5 ürün almak mümkün olacaktır. GAP Eylem Planı ile sulama alanında son derece önemli gelişmeler kaydettiniz.

Suruç Ovası Sulama Projesi... Sizler bahsettiniz, mutlaka vardır, ben değinmediğiniz yerlere değinmek istiyorum. Suruç Ovası Sulama Projesi gerçekten sadece Suruç’u değil, bittiğinden 732 bin dönümü kapsayacak olan ana sulama kanalları devreye girdiğinde yılda 1 milyar doların üzerinde Türkiye ekonomisine katkı sağlamış oluyorsunuz ki işsizlik açısından, istihdama katkıları açısından, bölge ve Türkiye ekonomisi açısından son derece büyük bir proje gerçekleşiyor burada.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde ihale edilmiş olan bahsettiğiniz toplulaştırma alanı GAP Eylem Planı hedefinin çok üzerinde gerçekleşiyor. Bu anlamda da sizlere teşekkür ediyoruz. Sulama projeleriyle eş zamanlı yürütülen toplulaştırma projeleri ile tarlalar modern...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – ...tarıma kavuşuyor.

Eylem Planı ile 75 proje kapsamında 1.551 köyde gerçekleşen toplulaştırmadan sizler bahsettiniz.

Tamamlanma aşamasına gelen enerji projeleriyle GAP kendisini hızlı şekilde geri ödeyen bir proje hâline dönüşmüştür. Bu çerçevede GAP, Türkiye ekonomisine ve bölge halkının refahına doğrudan katkı sağlamaktadır.

GAP Eylem Planı ile bölge halkının refah ve gelir düzeyini yükseltmeyi, yeni iş imkânları sağlamayı ve sosyal yaşamı iyileştirmeyi hedeflemiş bulunmaktayız. GAP Eylem Planı kapsamındaki eğitim, sağlık, istihdam, sosyal koruma gibi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 14

toplumsal gelişmenin temelini oluşturan alanlarda gerçekleştirilen yatırımlar, sosyal göstergelerde olumlu gelişmeler yaratmıştır.

BAŞKAN – Sayın Gök, tamamlayabilir miyiz lütfen.

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – Bölgede kurulan yeni üniversitelere destek verilmiş, plan döneminde bölge üniversitelerine 1 milyar TL'nin üzerinde kaynak tahsis etmişsiniz. Yeni kurulan üniversitelerimizdeki öğrencilerimizin yurt ihtiyacı Bakanlığınızca son derece desteklenmektedir.

Hastanelerimizde nitelikli oda sistemine geçilmeye başlanmış, sağlık hizmetlerinin sunumu ve kalitesi son derece yükseltilmiştir.

GAP Eylem Planı'nın esası, toplumun bütün unsurlarının güçlendirilmesidir. Sosyal hizmet ve yardımlar konusundaki GAP Eylem Planı uygulamalarıyla bölgede daha çok sayıda vatandaşımıza ulaşmamızda Bakanlığınız bürokratlarıyla beraber son derece önemli gelişmeler kaydedilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gök, tamamlıyor musunuz efendim?

Son olarak bir dakika daha veriyorum efendim.

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – Bölgede altyapının iyileştirilmesi, GAP Eylem Planı'nın temel amaçlarından biridir ve yürütülen çalışmalarla bu yatırımların büyük bölümü tamamlanmıştır.

Bölgede istediğimiz ekonomik hedeflere ulaşmada kamu yatırımları kadar özel sektör -burası da çok önemli- yatırımlarının aynı şekilde artış göstermesi yatırımın, üretimin ve istihdamın artması, kamu yatırımlarıyla özel sektör yatırımları arasındaki ilişkinin uyum içerisinde derinleşmesi ve gelişmesi son derece önemlidir.

Son olarak, 1 milyon 786 bin hektarıyla, alan itibarıyla dünyanın en büyük konumunu teşkil eden Ceylanpınar Devlet Üretme Çiftliğinin bölge açısından ve bölge istihdamı açısından... Sadece bölgede değil, Türkiye'de sağlayacağı istihdam noktasında da Ceylanpınar Devlet Üretme Çiftliği önem arz etmektedir. Ancak bölgesel gelişme politikaları içerisinde şu anda yanı başımızda cereyan eden Suriye'nin önemli gelişmeler de son bulduğunda bölgenin temel potansiyellerinin üretim noktasındaki var olan potansiyeller devreye girdikten sonra son derece bizim için pazar konumunda olabilecek Orta Doğu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – ...pazarının devreye girmesiyle bölge son derece önemli bir hayatiyet arz etmektedir.

Ben geçmişten bugüne kadar, özellikle çok kıymetli bürokratlarınıza, zatîalinizde Bakanlık teşkilatının tümüne, başta GAP kapsamındaki illere ve bundan sonraki bölgesel gelişme politikalarıyla ilgili DOKAP'ta, KOP'ta, DAP'ta yapacağınız bütün hizmetlerden dolayı çok teşekkür ediyorum. Şanlıurfa Milletvekili olarak bölge halkı adına sizlere minnetlerimizi, şükranlarımızı sunuyorum.

Bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlı, uğurlu olmasını diliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gök.

Sayın Ayaydın, buyurun lütfen.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; ben de Kalkınma Bakanlığının 2013 yılı bütçesi üzerinde kişisel görüşlerimi paylaşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Kaynakların etkin şekilde tahsisi kamu maliyesinin önemli bir amacı olup planlama mekanizması da kaynak tahsis aracı olarak piyasayı esas alan, kamunun öncülük ettiği, özel sektöre rehberlik eden ve onu tamamlayıcı bir işlev olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kalkınma Bakanlığı, eski adıyla Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, ülkemizde 1960'lı yıllarla birlikte, dönemin planlamaya dayalı ithal ikameci sanayileşme ve büyüme modelinin hayata geçirilmesinde önemli rol oynamıştır. Her ne kadar 1980 sonrası gerek uluslararası gerekse ulusal düzeyde ortaya çıkan gelişmeler sonucunda planlama mekanizması geri plana düşmüş, şekil ve öncelikler değişmiş olsa da Teşkilat bu yeni eksende de ülkemizin uzun ve zorlu kalkınma yolunda strateji tespit etmek, kalkınmada koordinasyon ve işbirliği sağlamak görevlerini üstlenmiştir.

Tüm bu mazi ve çabalara rağmen, ülkemiz dünya kalkınma liginde henüz ve hâlâ, istenen yerden çok uzaktadır. Özellikle son on yılda ülkemiz yeterli mesafeyi alamadığı gibi, bazı alanlarda ciddi şekilde geri gidişler de söz konusu olmuştur. Oysa potansiyeli yüksek olan Türkiye, son 10 yılda gösterdiği performanstan daha iyisini gösterebilecek düzeyde olup içinde bulunduğumuz ve hepimizi üzen tablonun temel sebebi yanlış politika tercihleri ve uygulamalardır. Bu durum kalkınma yolunda ülkemizin seyrine de sekte vurmaktadır.

Bakınız 2002 yılında Birleşmiş Milletler İnsani Gelişmişlik Endeksi sıralamasında ülkemiz 85'inci sırada iken 2011 yılı itibarıyla Türkiye, bu listede 92'nci sırada yer almıştır. Maalesef, on yılda, bırakın iyileşmeyi, durumumuz daha da kötüleşmiştir. Kişi başına gelir açısından baktığınızda 67'nci sıradayken, eğitim ve sağlık göstergelerini eklediğimizde de 92'nci sıraya düşüyoruz. Yani millî gelirimiz yetersiz olduğu gibi, eğitim ve sağlıkta da hazin durumdayız. Zira gerek toplamda gerekse de kişi başı sağlık harcamasında da ne yazık ki OECD'nin sonuncu ülkesiyiz. Türkiye'de sağlık

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 15

harcamalarının gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 6,1 iken, OECD ortalaması yüzde 9,5'tir. OECD ülkelerinin sağlık harcaması ortalaması 3.268 dolar olarak ölçülürken ülkemizde kişi başına sağlık harcaması sadece 913 dolardır. Aynı şekilde eğitim harcamaları açısından yine OECD ülkelerinin sonuncusu biziz. OECD ülkelerinde eğitim harcamalarının millî gelire oranı ortalama yüzde 6,2 iken bu oran ülkemizde sadece yüzde 4,2'dir. Bu tabloyla ne yazık ki dünyanın en büyük 17'nci, Avrupa'nın en büyük 6'ncı ekonomisi olmakla övünmek anlamsız ve işlevsiz hâl almakta, bu kompozisyon ile kalkınma uzak bir hedef olarak kalmaktadır.

Peki, Türkiye nasıl büyüyecek, nasıl kalkınacaktır? Şüphesiz ki ülkemizin büyüme ve kalkınma sürecinde ana unsur yatırımlardır. Yatırımlar ise tasarruflarla finanse edilmektedir. İşte bu noktada ülkemiz sıkıntılı bir dönemden geçmektedir ve korkarım uzun bir süre de bu problemin etkilerini hissedeceğiz. Zira Türkiye'de tasarruflar AKP İktidarı döneminde dip yapmıştır. Yüksek iç talebe dayalı büyüme modelinde bu tercih sürdürülemez olduğu halde ısrar edilmiş, sonuç ülkenin taban yapan tasarrufları olmuştur. AKP'nin bu kısa vadeli, hoş görünen ama sağlıklı büyüme modelinin bedeli, tasarruf açığının hızla yükselmiş olması, özel tasarrufları yüzde 12'lere kadar düşürmüştür. Ancak ne yazık ki dip yapan tasarrufların artırılmasına yönelik olarak önlem alınmada geç kalınmış, daha da önemlisi, bu süreçte Kalkınma Bakanlığı fazlasıyla geri planda kalmış, süreci Hazine Müsteşarlığının tek başına yürüttüğü görülmüştür. Ülkemizin kalkınması için yatırımlar, özellikle de sabit sermaye yatırımları çok önemlidir. Gelişmekte olan pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye ekonomisinin büyümesinde belirleyici en önemli unsurlardan biri sabit sermaye yatırımlarıdır. Sabit sermayenin gelişmesi uzun dönemde ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkileyecektir. Zira sabit sermaye yatırımları üretim, istihdam, gelir artışı, teknoloji, sermaye birikimi gibi unsurlar üzerinde çok yönlü pozitif etkilere sahiptir. Kalkınma Bakanlığı verilerine göre, 2012 yılında toplam sabit sermaye yatırımları 319 milyar Türk lirasıdır. Bu tutar içinde kamunun payı ise 61,8 milyar Türk lirasıdır. Bu çerçevede, ülkemizde hasıla içindeki payı genel olarak yüzde 20'lerde seyretmekte olan toplam sabit sermaye yatırımlarının artırılmasının önemi ortadadır.

Ülkemizin bir diğer önemli sorunu ise bölgesel gelişmişlik farklılıklarıdır. Gerek Hükümet söylemlerinde gerekse de yıllık programlarda kelime kelime aynı olmak üzere bu çerçevede ekonomik ve sosyal altyapı projelerinin yoğunlaştırılacağı belirtilmesine rağmen söylemler tam olarak eyleme geçmemektedir. Bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmayı ve bölgesel gelişme potansiyelini değerlendirmek üzere başta Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) olmak üzere, Doğu Anadolu Projesi (DAP), Konya Ovası Projesi (KOP), Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) kapsamındaki yatırımlarda yetersizlik ve gecikmeler devam etmektedir. AKP Hükümeti bu kapsamda kendi faaliyet öngörülerini bile yerine getiremediği içindir ki bu şekilde gidilmesi durumunda GAP'ın 2020 yılında dahi tamamlanamayacağı ortadadır.

Yine, gerek makroekonomik sonuçları gerekse de bölgesel gelişmişlik açısından önem taşıyan yeni teşvik sisteminde hangi kriterlerin esas alındığı konusunda yaşanan ve özellikle ilçe bazlı uygulamaların hayata geçirilmesi hususundaki eksiklikleri dikkatinize sunmak isterim. Oysa işlevsel ve etkin olarak hazırlanan bir teşvik sistemi bölgesel farklılıkları da azaltma işlevi görebilecektir. İzninizle, Bakanlığın faaliyet alanına giren Orta Vadeli Program ile ilgili görüşlerimi de ifade ederek sözlerimi noktalamak istiyorum.

Bilindiği üzere, 5018 sayılı Kanun, kamu mali yönetiminde özel bir süreç ve takvim öngörmektedir. Buna göre, merkezî yönetim bütçe hazırlama süreci, Bakanlar Kurulunun Kalkınma Bakanlığınca hazırlanan Orta Vadeli Programı kabul etmesiyle başlar ve kabul edilen bu program Resmî Gazete'de yayımlanır. Ancak program'ın önemi bütçe sürecini başlatan unsur olmasıyla sınırlı olmayıp çok daha önemli bir işlevi bulunmaktadır. 5018 sayılı Kanun tarafından hazırlanma görevi Kalkınma Bakanlığına verilen Orta Vadeli Program, kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri içeren bir belgedir. Böylesine bir kapsam ve çerçeve içerdiği için kamuyu olduğu kadar özel sektörü de yakından ilgilendiren bu program, kamunun fotoğrafı ve gelecek projeksiyonu olmanın yanında, özel sektöre de yol gösterici bir mahiyet taşımaktadır. "Peki, böylesine bir önem ve işlev yüklenen programa AKP İktidarının gösterdiği hassasiyet nedir?" diye sorduğumuzda maalesef iç açıcı bir tablodan bahsedemeyiz. Bizzat AKP İktidarı döneminde çıkarılan 5018 sayılı Kanun'da öngörülen Program tam sekiz yıldır hiçbir zaman vaktinde yayınlanmamıştır. Hele geçen yıl bu durum zirve yapmış, AKP kendi rekorunu kırarak Orta Vadeli Programı 5018 sayılı Kanun'un öngördüğü süreden tam yüz otuz beş gün sonra yayımlamıştır. Ancak kendi rekorundan bizzat kendisi memnun kalmadığından ve kanunsuzluğun bu kadarı kendilerini dahi rahatsız ettiğinden olsa gerek, yine geçen yıl çıkarılan 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bütçe hazırlama süreci, takvimi ve bu kapsamda Orta Vadeli Program'ın yayın takvimi değiştirmiştir.

Böylelikle Resmî Gazete'de Mayıs sonuna kadar yayımlanması gereken Orta Vadeli Program'ın eylül ayının ilk haftası sonuna kadar yayınlanacağı şeklinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – ...5018 sayılı Kanun'un ilgili hükmü değiştirilmiştir.

Ancak kendi yaptığı kanuna uymayan AKP, kendi değiştirdiği bu hükme de uymamıştır. "Değişiklik yapıldı, artık bu yıl eylül ayının ilk haftası sonuna kadar yayınlanır." dediğimiz Orta Vadeli Program, yine ancak 9 Ekimde birlikte yayımlanabilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 16

Bununla birlikte, bir türlü zamanında hazırlanmayan Orta Vadeli Program'ın ne kadar isabetli olduğu da aşikâr olup öngörülerle gerçekleştirmeler arasında bir ilgi olmadığı her yıl görülmektedir. Örneğin, 2011 yılında yayınlanan Orta Vadeli Programda yüzde 5,2 olarak öngörülen 2012 yılı TÜFE, 2012 Orta Vadeli Program'da yüzde 7,4 olarak revize edilmiştir. 2011 yılı Orta Vadeli Program'da, yüzde 4 olarak öngörülen 2012 büyümesi 2012 Orta Vadeli Program da yüzde 3,2 olarak revize edilmiştir. 2011 yılı Orta Vadeli Programda 21,1 milyar Türk lirası olarak gerçekleşeceği öngörülen 2012 yılı bütçe açığı 2012 Orta Vadeli Program'da 33,5 milyar Türk lirası olarak revize edilmiştir.

Anlaşıyor ki AKP iktidarı "Dünya krizdeyken biz üç yıllık program açıklıyoruz" diyerek övünmeyi bilmekte ama aynı programı zamanında ve objektif doğruluk içinde hazırlamayı bilmemektedir. Bu çerçevede, ekonominin fotoğrafı ve yol haritası olması bağlamında hem kamu hem de özel sektörü ilgilendiren Orta Vadeli Program'a daha fazla özen gösterilerek hem hazırlık sürecine hem de hazırlık esaslarına dikkat edilmesini ümit ediyorum.

Türkiye'nin kalkınma yolunda potansiyeline paralel olarak koşar adımlarla mesafe alması dileğiyle, Bakanlığınızın 2013 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Günel, buyurunuz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokrat arkadaşlarım, mesai arkadaşlarım, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki Sayın Bakanın da konuşmasında belirttiği gibi, Kalkınma Bakanlığının kaynakların tahsisi ve kullanımı açısından önemli bir rolü var ama en son Sayın Gök'ün söylediğiyle bağlayarak söyleyeyim, kurumlar bir taraftan özerkleşirken, hatta bizi sabahlara kadar tutup yerel yönetimleri özerkleştirelim, vergi verelim derken DPT'yi biraz genelleştirip bakanlık yaptık. Ben onu her seferinde size söyleyeceğim yani her seferinde bir Allah rahmet eylesin diyeceğim Devlet Planlama Teşkilatına. Böylece, tabii, rahmetle anmak gerekiyor. Her ne kadar arkadaşlarımız çalışıyor, aynı şeyle de çalışıyorsa da kurumsal özerklik, az önce ajanslarla ilgili konuştuğumuz gibi de bakanlık başka bir şeydir, müsteşarlık, hele hele kendi başına farklı bir şeyi olan müsteşarlık, bütün kurumlara farklı yaptırımları olabilen bir müsteşarlık başka bir şeydir. "Neden?" dersiniz, Sayın Maliye Bakanımız bile söylüyor, diyor ki: "Ben bütçe yapıyorum, arkadaşlara da veriyorum ama benim söylediğim hedefler tutmuyor, kaynak göstermeden harcama yapabiliyorlar." Maliye Bakanı bile bakanlık olarak bazen onları zaman zaman kontrol edemediğini, bazı şeylere ses çıkaramadığını söylüyor.

Şimdi, dolayısıyla, bakanlık olunca daha böyle hükümetvari oluyorsunuz. Müsteşarlıktan daha bağımsız hareket edebilen birtakım bakanlara "Kusura bakmayın, Başbakan'a gidin." diyebilen bir yapı vardı. Orada siz daha eski çalıştığınız için gelenekleri daha iyi bilirsiniz. Bizimkisi biraz sonradan uğrayıp geçme olduğu için ben de orada o süreci gözlemlemiş oldum.

Şimdi, sizin konuşma sırasından biraz gidip sonra aradaki hususlara kısaca değinmek istiyorum. Gelir dağılımıyla ilgili, arkadaşlarımız hep Gini katsayısındaki düşüşü söylüyorlar ve yüzde 20'yi veriyorsunuz. Ben yüzde 5'lik dilimlere bakınca, en alttaki yüzde 20 iyileşebiliyor ama yüzde 20'nin içerisindeki yukarıdaki birinci yüzde 5'le en alttaki yüzde 5'te sıkıntı biraz daha artıyor birincisi.

İkincisi: Biraz o yüzde 5'leri de biraz ön plana çıkararak verelim, tabii ki üst seviyedeki azalış ayrı, orta kademedeki kaç oldu, ne oldu, ayrı ama yüzde 5'lik dilimleri de verelim. Ama benim burada dikkat çekmek istediğim başka bir şey var Sayın Bakan. Şimdi, rakamlara bakarak gelir dağılımı üzerinden bir şey söylüyoruz ama önümüzde, az önce Sayın Maliye Bakanının söylediğiyle ilgili olarak, bütçe hedeflerimiz gerçekçi olmazsa -OVP'ye birazdan değineceğim ama- ne oluyor? Ortada bir gelir açığı oluyor kamu açısından, kamu gelirlerinin, hedeflerinin tutmaması. Her sene eylül ayında OVP açıklanmasına yakın Maliye Bakanımızın kendisine ilettim- üç sene arka arkaya yaptığı açıklamaların sadece rakamları farklı. Bir önceki yıl demiş ki: "Efendim, 5,5 milyar açığımız var, ben vergileri artırmak zorundayım. Bu sene 8,5 milyar açığımız var." Cümle aşağı yukarı aynı, gerekçe aynı, rakam değişiyor. Artıyor ne oluyor? Bir vergi adaletsizliğine yol açıyoruz. Yani ÖTV ve KDV üzerinden gittiğimiz zaman, arkadaşlarıma söylediğim için de biliyorlar dar gelirli vatandaşın bütçesinde önemli bir payı olan örneğin doğal gazda bir anda yüzde 10 zam yapıyoruz. Memura veriyoruz yüzde 4+4, toplamda 7 etmiyor netine baktığımız zaman; Bir yılda yüzde 49 doğal gaz zammı yapmışız. Şimdi, bu geldi gitti, şöyle oldu, o ayrı bir konu. Benim söylediğim, asıl gelir adaletsizliği, yük açısından baktığımız zaman, o yüzde 5'lik en son söylediğim gelir diliminde olan vatandaşlarımız açısından bu temel harcamalar çok büyük bir yer tutuyor bütçesinde. Bir taraftan rakamlarda güzel söylüyoruz ama uygulamalarımız, dar gelirli ve yoksulluk sınırının altında yaşayan vatandaşlar açısından temel tüketim maddeleri çok önemli bir yer tuttuğu için de böyle bir adaletsizliğe yol açıyoruz. Rekabet göstergeleri açısından "59'dan 43'e yükselmışiz" diyoruz ama hakikaten hangi göstergeleri kullanıyorlar, hangi göstergelerde iyileşme var, ben merak ediyorum. Çünkü bakıyoruz, şu anda Türkiye'nin temel sorunu cari açığı konuşuyoruz; en temel şey kur rejiminde rekabetçi bir kur rejimimiz var mı, kur politikamızda bir rekabet var mı? Neden cari açıkla uğraşıyoruz, bütün politikaları oraya koyduk? Şimdi, siz güzel söylüyorsunuz: "Efendim, düştü. Nasıl düştü? Konjonktürel olarak düştü. Siz de diyorsunuz "İç talepteki daralmadan." Şimdi, hedefinizi yüzde 4 koyduğunuzda tutarsa o kadar düşecek mi? Yani, hedeflediğiniz cari açığa ulaşmak için ne yapmamız lazım? Sayın Ekonomi Bakanımızla da konuştuk geçen yıl söylemişti - siz de söylediniz- eylem planları güzel, "İthalatta yönelik üretimden, biraz daha ithalattan beslenen üretimden diyelim, girdi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 17

tedarik sistemini çalıştıracakız.” dedi. Siz de burada bir sürü şey söylediniz, güzel “Eylem planlarını revize ediyoruz, güncelliyoruz.” ama bunun uygulaması nasıl oluyor? Uygulamada o yaptığımız revizelere ve hedeflere maalesef ulaşamıyoruz. Dedik ki: “Girdi tedarik sistemini yapın alkışlayalım, güzel bir şey.” Yani ama o çerçevede işlemiyor maalesef, yani ihracat tarafına bakıp ithalat tarafıyla tam ilgilenemediğimiz zaman yetişmiyor, bunlar ya eksik oluyor veya geç oluyor. Eylemi de takip edip oradaki aksaklıklara bakmak lazım. Acil eylem planı gibi, pat, açıklıyoruz, üç ay sonra diyoruz, aradan on sene geçiyor, bakıyoruz hâlâ “üç aylık şey” diye söylenenler yapılamamış oluyor, sürekli revize ediyoruz.

Bir de burada OVP ile ilgili şeyler... Şimdi, OVP’de “eylül” dediniz, eylülü aldık, yine gelmedi. Onu artık tartışmıyoruz bile ama... Çünkü tartışacak hâlimiz kalmadı. Ben bütün televizyon programlarında söylüyorum, arkadaşlara da burada anlatıyorum. “Özel İhtisas Komisyonu raporlarında, kalkınma planı çerçevesinde çalışmalara başladı.” dediniz. Bu yıl içerisinde de, önümüzdeki yılda daha doğrusu tamamlanacak. Burada güzel şeyler çıkıyor. Çoğu zaman söylüyorum, sayın bakanlara da söyledim, diyorum ki: “Eksik ya da yanlış, Özel İhtisas Komisyonu çalışmış veya kalkınma planında öncelikli 12 tane sektör belirlemişiz, bunun 8 tanesini yapın, alınızdan öpeceğim.” Yanlış doğru, birini biz, belki 1’e koyduğunuz biz 3’e koyarız, 5’e koyduğunuz 10’a koyarız ama Türkiye’nin öncelikli sektörleri zaten bu raporlarda aşağı yukarı belli oluyor. Belki siz o sektöre “5” dersiniz de biz “Buraya 10 verelim.” diyebiliriz. Ama bunların uygulamasında sorun çıkıyor Sayın Bakan. Nedense bir siyasi öncelik oluyor, bir seçim önceliği giriyor veya işte o ili teşvik kapsamına alırken “Ya bizimkini de alıverelim.” falan diyorlar, bu sefer bizim yaptığımız kurgu tamamıyla bozuluyor. Mesele, bunun uygulanmasına da bakması gerekiyor. Özellikle de bütün özel sektörün, kamunun, üniversitelerin katıldığı Özel İhtisas Komisyonu raporlarında çok değerli bilgiler var. Dediğim gibi, felsefesini yine tartışabiliriz ama onları en azından uygularken elimize belli bir rehber olarak alırsak ve siz de onları almalarını sağlayabilirsiniz çok daha faydalı olur diye düşünüyorum.

Kalkınma ajanslarıyla ilgili, şimdi, Sayın Gök’ün söylediği şeye kısmen katılıyoruz. Amacımız burada eleştirmek değil, yani o da doğru bir şekilde işin akademik olarak çalışmasını yapan arkadaşımız. Yani biz ajansları kurduk, buralara birer tane genel sekreter atadık, bizim işimiz bitti diye bakmayalım. Asıl ondan sonra başlıyor, sadece koordinasyon değil, onların kaynakları, yönlendirmesi... Aynen sizin için şimdi söylediğim, yani planı yapmak başka bir şey, onun uygulanma sürecini takip edebilmek başka bir şey. Uygulanma sürecinde de sizin etkin şekilde devrede olmanız lazım yani diğer bakanlıklarla koordinasyonu... Orada yazılı, biliyoruz, amaçlar, hedefler var ama çok güzel planlama yapıyoruz, sonra ona uyamıyoruz. Yani kalkınma ajanslarında da aynısı var.

Bu arada ben yine -Sayın TÜİK Başkanımız da burada- eskiden beri hâlâ soruyorum ama bu şeye hâlâ cevap bulamadım. Özellikle bu Büyükşehir Kanunu da çıkınca bir daha aklıma geldi. Bu istatistiki bölge birimi sınıflandırmasında bu harflendirme, rakamlandırmayı neye göre yaptıklarını hâlâ anlamadım. “1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10” gidiyor; “A, B, C” geliyor. Yani, baştan beri soruyorum, bugün sormuyorum Sayın Bakanım. Şimdi, aklıma... Arkadaşlar söyleyince, az önce not aldım. Ya niye oraya “A, B, C” deniyor da “13, 14, 15” neyse, kaçta kadar gidecekse gitmiyor diye hâlâ merakımı gideremediğim bir sorudur.

BAŞKAN - Kafanın arkasında menfi bir şey mi var?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hep var. Zaten sordum, yetkilere koyarlarken de yaparlarken de sordum da hâlâ bulamadım. Daha az önce söyledim: Büyükşehir Belediye Kanunu gelince bir daha aklıma geldi diye.

Şimdi, burada “GAP’ta yüzde 86’ya ulaşan gerçekleşme nakit olarak” dediniz. Ama şimdi, hemen arkasında sizin, aynı paragraflarda olan rakamlar var, 27 milyar lira kaynak öngörmüşüz dört yılda, işte, beş yıllık süre için, arkasından baktım, sadece şeye “17” diyorsunuz ama harcama kısmı 12 milyar da kalmış. Yani, Sayın Gök’ün dediği gibi bir şeyler onun için uygularken biraz daha “Acaba nereye aktarmadık, neresi boş kaldı veya kaynak yetersizliğinden mi, yoksa uygulamada mı bir sıkıntı var?” siz söylerken dikkatlice baktım Sayın Bakanım.

Burada bir de dış ekonomik ilişkilerle ilgili hususlara değindiniz. İSEDAK, daha önce siz de ilgilendiğiniz için, o dönemde ben de ilgilendiğim için biliyorum. Diğer bakanlara da, Ekonomi Bakanımıza da söyledim. Serbest ticaret antlaşmaları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Toparlıyorum Başkanım, Sayın Gök kadar değil ama az bir süreyle toparlayacağım.

Şimdi, Sayın Bakanım, burada TIPSOIC Anlaşmamız vardı. Bunlarla ilgili şeyi biraz daha... “Yeni bir strateji” dediniz İSEDAK için. Ben aynı şeyi bu EİT için de yapmanızı rica ediyorum. Çünkü diğer bakanlar, koordinasyonu sizde diye çok fazla... Özellikle Ekonomi Bakanlığıyla bu serbest ticaret anlaşmaları kapsamında 19 tane yapmışlar, içerisinde hiç Türk cumhuriyetleri yok. Bu devletlerin hepsi EİT’in içerisinde biliyorsunuz zaten var. Bu EİT’i biraz hızlandırırsak hem uluslararası anlamda diğer ülkeleri de rahatsız etmeden o bünye içerisinde hem tercihli ticaret anlaşmaları ve serbest ticaret anlaşmalarını yapabilirsek böyle bir şey olur gibi geliyor. Neden dersiniz, Avrupa Birliğiyle ilgili sıkıntı var, sürekli söylüyoruz, diyoruz ki “Eğer Avrupa Birliği almayacaksa gümrük birliğinden çıkmayı düşünür müsünüz?” O zaman bizim bu cumhuriyetlerle bir gümrük birliği kurmamız lazım. Onun da altyapısını hem hazırlamış oluruz, karşılıklı ikili antlaşmalarla biraz daha bunları geliştirmiş oluruz diye düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 18

Bir de "İstanbul Finans Merkezi Projesi koordinatörüyüz." dediniz. Bize yeni bir şey geldi, haftaya belki konuşacağız Genel Kurulda, SPK tasarısını. Arkadaşlar son anda bir şey eklediler, İMKB'nin "Borsa İstanbul" adı altında özelleştirilmesi diyor ben artık ona, yüzde 49 olunca öyle oluyor. Ve bir anda yerini de, işte, onu oraya verelim, bunu TOKİ'ye verelim diye tartıştık ama ben asıl şunu soracağım: Şimdi, bütün o kurumlar aldı, SPK aldı, bilmem ne aldı, İMKB'yi de Ataşehir'e taşıyacaklar mı, yoksa ne olacak? "Özel sektör, nasıl olsa bırakacağız, özel şirket mi bakıyor." diyorsunuz? Koordinatör olarak o projenin akameti, yani sonrası nasıl olacak bir akamete uğrayacak mı diye merak ediyorum.

TÜİK'le ilgili de son bir şey: "Turizm istatistikleri" deyince bir an alarma geçtim, "Revize edilecek" deyince. Çünkü önceki yaptığımız revizede küçük bir dip notla, Türk işçilerinin buradaki paralarını da eklemiş, turizm gelirini artırmıştık. Böyle köklü bir şey mi yapacağız, yoksa tanıma yönelik bir şey mi yapacağız? Araya araya dipnot altında zor bulmuştum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Birol Bey gülüyor ama o zaman başkan değildi. Başkana açtım sordum, dedim ki: "Dipnotu bile ararken altında bulamadık. Yani hiç olmazsa de ki şunun şu kadarı yurt dışındaki Türklerin içe gönderdikleri paralarıdır." falandır diye, 3-5 milyarlık bir fark oluyordu o zaman, 15-20 milyarken; aşağı yukarı dörtte 1'ne tekabül eden bir fark vardı. Hakikaten o anketlerde sorun var yani, ben Merkez Bankasında da ödemeler dengesinde çalıştığım için -ama daha gerçekçi bir şekilde -artık belgeler üzerinden mi yapacağız, kaynağından mı, otellerden mi- bir çalışma yapılmasında fayda var, daha gerçekçi olması açısından.

Web sitesinin de bir an önce, Sayın Başkan, güncellenerek daha kullanım kolaylığı olan ve zaman serilerini de bize verebileceğiniz tarzda, sadece yıllık değil de, üç aylık ve aylık olarak gelecek tarzda olursa... Bir de TÜİK bu kamu istatistikleri... Biliyorum, anlaşmanızda var, web siteniz de var biliyorum ama yine bu koordinasyonda hâlâ aksaklık var. Örnek: Merkez Bankasının parasal göstergesi var, birisi haftalığı veriyor, birisi aylığı veriyor, birisi haftalığın geçicisini veriyor, öbürü aylığın geçicisini veriyor, birisi ortalamasını veriyor. Tabii, bunların hepsi dipnot oluyor ama bir kurum onu veriyor, diğer kurum başka bir şeyi veriyor. Aldığınız zaman bir mukayese edilebilir olmaktan çıkıyor. O çerçevede bütün kurumlar hazırlayabilir, raporlamasını da yapabilir ama istatistik sunumunu, bence TÜİK'in hepsini tek elden yapmasında fayda var diye düşünüyorum.

Söyleyecek çok şey var ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ben, bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Kurt, buyurunuz.

ADİL KURT (Hakkâri) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlarımız, saygıdeğer basın emekçisi arkadaşlarımız; hepinizi selamlıyorum.

Şimdi, esasında Sayın Bakanın da başvurduğu işin teorik kısmı, uluslararası gelişmeleri, uluslararası ekonomik gelişmeleri de tanımladı ama zaman tasarrufu boyutuyla ben oralara girmeyeceğim. Ama baştan ifade edeyim, biraz da Başkanın sabrını zorlayacağım galiba. Ben de görüşlerimi, bütçe üzerine, Bakanlığımızın bütçesini üzerine görüşlerimi makro değil de biraz mikro bir değerlendirmesini yapacağım, onu ifade edeyim.

Beklenildiği gibi, Sayın Bakanın sunumu esasında bizim önceden tahmin ettiğimiz çerçevede bir sunumdur. Yani işte daha çok tabloyu pozitif boyutuyla değerlendiren ya da amiyane tabirle, bardağın dolu yarısını görerek bir değerlendirme yapacağını tahmin ediyorduk, o tahminimizde yanılmadık.

Şimdi, ben, daha yayımlanmamış ama üzerinde değerlendirme hakkı aldığım, muhtemelen Sayın Bakana da ulaştırılmış bir bölgesel araştırma üzerinden, DİTAM'ın -Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezinin- verilerini baz alarak bir değerlendirme yapacağım çünkü bu teşvikler ve teşvikler üzerinde Hükûmetin geliştirdiği -maalesef- gerçekçi olmayan tablolar, sunduğu veriler üzerinde, benim değil, daha çok DİTAM'ın verilerini... Ki yeri geldiğinde değerlendirmesini de yapacağım. Komisyon üyelerimize de iki tablosunu dağıttık, onlara da değineceğim.

Şimdi, Diyarbakır merkezli bir araştırma. Şimdi, verileri verirken, Diyarbakır'ın sıralamasını verirken, şunu ifade edeyim; Diyarbakır'ın gerisinde kalan illerin tamamı doğu ve güneydoğu illeri. Yani, Diyarbakır'ın sıralamasını derken, geride kalan illerin yani Diyarbakır'dan sonraki illerin yine o bölge illeri olduğunu öncelikle paylaşayım.

Şimdi, 1968'den beri Diyarbakır kalkınmada öncelikli yöreler çerçevesinde değerlendirildi. İşte, en son 4 bölge bazlı teşvik sisteminde 4'üncü bölge, şimdi altıncı bölge, yeni Teşvik Yasasıyla 6'ıncı bölge kapsamında değerlendiriliyor. Hep az gelişmiş kent özelliğini korudu.

Diyarbakır, bütün iller bazında değerlendirildiğinde, 1920'de ticaret hacmi itibarıyla Türkiye illeri içerisinde 3'üncü sırada, şimdi 74'üncü sıranın gerisine düştü.

Yani, hiçbir zaman, bu kadar teşvik programına hiçbir zaman sıralamada bir basamak üste çıkmadı, hep birkaç basamak geriye düştü. Öte yandan, genelde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, özellikle de Diyarbakır girişimcilerinin finansal ve banka kredilerine erişimde ciddi zorluklarla karşılaştığı bilinmektedir. Bu durumun en temel sebebi, bölgenin ve kentin Kürt sorunundan kaynaklı otuz yıldır yaşanan şiddet ortamıyla gündeme gelmesi ve devletin yaklaşımının bankalar nezdinde de ön yargıya dönüşerek riskli görülmesi gerçeği yatmaktadır. Yani esasında, sürekli oluşan algı, bu kentlerin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 19

riskli kentler olduğu yönünde bir algı oluştu ve bankaların da kredi verirken kesinlikle bu risk faktörünü göz önünde bulundurarak Türkiye'nin batı yakasında istenen teminatın neredeyse 3 katına kadar teminat isteme durumları söz konusu oldu. Bunu afaki bir veri olarak söylemiyorum, burada banka müdürlerine sorulmuş, anketle. Cevap verenlerin -ki banka müdürlerinin yüzde 50'si civarında cevap vermediği ifade edildi- yani cesaret edip ankete cevap veren banka müdürlerinin hemen hemen tamamı ekstra teminat istediklerini kabul ediyor. Dolayısıyla yani finansal krediye erişim konusunda sıkıntının olduğu bir yerde yerel yatırımcının da yatırıma yönelmesi takdir edersiniz ki kolay olmayacak.

2007-2011 yılları arasında yatırım teşviklerinin dağılımını gösteren grafik burada; değerli arkadaşlarım da bakabilirler, bu grafiği sizlerle paylaştım. Şimdi, bu tabloya göre, Marmara Bölgesi yatırım teşviklerinin yüzde 35'ini alıyor. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin toplamı yüzde 9. Ya, sadece bir kentin aldığı teşvik yatırım belgesinin onda 1'i kadar bile değil. Şimdi, bu tabloyu incelerken arkadaşlar lütfen şuna da dikkat etsinler: Şimdi, hep bizde veriler çok total değerlendirilir. Maalesef, TÜİK de 2001 yılından bu yana il bazlı verileri yayınlamıyor. TÜİK'in verileri de total veriler. Yani mesela, ulaşmaya çalışsak, desek ki "Van'ın, Bitlis'in, Muş'un ya da Bingöl'ün kişi başına düşen millî geliri ne kadardır?" diye ulaşmaya çalışsak buna hiçbir zaman ulaşamayız. Bize denir ki, işte Türkiye ortalaması 10 bin-11 bin dolar arası bir rakam önümüze çıkar. Gerçeklik böyle midir? Yani arkadaşlar bu tabloyu incelerlerken şöyle bir gerçekliği...

Şimdi, bu büyük sütunu, Marmara Bölgesi'ni gösteren büyük sütunu değerlendirirken burada kişi başına düşen millî gelirin 15 bin dolar üstü olduğunu da kabul ederek bakın. En az gelişmişlik göstergelerinin olduğu, yatırım teşvik belgesinin verildiği bölgeyi değerlendirirken de burada kişi başına düşen millî gelirin 3.500 dolar civarında olduğunu görün ki bu da... Yani resmî, gerçek rakamdan söz ediyorum, TÜİK Başkanlığının eğer başka verileri varsa, ben yanlış bilgi aktarıyorsam lütfen düzeltsinler, o verileri bize şimdi de sunabilirler. Ama geçen sene de sorduk yani Ekonomi Bakanımıza geçen sene bu verileri biz sorduk, bazı il bazlı değerlendirmeleri geçen sene kendisinden aldık.

Şimdi, 7 coğrafi bölge içerisinde, biraz önce de ifade ettim, Güneydoğu sürekli 6'ncı bölgedir, 7'nci bölge Doğu Anadolu'dur. Öteden beri yani AKP hükümetleri dönemindeki teşvik uygulamaları da dâhil olmak üzere Türkiye tablosu budur, dağılım budur. Yine, Türkiye'nin belli bir bölgesine yoğunlaşan... Yani adını ne koyarsanız koyun, argümanları ne şekilde geliştirseniz geliştirin, sonuçta bu yatırımlar belirli bölgelerde yapılacak. Şimdi, 6 bölge bazlı son açıklanan teşvik yatırımlarına ilişkin olarak da aynı sıkıntı var. Şimdi, stratejik yatırım argümanını bir yatırım kalemi içerisinde değerlendirdiğiniz zaman ve bu stratejik yatırımla ilgili eğer "1'inci bölgede bulunuyor olabilirsiniz ama bu stratejik yatırımı yaparsanız 6'ncı bölge stratejik yatırım olanaklarından yararlandıracağız." dediğiniz zaman gitmeyecek oraya.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – 5'inci bölge, 5'inci bölgeyi de yararlandırıyor.

ADİL KURT (Hakkâri) – 6'yı da yararlandırıyor, 6'da var. 5 de var, 6 da var yani özellikle mesela enerji alanında veya maden alanlarında bu stratejik yatırımları 6'ncı bölge yatırımlarından yararlanıyor. Orada da var yani orada da değişen bir şey yok.

Şimdi, bu verileri niye paylaşıyorum Sayın Bakan? Şimdi, artık gerçekçi yol almamız gerektiği için söylüyoruz. Hakikaten, bölgeler arası gelişmişlik farkını ortadan kaldırmayı arzuluyorsak ki niyetinizden şüphe duymuyorum ama uygulamalar artık niyetinizi gölgeliyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – İyi niyet mi, kötü niyet mi Adil Bey?

ADİL KURT (Hakkâri) – Yani ben hiçbir milletvekilimizin ya da hiçbir bakanımızın "Bölgeler arası gelişmişlik farkını ortadan kaldıracakız." dediğinde niyetinden şüphe duymam ama uygulamanın kendisi o niyeti farklı bir boyuta çekiyor. Dolayısıyla, burada gerçekçi olmamız gerekir.

Şimdi, Sayın Başbakan, GAP'la ilgili olarak, GAP bölgesiyle ilgili olarak... Siz Hükûmet olarak 3 sıfırı atmakla sürekli övünürsünüz. 3 müydü, 6 mıydı?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – 6.

ADİL KURT (Hakkâri) – O sıfırları atmakla çok övünürsünüz. Belki de haklı bir övünçtür ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, devam ediniz.

ADİL KURT (Hakkâri) – Bölgeyle ilgili olarak yatırımları kastederken altı sıfırı koyarak konuşuyor. Yani bu şudur: Suçluluk psikolojisidir, olmayanı olur gibi göstermek. "35 katrilyon yatırım yaptık." dedi, değil mi? Bunu söylerken o altı sıfır yoktu. Bir psikolojik argüman olarak kullanıyor. "Bu kadar yatırım yapıldı." Gerçekçi midir? Hayır. Şimdi, GAP'ta da son dönemlerde yaptığınız şudur Sayın Bakan: GAP'ın eksik kalan enerji ünitelerini tamamlıyorsunuz. Yüzde 80 zaten daha önce gerçekleşmişti, onu yüzde 100 kapasiteye ulaştırıp öteden beri hep aksatılan, GAP projesinin sulama boyutunu tamamlayan boyutu sürekli ihmal edildi. Şimdi de sadece sürekli temel atma törenlerinden söz edebilirsiniz. Dün de Sayın Bakanla burada benzer bir konuyu konuştuk, sadece temel atma törenlerini konuşursunuz GAP'la ilgili olarak, elli yıldır çünkü aynı şey yapıyor. Sayın Gök'ün değerlendirmelerini o yönden önemsiyorum, elli yıldır temel atıyorsunuz. Bütün hükümetler GAP'la ilgili temel attı. Ya bir tane açılıştan söz edin yani biten bir tesisten söz edin bu sulamalarla ilgili olarak. Hep ifade edildi "Kanal açıyoruz." dendi. Ya bu kanallarda su akmadıktan sonra açsanız ne olur, açmasanız ne olur; kanal projelerini başlatırsanız ne olur, başlatmasanız ne olur? Yapmıyor. Sizin 2008'deki değerlendirmenize göre, GAP projesinin bu yıl bitiyor olması gerekirdi, öyle dediniz. Ama işte biri bile olmadı, bitmedi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 20

Şimdi, bir tabloya daha dikkatinizi çekerek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlıyoruz değil mi Sayın Kurt?

ADİL KURT (Hakkâri) – Sabrınızı zorladığımı farkındayım. Bir tabloya daha dikkatinizi çekeceğim, dağıttım arkadaşlara, “Niye dağıttı?” demesinler.

SÜMER ORAL (Manisa) – Artık son iki gün, biraz daha süre verin.

ADİL KURT (Hakkâri) – Biraz evet yani, bitmiyor. Hasip Bey de bugün yok.

BAŞKAN – Evet, haklısınız, biz de mümkün olduğu ölçüde arkadaşlara...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Adil Bey GAP’a gelmedi, bir dakika ya, birazcık daha müsaade edin.

BAŞKAN – GAP’a gitmeyecek hiç zaten.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Gidecek, gidecek. GAP’ı gaptırmaz!

ADİL KURT (Hakkâri) – GAP’tan çıktık ağabey.

Yine, il bazlı bir tablo sizlerle paylaştım. Diyarbakır teşvik göstergeleri bakımından Türkiye sıralamasını gösteren bir karşılaştırma var. Ağırlıklı olarak muadili iller, yani nüfusları birbirine yakın iller değerlendirmesi var burada. Şimdi, Sayın Bakan, inceleyin yani Diyarbakır’ın teşvik göstergeleri bakımından Türkiye içerisindeki sıralaması ve bazı illerin karşılaştırması.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADİL KURT (Hakkâri) – Sadece ortalamalarını ifade edeceğim.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

ADİL KURT (Hakkâri) – Teşvik belgesi sayısı itibarıyla ortalamanın bir kademe biraz üstünde ama diğer iller, ortalamanın 3 katı, 4 katı gösterdiğiniz iller. Teşvik sabit yatırımı itibarıyla ortalamanın yarısı kadar yani diğer illerin, bazıları ortalamanın 20 katı olan iller var bu kalemde. Teşvik istihdamı konusunda ortalamanın bir kademe altında görünüyor yani Diyarbakır deyince, Diyarbakır’la birlikte Şanlıurfa da benzer durumda. Dolayısıyla, bu rakamı verirken sadece bir psikolojik siyasi argümandan hareketle bu argümanları ifade etmiyorum. Bazı durumlarda Şanlıurfa geride, bazı durumlarda Diyarbakır geride. Dediğim gibi, diğer bölge illerinin tamamının da bunun gerisinde olduğunu kabul edin. 10 bin kişiye düşen teşvik belgesi sayısı itibarıyla, ortalamanın yarısı kadar. Diğer iller, ortalamanın 3 katı, 4 katı bazında. 10 bin kişiye düşen sabit yatırım kaleminde ortalamanın üçte 1’i kadar Diyarbakır ve Şanlıurfa. 10 bin kişiye düşen istihdam kaleminde ise yine ortalamanın üçte 1’i kadar. Diğer iller ortalamanın çok çok üzerinde.

Yani bu rakamlar şunu izah eder bize Sayın Bakan: Bugüne kadar uyguladığımız teşvik uygulamaları, yatırım uygulamaları gerçekçi olmamıştır.

BAŞKAN – En son teşvikten memnun musun?

ADİL KURT (Hakkâri) – En son teşvikten de memnun değilim çünkü benzer sıkıntıyı o da gösteriyor yani sizin hükümetleriniz dönemindeki teşvik yatırımları ile daha önceki hükümetlerin teşvik yatırımları arasında hiçbir fark olmamıştır. Yani tablodaki şu durumu hiçbir zaman değiştirmemiştir yani haritayı göstermek istiyorum size, şu tabloyu hiçbir zaman değiştirmemiştir. Yeni durum da bunu değiştirmeyecek yani bu 6 bölge bazlı teşvik yatırımları da bunu değiştirmeyecektir. Gerçi cevabını Millî Savunma Bakanı çok net verdi bize yani o Millî Savunma Bakanımızın cevabı üzerine çok yorum geliştirmek istemiyorum, bunu biz çok...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Benim gördüğüm, Diyarbakır gelişmiş metropol bir kent oldu yani.

ADİL KURT (Hakkâri) – Alternatif metropol kent tanımlamasına uyuyor Diyarbakır, metropol değil çünkü kendi yağında kavrulan bir kent. Olmasaydı, ipek böceği Diyarbakır açısından önemli bir gelir kaynağıdır, ölmüş olmazdı.

Millî Savunma Bakanımız aynen şunu söyledi, bir dakika sabrınızı zorlayacağım Sayın Başkanım: “Yani önce güvenliği sağlayacağız, sonra yatırım yapacağız, gerisini unutun.” dedi. İfade aynen bu şekildedir yani bu ifade üzerine çok yorum geliştirmek istemem ama...

BAŞKAN – Öyle “Yatırımı unutun.” gibi bir ifadesi olmadı Sayın Kurt.

ADİL KURT (Hakkâri) – Kayıtlarda var. Sinirlendi Bakan, onu ağzından kaçırdı.

BAŞKAN – Burada yok, burada öyle bir ifadesi olmadı, ben dikkatli dinledim.

ADİL KURT (Hakkâri) – Sinirlendi, aynen Sayın Yılmaz’ın yerinde otururken...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Güvenliği de sağlamaya çalışıyoruz.” dedi.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Kurt.

ADİL KURT (Hakkâri) – Kayıttan çıkarabiliriz yani. Bu arada, boyuna bir dakikamı yiyorsunuz yani şimdi...

BAŞKAN – Ne bir dakikası ya?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, beş dakika verin, bitirsin.

BAŞKAN – Bitirdi zaten, bitirdi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 21

ADİL KURT (Hakkâri) – Çok zorlamayacağım sabrınızı. Şurası çok önemli: Yani bu yatırım teşvik uygulamalarının emek boyutu da çok önemli Sayın Bakanım. Bu teşviklerin, uygulamaların tamamına işverene, yatırımcıya diyorsunuz ki “Asgari ücretin üzerinde kimseyi çalıştıramazsanız.” İfade şu: Siz bunu koyduktan sonra, bu ifadeyi...

BAŞKAN – Bir de Adil Bey, şeyi söyleyeceğim... Şimdi, kusura bakmayın, müdahale ediyorum ben. Şimdi, birçok göstergelyi ifade etti de...

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Ama, onun zamanını alıyorsunuz.

BAŞKAN – Ben ona veririm ilave zaman, merak etmeyin.

Şimdi, siz göstergeleri okudunuz, ben de bu arada merak ettim, bu Diyarbakır’la ilgili göstergelere ben de baktım. Şimdi, tabii, tümüne bakmak lazım göstergelerin, o açıdan önemli. Mesela, canlı hayvanda 17’nci sırada 81 il arasında, bitkisel üretimde 15’inci sırada Diyarbakır.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Ama Tarım Bakanı da “Diyarbakır’da 17’nci sıradan düştük.” diyor.

BAŞKAN – Bir saniye...

Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı -çok önemli bu yani öğretmen sayısını bir anlamda gösteriyor- 7’nci sırada, çok iyi konumda. Hastane, yatak sayısında yine ortalarda, ihracatta 34’üncü sırada, ilköğretim net okullaşmada 18’inci sırada. Yani iyi göstergeler de var, onu söylemek istedim yani kimse yanlış anlamasın.

Buyurun Sayın Kurt.

ADİL KURT (Hakkâri) – Sayın Başkan, bildiğim kadarıyla, Diyarbakır’da hiç kimsenin mezarında “Açlıktan öldü.” yazmıyor. Doğrudur, bazı iyi şeyler de var yani kimse açlıktan ölmüyor, kimsenin mezar taşında da öyle yazmıyor. Ama işsizlik oranının yüzde 70 civarında olduğunu da kabul edin. Ben size bir çarpıcı rakam daha vereyim: Kız çocuklarının okullaşması oranı itibarıyla Hakkâri, Türkiye ortalamasının üzerindedir.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Sayın Bakan dün “İşsizlik yok.” dedi, Çalışma Bakanı.

BAŞKAN – Öyle demedi Sayın Ayaydın.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Hakikaten, Sayın Faruk Çelik dün öyle söyledi.

BAŞKAN – Öyle demedi efendim yani öyle demedi. Lütfen Sayın Ayaydın yani devamını okuyun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – “Aç yok.” dedi.

ADİL KURT (Hakkâri) – “Aç yok.” dedi yani biraz yumuşatalım onu. Genellikle benim sunumlarım çok bu şekilde...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Adil Bey, şu formülü bize bir öğretsene. Yüzde 70 işsizlik var, aç adam yok. O formül nedir? Onun formülü ne?

ADİL KURT (Hakkâri) – Formülü, toplumsal dayanışmadır. İnsanlar komşularına bir tas yemek gönderiyorlar hâlâ, o yaşıyor. İnsanlar bir kap yemeği komşusuna gönderiyor, o nedenle hâlâ açlıktan ölmüyor. Yoksa insanların mezar taşına “Açlıktan öldü.” de denilebilir bir pozisyondayız, onu da ifade edeyim.

Şimdi, karambole getirdiniz bu işin emek boyutunu, şu çok önemli: Şimdi diyorsunuz ki asgari ücret üzerinden hesaplanan sigorta primi işçi desteği. Bu var değil mi Sayın Bakanım? Siz bunu koyduktan sonra yerle göğü birleştiren hiçbir işveren bu kriterin dışına çıkmaz. O nedenle açıkça demişsiniz yani karın tokluğuna çalıştıracaksınız insanları, orada çalıştıracaklarınızı. Türkiye’deki 10 milyon sosyal güvenceli insandan, 10 milyon da Türkiye’de asgari ücretli olduğunu göz önünde bulundurduğumuzda esasında bu tabloyu tutturmuşsunuz. Yani bu teşvik uygulamalarında tutturduğunuz tek tablo budur, tek kalem budur. İnsanları açlık sınırında çalıştırıyorsunuz. Asgari ücretle, bir lokma ekmeğe, nana muhtaç durumda çalıştırıyorsunuz. Bütün teşvik uygulamalarının ortak yanı bu, tutturulan ortak yanı.

BAŞKAN – Evet Sayın Kurt, bitiriyor muyuz?

ADİL KURT (Hakkâri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, sabrınızı zorladım.

BAŞKAN – Hiç zorlanmadım ben, merak etmeyin yani.

ADİL KURT (Hakkâri) – Öyle sohbet havasında oldu, çok bütünlüklü olmasa da.

BAŞKAN – Yok, gayet güzel oldu.

ADİL KURT (Hakkâri) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Sarı, buyurun.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, sevgili bürokratlar ve değerli basın; sözlerime başlamadan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, Maliye Bakanlığının bütçesini görüşürken burada, Orta Vadeli Program’la ilgili bazı eleştirilerde bulunduğumuzda Maliye Bakanı dedi ki: “Bu sorularınızı aslında Kalkınma Bakanına sorsanız daha uygun olur, bu eleştirilerinizi daha çok Kalkınma Bakanına yapın.” dedi Orta Vadeli Program’la ilgili. Şimdi, ben oradan aldığım pasla biraz Orta Vadeli Program, oradaki öngörüler, geçmiş programdaki sapmalar, buna ilişkin bazı değerlendirmelerde bulunmak istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 22

Öncelikle şunu söylemek isterim: Sizin sunumuzda da vardı bugün, Orta Vadeli Program'ın dünya ekonomisine ilişkin analizlerini ben gerçekçi buluyorum bir önceki programa göre ve tonu da bir önceki programa göre biraz olumsuz dünyadaki gelişmelere ilişkin. Bu bence anlamlı çünkü dünyanın gerçekten çok ciddi bir krizden geçtiğini düşünenlerdenim ben, hatta dünyanın uzunca bir dönem resesyon içinde, özellikle gelişmiş ülkelerin resesyon süreci içinde kalacağına inanıyorum 2010'lu yıllar boyunca çünkü IMF'in bile en erken toparlanma öngörüsü 2018, siz de belirttiniz. Böyle bir konjonktürden geçiyoruz. Şimdi, bu konjonktür içinde dünya ticaret hacmindeki sert düşüşlerin aslında Türk ihracatına ve ekonomisine olan etkilerinin ama ekonomi içinde, Türkiye ekonomisi bölümü içinde yeterince analiz edilmediğini de düşünenlerdenim yani dünya ekonomisine ilişkin gerçekçi, daha gerçekçi bir ton var fakat Türkiye ekonomisine ilişkin tabii, umut verici bir ton var. Bunu orta vadeli programların mantığı içinde anlamak, değerlendirmek mantık gelebilir yani neticede orta vadeli bir strateji koyuyorsunuz ve ekonomik ajanlara da bir yol göstericilik yapmak zorundasınız, olumlu bir hava yaratmak zorundasınız, bunu da anlıyorum ama biraz daha gerçekçi değerlendirmelerin olması gerektiğine de inanıyorum.

Şimdi, bir defa, büyümeyle başlayalım isterseniz. Şimdi, büyümede gerçekten çok ciddi bir sapma var yani yüzde 4, yüzde 3,2 sapması değildir bu. Bu aslında büyümenin kaynakları ticaret hacminden yaptığımız bir analizde çok daha radikal bir sapmanın olduğunu bize gösteriyor yani büyümenin kaynaklarına baktığımız zaman Orta Vadeli Program'da, bunun aslında taleple ve özel sektörün sürüklediği bir taleple gerçekleşeceğini söylemiştiniz. Mesela, toplam tüketim kamuda 3,1; özel sektörde 3 artacak demiştiniz ama kamuda 3,9 arttı, özel sektörde 0,6 küçüldü. Örneğin, toplam sabit sermaye yatırımları 6,2 artacak demiştiniz; 0,5 küçüldü. Kamu 0,6 küçülecek demiştiniz; 5,4 arttı. Özel sektör 7,7 büyüyecek demiştiniz, 1,7 düştü. Yani kaynaklarına baktığımız zaman büyümenin çok drastik, çok radikal bir farklılığın olduğunu, müthiş bir sapmanın olduğunu görüyoruz. Burada ekonominin soğutma çabaları -ki sizin tabirinizle; ben buna katılmıyorum, bunun aslında konjonktür olduğunu düşünüyorum- bu çabaların çok aşırıya gittiğine ilişkin bir izlenim ortaya çıktığı için kamunun burada biraz inisiyatif aldığını ve rol alarak çok aşırı düşüşleri frenlemeye çalıştığını görüyoruz ama çöken bir özel sektör talebi var.

Şimdi, bu bizim orta vadede büyüme hedefleri konusundaki durumumuzu da farklı şekilde değerlendirmemize neden oluyor, çok umutvar olmamamıza neden oluyor. Yani ne olacak da Türkiye'de 2012'nin ikinci yarısında ya da 2013'te ya da 2014'te ciddi bir toparlanma olacak? Çünkü büyüme hedeflerini yeniden tıpkı Orta Vadeli Program'ın daha öncekinde olduğu gibi talepteki toparlamaya bağlıyorsanız ama biz talepte toparlanma ilişkisi herhangi bir işaret almıyoruz bugün ekonomiye baktığımız zaman. Dolayısıyla, yeniden kamu destekli bir büyüme mi olacak, bu konuda açıkçası biraz şüphelerim var. Esasen ben böyle bir konjonktürde, dünyanın içinden geçtiği bu konjonktürde, kamu maliyesinin bu kadar çok sıkılmasını ve daraltılmasını, borç stoklarının millî gelire oranının bu kadar aşağıya indirilmesini, bütçelerin bu kadar daraltılmasını da istemeyenlerdenim. Ben geçen sene de bunu söyledim, büyüme dostu bir maliye politikası ve bütçeyi ve kalkınma odaklı bir bütçeyi önümüze koymanın doğru olduğuna inanandanımdır. Ama siz böyle yapmadınız ve , yurt dışı yatırımcılara 200 milyar dolar kaynağa ihtiyacınız olduğu bir dönemde sinyal verebilmek için kamu maliyesini gereksiz yere sıktınız ama gelmiş olduğumuz nokta bizim dediğimiz olan nokta oldu; yurt içi talebi canlandırabilmek için kamu yatırım yapmak ve harcama yapmak zorunda kaldı, hem yatırımların hem de cari harcamaların öngörülenden çok arttığı bir patikayla karşı karşıya kaldık.

Şimdi, büyümeyle ilgili çok umutvar değilim, istihdamla ilgili de kafam çok karışık Sayın Bakanım. Türkiye'de istihdam rakamlarına ilişkin gerçekten çok önemli bir sıkıntılı alan var yani buna, TÜİK bize bununla ilgili bir sunuş yaptı ama ben çok ikna olmadım. Bakın, size bir iki tane örnek vereyim: 2002-2007'de yüzde 6,9 büyümüş Türkiye ekonomisi. Şimdi, Türkiye'nin tarihsel ortalamasının yüzde 5 olduğunu düşünecek olursak bu çok yüksek bir rakama işaret ediyor ama istihdam da yüzde 1,1 artmış burada yıllık olarak. Esnekliğe bakıyoruz; 0,2. E şimdi bakıyoruz 2007-2011 dönemine, içinde krizin olduğu bir dönemdir 2008. Siz hep büyümelerden dem vurdunuz kriz sonrası, hiç krize değinmediniz ama burada çok sert bir düşüş de var, Türkiye çok hızlı toparlandı dünyanın diğer ülkelerine göre ama çok da sert düştü. Yani bu işte, Türkiye ekonomisinin dünyada ayıksı bir hikâyesinin olduğunu, bazı yapısal sorunların olduğunu gösterir yani yurt dışı gelişmelere karşı çok sert reaksiyon veren bir Türkiye ekonomisi, çok hızlı büyüyen, çok sert küçülen bir Türkiye ekonomisi var yani bunu tartışmak, belki başka şeyleri de tartışmak mümkün. Şimdi, 2002-2007 döneminde ekonomi yüzde 3,2 büyümüş, düşmüş, yarıya yakın bir düşme var. İstihdam 3,8 artmış yıllık yani esneklik 1,2. Kriz öncesi seviyeye göre 5 kat bir esneklik artışı var.

Şimdi, bu bize... Hani ne oldu da Türkiye'de bu kadar kısa sürede 5 kat bir esneklik artışının olduğunu, açıkçası anlamlandıramıyorum Sayın Bakanım. Bu bana hep kafamda istihdam rakamlarına ilişkin bazı soru işaretlerini çağırıştırıyor. Bununla ilgili biraz çalışmak, biraz araştırma yapmak gerekir diye düşünüyorum ben açıkçası. Üstelik iş gücüne katılım oranında yani iş gücünün yapısal problemlerinin çözümüne ilişkin Orta Vadeli Program'da da çok ciddi birtakım gelişmeler olmadığını görüyoruz. Örneğin, iş gücüne katılım oranı, 2015'te 49,8; şu anda 49,6. Örneğin, istihdam oranı, 2015'te 45,5; şu anda 45,2. Yani Türkiye ekonomisinin istihdamının yapısal sorunlarına ilişkin bir çözüm perspektifinin burada bulunmadığını görüyoruz rakamlara baktığımız zaman.

Şimdi, Sayın Bakanım, en problemleri alanlardan biri de en ciddi sapmaların olduğu alanlardan biri de dış ticaret rakamları. Şimdi, geçmiş Orta Vadeli Program'la yeni Orta Vadeli Program'ın 2013 ve 2014 ihracat hedeflerini

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 23

karşılaştırdığımızda, yaklaşık 20 milyar dolarlık bir sapma görüyoruz yani 2013'te ihracat 165,7 olacak demişsiniz, şimdi diyorsunuz ki 158 olacak. 2014'te 185,1 olacak demişsiniz, şimdi diyorsunuz ki 172 olacak yani yaklaşık 20 milyar dolara yakın, ihracat hedeflerinden bir sapma var. İhracat artış hızını da yıllık bazda yüzde 11'den yüzde 5,7'ye çekmişsiniz. Ben bunun gerçekçi olduğunu, daha gerçekçi olduğunu yani tamamen ben bunun altında kalacağımızı düşünüyorum ama bir önceki Orta Vadeli Program'a göre daha gerçekçi olduğunu düşünüyorum ama bu ihracat artış hızlarıyla 500 milyar dolara ulaşmak imkânsızdır 2023'te çünkü 500 milyar dolara ulaşmak için, benim hesaplarıma göre, ortalama yüzde 12,3'lük ihracat artışı hedefi koymuş olmanız gerekir. Bir hedef küçültmesi var. Dolayısıyla, bu hedefe ulaşmanın ben çok mümkün olduğunu düşünmüyorum.

Cari işlemler açığı hedeflerinde de revizyonlar var, bunlar olumlu revizyonlar yani daha yüksek bekliyormuşsunuz, daha küçük gerçekleşmiş ve bunu da bir övünme malzemesi olarak sunuyorsunuz ama büyümeyi yaptıığımız fedakârlıkla da cari işlemler açığında elde ettiğimiz kazanım arasında bir karşılaştırma yaptığımız zaman durumun aslında çok da iyi olmadığını görüyoruz. Yani Türkiye ekonomisinin büyüme için cari işlemler açığı yaratan dinamiğinin bir sonucu olarak büyüme oranlarında meydana gelen düşüşler, cari işlemler açığında da küçülmeleri meydana getiriyor. Ancak AKP hükümetleri döneminde kötü olan şey, bir birim büyüme başına vermiş olduğumuz cari işlemler açığının giderek büyümesidir. Son zamanlarda Hükümet de bunun farkına vardı ve teşvik sistemi başta olmak üzere bazı düzenlemeler yaptı. Bunların tabii sonuçlarını orta ve uzun vadede göreceğiz. Bir değerlendirme için erken ama en azından daha önceden "Böyle bir sorun yok, biz cari işlemler açığını istediğimiz kadar verebiliriz çünkü biz üretim yapmak için dış ticaret ve ithalat yapıyoruz." anlayışının yerine, cari işlemler açığının millî gelire oranı yüzde 10'a ulaşınca "Ya burada bir sorun var, büyümek için cari işlemler açığı veren dünyada kaç tane ekonomi var?" noktasına Hükümetin gelmiş olmasını ben olumlu görüyorum ama dediğimiz gibi, alınan önlemlerin sonuçlarını orta dönemde göreceğiz. Sonuçta cari işlemler açığı ekimde 78 milyar dolara çıkmıştı, şimdi diyorsunuz ki 60 milyar dolar olacak kabaca. 18 milyar dolarlık bir iyileşme ama büyümede 3 kat bir düşüş yani yüzde 8'lerden, 9'lardan yüzde 3'lere inen bir büyüme oranı var. Bu fedakârlıkla bu kazanımlar birbiriyle çok orantılı değil. Dolayısıyla, burada yapısal sorunun...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MÜSLİM SARI (İstanbul) - ...büyürken karşımıza çıkan yapısal sorunun küçülürken de bu sefer tersinden yeniden karşımıza çıktığını görüyoruz.

Enflasyon, Sayın Bakanım, yine geçen yıl burada söylediklerimizin hepsinin maalesef gerçek olduğu bir tabloyla karşı karşıyayız enflasyonda. Biz enflasyon hedefinin tutmayacağını ısrarla söylüyorduk çünkü bütçe hedefleri tutmayacaktı, birtakım zamlar olabilirdi çünkü büyüme hedefleri tutmayacaktı. Nitekim, dediğimiz gibi oldu ama Merkez Bankası ve Hükümet, ısrarla, enflasyon hedefini tutturacağını, baz etkisinden faydalanacağını söyledi çünkü geçen sene sonbaharda kurlarda yukarı doğru çıkış olmuştu ve bunun yeni sepette geçmiş on iki ayın ötesine geçtiğimiz için düşeceğini öngörmüştü ama zamları öngörmemişti fakat bütçe hedefleri tutmayınca, yapılan zamlar enflasyonun yukarıda kalmasına neden oldu. Bugün bile Merkez Bankası hâlâ hedeflerini tutturacağını ısrar ediyor, herhangi bir revizyona gitmiyor. 5,2 hedefinde ısrarlı ama kendisi bile diyor ki: "Ben 7,4 gerçekleşeceğini düşünüyorum hedefin." Yani, Merkez Bankası bile, aslında dolaylı olarak Hükümet bile, bu hedefin tutmayacağına... Yani, hedefin kendisine inanmıyor aslında. Dolayısıyla beklenti 7,3. Ben önümüzdeki dönem bu yüzde 5'lik enflasyon hedefinin yine tutmayacağını daha buradan söylüyorum. Bir sonraki yıl bir araya geldiğimizde yine bunları konuşma şansımız olur. Üstelik, çöken talebe rağmen enflasyon hedefleri tutmamıştır. Biraz önce bunun rakamlarını verdim. Önümüzdeki dönem talebin artacağını öngörüyorsunuz, büyüme varsayımı içinde. Şimdi, böyle bir konjonktürde 5 enflasyon hedefi çok anlamlı değil.

Başkanım, birkaç dakika daha müsaade ederseniz, biraz, bütçe ile ilgili düşüncelerimi aktarmak isterim.

Sayın Bakanım, dolayısıyla, gerçekten geçen sene söylemiş olduğumuz noktadayız. Yani, büyümeye ilişkin, dış ticaret verilerine ilişkin, enflasyona ilişkin gerçekten nahoş bir patika var Türkiye'nin önünde. Sizin verilerinizde de bu var. Yani, yüzde 8'lerde, 9'larda büyüyen bir ekonominin orta vadede büyümesini, yüzde 4- 4,5'larda öngörüyorsunuz ki bu Türkiye için sorundur. Yani, Türkiye gibi genç nüfusun olduğu, istihdam havuzuna sürekli insanların katıldığı bir ekonomik modelde yüzde 5'in altındaki her büyüme sorunludur. Tarihsel olarak da bu görülüyor. Yüzde 5'in üzerine çıktığımız zaman ancak istihdamla ilgili problemlerimiz azalıyor. Dolayısıyla, Hükümetin... Kaldı ki Hükümetin büyüme verilerinin de aslında, diğer yabancı kuruluş raporlarının Türkiye ekonomisinin büyümesinin seyrine ilişkin söylediklerine oranla iyimser kaldığını görüyoruz, daha kötümser analizler de var. Ama kesin olan şey şu: Türkiye ekonomisi potansiyelin altında büyüyecek önümüzdeki dönem. Şimdi böyle bir dönemde kamu maliyesini tasarlarken ve bütçeyi tasarlarken, biraz daha büyüme ve istihdam dostu bir bütçe tasarlamamızın önemli olduğuna inanıyorum ben. Geçmiş bütçe için de aynı şeyi söylemişim. Dolayısıyla, yatırım harcamalarını kısmayan, cari harcamaları kısmayan ve olanaklar verdiği ölçüde de mümkün olduğu kadar cari talebe, talep yaratabilecek kamu harcamalarının bu bütçe içinde yer almasına gerektiğine inanıyorum ben.

Borç stoklarının millî gelirle oranını bu kadar aşağıya çekmeye gerek yok. Türkiye ekonomisinin yapısal problemleri var. Yani, yüzde 31'e indirmeye gerek yok orta vadede. Burada bir room var aslında Türkiye için. Çünkü Türkiye, gerçekten diğer gelişmekte olan ülkeler kadar borç stoklarının millî gelire oranı açısından ya da bankacılık sistemi açısından sorunlu değil. Zaten Hükümet de bu senaryoya oynuyor, yani "Bizim dünyadan ayrıksı bir hikâyemiz var." diyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 24

Şimdi, Fitch'in not artırımından sonra Türkiye'ye bir miktar kaynak da gelebilir bu açıdan baktığınız zaman. Yani geçen seneye göre, bu açıdan, likidite açısından zor olmayan bir konjonktür de var önümüzde. Şimdi, böyle bir dönemde bütçenin biraz daha büyüme dostu olarak dizayn edilmesi gerektiğini düşünüyorum ben. Yani, bu kadar çok sıkılaşmaya gerek yok. Mevcut olan bütçe tasarısının konjonktürü çok anlamadığını düşünüyorum ben açıkçası.

Yani, umarım bu öngörülerimiz ve bu çerçevemiz biraz yol gösterici olur. Siz, her konuşmanızın başında, buraya gelen her bakan da "Muhalefete katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz." diyor ama biz burada bu kadar çok şey söylüyoruz ama söylediklerimizin hiçbirisi metinlerde gözükmüyor, yani iyi niyet olarak kalıyor. Dolayısıyla, bu katkılarımızın samimi olduğuna inanırsanız ve bizim katkılarımızın da... Biz de sizin samimiyetinize inanabilmek için, katkılarımıza göre de bir şekillenmenin olması gerektiğini düşünüyoruz.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum Türkiye için.

Sağ olun, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Sarı.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Müslim'cim Bakanımın samimiyetine hepimiz inanıyoruz, sen de inanabilirsin.

BAŞKAN – Sayın Oral, buyurun lütfen.

SÜMER ORAL (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Bakanlığın değerli mensupları, basınımızın kıymetli mensupları; Kalkınma Bakanlığı bütçesini görüşürken -diğer arkadaşlarım da değindi- önce şöyle girmek istiyorum: Bu Orta Vadeli Plan, fevkalade önemli bir belge, devletin önemli belgelerinden biri. Zaten, bunlar hazırlanıyor, ondan sonra da programlar, yıllık programlar ve bütçeler hazırlanıyor.

Şimdi, burada, Sayın Ayaydın da ifade etti, özellikle makro ekonomik göstergelerin en önemlilerinde, yani büyüme, enflasyon ve bütçe açığında ciddi sayılabilecek farklılıklar, yani beklentilerle, hedeflerle gerçekleşme arasında farklılıklar var. Bunun, 2013'te de bir miktar böyle olacağı anlaşıyor. Şimdi, birtakım farklılıkların olması normal, yoksa hepsi, beklentiyle, hedefle gerçekleşmenin üst üste gelmesi, örtüşmesi çok kolay bir şey değil. Ama bunun belli bir dozajda olmasına çok dikkat edilebilir. Ne yapılacaktır? İç ve dış konjonktür ve dinamiklerin çok dikkatli analiz edilmesi gerekiyor. Çünkü, buna göre, özellikle ekonomik aktörler, iç ve dış aktörler Hükümetin alanına giren bu büyüklüklerde Hükümet neyi öngörmüş, ona dikkatli bakacak ve inisiyatifini de ona göre kullanacak. Eğer burada birtakım sık sık sapmalar olursa, bu itibar kaybeder ve bu defa başka verileri aramaya bakar. Bunu da yapmamak lazım. Gerçi, IMF'nin verilerinde de değişiklik oluyor zaman zaman, OECD'nin de oluyor ama onlar farklı. Yani, IMF birçok ülkedeki gelişmeleri değerlendirerek bir revizeye gidiyor ama bizim normal olarak, bir ülke olarak analizleri biraz daha sağlıklı yapmamızda yarar olur diye düşünüyorum.

Şimdi, Sayın Başkan, ülke olarak, yılda ortalama 7 civarında bir ekonomik büyüme hedefimiz var. Bu, Türkiye'nin en önemli göstergesidir. Yani büyümeyi sağlayacak bütün diğer unsurlar bunu sağlamak için kendisini bir yerde dizayn edecektir. Sürdürülebilir bir büyüme. Yani yüzde 7'ye erişmek veya onun üstünde veya ona yakın, yani yüzde 7 hedefi, ille yüzde 7 olmayabilir ama ona yakın bir hedefle Türkiye'nin sürdürülebilir bir tarzda yürümesi lazım. Ekonomik politikalarımızın temel hedefi de esasında budur. Kuşkusuz bu yüzde 7 hedefi veya yüzde 7 civarındaki bir hedef de tesadüfen ortaya konulmuş bir hedef de değildir; Türkiye'nin ihtiyacı olan bir hedeftir, orandır.

İstihdam sorunu Türkiye için son derece önemli. Rakamlar ne kadar değişik olursa olsun veya ne derse desin veya nasıl dizayn edilirse edilsin -farklı yorumlar da getirilse- işsizlik Türkiye'nin hâlâ bir numaralı sorunudur. Eğer bu yüzde 7 oranı veya buna yakın bir oran sürdürülebilir tarzda sağlanamazsa, ülkemizde birtakım sosyal sıkıntıların olmaması mümkün değil. Bugün Türkiye'de gerçek, ciddi bir sosyal politika tam oluşmuş değil, birtakım sosyal yardımlar veya ona paralel birtakım gelişmeler oldu ama gerçek anlamda ciddi bir sosyal politika da olmayınca, bu büyüme de gerçekleşmezse sıkıntılar kendini gösterecektir. Ayrıca, 2023 hedefinin, yani ilk büyük on ülke arasına girme hedefinin yolu da buradan geçer. Eğer burada gerilemeler olursa, o hedefe de ulaşmak şüphesiz mümkün olmaz. Yüzde 7 oranına, yani bu büyüklükteki bir orana ulaşmak -tabii ciddi bir hedef- yüksek de bir hedef, onu sürdürebilmek çok da kolay değil. Bu hedef odaklanmak için öncelikle sağlıklı bir kamu kesimi finansman yapısına sahip olmamız lazım. Ama buna sadece bir defa sahip olmakla da yetmez, bunu devam ettirebilmek lazım. Yani birtakım yapısal reformlarda gecikmeye gitmeden, zamanında sağlanması lazım. Yani Türkiye'nin belli bir geliri, harcayacak geliri... Hedef tespit ediyorsunuz ama bu bir gelirle olacak. Eğer geliri sağlayamıyorsanız, bir defaya mahsus gelirlerle idare etmeye çalışılırsa, temel amaca ulaşılması fevkalade zor olur. Sağlıklı bir kamu kesiminin yanında fiyat artışları ve reel faizleri makul bir seviyeye çekmek icap eder. Yani bunlarla büyümeyi sağlayacağız. Nitekim, 2000 yılı başında uygulamaya konan programın ve bu program kapsamında gerçekleştirilen kanuni ve yapısal düzenlemelerin yani referandumların amacı da bu idi.

2002 yılı seçimlerinden önce gerçekleştirilen yapısal düzenlemeler, kamu maliyesinin, ülke ekonomisinin ihtiyaç duyduğu fakat yıllarca yapılamamış reformlardı. Kamu kesiminin finansmanında bütçe birliği, mali disiplin ve görev zararlarındaki düzenlemeler kamu kesiminin finansman yapısını toparladı. Aynı şekilde, Merkez Bankasının bağımsızlığı ve Bankalar Kanunu'nda yapılan düzenlemeler de bankacılık sektörünü sağlamlaştırdı. Ve nitekim, o reformların sonucudur ki bugün gerek bankacılık alanında gerek kamu finansmanında düzgün bir gidiş var. Nitekim, seçim sonrası göreve gelen

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 25

Hükümet, uygulanmakta olan programa devam kararı aldı, çok da isabetli bir karar. Daha önce yapılmış olanlarda ne ufak bir iptal, ne de değişiklik yapıldı. Gerçi zaman zaman 2002 öncesi çok eleştiriliyor ama o dönemde yapılan 2,5-3 sene içerisinde, 3,5 sene içerisinde yapılmış düzenlemenin hiçbirisi ne iptal edildi ne değiştirildi; tabii, biraz ilaveler yapıldı, yapılması da doğal. Ancak, geride bıraktığımız on yılda, özellikle kamu maliyesi alanında, bu kazanımları kalıcı kılacak düzenlemelere ve gerekli değişikliklere tam olarak gidildiğini söyleyemeyiz. Gidileceği ifade edildi özellikle gerek Hazine'den sorumlu Başbakan Yardımcısı gerek Maliye Bakanı gerek zatiâliniz zaman zaman bunları konuşma metinlerinizde oldu ama gereği şekilde bunlar yerine getirilmedi.

2023 hedefi çok gündeme geliyor, doğru. Bu 2023 hedefi esasında Türkiye'nin bir hedefidir. Yani, Türkiye'nin ilk on büyük ülkeler arasına girmesi hepimizi mutlu eder ve Türkiye'nin meselelerinin de çoğunu çözer. Yalnız, buna sahip çıkma konusunda benim pek anlam veremediğim zaman zaman tartışmalar oluyor. Bu doğru değil. Bakın, bu konuda size bir şey okuyacağım: "Bu bütçenin kararlılıkla uygulanan üç yıllık ekonomik programın ikinci dilimi olması yanında, cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümü olan 2023 yılında dünyanın ilk ekonomisi arasına girmemizi hedefleyen Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın ilk bütçesi olma gibi önemli bir özelliği bulunmaktadır." Bu, 11 Aralık 2000 tarihinde, o günün hükümeti tarafından Meclise sunulan bütçedir ve bu bütçeyi de hükümet adına Maliye Bakanı olarak ben sunmuştum ve aynı bu ifadeler yer alıyor. O zaman AKP diye bir parti yoktu. Değerli arkadaşlarımız da milletvekili değildi. Değerli Başkanımız da o zaman son derece başarılı bir planlama uzmanı olarak bu planın, bu stratejinin hazırlanmasında değerli katkısı olan arkadaşımızdı. Dolayısıyla, yani 2023 hedefi bizimdi, şunundu, biz koyduk gibi şeylerin bence çok da yararı yok.

Şimdi Sayın Gök burada yok ama dün işte "Türkiye 26'ıncı sıradaydı" yani bunlar gerçek değil. Yani, benim de elimde IMF'nin rakamları var, hiç böyle 29'unculuk falan yoktur. Kaldı ki G20'ye Türkiye, AKP iktidarları zamanında girmiş değildir. 1999 yılının sonunda girmiştir ve G20'nin Türkiye'yi temsilen birinci ve ikinci toplantısına da Türk hükümetini, Türkiye'yi temsil etmek üzere ben katıldım, gerek Montreal'de gerek Berlin'de. Dolayısıyla, yani bazı şeylere ülke olarak bakmak lazım, sen ben olarak bakmamak lazım. Bu, çok iyi bir üslup değil.

Şimdi, önemli olan soru şu: Peki, yıllık yüzde 7 büyüme oranı yakalanabilecek mi? Bunları yakalama şansı nedir? Onun üzerinde daha çok durmak lazım, yani hükümet olarak ve ekonomi yönetimi olarak. Geride bırakılan on yılın ekonomik performansı ve mevcut koşullar göz önüne alındığında, bu yüzde 7 civarındaki büyüme konusunda, ona erişme konusunda birtakım sıkıntılarımız olduğu gerçek. Eğer, her yılın hedefine ulaşamazsak, tabii 2023'te de düşündüğümüz hedefe ulaşmak bir hayli zorlaşacak. Gerçi Hükümetin 2004, 2005, 2006 yıllarında büyüme performansı iyi gelişti ama 2007 ve 2008'de ciddi düşüşler oldu. Küresel krizle birlikte düşmede bir miktar daha gerilemeler oldu. 2012 öyle. 2013'ün de beklenen hedeflere... Zaten hedefler düşük, hedefler dahi düşük; kaldı ki o hedeflere ulaşılacağı da fevkalade sıkıntılı. Nitekim, Fitch'in dahi değerlendirmelerinde, gerek 2012 gerek 2013 hedeflerinin yüksek olduğu görülüyor. Fitch'in raporunda o da var.

Şimdi, ülke ekonomisinin gücünü, performansını ölçerken bir ülkenin önemli iki gösterge var: Birisi tasarruf oranı -toplam tasarruf- ikincisi de cari açık. Bu iki göstergenin ekonomik büyüme ile yakın ilişkisi vardır. Esasen, bu iki gösterge olumlu bir düzeyde değilse, o ülkenin ekonomisi de kırılgan bir yapıya sahiptir ve ülkelerin ekonomik performans mukayesesinde ilk öne alınacak iki gösterge budur. Yani, cari açık durumunuz nedir? Bir de tasarruf oranında durumunuz nedir?

Şimdi, iki göstergede de bizim açımızdan ciddi sorunlar var. Tasarruf oranı 2002 yılında yüzde 19'lar düzeyindeyken hâlen yüzde 12'ler seviyesinde. Bu oranı yukarıya çekme amacıyla bazı tedbir ve düzenlemelere gidilmekle beraber, ne ölçüde sonuç alınacağı son derece şüpheli. Zira sadece bu tedbirlerle neticeye gitmek o kadar kolay değil. Zira dış ve iç istikrarsızlıklar da bu alanda önem arz eder. Yani Hükümet bir taraftan bu alanda birtakım çabalar içerisinde olurken, istikrarsızlık açısından, Orta Doğu'nun istikrarsızlığını bir miktar Türkiye'ye çekme konusunda da sanki özel bir gayret içerisinde.

Cari açıkta ise son aylarda bir bakıma ekonomik büyümedeki gerilemeye paralel olarak düşme eğilimi gösteriyorsa da oran olarak hâlâ yüksektir ve açığın finansman kalitesinde de bazı sorunların yaşandığı görülür. Bu koşullarda beklenen büyüme düzeyine, yani yüzde 7 oranına yaklaşmak için biraz daha çaba göstermemiz, gerek cari açıkta gerek tasarruf oranında ciddi çalışmamız lazım. Kredi notunu artıran Fitch'in, bu kredi notunu artırdığı sırada Moody's'in ve diğer bir veya iki kredi derecelendirme kurumunun yapmış oldukları açıklama da enteresan. Yani bugüne kadar böyle bir şey de pek yaşanmadı. Yani bir kredi kuruluşu not yükseltiyor ama hemen akabinde Moody's ve diğer iki kuruluş da işe bir nevi müdahale anlamında gelen açıklamalar yapıyor veya rapor sunuyor. Yani bunu da dikkate almamızda gerek var.

Sayın Başkan, sözlerimi şöyle bitirmek istiyorum: GAP Türkiye'nin gerçekten gurur verici, entegre bir projesi. On üç baraj GAP kapsamında tamamlandığında ise -başlangıçta 40 milyar kilovatsaat bir elektrik bekleniyordu ama belki bu değişikliğe uğramış olabilir. Şu anda kaçtır bilemiyorum, sanırım Sayın Bakan bu konularda cevap da verebilir- 32 milyar dolarlık bir projeydi. Onda da tahmin ediyorum değişiklikler olmuştur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 26

Sayın Başkan, eğer siz de uygun bulursanız, yani Bütçe Komisyonuna böyle GAP'la ilgili, Kalkınma Bakanlığının patronajında, ilgili kuruluşların da -bu yatırımları gerçekleştiren gerek enerji gerek sulama- geniş bir brifing şeklinde bir toplantı tertip ederseniz çok yararlı olur.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yerinde olsun, yerinde.

RECAİ BERBER (Manisa) – Yerinde yapalım.

SÜMER ORAL (Manisa) – Nerede olabilirse. Bakın, ben şahsen birkaç defa Sayın Gök'ün memleketi olan Şanlıurfa'ya gittim. Atatürk Barajı'nın yapılması sırasında bir iki defa gittim. Atatürk Barajı'nın açılışında bulundum, o günü hâlâ hatırlarım heyecanla. Maliye Bakanı olarak bulunmuştum. O heyecanı hâlâ unutamam. Şanlıurfa tünelleri yapılırken içerisinde dolaştık ve o Harran Ovası'ndaki o çatlak toprakların sonra nasıl yeşerdiğini gördük. Gerçekten fevkalade iyi olur, yani Türkiye'nin en önemli bir şeyidir. Ama sadece temennide kalsın, sizin şeyinizle düzenlenecektir.

Şimdi, bir an evvel toparlanması lazım projenin; eksikliği, şeyi olabilir. Maliye Bakanımız "İki üç sene sonra biraz daha geliştiğini göreceksiniz." şeklinde bir beyanda bulunmuştu bütçeyi sunarken. Aman bunu süratle yapalım. "Paramız yok." Efendim, Keban da yapılırken Türk hükûmetinin veya Türkiye'nin parası yoktu. Karakaya yapılırken de yoktu. Atatürk Barajı yapılırken de bol parası yoktu. Şanlıurfa tünellerinin yapılmasında da yoktu. Karkamış'da yoktu. Birecik'te yoktu. Yani, ne zaman vardı ki Türkiye'nin bol parası? Bugün de yok, cari açığımız bu kadar. Bunları bir an evvel toparlamakta son derece yarar var.

Son olarak şunu öğrenmek istiyorum: Kamu sektöründe, bütçe dışı kaynaklarla yürütülen sektörel bazda yatırımların hazine teminatı altına alınmış olanının miktarları hakkında da bir bilgi vererseniz fevkalade memnun olacağım.

RECAİ BERBER (Manisa) – Öğleden sonra Hazine burada olacak.

SÜMER ORAL (Manisa) – Efendim?

RECAİ BERBER (Manisa) – Öğleden sonra Hazine burada olacak diyorum, oradan da alabilirsiniz.

SÜMER ORAL (Manisa) – Tabii, tabii, gayet tabii.

Bütçenizin hayırlı olmasını temenni ediyorum ve teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Oral.

Bu, GAP'la ilgili olarak, parti temsilcisi arkadaşlarımızla daha önce bir görüşme gerçekleştirdik. Yani her partiden, Sayın Aslanoğlu, Sayın Günal'la biz bir program düşünüyoruz. Sayın Bakanımız da tabii bizlere eşlik ederse birlikte GAP bölgesine, ayrıca DAP bölgesini ayrı ayrı, iki ayrı program düzenleyebiliriz diye düşünüyoruz ve teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Berber, buyurunuz.

RECAİ BERBER (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bugün emekçiler biraz sessiz kaldı ama.

MUSA ÇAM (İzmir) – Dinlemedeyiz.

RECAİ BERBER (Manisa) – Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Bakanlığımızın çok değerli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten, bugün çok önemli bir Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. Bugüne kadar özellikle Türkiye'nin kalkınma stratejisinde ve politikalarında önemli roller oynamış, sadece kamunun değil, özel sektör yatırımlarının planlanmasında da geçmişte, özellikle planlı dönemlerde, uygulamanın da kendi bünyelerinde olduğu dönemlerde, özellikle Türkiye'nin bugünlere gelmesinde çok büyük katkıları olmuş Bakanlığımız. Bundan sonra daha çok şeyler beklediğimizi belirterek sözlerime başlamak istiyorum.

Sayın Bakanım, tabii, gerçekten, dünyadaki ekonomik konjonktürü çok iyi değerlendirdiniz. Arkadaşlarımızın eleştirileri belki genel anlamda haklı olabilir ama bence konjonktürden bağımsız olarak bunları değerlendirmek yanlış. Türkiye kendi iç dinamikleri dolayısıyla sadece bu virajı alırken tabiri caizse vites küçültmedi. Dünyadaki konjonktürün etkisiyle bu viraja bu kadar hızlı girilmeyeceğini, girdiğimiz takdirde 2009'daki, 1999'daki 2001'deki gibi takla atma riskinin olduğunu gördü ve bu nedenle, bilinçli bir şekilde ve kontrollü bir şekilde dengeleme sonucunda bu noktaya geldi. Dolayısıyla, bugünün konjonktürel olarak yüzde 4'lere hedef olarak çekilmiş olan büyümesinin, yüzde 5'lere çekilmiş olan büyümesinin, on yıl boyunca, 2023'e kadar böyle gideceği varsayımıyla değerlendirmek bana göre ön yargı olur. Çünkü, eğer bundan iki yıl önce aynı konjonktürü değerlendirerek, Türkiye yüzde 9'larda büyüdüğü zaman "Türkiye yüzde 9 büyüyor, dolayısıyla 2023'e kadar, biz o 2023 hedeflerini aşacağız bile." deseydik ne kadar gerçekçi olmayacaksa -çünkü o yüzde 9 büyümeler de çok sürdürülebilir değildi- aynı şekilde bugün de, önümüzdeki OVP döneminde, yüzde 4, yüzde 5 büyümeleri 2023'e kadar genellemek o derece doğru değil. Dolayısıyla, konjonktürelidir bu. Biz, şuna inanıyoruz ki Türkiye'nin 2023 hedefi -Sayın Bakanım çok güzel belirttiler- Türk milletinin, bu halkın kızıl elmasıdır. Dolayısıyla, bu yönde yapılacak, bütün geçmişte yapılan çalışmalar da dâhil bu yönde hedefler konmuştur. Bu hedeflere, bu konjonktürde, en maksimumunu gerçekleştirerek varılacaktır. Bu konjonktürde, dünyanın geldiği noktada, bugün koyduğumuz hedefler bu konjonktürün hedefleridir. 2015, 2016'ya geldiğimizde aynı şekilde devam edecek anlamına gelmiyor. Dolayısıyla, o günün konjonktüründe çok daha farklı hedefler koymak suretiyle 2023 Türkiye'sini hep birlikte yakalayacağımıza ben inanıyorum, yürekten inanıyorum. Çünkü, siz 2000 yılındaki bütçe sunumunda bu hedeflerle ilgili olarak çok güzel vizyonu koymuşsunuz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 27

Sayın Bakanım, çok güzel. Şimdi, bu işin sahiplenmesi veya söylenmesinin nedeni şu: Burada artık somut hedefler, sektörel bazda hedefler kondu. TİM kalktı dedi ki: "Ben 500 milyar dolarlık ihracat hedefi koyuyorum." Biz Türkiye olarak 2 trilyon dolarlık bir ekonomi hedefi koyuyoruz. 1,5 trilyon dolarlık bir dış ticaret hedefi koyuyoruz. Dolayısıyla, somutlaştırılmış olduğu için 2023 hedefi artık bir nevi kalkınma programı hâline geldi. Bu program çerçevesinde yürüneceği için, işte, "Biz başlattık." filan gibi söylemler oldu. Bunu normal görmek lazım çünkü iktidar olarak bu hedefleri somutlaştırdık, rakamlaştırdık. Daha önce de Türkiye'nin bu hedefi vardı ama daha çok bir vizyon olarak vardı; şimdi somut bir hedef var. Bu somut hedefe giderken de özellikle Bakanlığımızın, yani Kalkınma Bakanlığımızın bu hedeflere yönelik olarak -Sayın Bakanın detaylı sunumunda görüyoruz ki- özellikle bölgesel kalkınma stratejileri çok önem arz ediyor.

Ancak, burada Sayın Bakanımız çok güzel ifade ettiler, yine aslan payı tabii GAP'ta. GAP'ın önemini biliyoruz. Ama bunun arkasından işte DAP kuruldu, KOP, onun arkasından DOKAP. Bunlar bölgesel kalkınma için ihtiyaç duyulmasından dolayı kuruldu. Ancak, özellikle 26 altı tane yatırım ajansından sonra şu ihtiyacı da görüyoruz. Ben Ege Bölgesi'ndeyim veya Batı Karadeniz Bölgesi'ni çok iyi biliyorum Ereğli'den dolayı. Bizim diğer bölgelerin de koordinasyona ihtiyacı var. Çünkü yani bir bölgenin Türkiye ortalamasının üzerinde kalkınıyor olması onun koordinasyon ihtiyacının olmadığı anlamına gelmiyor. Belki orada daha fazlasını gerçekleştirebilecekken, bu defa ondan mahrum kalıyoruz. Mesela, Ege Bölgesi'nin bir İstanbul-İzmir otoyolu, eğer böyle bir idare olsaydı, çok daha önce programa alınıp yapılacağına da inanıyorum. Bakın, sırf lojistik eksiklerimiz nedeniyle bugün limanlarda on gün bekleyen ihracat mallarımız var. Niye? E, Alsancak'taki bir tane limanla bu iş olmaz. Çünkü devlet veya kamu yatırımları, altyapı yatırımları bizim bölgemizin özel sektör yatırımlarının gerisinde kaldı. Bu da bir koordinasyon eksikliği. Eğer, bizim bugün önümüz açık olsaydı veya işte kuzey Ege Çandarlı Limanı -Allah'a şükür, hemen geçen yıl başladı ve hızlı bir şekilde yapılıyor- ne olacaktı? Biz bugün daha fazlasını gerçekleştirecektik.

Biraz önce arkadaşımın söylediği çok önemli bir şey var. Türkiye'nin on bir tane ilinin yarattığı katma değerler diğer bölgelerin kalkınmasına destek oluyoruz. E, bunun daha fazla olması, bu desteğin daha fazla olması sonucunu doğurur. Dolayısıyla, ben, özellikle yatırım ajanslarının bugün altyapısı çok güzel kuruldu ama açık söyleyeyim, mesela arkadaşlarımız onu belirtmediler- 70 yabancı dil puanıyla uzmanlar aldık. Ama orada, şu anda, proje değerlendirmelerinden şeye kadar, koordinasyona kadar eksikler olduğunu görüyoruz. Daha erken belki ama niye geç kalalım, şu anda görüyoruz bunu zaten. Bir, bölgesel koordinasyona ihtiyaç var. İlla çok geri kalmış, görece geri kalmış olmak gerekmiyor. Ki öyle bir bölge de var, mesela Batı Karadeniz Bölgesi, "BAKAP" diye bir Proje vardı orada da. Bizim sadece -kendi dönemimizden bahsediyorum- on yılda sadece TTK'nın açığı, yani Türkiye Taş Kömürü Kurumunun açığını finanse ettiğimiz rakam 2 milyar dolar. Yani 2 milyar doları biz orada kuracağımız bölgesel kalkınma projelerine destek olarak verseydik bugün ona gerek kalmayacaktı. Bugün 15 bin kişi orada istihdam ediyoruz, inanıyorum ki 30 bin kişinin istihdam edildiği, çok daha yüksek katma değer yaratan bir sektörleri orada zaten oluşmuş olacaktı. Dolayısıyla yani bir yerlere kaynak aktarıyoruz, zorunlu olarak ama onun yönünü değiştirmek suretiyle, o bölgelerin çok daha hızlı kalkınabileceğini ben görüyorum çünkü, bunu gördük orada. Mesela, Türkiye, aşağı yukarı 20 milyon ton hurda ithal eden bir ülke hâline gelecek. Türkiye'nin en önemli demir çelik fabrikaları o bölgede de var. İnanın, bir gemi söküm yeri yok Karadeniz kıyısında. Niye yok? Çünkü böyle bir planlama yok. Yani o bölgenin ihtiyacı hâlbuki bu. Eğer bölgesel bir idare olsaydı bunları zaten buraya getirecekti. Yat limanları projesi yapıldı, hâlâ tersaneleri oluşturulamadı o bölgede, yine biliyorum, Alaplı bölgesinde.

Şunun için bunu söylüyorum: Yani göreceli olarak geri kalan bölgelerin finansmanı ve koordinasyonu çok önemli, bu devam ediyor zaten ama diğer bölgeler için de hem yatırım ajanslarının koordinasyonu açısından hem de o bölgelerin daha hızlı kalkınmaları ve koordineli yürümleri açısından, artık Türkiye'nin her yerini de kapsayacak bölgesel kalkınma örgütlerini kurmamız gerektiğini düşünüyorum. Bunu gündeminize alırsanız çok memnun oluruz. Yani EKAP'ın da, Batı Karadeniz'in de, Akdeniz'in de buna ihtiyacı var. En azından lojistik, enerji, vesaire gibi altyapıların koordinasyonu açısından ihtiyaç var.

Sayın Bakanım, diğer bir konu benim özellikle vurgulamak istediğim, belki şahsi olarak da daha evvel gündeme getirdim ama... "Artık kamu yatırımlarında, özellikle ölçülebilir oranlarda, işte kamu-özel sektör iş birliği, PPP projeleri yaygınlaşıyor." dediniz. Hakikaten 20 milyar doların üzerinde şu anda proje var elimizde. Özellikle Sağlık Bakanlığı, Karayolları yani Ulaştırma Bakanlığı... Yarın belki enerji işlerinde, siz onu da, herhâlde işletme devirlerini de o kapsamda düşünüyorsunuz. Yani yarın hasılat paylaşımı projeleri de buna girer aslında. Yani kamunun... TOKİ İdaresi ne yapıyor? Özel sektörle hasılat paylaşım modeliyle iş yapıyor yani kamu-özel iş birliği projesi bunlar. Ama dikkatimizi çeken bir husus var orada ve bazı, maalesef, ilk etapta başarısız girişimler de oldu. Mesela, üçüncü köprü projesindeki gibi, hiç teklif gelmedi. Bunların altına baktığımızda ben şunu görüyorum... Bu projelerle, bir kısmıyla bizzat ilgilendim. Yani başından itibaren projesiyle ilgililiyim, İzmir-İstanbul otoyolu gibi. Farklı tekliflerim de oldu, niye? Çünkü ben finansal açıdan bakıyorum, oradaki arkadaşlar ise projenin teknik açıdan yapılabilirliği vesaireye bakıyor ve bu idarelerdeki arkadaşların hepsi teknik ya da hukukçu var en fazla ama bir finansçı yok içinde. Yani finansman açısından bakıp değerlendirecek ve konjonktür olarak bir projeyi şu anda çıkmamız uygun mu değil mi diye, onun bile kararını verecek kimse yok orada. Dolayısıyla, bence, bakın özelleştirilecek projeleri ne yapıyoruz? İlgili idarelerden alıp Özelleştirme İdaresine veriyoruz onlar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 28

daha iyi bu işi yapar diye. Yoksa herkes kendi varlıklarını, özelleştirilecek şeylerini kendisi satsın diyebiliriz. Niye? Orada bir birikim var. Özelleştirme İdaresi daha profesyonelce yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RECAİ BERBER (Manisa) – Dolayısıyla, bugün ya Özelleştirme İdaresi bünyesinde olabilir ya da sizin Bakanlığınız bünyesinde. Hem kamu yatırımları için de size geliyor, kamu yatırımları için fizibilitesi size geliyor, siz onaylıyorsunuz, proje bazında. Bir üniversite bir proje yapacağı zaman size geliyor ya da özelleştirilecek olanlar yine aynı şekilde Özelleştirme İdaresine gidiyor ama -kamu-özel iş birliğiyle yapılacak olan- ne Özelleştirme İdaresinin haberi var ne de sizin proje bazında. Ben, YPK kararı olarak demiyorum, orada stratejik karar veriyorsunuz ama işin fizibilitesi ve gerçekleştirilmesi aşamasında sizin katkınız yok. Bu eksikliği biz şu anda görüyoruz, neden? Çünkü aynı idareler, aynı finans çevrelerine gidecek olan projeleri aynı anda çıkabiliyorlar. Bu da ne oluyor? Zaten finansman maliyetlerini otomatik olarak yükseltiyor.

Yani benim sadece burada söylemek istediğim, bir şey özelleştirileceği zaman ya da özelleştirilme aşamasında Özelleştirme İdaresine gidiyorsa, baştan özel sektörle beraber yapılan projelerin niye sadece ilgili kurumlar vasıtasıyla yapıldığını merak ediyorum. Mesela, Devlet Su İşlerinin projelerinde çok rahatlıkla biz bu PPP projelerini uygulayabilecekken hazırlanan şartnameler yüzünden bir tane bile teklif gelmediğini biliyorum. Niye? Çünkü o teklifi hazırlayan arkadaş diyor ki: "Ben su olmasa da parayı kendisi ödesin." Böyle bir şey olmaz ki, özel sektör böyle bir şeyle ilgilenmez bile yani. Teklif onun için gelmez. Ben orada da DSİ'yle bu projeleri görüştüğümde, bu şartnamenize bir tane teklif gelmeyeceğini ben şimdiden söyleyeyim dedim ve çıktılar, hiç kimse teklif vermedi.

Şimdi bunları hep öz kaynakla yapıyoruz. Hatta şu anda söyleyeyim: Devletin yaptığı projeler var. Nedir mesela? Büyük sulama projeleri. Orada sulama birliklerine devrediyoruz. Sulama birlikleri kim yani? Sulama birlikleri özel sektör mü, kamu mu, ne? Oraya ciddi anlamda para toplanıyor ve hiçbirisi de ne bütçeye ne Devlet Su İşlerine geliyor, sadece kendi yağlarıyla kavrulsunlar yeter diyoruz. Ama bir verimlilik var mı, yok. Bugün bizim bölgemizde sulama birlikleri var. Hâlâ kanaletlerle, işte vatandaş bugün suyunu aldı, yarın alamadı filan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RECAİ BERBER (Manisa) – Sulama birliklerinin imkânları belediyelere veya özel idarelere geçmiş, imparatorluk olmuş bölgesinde ama verimlilik bana göre yok. Dolayısıyla bunların yeniden... Bana göre özelleştirelim, özel sektör gelsin, işletsin orayı. Bir de yap-işlet-devret diyoruz, alışmışız. Yani niye devrediyor? Devraldığımız zaman biz daha mı iyi işleteceğiz? Yani bazı projelerin de bana göre yap-işlet olması lazım, niye devredecek? Yani bir altyapı projesi yapıyoruz, -sulama projesi- yirmi sene sonra, otuz sene sonra bana devret. Sanki devrettiği zaman ben daha iyi işleteceğim. Ondan sonra yine devam etsin. Eğer oradan biz bir katkı payı istiyorsak kamuya, onun adını koyalım, diyelim ki: "Sen yap, işlet, şu kadarını da bana katkı payı ver. Su parası ver, şu ver, bu ver."

Onun için, bence bu PPP projeleri için el atmakta geç kalmayalım, geç kalırsak yarın bunun kamuya maliyeti de yüksek olacak, özellikle sağlık projeleri için dikkati çekiyorum. Bunların kiralalarını sonuçta biz ödeyeceğiz Sayın Bakanım.

Bir de özellikle yatırım ajansları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Berber, lütfen tamamlarsanız...

RECAİ BERBER (Manisa) – Bir dakika içinde toparlıyorum.

Sayın Bakanım, tabii, gerçekten, özellikle Sanayi Strateji Belgesi, sektörel bazda çalışma, çok güzel, yani bundan çok zaten şey yapıyoruz. Ancak, bunların mesela altyapı projelerinde, ulaştırma da dâhil olmak üzere, bu teşvik paketiyle paralel olarak onların da konması gerekiyor. Sayın Ulaştırma Bakanımıza da rica ettik, önümüzdeki günlerde demir yolu özelleştirmelerinin yani özel işletmelere açılması gerekiyor. Aksi takdirde, bugün madencilik sektörüne -o zaman da söyledim- 5'inci bölge imkânı veriyoruz, teşvik ediyoruz. Madeni çıkaran adam bunu limana götürecek, götüremez şu anda. Malatya'da ben biliyorum -işte Sayın Aslanoğlu da biliyor- orada şu anda ilk defa Türkiye'de zenginleştirme yatırımı yapıyor bir firma, 1 milyon ton taşıma yapacak. Şu andaki imkânlarla Devlet Demiryolları bunu taşıyamaz, mümkün değil yani 500 bin ton taşıyamıyor. O zaman ne olacak bu? Yatırım yapılmış ama arkasından iki yıl, üç yıl da o kamu kurumunun bu yatırımları yapması beklenecek ve sonuçta kayıp olacak yani, makro anlamda ekonominin kaybı olacak. Onun için, bu senkronizasyonu, bu uyumu sağlamak bana göre sizin Bakanlığınıza düşüyor. Dolayısıyla, bu teşvik bölgelerinin sorunlarını yani o bölgelerde yapılan, alınan belgelerin şu anda -bir iki yıl sonra üretime geçeceğini varsayarak- o bölgelerin altyapı sorunlarını, enerji ve lojistik sorunlarını takip edip çözüme kavuşturmak, ilgili bakanlıklara bu projelere öncelik vermelerini önermek bence sizin alanınız diye düşünüyorum.

Şimdiden 2013 bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Berber.

Sayın Güneş, buyurun.

Süreniz beş dakika.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – O konuda baştan ilk defa söyleyeyim, biraz tolerans isteyeceğim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 29

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan ve Bakanlığın değerli mensupları; şimdi, olabildiğince, biraz konumum gereği eleştiride bulunacağım ve muhalefet yapacağım. Biraz da size mesleğim gereği yol göstermeye çalışacağım.

Şimdi, biz ekonomide dört tane amaç söyleriz, makroekonomide. Bunlardan bir tanesi büyümedir. Bunu biraz açalım. Sürdürülebilir ve yüksek büyüme istiyoruz. Şimdi samimi olalım. Evet, 2002-2006 küresel likiditenin bol olduğu dönemde yüksek bir büyüme performansı çıktı ama beraberinde yüksek bir dış açık da çıktı. Küresel kriz ve ardından bir süre sonra yüksek toparlanma ve tekrardan o yüksek toparlanmanın getirdiği dünyanın en yüksek cari açığı karşısında Hükümet "Bizim bir frene basmamız gerekiyor." dedi ve yavaşlattı. Şimdi, buradan bir ders çıkarmak gerekiyor fakat ben samimi söyleyeyim, bu dersi henüz çıkmış görmüyorum yani tedricen bu hastanın ateşini düşürmek için ilaç verilmiş fakat "Biz bu hastalığı nasıl atlattırız?" diye büyük düşünce yapılmış değil. Samimi düşüncem, Bakanlık mensubu olarak diğer mensuplarınızda ve diğer Hükümet üyelerinde bu yok ama meslektaşlarım arasında da bu yeterince yok. Yani yeni bir makroekonomik tasarım ne olmalıdır? 2001 sonrası uygulanan makroekonomik tasarımı bir tarafa bırakıp, yani kriz sonrası uyguladığımız tasarımı bırakıp, nasıl bir yeni tasarıma gitmemiz gerekiyor diye bir düşünce henüz yeterince oluşmuş değil.

RECAİ BERBER (Manisa) – Yeni teşvik modeli bu kapsamda hazırlandı.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Geleceğim oraya da, teşvikler de var.

Şimdi, ikincisi, istihdam ve gelir dağılımı, ikinci amacımız o. Şimdi, Gini katsayısı doğru. Bunu iki yıl önce Ali Babacan da bize bir toplantıda, şu andaki Başbakan Yardımcısı göstermişti. Hatta Başbakanın da "Ya, bu dümdüz çizgi nasıl gidiyor?" diye Hükümet sunumunda... "Ya, bu biraz yukarı aşağı hiç gitmeden yani böyle istikrarlı, çizgi gibi nasıl gidiyor?" diye merak ettiğini de söylemişti; doğrudur.

Tabii, buradaki artışın iki tane nedeni var: Birincisi ekonomideki kayıt oranının artması, ikincisi de bireyin harcamalarının artması önemli rol oynuyor. Fakat bir şey daha söyleyeyim, o tarafını da görmemiz lazım: Bu gelirle alakalı bir şey -Gini katsayısı- servetle alakalı değil, o farklı olabilir. Onu da bir kenara bırakıyorum, kullanılabilir gelire oranla yani harcanabilir gelire oranla hane halkının borçlarına baktığımız zaman 15 kata yakın arttı. Şimdi onu hesaplamıyoruz, o önemli. Borç bunun içinde dâhil değil. Biz biliyoruz ki yüzde 50'den fazla hane halkının borcu var, kullanılabilir gelir içinde, orayı ayırt edelim.

Üç: Fiyat istikrarı, önemli bir kriter de o. Şimdi, fiyat istikrarı... Türkiye hakikaten olağanüstü bir başarı gösterdi fiyat istikrarında, o yüksek enflasyon dönemini aştı geldi buraya. Fakat 2006'dan bu yana Merkez Bankası hedefleri tutturmakta şaşıyor. Daha önce hedefi koyuyordu, daha düşük enflasyon yakalıyordu fakat 2006'dan bu yana bir yukarı bir aşağı yalpalıyor. Bu önemli bir sıkıntı diye düşünüyorum. Tabii, bu, Merkez Bankası ile Hükümetin ilişkisi çerçevesinde düzenlenecek.

Dış denge, şimdi bu dış denge önemli. Şimdi, bakın, ben bir hesap yaptım. Geçen yıl 770 milyar dolar millî gelirimiz vardı, 77 milyar dolar da dış açığımız vardı. Yüzde 5 kadar büyüme hızımızı düşürdük, orada ciddi bir millî gelir kaybı var. Yani "Bu sene yüzde 8,5 büyüseydik millî gelirimiz ne olacaktı?" diye koymamız lazım ve 5 puan kadar da, 10-15 milyar dolar kadar da dış açığımızı azalttık. Yani ne kadar dış açıktan tasarruf ettik, ne kadar millî gelir kaybettik diye baktığınız takdirde durum iyi değil. Bu nedenle makroekonomik tasarım değişmeli diyorum. Yani çok ciddi, dış açığı önleyebilmek için çok ciddi millî gelir kayıplarını göze almak zorunda kalıyoruz.

Şimdi, bu kredi derecelendirme kuruluşunun... Müslim Bey söyledi, işte "Yeni yatırım gelir." diye, çok abartmamak lazım, zaten o bir ölçüde satın alındı, bekleniyordu. Bakın, Moody's "Biz takip etmeyeceğiz." dedi. Onu bir kenara koyuyorum.

Şimdi, efendim, bu cari açık olmadan yüksek büyümenin nasıl olacağı konusunda, hatta hatta "Cari fazla nasıl yaratırız?"ın dizaynını yapmamız lazım. Bu model, bu uyguladığımız model -sadece sizi eleştirmiyorum- 2001'de bu modeli getiren arkadaşımız bu modeli getirdiği zaman Türkiye bir mali krizle karşı karşıyaydı, buradan nasıl çıkarız diye bir modeldi bu. Bu model artık geçti, yeni bir modele ihtiyaç var. Bu yeni modeli de sizin Hükümetiniz yapabiliirdi, hâlen de yapabilir çünkü parlamenter çoğunluğu var, büyük bir çoğunluğu var ve uzun süredir de iktidarda, hemen yarın da devrilmeyecek görünüyor. O nedenle, bir büyük tasarrufa ihtiyacınız olduğu kanısındayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Müsaade ederseniz bunu bitireyim.

Şimdi, bakın, orta vadeli mali programa baktık. Temel sorunlarımızdan bir tanesi ne? İhracat. Şu anda ihracatımızın millî gelire oranı ne? Yüzde 18-19. Peki, orta vadeli mali program yani 2015'te sonuçlandığı zaman ne oluyor? Orada da aynı oluyor, artmamış.

Şimdi, bakın, temel sorunlarımızdan bir tanesi, özel kesimin tasarruf eksikliği. Geliyor yüzde 12'den 14'e, orada ciddi bir artış yok. Yani temel sorunumuzda bir yere çıkamıyoruz. Bu önemli bir program fakat bu programda büyüme hızı düşük, üstelik temel düzeltmemiz gereken şeyleri de düzeltemiyoruz.

Nihayetinde bir şey daha söyleyeyim: Sayın Bakanım sordum. Ben bürokrasideyken Sayın Bakanım benim Bakanımdı, ben bürokraside de çalıştım bir süre ve bir hata yapmayayım dedim, benden deneyimli olduğu için. Buranın ismi Plan ve Bütçe Komisyonu. Bütçe burada inceleniyor, planlar da burada incelenirdi, bu niye incelenmiyor? Yani burada

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 30

bu tartışılmalıydı. Ben buranın üyesi değilim ama samimi düşüncem, buradaki üye arkadaşların bir kısmı Planlamadan gelme ve büyük bir kısmı da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) - ...ekonomik kurumlardan gelme ve size ciddi katkıları olabilirdi bu konuda, bu çıkmadan önce. Üstelik siz bunu çok geç yayınladınız. Yani bütçeye bu kadar kala yayınlanmamalı diye düşünüyorum.

Ciddi bir vergi reformu ve kamu maliyesine ihtiyaç var. Açıkça söyleyeyim: Bölgesel kalkınma için de ihtiyacınız var. Şimdi, o bölgesel kalkınmayla ilgili bir iki bir şey söyleyeceğim, bir iki de TÜİK'le ilgili söyleyeceğim müsaade ederseniz.

Şimdi, bu bölgesel kalkınmayla ilgili okudum sunumunuzu ve dinledim. Orada kamu kesimi-özel kesim ortaklığından bahsediyorsunuz. Doğru model o, Dünya Bankası da onu öneriyor, doğru, yapılması gereken de o fakat bazı şeyler daha lazım. Ne lazım? Doğrudan sermayeyle katılması lazım kamunun. Kamu doğrudan sermayeyle katılmıyor, katılmayınca terörün yüksek olduğu gelişmemiş bölgelerde özel kesim çekiniyor, teşvik yetmiyor. Teşvikle ilgili şeyi kutluyorum. Gerçekten, hem dikey hem sektörel hem bölgesel bir teşvik programı bence Türkiye için çok güzel oldu hem de 6 bölge olması da iyi oldu, yani sayı da arttı.

RECAİ BERBER (Manisa) – Bazılarına katılıyoruz.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Tamam.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) - Yani o iyi oldu, hem sektörel, katma değeri yüksek sektörleri teşvik etmek için yaptınız. Fakat ona rağmen yatırımların gelmemesinin -bir seneyi geçti- nedeni, özel sektör şu aşamada teşvikle oraya gidemez, doğrudan devletin sermaye koyması lazım. Bu geçici olabilir ama girer, ben de varım der, bir süre sonra çıkabilir. Ona gerek var diye düşünüyorum, onu söyleyeyim, bir.

Bir de şunu söyleyeyim: Turizm verilerini revize etmemiz lazım. Bunlar yanlış, turizm verileri yanlış.

İstihdam verileri, onlar da yanlış. Dün burada biraz anlatmaya çalıştım. Bakın, orada, 2002 ve 2003 yıllarında çalışmak istemeyen, daha doğrusu iş aramayan fakat iş bulduğu takdirde çalışacak insan sayısı 600-700 bin, şu anda 2 milyona yakın. Onlara bir daha baktım İnternet'ten, orada değişiklikler de var. 2003'ü verdim ki ekonomi biraz toparlanma...

BAŞKAN – Hangi yıla ait? Ben de çok merak ettim.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – 2003... 2002'ye de baktım bu sabah. 2002 daha kötü, orayı vermedim.

BAŞKAN – Ben tahmin ettim onu.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Yani 2002'de doğal olarak şöyle diyebilirdi: "Ben 2002'de yeni geldim iktidara, o yeni krizden çıkmış." diye.

600 bin kişi umutsuz, 1 milyon kişi de "İş aramıyorum ama hazırım." diyor. Bugün bu sayı 1 milyon 900. Şimdi, bu iş gücü piyasasındaki değişikliklerden kaynaklanıyor, doğal, katılımla kaynaklanıyor ama kayıt sisteminin olmadığı... Yani biz kayda dayalı işsizlik hesaplamıyoruz, anketle hesaplıyoruz, kayıtlı hesaplıyor Amerika. Gidiyorsun Jobcentre'a "Ben işsizim." diyorsun; haftalık açıklıyor, şu kadar kişi başvurdu, şu kadar kişi çıktı diye. Bizde başvuruya değil. O zaman bu anketlerin çok ciddi yapılması gerekiyor.

Bir şey daha söyleyeyim: Bir beyefendi söyledi, ben onu ilginç buldum. Özel sektör acaba... Şu anda, mesela, fiyat endeksini bir tek kamuda TÜİK yapar. Artık mesela Hazinesin, Merkez Bankasının yok, kaldırıldı o, doğru da oldu. Konsolide edildi istatistikler, o da doğru oldu fakat özel sektörde endeksler çıktı son yıllarda. Mesela, tüketici güven endeksini CNBC yapıyor, başka kuruluşlar da yapıyor, tüketim endeksleri, vesaire. Ben bunları olumlu buluyorum. Yani özel sektörün bu tip şeylere girmesi olumlu fakat TÜİK bunları denetlemeli, hatta desteklemeli. Yani bunun yararlı olacağını düşünüyorum.

Uzun konuştum, hoşgörünüz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Teşekkür ediyoruz.

Sayın Canalıoğlu, son olarak; ara vereceğim Canalıoğlu'nun konuşmasında sonra.

Buyurunuz.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanımız, değerli bürokrat arkadaşlarımız; öncelikle 2013 bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, hepinizi sevgiyle selamlıyorum.

Ülkemizde gelir dağılımının iyileştirilmesi, ülkemizin ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal yaşamına katkı sağlayacak, bölgeler arasında eşit, dengeli bir kalkınma hedefleyen bölgesel gelişme politikaları uygulanması amacıyla bölgesel plan projeleri hazırlanmıştır.

Bu bölgesel planlardan birisi de Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin, Bayburt, Gümüşhane illerini kapsayan ve kısa adı "DOKAP" olan Doğu Karadeniz Kalkınma Projesi'dir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 31

Bu plan, teknik yardım olanaklarını kullanmak üzere Japon Hükümetinden talep edilmiş, Japon Hükümeti de bu konuda yetkili olarak kısa adı JICA olan Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansını görevlendirmiştir. Yapılacak çalışmaların içeriği iki hükümet yetkilileri arasında yapılan görüşmelerde belirlenmiş ve anlaşma 17 Aralık 1998 tarihinde imzalanmıştır.

Bu çerçevede başlatılan çalışmalar 2000 yılında tamamlanmış, çalışmalar sonucunda sekiz ciltten oluşan DOKAP Ana Planı hazırlanmıştır.

Bu planın asıl amacı, Türkiye'nin az gelişmiş bir bölgesi olan Doğu Karadeniz Bölgesi'nin ekonomik yapısını güçlendirerek ortalama gelir düzeyini yükseltmek ve bölge içi gelir dağılımını iyileştirmek, bölgenin doğal kaynaklarını ve çevre kapasitesini koruyarak uzun dönemli sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak ve bu amaçla bu bölgeden göçü önlemektir.

Sayın Bakanım, şimdi geline sürece, bu kadar yılda ne olduğunu da açıklamak istiyorum.

Bu geçen süre içerisinde değil bölgenin kalkınmasını sağlamak, ekonomisini güçlendirerek göçü önlemek şöyle dursun, toplam 2 milyon 509 bin 579 nüfusa sahip bölgeden sürekli göçler başlamış ve TÜİK'in son raporunda belirtilen 2011 yılı nüfus hareketlerine göre bölge illerinden 131.016 kişi göç etmiştir.

Göç nedeni ile nüfusları azalan DOKAP bölgesi, yeni tanımı ile "TR90" başlıklı illerimizin milletvekili sayıları da sizin de bildiğiniz gibi azalmıştır. Örneğin Giresun'da 5 olan milletvekili sayısı 1 azalarak 4'e, Ordu ilimizde 7 olan milletvekili sayısı 2 azalarak 5'e, Trabzon ilimizde ise 8 olan milletvekili sayısı 2 azalarak 6'ya, Bayburt ilinde 2 olan milletvekili sayısı 1'e inmiştir.

DOKAP kapsamındaki illerimizin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamaları ise 35'in altında kalmıştır. Buna göre Trabzon 36'ncı, Rize 37'nci, Artvin 40'ıncı, Giresun 50'nci, Ordu 60'ıncı, Gümüşhane 64'üncü, Bayburt da 65'inci sırada yer almıştır.

Bölgedeki işsizlik oranı ise yüzde 6,1'dir.

Bunun anlamı, bu geçen süre içerisinde DOKAP bölgesi için belirlenen hedefler doğrultusunda yatırımlar gerçekleşmemiş, bölge insanı yatırımlardan yeteri kadar desteği ve teşviki alamamıştır.

Bunun sonucunda da bölgede gerek tarımsal ve hayvancılık anlamında gerekse diğer sektörel anlamda gereken etkin ilerleme sağlanamadığından, ortaya çıkan ekonomik sıkıntılar sonucu bölge halkının göç etmesinin de önüne geçilememiştir.

Yine 2000 yılında tamamlanan DOKAP Ana Planı'nda yatırım gereksinimleri ve tahsisler için aşamalı olarak JICA'ca 17 milyon 772 bin dolar yani 32 milyon TL ödenirken... Bu yıl burada bir teşekkür de etmek istiyorum. Geçen yıl 4 milyon 108 bin lira olan ödenek, bu yıl bütçede, 2013 yılında 23 milyon 719 bin TL olarak önerilmiştir. Bu gerçekten büyük bir artış ama JICA'nın önerdiği artışa da yakın bir artış olmasını biz de bekliyoruz.

Kısaca, bölgede her geçen gün işsizlik artmakta, ticaret durma noktasında. İcralık olan esnafın iş yerlerinin açık kalması için, tarım ve hayvancılıkta üreticinin hak ettiği payı alması için mutlaka bu DOKAP'ın hayata geçirilmesi gerekiyor.

Biraz önce Adil Kurt Bey konuşurken sürekli temel atma, temel atma diyorduk. Bununla ilgili de şunu söyleyeyim: Karadeniz'e gelen bir yabancı, Trabzon'un Boztepe semtinde bakmış ki insanları oradan aşağıya atıyorlar. demiş: "Hemşehrim, ne yapıyorsunuz?" demiş ki: "Temel atma töreni yapıyoruz." Biz böyle Temelleri ata ata insanları işsiz duruma getirmeyelim ve gerçekten çok önemseydiğimiz bu DOKAP'ın hayata geçirilmesi noktasında gayret sarf edelim.

Burada önemli bir gelişme, onu da söylemek istiyorum: Bu idarenin ki Ekrem Bey'in de Başkanlığını yaptığı idarenin kurulması gerçekten büyük bir gelişmedir ama buna destek verilmeli, buna katkı sağlanmalı ve bu ödeneğin de, 23 milyon ödeneğin ben yeterli olmadığını, belirlenen hedeflerle 32 trilyona yükseltilmesi gerektiğini de ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Ayrıca sürem var mı, bilmiyorum ama...

BAŞKAN – Vereceğim efendim ilave süre.

MEHMET VOLKAN CANALIOĞLU (Trabzon) – Şunu da göstermekte yarar görüyorum öneri açısından da.

Şimdi DOKAP'ın 2007-2008-2009-2010 faaliyet raporlarını incelediğimde, bu sunulan bilgiler çerçevesinde yatırım ve hizmet alanlarında Trabzon için tablolarda gösterilen 42 KOBİ, 11 turizm ve çevre altyapısı, 19 yerel kalkınma girişimi ve toplamda 72 kalem ve yüzde 33,64 oranında nitelendirilen faaliyetlerin bu il sınırları içerisinde hangi alan, bölge ya da girişim adı altında uygulandığı görülmemektedir. Aynı değerlendirme, projenin kapsadığı diğer iller için de yapılabilir.

DOKAP projesi 43 milyar dolarlık bir yatırım hedeflemekte, proje kapsamında yapılacak yatırımların 16,5 milyar dolarlık bölümünü devletin; 26,5 milyar dolarlık bölümünü de özel sektörün karşılaması planlanmaktadır.

Enerji, tarım, eğitim, ulaşım, denizcilik ve turizm gibi birçok sektörde bölgenin kalkınmasını sağlayan DOKAP'ın içerdiği 53 projenin belirli başlıkları aşağıda şekilde raporda belirtilmiştir:

Entegre liman ağı, kapsamlı su ve toprak yönetimi, çok amaçlı barajların geliştirilmesi, serbest bölgelerin geliştirilmesi, büyükbaş hayvancılık ve tavukçuluğun geliştirilmesi, seracılığın geliştirilmesi ve teşviki, "bir köy-bir ürün" modelinin geliştirilmesi, tatlı su balık yetiştiriciliğinin desteklenmesi, kırsal turizmin geliştirilmesi, kırsal altyapının geliştirilmesi, Karadeniz teknoloji merkezinin kurulması, genetik araştırma merkezinin kurulması gibi başlıklar görülmektedir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 32

Bu başlıklar değerlendirildiğinde, somut olarak proje kapsamında sonuca ulaştırılmış ya da ulaştırıldı ise kamuoyu ile paylaşılmasıyla ilgili net bilgiler bu raporda bulunmamaktadır. Varsa bunların da raporda yer alması veya bundan sonraki süreçte de bu raporların yer alması iyi olur bizim bilgilenmemiz açısından, bölgenin daha bilgi sahibi olması açısından iyi olur diye düşünüyorum.

Uzun yıllar ihmal edilerek fakirliğe terk edilen Doğu Karadeniz Bölgesi'nin kalkınması için devlete büyük görevler düşmektedir. Gerçekten, Sevgili Bakanım, ben bunu daha önce de söylemiştim. Doğu Karadeniz'de Karadeniz'imizin ismi "kara" ama yapılan yatırımlarla kalkınsın ve bahtımız kara olmasın. Gerçekten insanlar göç etme durumunda. Bu bahtsızlığı, yapılan projelerle, bütçelerle kalmak durumundadır. Çünkü bu kalkınma projesinden insanlarımızın çok büyük beklentileri vardır, sivil toplum kuruluşlarımızın beklentileri vardır. Bu kapsamda, devletimizin mutlaka bu konuyu daha etkin şekilde ele alması gerekiyor, beklediğimiz budur. Bu konuda da katkılarınızı bekliyor ve 2013 bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, sevgilerimi, saygılarımı iletiyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Canalıoğlu'na çok teşekkür ediyoruz.

Özellikle DOKAP projesine geçmişte de vekil olmadan önce büyük katkı sağlayan değerli bir vekilimiz. Kendisine de huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Belediye başkanlığı da yaptı.

BAŞKAN – Evet, Belediye Başkanlığı da yaptı. Daha önce Kültür Müdürümüzdenüz değil mi efendim, o bölgede. Biz beraber de çalıştık Sayın Canalıoğlu'yla.

Değerli arkadaşlar, 14.00'e kadar ara vermeyi düşünüyordum ama 14.30'a kadar ara vereceğiz. Bir arkadaşta daha söz verelim, ondan sonra ara verelim.

Buyurun Sayın Gümüş.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, ülkemizde kalkınma kavramı hep önemli bir kavram olmuştur. Çökmekte ve emperyalist güçlerce bölünerek parçalanmakta olan bir imparatorluğun küllerinden doğan cumhuriyetimiz varlığını önce istiklal anlayışına, sonra da koyduğu kalkınma hedeflerine borçludur.

Kalkınma Bakanlığının orta vadeli programı gerek kendi birimleri gerekse kalkınma ajanslarıyla Türkiye'yi bölgelere ayırarak ele alıyor oluşunu incelememiz gerekir diye başlıyoruz konuşmamıza.

Sayın Bakan, kalkınma ajansları tamamen Avrupa Birliği modeli projelerdir, bize öyle gözüküyor. Üstelik Hükümet tarafından uygulamaya konuluş biçimi, ülkemizin ulusal hedeflerine uygunluğu yeterince incelenmeden, bir yerde AB mevzuatlarına uyum gerekçesiyle kopya edildiği görüntüsü vermektedir.

Özellikle Hükümetiniz döneminde Türkiye bu mevzuata aynen uyulm gayretini bir alışkanlık hâline getirmiş ve bunun için ülkemiz de uyuyor mu uymuyor mu diye yeterince bakmadan, birçok işleyen kamu kurumu da feda etme durumunda kalmıştır. Bunlardan en önemlilerinden birisi de Devlet Planlama Teşkilatıdır. Devlet Planlama Teşkilatı ulusal planlama anlamında ülkemize çok şey katmış, zaman zaman siyasi iktidarca önü tıkansa ya da çalışmaları görmezden gelirse de hiçbir iktidar bu kurumu kapatmayı aklından bile geçirmemiştir. Siyasi iktidarınız birçok kurum, uygulama ve bakanlıkta yaptığı gibi, bir kanun hükmünde kararnameyle bu köklü kurumu ortadan kaldırıp Kalkınma Bakanlığına dönüştürmüştür. Ulusal planlama niteliğine sahip bir kurum yok edilmiş ve bunun yerine Kalkınma Bakanlığı kurulmuştur.

Sayın Bakan, Devlet Planlama Teşkilatının 2007-2013 yıllarını kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda, "Uluslararası gelişmeler ve temel eğilimler" başlığı altında, biraz zayıf bir sesle şöyle deniliyor: "Ekonomik alanda küreselleşmenin yanında bölgesel bütünleşme hareketleri de gelişmektedir." Burada bölgeselleşme -ülkelerarası bölgeselleşme diye ben algıladım bunu ve öyle yorumladım- çok net bir ifade olmamakla beraber, dünyadaki gelişmelere ilişkin benim de geçmiş dönemde tespit ettiğim bir durumdur.

Hatta, Sayın Bakan, hazır olunuz, yani sadece şey yapmıyorum, uyarıyorum da sizleri. Gelişmiş ülkeler küreselleşmenin yararları yanında, kendileri için bazı olumsuz neticelerinin, birçok konuda, farklı coğrafyalarda kendilerinin rekabet gücünü görel olarak düşürecek yeni küresel oyuncuların beklenmeyen biçimde kuvvetlendiğinin farkına varmışlardır. Sayın Bakan, dünyada ülkelerarası bölgesel entegrasyonlar yeniden tartışmaya başlanmıştır. Bana göre bu tartışmalar giderek güçlenecektir. Belki de küreselleşme hedeflerine bölgesel ekonomiler arasında bir dengelenme ile ulaşmak yolu tercih edilebilecektir. Böylelikle dünyada ekonomik bölgeler yani ülkeler arasında oluşturulmuş ekonomik bölgeler önce kendi içlerinde, daha sonra da küresel arenada bölgeler arası dengelenme yolunu çıkar bir yol olarak seçebileceklerdir. Bugün içine giderek yoğun olarak girmekte olduğumuz kaos ortamına da aslında önemli bir yaklaşım olacaktır. Bu tartışılıyor şu anda, Davos'ta da gündeme getirildi, fakat gizli bazı yerlerde, birtakım mutfaklarda birtakım şeyler pişiriliyor olabilir. Ben buradan uyarayım sizleri, hissediyorum. Ben jeopolitik uzmanıyım, bu konuları çok uzun zamandan beri inceliyorum. Bizler de bu bakışı iyi düşünmeliyiz. Böylelikle, hem dünyanın belli coğrafyalarında birikmeye başlayan ekonomik gücü dengelemek hem de önümüzdeki dönemde önümüze çıkacak bölgesel fırsatlardan yararlanarak

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 33

Türkiye'nin oyun ve etki sahasını genişletmek imkânları artırılabilir. Uzunca bir süredir Türkiye'nin ekonomik entegrasyonlara yönelmesi ve özellikle Güneydoğu Asya ülkelerinde yarattıkları büyük ölçek ekonomileriyle dünya pazarında rekabetin ancak bu entegrasyonla mümkün olabileceğini ifade ediyor, bölgesel ekonomiler. Benim merak ettiğim, Devlet Planlama Teşkilatının 2007-2013 yılları için hazırladığı Dokuzuncu Kalkınma Planı'ndaki bu ifadeler ve perspektif Bakanlığınızın orta vadeli programında niçin yoktur? Yani 2007 yılından bugüne bölgesel entegrasyon fikrini güçlendirecek gelişmeler olmuşken Bakanlığınız niçin bunu göz ardı etmektedir? Bakanlığınızla Hükûmet arasında görüş farklılığı mı vardır, yoksa "Biz bunu buraya yazalım bakalım, tartışalım." mı dediniz?

Sayın Bakan, ben bunlara bir katkıda bulunmak için bu konuları açıyorum. Sayın Bakan, Avrupa Birliğine ülkemiz açısından bu bahsettiğimiz entegrasyonu sağlayacak bir birlik olması hem de işlevsel ve sosyal açıdan taşıdığı potansiyeller açısından artık kuşkuyla bakılmaya başlanmıştır, Hükûmetiniz de böyle bakıyor zaten.

Ülkemizin kalkınma hedefleri açısından AB üyeliği bir umut olma özelliğini de kimi çevreler açısından kaybetmeye başlamıştır. Hâlen Türkiye girdiği ekonomik entegrasyona rağmen AB üyesi değildir. Bu yüzden, hem karar mekanizmasına katılamamakta hem de ekonomik yardımlardan yeteri kadar yararlanamamaktadır. Türkiye AB'ye yönelik kısmi entegrasyona sahip bir ülkedir ve büyük bir ihtimalle bu entegrasyon çok uzun soluklu olarak devam edecektir beklentisindedir. Bugün itibarıyla AB'nin içerik yapısı ve davranışları değişmeye başlamış ve sermaye ve dinamizm açısından eski özelliklerini yitirmeye başlamıştır. Yeni katılımlarla merkezî Avrupa ülkelerindeki ekonomik durgunluğun azaltılması ve büyüme oranlarının kısmi olarak artırılması hedeflenirken ülkemiz açısından AB'nin vaat ettiklerinin cazibesi giderek görece olarak azalmaya başlamıştır. Ne yazık ki siyasi iktidar bu öngörülerden yoksun biçimde hâlâ kalkınma modelini tamamen Avrupa Birliğine endekslemiştir yani hem algısı var hem de bir endekslenme durumu var gibi. Eğer böyle olmamışsa bize yeteri kadar anlatamıyorsunuz Sayın Bakanım. Yani bunu modeller şeklinde bize anlatmanız lazım. Şimdi diyeceksiniz ki: "Şanghay Örgütüne üye oldu." falan filan, o işler çözüm değil daha. Yani o Şanghay Örgütünün daha ne olacağı, nereye gideceği falan belli değil, Şanghay Beşlisi denilen şey... Onun içerisinde çok ağır meseleler vardır, belki geleceğin, geçmişin dengeleriyle ilgili bir olgu olarak çok ağırlıklı bir yer tutmuştur. Ama Şanghay Örgütünün gelecekte fonksiyonel olarak ne yapabileceği henüz fludur ve içerisinde çok ağır çelişkiler vardır, Rusya-Çin çelişkileri açısından, Çin-Hindistan çelişkileri açısından falan, onlar şey meseleler. Ne yazık ki siyasi iktidar bu öngörülerden yoksun biçimde...

BAŞKAN – Ağırından mesajlar veriyor.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Efendim?

BAŞKAN – Hafif hafif mesajlar veriyorsunuz.

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Birazcık vermeye çalışıyoruz ama göremiyoruz tabii.

Ne yazık ki Siyasi İktidar bu öngörülerden yoksun bir biçimde hâlâ kalkınma modelini tamamen Avrupa Birliğine endekslemiş, AB bir model olarak ilgi çekici, öncü özellikte ve oldukça başarılı olmuştur ancak Türkiye'nin karşısına çıkacak potansiyeller arasında ışıklarını giderek yitirmektedir dedik.

Sayın Bakan, kalkınma ajanslarının tüzel kişiliği de tartışma konusudur yani biz böyle anlıyoruz. Siyasi İktidar son on yılda özerk yapılarını, korunması gereken tüm denetleme kurumlarını merkezileştirmiştir, öbür taraftan devlet eliyle merkezî olarak yapması gereken planlama işini ise özerkleştirmektedir, böyle görülüyor.

Sayın Bakan, bu modelin önümüzdeki süreçte ihtiyaçlara cevap vermeyeceğini hep beraber göreceğiz düşüncesindeyim. Kalkınmanın ancak gelişmiş ülkelerden gelecek sermaye yardımlarıyla gerçekleşebileceğini ilke edinmiş bu model ulusal planlamanın önemini göz ardı ederek yerel planlamayı öne çıkarmakta ve dünyanın girmekte olduğu süreçte ihtiyaçlara cevap verme konusunda birçok soruları içinde barındırmaktadır. Bu söylediklerimizden yerel planlamanın önemsiz olduğu çıkarılmamalıdır. Ancak, bizim burada eleştirdiğimiz Devlet Planlama Teşkilatının kapanması süreci olarak tarif ettiğimiz bir süreçtir. Yani yerel planlamanın ulusal planlamanın yerini alması sürecidir.

Bakınız, Avrupa Birliğinde harmonizasyon politikaları mevcuttur. Oysa, ülkemizde ne yazık ki yerel kalkınma politikalarının bir üst ana modeli olmadığı için ya da bunu bizim bilmediğimiz için ciddi harmonizasyon problemi vardır görüntüsü hakimdir. Bir başka deyişle, kalkınma parametreleri birbirinden fazlaca ayrıksı incelenmekte ve parçalara ayrılmaktadır. Dünyada BRIC ülkelerinin ekonomideki ciddi başarıları ve yarattıkları kalkınma modelleri hem bizim hem de diğer gelişmekte olan ülkelerin kalkınma modellerini de belirleyecektir. Süreç bu yönde işleyecektir. Aynı zamanda, bu ülkelerin varlığı ve dünya ticaret dengelerine olan güçlü etkileri bölgesel entegrasyonları da dayatacaktır. Ne Kalkınma Bakanlığının ne de Hükûmetin bu sürece hazırlık anlamını taşıyan bir üst planının olmaması gerçekten eksiklik olarak algılanmaktadır.

Sözlerimi tamamlamadan bir başka konuyu da gündeme getirmek istiyorum Sayın Bakan. Geçtiğimiz aylar içerisinde illere göre teşvik sistemi yenilendi ve kamuoyuna açıklandı.

Sayın Bakan, bu çalışmada bir sosyoekonomik gelişmişlik endeksi oluşturdunuz ve illerin listesini ve hangi gruba dâhil olduklarını buna göre açıkladınız, ancak bu endeksin göstergelerinin hangi parametrelerle hesaplandığını açıklamadınız. Hangi bilimsel kıstaslara göre ve hangi veriler veya istatistiklerle hesaplandı, bu liste oluşturuldu bilmek istiyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 34

Sayın Bakan, 2003 yılında Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yapılan çalışma detaylı, basılı hâle getirilerek kamuoyuna açıklanmış. Bu çalışmanın detaylarını niçin basmadınız? Burada Komisyonumuza bu durumu açıklamanızı bekliyoruz.

Bütçeniz hayırlı olsun. Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gümüş.

Değerli arkadaşlar birleşime saat 14.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.37

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.31

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 17'nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere devam ediyoruz.

Sayın Kurt, buyurun lütfen.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, sevgili arkadaşlar; Kalkınma Bakanlığının bütçesi üzerine ben de birkaç kelime etmek istiyorum, ondan sonra da bütçenizin hayırlı olmasını dileyeceğim tabii.

Şimdi, öncelikle yapılan işlerin niçin yapıldığını ve bütçenin hangi çerçevede düzenlendiğini iyi değerlendirerek başlamamız gerekir. Geçen yıl yapılan bütçeyle Türkiye'nin önüne belli bir hedef konuluyor ve bu hedefin bir yıllık uygulama içerisinde de sonuçlarını değerlendirmeye çalışıyoruz. Zaten Bakanlığınızın da en büyük işi, işlevi hem doğal hem insani ve hem de iktisadi kaynakların en iyi şekilde değerlendirilerek Hükûmete yol gösterilmesi. Dolayısıyla bu yol göstericiliğin başarılı olup olmadığı da dönem sonu verilere bağlı. Elbette, bir yıllık bir bölümü değerlendirdiğimiz zaman belki yanlışlar olabilir, çünkü uzun vadeli, orta vadeli programlar var ve o doğrultuda da bir hedefin tutturulması söz konusu. Ancak geçen yıl beklenen tutmadı. Bunun çeşitli nedenleri olabiliyor. Zaten kalkınma da topyekûn hamle olarak düşünülmesi gereken bir olay olduğu için hem iç politika hem dış politika hem dünyadaki olağanüstü gelişmelerin tamamı bu işi etkiliyor, hesabı şaşma konusunda gerekçe olabiliyor.

Türkiye, ciddi anlamda programla tutarlı bir biçimde gitmeli ve bu gittiği dönemde de kendi koyduğu kurallara kendisi uymalı. Ancak bizim geçen yıl ki Hükûmet programına, Hükûmet bütçesine de baktığımız zaman hiç olmayan bazı şeyler aniden gündeme geldi ve bu hesapların şaşmasının nedenlerinden bazıları oldu. Örneğin 4+4+4 yani hiç hesapta yoktu, bir gecede geldi ve bir haftada yasalaştı. Yine, Arap Baharı nedeniyle Suriye'yle olan ilişkilerin bu boyuta gelmesi o bölgedeki ticareti ciddi anlamda etkiledi ve oradan da farklı bir sonuç doğdu. Aslında sizin de anlatmaya çalıştığınız gibi bu kapitalizmin genel anlamıyla bir krizi ve kriz zaman zaman bu sistem içerisinde var, kendi krizini kendi üretiyor. Çünkü daha çok sömürü, daha çok para kazanma hırsı bu işin sosyal tarafını unutturuyor. Bence Türkiye, Hükûmetiniz sosyal devlet olma konusundaki temel niyetini çok net bir biçimde ortaya koymalı ve o hem destekleri hem teşvikleri hem insan haklarıyla beraber çalışanların haklarını koyarak bu iç piyasayı da rahatlatacak bir formülasyonu gerçekleştirmeli. Bunlar eğer sağlanmazsa çok ciddi ve düzgün yazılan bütçelerin, cümlelerin uygulamaya fırsat bulamaması nedeniyle bir başarı elde etmemiz söz konusu olmaz. Şimdi, biz özel sektörle ve kamu desteğiyle kalkınmayı hedefleyen bir çizgi çiziyoruz. Doğrudur, çok temel anlamıyla bizim itirazımız yoktur ama şimdi özel sektörün şekillendirilmesi, biçimlendirilmesi yapılırken neyi, nereye kadar götüreceğimiz konusunda biraz tereddütlerim var benim. Bu işin temeli, belki de özü KOBİ'lerle hızlandırılabilir, hareketlendirilebilir ama KOBİ'ler, nereye kadar KOBİ kalacak? Yani KOBİ ister istemez büyüyecek, bu nerede... Bir fren yapacak mıyız, yoksa yeni KOBİ'ler mi kuracağız? Bunlar büyüdükçe farklı tekeller oluşturacak mıyız? Yani bunların hesabını bence çok doğru ve düzgün yaparak hayata geçirmemiz lazım. Bu uygulamada da umarım başarılı olunur. Çünkü Türkiye'nin başarılı olmaya ihtiyacı var. Hep birlikte hem moral değerlerimizin hem ülkemizin dünya genelindeki duruşuna göre daha iyi yerler hak ettiğimizi düşünüyorum ben. Bu konuda da inşallah başarılı oluruz ama samimi olmak lazım, yazdığımızı uygulamak lazım. Orta vadeli, uzun vadeli planları boşu boşuna yapmayalım. Yaptıysak ona uyalım diye bir değerlendirme yapmak istiyorum ve burada da bütçenizle ilgili bazı diğer kurumları da katarak samimiyet konusunu test etmek istiyorum. Yani doğru mudur? Örneğin, Doğu Anadolu Projesi ile ilgili, evet, ciddi şeyler düşünülüyor, bölgeler arası dengeyi kuracağız, kalkınmayı topyekûn yapacağız, oradaki insanlarımızın en temel haklarını da insan hakları açısından sağlayacağız filan diye bir sürü idealler koyuyoruz, bir sürü çerçeve çiziyoruz. Ama geçen yıl Doğu Anadolu Projesi'yle ilgili kabul edilen bütçe ödeneği 4 milyon 108 bin lira, 12 Ağustos sonuna kadar harcanan 165.578 lira. Yani şimdi burada ya yaparken yanlış yaptık ya harcarken yanlış harcadık ve üstelik yüzde 10 bile harcanmamış bir bütçede 2013 yılı için 23 milyon 737 bin lira gibi bir teklif getiriyoruz, bunun harcanıp harcanmayacağını

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 35

bilemiyoruz. Yani dolayısıyla bunu niye yaptık, neden yaptık? Bu konuda 23 milyonu nasıl öngördük? Yani oralara ne yapmayı düşünüyoruz? Bence bir ayrıntı olmasında yarar var. Çünkü gerçekten o bölgenin ciddi anlamda bir desteğe, kalkınmaya ihtiyacı var. Ama bunu kâğıda yazar da uygulamaya sokmazsak o zaman bize insanlar güvenmez.

Yine, aynı şey (Konya Ovası Projesi) KOP projesi için daha farklı bir yapı var. 2012'de 4 milyon 108 bin lira teklif etmişiz, kabul etmişiz ödeneği, ağustos sonuna kadar 633 bin lira harcamışız. Burada da ciddi anlamda düşünülmesi gerekiyor ama 2013'e de 104 milyon 665 bin lira önermişiz. Şimdi, orada, demek ki Konya'da çok farklı bir şeyler yapılacak. Yani Konya ya da o bölgedeki kalkınmayla ilgili hangi hamleleri yapacağız, hangi hamleleri gerçekleştireceğiz? Bunun da bence bilinmesinde ve denetlenebilmesi için öğrenilmesinde yarar var.

Güneydoğu Anadolu Projesi için de yine 70 milyon kabul etmişiz, 30 milyon harcamışız. Bunlar ya bütçeyi tam yapamadığımızı gösterir ya uygulamada o hedefleri tutturamadığımızı gösterir, ki bunun önümüzdeki dönem böyle olmamasını diliyorum. Daha belki o yöredeki yerel yönetimleri de bu işin içine katarak bir birlikte değerlendirme şansı yakalamak, 2013 yılı Türkiye'sinde, çağdaş bir Türkiye'de o yöredeki halkı dışlamadan bu işin içine sokmanın formülünü bulmak gerekir diye değerlendiriyorum.

TÜİK'in rakamlarıyla ilgili pek çok spekülasyon var, tartışma var. Gerçekten doğru mudur? Gerçekten bu işler özellikle mi böyledir, yoksa hata olarak mı böyledir, yoksa dışarıdan bunu eleştirenler gerçekten kötü niyetli midir? Bu konuda ben aydınlanmak istiyorum. Ama Türkiye'nin ekonomisinin bu kadar kayıt dışı olduğu bir dönemde ya da bir ortamda TÜİK'in verilerinin doğru olmama ihtimalini daha çok mantıklı buluyorum. Çünkü biz hangi ekonomik veriyle hareket ediyoruz, hangi saikle hareket ediyoruz ve sonuçta neyle karşılaşıyoruz? Bunları gördüğümüz zaman TÜİK'in rakamlarıyla uymuyor. O nedenle, bu kayıt dışını çözmek bence Türkiye'nin 1'inci görevi. Hem ekonomide hem gelirde hem giderde hem de istihdamdaki kayıt dışılığı çözersek biraz rahatlamış oluruz diye değerlendiriyorum ve bu duygularla bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum, kolay gelsin diyorum efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Koçer.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Sayın Bakanım, Bakanlığımızın değerli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızın bölgede birkaç yıldan beri, sanıyorum 2008'den beri uyguladığı SODES projesiyle ilgili görüşlerimi paylaşmak istiyorum.

Geçen yıl da söylemiştim, bu yıl da aynı şeyi tekrar edip yeni dilek ve temennilerimi söyleyeceğim.

SODES projesini, bölgemizde bugüne kadar uygulamaya konulan en iyi sosyal proje diye düşünüyorum. Gerçekten bölgeye proje yapmayı öğretene ve sosyal anlamda çok büyük destekler sağlayan bir proje. Bu projenin kaynaklarının artırılarak daha geniş tabana yayılması ve bölgede sosyal değişimin sağlanması açısından önemine bir kez daha işaret etmek istiyorum ve Bakanlığınıza bu konuda teşekkür ediyorum.

Gaziantep'ten Hakkâri'ye kadar olan bütün bölgelerde ilk aylarda birkaç proje gelirken, biliyorsunuz son aylarda, iki üç yıl sonra ne kadar büyük bir proje geliyor. Bir kere, bölgeye proje yapmayı öğretti bu SODES projesi ama onun yanında, sosyal kalkınmaya hedefleyen ve STK'ları harekete geçiren çok önemli bir unsur diye düşünüyorum.

Yine, Bakanlığınızın daha önce devreye soktuğu Türkiye-Suriye İşbirliği Protokolü çerçevesinde uygulanan bir proje sistemi vardı. Tabii, malum son aylarda Suriye'yle olan ilişkiler açısından bu proje askıya alındı. Ben de daha önceki görevim içerisinde Suriye'yle bu projelerden en az yedi-sekiz projeyi hayata geçirmiş biriyim. Şimdi, bu projenin, biz, tabii, Türkiye tarafında yeni bir ayağına başlamamız gerekiyor. Yani özellikle Suriye sınırına komşu olan illerimizde bu proje kapsamında ya da yeni bir isimle bölgede yeni bir şeyi başlatmamız gerekiyor. Yani bunu ben SODES'in içinden biraz çıkarıyorum, bu farklı bir durum.

Sınır illerine gelen Suriyeli vatandaşlar var, bunların rehabilitasyonunu, Türkçe öğrenmesini ve onların bizim günlük hayat içerisinde, çalışma hayatı içerisinde yer alabilmelerini sağlayacak, yeni bir değer oluşturmayı sağlayacak bir proje desteğine ihtiyacı var sınır illerimizin. Yani hatta sadece sınır illeri demeyeyim, Suriye'yle ilişkisi olan bölge illerinin hemen hemen hepsinde bu projeyi bizim uygulamamız için çok önemli bir fırsat var önümüzde ve çok acil bir durum aslında bu. Bunun özellikle Bakanlığınızın gündemine alınmasını çok önemli görüyorum.

Birkaç çarpıcı örnek vermek istiyorum: Halep Belediye Başkanı Gaziantep'te yaşıyor şu anda. Halep'in en büyük devlet hastanesinin başhekimisi Gaziantep'te yaşıyor ve bu insanlar dil öğrenmek istiyorlar, faydalı olmak istiyorlar. Yani entegre bir durum ortaya çıkarmamız gerekiyor diye düşünüyorum. Özellikle pasaportlu olarak sınır illerinde kalan bu insanlar bir değer halkası oluşturabilecek gibi gözüküyor ve biz bu fırsatı da tabii değerlendirmek zorundayız.

Sayın Bakanım, ihracatta 5'inci sırada Gaziantep biliyorsunuz. Türkiye'nin en büyük organize sanayi bölgesine sahip metrekare olarak. Geçtiğimiz birkaç yıl içerisinde başlattığımız bir fuar alanı projemiz vardı. Biz kendi imkânlarımızla bir fuar alanı oluşturduk, ancak bu yetmiyor. 170 ülkeye ihracat yapan bir şehir. Bu yıl 6 milyar dolar ihracat yapacak bir şehir ama fuar alanı konusunda sıkıntımız var. Bununla ilgili Kalkınma Ajansına başvuruları oldu, OSB'mizin ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 36

odalarımızın, GAP İdaresi Başkanlığına başvurusu oldu. Yani 1'inci holü biz kendi imkânlarımızla yaptık ama yetmiyor. Burada böylesine önemli bir ihracatı yapan ve OSB gerçekleştiren bir ile desteğinizi özellikle rica ediyorum.

Bir de, GAP İdaresi Başkanımızın bilgisi dâhilinde Organize Sanayi Bölgesine bir üst geçit sorunumuz var. Bununla ilgili yazılar yazıldı, herkes biliyor bu konuyu ama 2013 programı içerisine alınmasının çok hayati olduğunu özellikle düşünüyorum.

Bir diğer konu: Sayın Bakanım, Türkiye'de ilk defa iki şehir bir araya geldi OSB konusunda. Gaziantep ve Kilis ortak bir OSB kuruyor biliyorsunuz. Yer tespit çalışmaları yapıldı, Sanayi Bakanımız oraya gitti. Siz biliyorsunuz, ki yarın da Kilis'te olacaksınız, olayı çok daha geniş olarak inceleme fırsatınız olacak. Bunun altyapı çalışmalarıyla ilgili Bakanlığınızın çalışmalarının da bir an önce başlamasına gerek olduğunu düşünüyorum. Özellikle Suriye'yle ortaya çıkan bu durumda bizim bu yeni bölgeyi çok daha hızlı bir şekilde hayata geçirmeyi ve Gaziantep'in bütün bilgi birikimini, Gaziantep OSB'sinin bütün altyapı imkânlarını da buraya sunmayı, koymayı düşünüyorum.

Bu OSB, Kilis, Polateli, Hassa, Kırıkhan ve Avanos projesiyle bağlandığı zaman da -İskenderun Limanı'na yaklaşık 110 kilometre- bizim lojistik maliyetimizin ucuzlayacağını bilerek bu projeye başlıyoruz. Özellikle bu yeni dönemde, 2013 döneminde Kalkınma Bakanlığımızın bunun altyapısıyla ilgili desteğini çok hızlı bir şekilde beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Son olarak da teşviklerle ilgili görüşümü belirtmek istiyorum. Ben çıktığı günden itibaren de her fırsatta söyledim. Gerçekten uzun yıllardan beri, ha eksiği olabilir daha iyisi olabilir, tartışılabilir ama bu kadar geniş bir anlayışı kucaklayan esnek bir teşvik modeli ilk defa çıkıyor. Bir şehirde üç-dört ayrı teşvik unsurundan, kademesinden faydalanabilme imkânı getiriyor. Bu anlamda ben bu çalışma için sizi kutluyorum ve mutlaka bunun üzerine önümüzdeki yıllarda daha iyi bir çalışma olabilir ama bugün yapılan bu çalışmayı son on beş-yirmi yılın en iyi çalışması diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

Bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Koçer.

Sayın Akçay, buyurun lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Kalkınma Bakanlığının değerli mensupları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sabahki Sayın Bakanın sunumu gayet güzel ve mufassal bir sunum oldu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) –“ Mufassal” ne demek?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, tafsilatlı, ayrıntılı demek.

Şimdi, tabii, şunu hatırladım ben, bir mısra vardır: “Ben ne söylerim, tamburam ne çalar!” diye. Şimdi, bu ayrılığı ortaya koymakta ben fayda görüyorum. “Adalet” ve “kalkınma” kavramları yüzyıllardır ülkemizin ve toplumumuzun en önemli sorunlu alanlarından birisidir. Atalarımız “Dil ağrıyan dişe değer.” demiş. Bu yüzden “Adalet mülkün temelidir.” denilmiş. Bu yüzden İkinci Meşrutiyet'in iki temel sloganı: Adalet, müsavat, uhuvvettir; birincisi. İkincisi: “Kanunu Esasi gelecek, dertler bitecek.” Bu, yeni Anayasa tartışmalarını da hatırlatıyor. Bu iki slogandı. Cumhuriyet dönemimizde eski dönemle mukayese edilemeyecek ölçüde çok önemli olumlu adımlar ve devrimler yapılmakla birlikte, dönüp dolaşıp geldiğimiz yer yine aynı feryatların yankılandığı yerdir, yine “adalet” yine “kalkınma” diyoruz. Yine yeni anayasa gelecek, dertler bitecek sanıyoruz. Bunlar belki de bizim makus talihimiz olmuş, ancak inşallah bu makus talihi de yeneceğiz.

Partilere ad dahi vermişiz, Adalet Partisi... Geçmişteki bazı parti isimlerine merak ettim baktım: Sosyal Adalet Partisi var, Hür Türkiye Adalet Partisi, Öz Adalet Partisi, Büyük Adalet Partisi gibi, işte Adalet ve Kalkınma Partisi, iktidar partisi, daha önce ünlü Nuri Demirağ'ın kurduğu Milli Kalkınma Partisi var. Milliyetçi Hareket Partisi de, dokuz ışıık ilkeleri de aynı zamanda “adalet”, “kalkınma” kavramlarını içeren bir partidir ve programdır. Yine Cumhuriyet Halk Partisi de aynı şekilde altı okuyla da hangisini alsanız “adalet” ve “kalkınma” kavramlarıyla illa ki karşılaşırız.

Elbette, değerli arkadaşlar, on yılı değerlendirirken, eleştirirken insafı olacağız. Ancak geçen on yılda geldiğimiz yer gelmek istediğimiz yer değildir. Bunu da itiraf etmemiz gerekir. Yine on yıldır Türkiye Adalet ve Kalkınma Partisi yönetiminde yönetilmektedir. Ekonomi yönetimi, kavramlarla, rakamlarla, sayısal verilerle oynamaktan çok fazla öteye de gidememiştir. Bunu yaparken de tarihin ve hayatın doğal seyri içerisinde gerçekleşebilecek gelişmeler kendi ekonomi politikalarının başarısı gibi de sunulabilmektedir. İyi bir şey olursa “Ben yaptım.”, olumsuz bir şey olursa da “Ne yapalım dünya böyle.” Hükümetin ekonomi yönetimine ilişkin bu ifadelerin somutlaşmış şekli “büyüme”, “kalkınma”, “zenginleşme” gibi kavramlar ülkenin ekonomik konjonktürünü gösterebilir, ancak başka şeyleri de gösterir. Gerçi Sayın Bakanın sunumunun başlangıcında da yer alıyor bunlar, “sosyal kalkınma”, “gelişmişlik düzeyi”, “gelir dağılımı”, “yaşam koşulları”, “refah” kavramları gibi.

Değerli arkadaşlar, tabii, devlet yönetimi ve bir hükümet etme faaliyeti, aynı zamanda hükûmete ve devlete ciddi şekilde gerek usulen gerek içerik bakımından güven verecek ve ciddiye alınarak müracaat edilecek çalışmalardır, dokümanlardır. Orta Vadeli Program da bu anlayış çerçevesinde kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükler

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 37

çerçevesinde hazırlanıyor. Kalkınma Bakanlığının teşkilatına ilişkin 641 sayılı Kanun Hükmünde Karamame'nin 2'nci maddesine göre de Orta Vadeli Program'ı, yıllık programları, stratejiler ve eylem planlarını hazırlamak Kalkınma Bakanlığının görevleridir. Malumunuz olduğu üzere ve biz muhalefet mensupları sık sık dile getirdiğimiz üzere bu Orta Vadeli Program yayınlanma süresi, şekli ve içeriği bakımından maalesef hiç de istenilen ölçüde olmamaktadır. Geçmişte de hiçbir zaman bu orta vadeli ve takip eden dokümanların hazırlanma ve yayınlanma tarihlerine uyulmadı. Mayıs sonunda yayınlanması gereken Orta vadeli Program'ın yayınlanma süresi Eylül ayının ilk haftasına getirildi, ilk haftasının sonuna. Mali program en geç Eylül ayının 15'ine kadar yayınlanacağı söylendi yine bu bir ay süre aşılacak suretiyle yayınlandı.

Orta Vadeli Program doğrultusunda kamu idarelerinin bütçe tekliflerini, yatırım programını, sürecini yönlendirmek üzere Maliye Bakanlığı tarafından Bütçe Çağrısı eki ve Bütçe Hazırlama Rehberi Kalkınma Bakanlığı tarafından da Yatırım Genelgesi ve eki, Yatırım Programı Hazırlama Rehberi hazırlanmaktadır. Orta Vadeli Program, bilindiği üzere 9 Ekim 2012 tarihinde yayınlanmıştır ve Orta Vadeli Program doğrultusunda hazırlanması gereken 2013-2015 dönemi yatırım programı hazırlıkları ile ilgili Kalkınma Bakanlığı Genelgesi ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan Bütçe Çağrısı ve eki, Bütçe Hazırlama Rehberi de 9 Ekim tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Bu durumda aklımıza iki ihtimal gelmektedir. Ya bu bakanlıkların veya kamu kurumlarının içerisinde makro çerçeve olmadan bütçe tekliflerini hazırlayan keramet sahibi insanlar vardır ya da Orta Vadeli Program, Orta Vadeli Mali Plan ve merkezî yönetim bütçesi hazırlanmış da bir yerlerden sinyal beklenmektedir. Orta Vadeli Program zamanında açıklanmadığı için nde ekonomik istikrara güven azalırken Türkiye Cumhuriyeti'nin yurt dışındaki itibarına da olumlu bir katkı vermemekte, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları nezdinde olumsuz etkilenme olmakta ve yine yabancı yatırımcılar nezdinde de güven azalmasına yol açabilmektedir. Peki, Hükümet bunları bilmiyor mu? Elbette, biliyor. Ama o hâlde Orta Vadeli Program'ı hazırlamak için neden bekleniyor? Ve diyoruz ki: "Tabii ki IMF tarafından hazırlanan dünya ekonomik raporu bekleniyor." 2011 yılında da IMF'nin küresel ekonomik görünüm raporu 20 Eylülde açıklanmıştı, peşinden 13 Ekimde Orta Vadeli Program açıklandı. Bu yıl küresel kriz nedeniyle IMF raporu gecikince ekonomide gaza mı, frene mi basacağına, dümeni ne yöne kıracağına bir türlü karar veremeyen Hükümet, Orta Vadeli Program'ı bir türlü zamanında hazırlayamamıştır. IMF'nin küresel ekonomik görünüm raporundan hemen sonra, ancak 9 Ekimde açıklayabilmıştır. AKP Hükümeti her ne kadar IMF ile ilişkilerin yönünün değiştiğini iddia etse de hakikatin öyle olmadığı, Hükümetin IMF'siz ne Orta Vadeli Program'ı ne de bütçeyi hazırlayamadığını göstermektedir. Bilindiği üzere 5018 sayılı Kanun'un 18'inci maddesine göre merkezî yönetim bütçesinin yılbaşından en az yetmiş beş gün önce Meclise sunulması gerekmektedir. Neyse ki IMF Küresel Ekonomik Görünüm Raporu'nu 17 Ekimden önce yayınladı da Hükümet de bütçeyi Meclise sunabildi. OVP'leri yayınlamaktan maksat, kamunun politikasını ve bütçesini buna göre yapması ve iş dünyasının önünü görerek hareket etmesini sağlamaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Orta vadeli programlar yayınlanmaya başlandığı 2005 yılından bu yana giderek inandırıcılığı kaybetmiş, sadece dilek ve temennilere dayanmaya başlamıştır. Ne var ki 9 Ekimde açıklanan Orta Vadeli Program inandırıcı hedefler ortaya koymak bir yana, 2013 yılının görünmekte olan gelişmelerini dahi göz ardı etmiştir, hatta 2012 yılının gerçekleşme hedeflerini revize ederken bile inandırıcı olamamaktadır.

AKP döneminde kanunlar sanki uyulmamak üzere çıkarılıyor. Bunun başka pek çok kanun örnekleri de var. Orta Vadeli Program ve bütçe ise tahminleri ve hedefleri tutmamak üzere sanki yapılmaktadır. Biraz önce dediğim gibi ezkaza tutarsa "Biz yaptık.", tutmazsa "dünyanın hâli malum" denilmektedir.

Geçen yıl hazırlanan Orta Vadeli Program ile en son program, 2012 beklentileri karşılaştırıldığında 2012 için yüzde 4 hedeflenen büyümenin yüzde 3,2 olacağı, yüzde 5,2 olarak hedeflenen TÜFE'nin yüzde 7,4 olacağı, yüzde 7,7 oranında artması öngörülen özel sektörün sabit sermaye yatırımının yüzde 1,7 oranında azaldığı, yüzde 3,9 oranında artacağı öngörülen talebin binde 1 oranında azalacağı görülmektedir.

2013 bütçe rakamlarına bakıldığında harcamaların gayrisafi hasıla içindeki payının yüzde 25,7 olduğu görülürken gelirlerin payı yüzde 23,6'dır. Bütçe açığı ise 33,9 milyar ile gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 2,2'sidir.

2011 yılında yüzde 8,5 olan büyüme...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

...2012'nin ikinci yarısından itibaren belirgin bir inişe geçerek ilk çeyrekte 3,3'e, ikincisinde 2,9'a düşmüştür. Büyümedeki düşüş eğiliminin de devam ettiği bilinirken söz konusu OVP kendi tahminini 3,2 olarak revize etmiştir.

Global ekonomik kriz hâlâ devam ederken 2013 ve takip eden yıllar için büyük bir dış kaynak girişi olmayacağı da bilinirken 2013 için ilan edilen yüzde 4 ve diğer iki yıl için konulan yüzde 5 hedeflerine nasıl inanmamızı bekliyorsunuz? Aynı durum enflasyon için de söz konusudur. 2012'de yüzde 5,2 olarak öngörülen enflasyonu bugün revize edip 7,4 olarak ilan eden bir program anlayışı ile karşı karşıyayız. O zaman 2013 yılı için verilen yüzde 5,3 tahmini nasıl gerçekleşecektir ve bu tahmini nasıl ciddiye alacağız? Bu rakamların gölgesinde 2013 bütçesinin güvenilirliği de tartışmalıdır çünkü 2013 yılı bütçesinin temelini oluşturan OVP güvenilir öngörülerden oluşmamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan tamamlıyorum son cümlelerimi.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 38

Gerek Sayın Babacan'ın gerek Şimşek'in açıklamaları da 2013 bütçesi hedeflerine ulaşma noktasında çok fazla ümitvar olamıyoruz. Orta vadeli programların zamanında açıklanmaması Meclisin bütçe hakkını kullanamaması, doğru ve etkin bir şekilde kullanamaması anlamını da taşımaktadır.

Bu düşüncelerle sözlerime burada son verirken yine, Kalkınma Bakanlığı bütçesinin de hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Sayın Badak buyurun lütfen.

SADIK BADAK (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, Kalkınma Bakanlığımızın çok değerli bürokratları, sayın basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Kalkınma Bakanlığımız ülkemizin kalkınmasının direksiyonunda. Tabii iyi bir şoförümüz var.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Şoför değiştirilecek ama...

SADIK BADAK (Antalya) – Şoföre güveniyoruz; yerine göre gaza basıyor, yerine göre hafifliyor, yerine göre de frene basıyor. Sonuçlar bunu gösteriyor. Doğrusu, yani sonuçlar derken bakın, ithalat azalırken ihracatın artması. Bunlar hep olumlu. GAP, DAP, KOP projelerinin seyri gayet olumlu, finansmanları akabiliyor.

Kamu kesimi finansman seviyesinde sıkıntıların dile geldiği söz konusu. Bu konuda alınabilecek tedbirler üzerinde bir yoğunlaşılmasında doğrusu fayda görüyoruz. Özellikle, sosyal ve cari harcamalardaki yükselme nasıl kontrol altına alınabilir? Bu konudaki denetimler daha güncel hâle getirilebilir mi veya otokontrol şeklinde yeni mekanizmalar devreye konulabilir mi? Bu konuda bazı ülkelerin son yıllarda, 2010, 2009 yılından bu yana yeni metotlar geliştirdiklerini görüyoruz. Bunlarla beraber Sayın Bakanım, özellikle son yıllarda Kalkınma Bakanlığının havzalara gitmek suretiyle yöreleri daha yakından tanımak ve kalkınmayı yerele yaygınlaştırmak, hem bölgeler arasındaki kalkınmışlık farklılığını azaltmak hem gelir dağılımını düzeltmek açısından çok yönlü çalışması... Bu kalkınma ajanslarının gelişmesini görüyoruz. Kalkınma ajansları tabii çok yeni, üzerinde çeşitli değerlendirmeler yapılabilir, etkililiği, etkililik derecesi konusunda. Ben çok yeni buluyorum. Biraz zaman vermek lazım. Zaman verirken de tabii, alınabilecek bazı tedbirler olduğunu düşünüyorum. Bu tedbirlere geçmeden önce özellikle yapmakta olduğu faaliyetleri... Siz de ifade ettiniz, çok başarılı çalışmalar yapıyorlar. Bu çalışmaların içerisinde girişimci destekleri var. Bu girişimci desteklerinin aynı zamanda mesleki derneklerle, mesleki derneklerin çalışma potansiyellerinin yükseltilmesi yönünde de bir program hazırlanmasında ve girişimci destekleriyle birleştirilmesinde faydalı olabileceği kanaatindeyim.

Kalkınma ajansları yerel aktörlerle beraber hareket ediyorlar. Kuruluş mantığında en doğru argümanlardan biri buydu. Fakat görülüyor ki yerel aktörler henüz proje üretme konusunda hazırlıklı değil, mesleki dernekler, illerdeki, ilçelerdeki dernekler. Buralardan yeterli ve altı dolu projeler gelemediğine dair şikâyetler var.

Yönetişim dediğimiz bir dönemdeyiz, bu dönemin hazırlıklarını yapıyoruz. Bu sivil toplum örgütleri, meslek kuruluşları, mesleki dernekler önem arz ediyor. Demek ki girişimciyi desteklediğimiz gibi bu meslek derneklerinin temalı projeler geliştirebilme kabiliyetlerini de destekleseک önümüzdeki üç-beş yılda kalkınma ajanslarına sağlayacakları toplam faydanın artmasını sağlayabiliriz kanaatindeyim.

Bununla beraber, bizim kalkınma ajanslarında istihdam edilen iyi eğitim görmüş personelimiz henüz çok genç, ortalama 30 yaş aralığında herhâlde -yirmi 25-30 beş yaş aralığında- hayat tecrübeleri yok; kalkınma konuşmak, kalkınma planlamak tabii ki eğitimle beraber hayat tecrübesi de gerektiriyor, neyin yapılmaması gerektiğini bilmek gerektiriyor. Bu arkadaşlarımızın son zamanlarda gittikleri yurt dışı seyahatler, fuar ziyaretleri, uluslararası toplantılar mutlaka kendilerine önemli deneyimler kazandıracaktır fakat bu arkadaşlarımızı piyasada kendi mesleklerinde ileri çıkmış, kendi illerinde, ilçelerinde o mesleğin duayeni olmuş, orta-üst yaş grubunda gönüllü çalışan ağabeylerle bir araya getiren mekanizmalar kurulabilmesinin bu tecrübe aktarımını hızlandırabileceğini düşünüyorum. Bununla beraber, yine bu genç arkadaşlarımızı konularında yüksek lisans, doktora gibi programlara motive edici tedbirler faydalı olabilir.

Kalkınma ajanslarımızın yaptığı... Özellikle tanıtım aşamasında şu anda, bölgelerini tanıtıyorlar. Bununla beraber, ellerindeki doneler şu ana kadar kendilerine çeşitli kurum, kuruluşlardan gelmiş olan yazılı belgeler. Oysa bu belgeler önceki yıllarda... Belki on yıl, beş yıl, yedi yıl önce hazırlanmış belgeler. Fakat son birkaç yıldır ilçelerimizin çehresi değişti, ihtiyaçları değişti, yetişmiş insan personeli değişti. Bu sebeple bütün ilçelerimizin mümkünse kalkınma ajansları tarafından güçlü-zayıf, fırsat-tehdit analizlerinin doğru bir mekanizmayla yapılmasında fayda olacağı kanaatindeyim. Bunu bizim ilimizdeki kalkınma ajansımız yapıyor –kendilerine teşekkür ettik- fakat bu analizi yapmak da bir bilimsel çalışma. Buna yeterli zamanı ayırmak ve personeli ayırmak icap eder. Bazı ilçelerimizde sadece kaymakam, belediye başkanı birkaç kişiyi toplayıp küçük bir masa etrafında, yuvarlak masa toplantısı gibi bu soruları gerçekleştireyorlar. Hâlbuki, kaymakam bey de oraya iki yıl önce gelmiş oluyor, oranın derinliklerini bilmiyor. Bu sebeple bu toplantıların bir sayı sınırı var -30-40 gibi minimum- ve doğru analiz yapan o bölgedeki üniversitelerden destek almak suretiyle ortaya, böyle, ilçelerimizin güçlü-zayıf, fırsat-tehdit analizlerini çıkaran bu belgeler, bizim bölgesel teşvikler, il düzeyindeki teşviklerin artık ilçe düzeyine

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 39

inmesi gerektiği yönünde bir ortak görüş oluştu. Bu raporlar bu kalkınma ve teşvik raporlarını da etkileyebilir pozitif yönde diye düşünüyorum.

Son olarak, biraz önce Nejat Koçer Milletvekilimizin ifade ettiği Suriye sınırındaki fiilî, ekonomik gelişmelere, Suriye'den ülkemize doğru akmakta olan ekonomik potansiyele temas etmek istiyorum. Esasen bu Bölgesel Kalkınma ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğümüzle beraber üç yıl önce Afif Demirkıran Arkadaşımızın da iştirakiyle başlatılan bir çalışma vardı. Belki o yeniden, sadece Suriye sınırında değil de Hatay'dan Ağrı'ya kadar Irak ve İran sınırlarını da kapsayacak bir şekilde ele alınabilir, böyle bütüncül bir yaklaşımla ele alınabilir. Sınırlarımızda bu üç ülkede 150 kilometre derinliğe gittiğimizde -bunu otomobille doksana dakika gibi çok optimal bir süre- burada yaşayan yaklaşık 30-40 milyon vatandaşın yüzde 40'ı, 16, 18 milyonu, 20 milyonu yüksek gelire sahip; otomobilleri var ve iyi sağlık, iyi eğitim, iyi tüketim malzemesi istiyorlar. Bunu da onlara en kolay sunacak olan bizim illerimiz, ilçelerimiz. Nitekim, örneğini de biraz önce Nejat Bey fiilî olarak verdi. Bu fiilî durumu Kalkınma Bakanlığımız biraz daha akademik, biraz daha programlı bir hâle getirebilirse elde edilecek verimliliğin sürdürülebilir olarak gelecek yıllar itibarıyla daha kalıcı olacağı kanaatindeyim.

Bu düşüncelerle Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Badak.

Sayın Bağcı buyurun.

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, bakanlıklarımızın değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Mehmet Günal gibi uğrayıp geçen birisi olarak değil ama çalışma yaşamının önemli bir kısmını -Komisyon Başkanımız gibi- Devlet Planlama Teşkilatında geçirmiş bir arkadaşınız olarak hem DPT...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bağcı...

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Sataşmadan söz verilebilir şeye.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır. Sayın Günal uğrayıp geçmedi, görevi gereği oraya gitti daha sonra eski görevine geri döndü. Burada bir görev verildi, bu görevi yapmaya çalıştı.

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Ben biliyorum Sayın Aslanoğlu. "Kendisi" ifadesini ben tırnak içinde kullandım.

Teşekkür ederim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Demek ki Sayın Günal, orada bir görev veriliyor, görevini yapmaya gitti.

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Sayın Aslanoğlu, ben sataşma yapmadım, sadece aramızdaki bazı arkadaşların Devlet Planlama Teşkilatındaki geçmişiine atıf yapmak istedim, o.

Teşekkür ederim.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, Sayın Komisyon Başkanımız, Sayın Aşkın Türeli, bunlar çekirdekten planlamacı.

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Ben de tam da onu söyleyeceğim zaten konuşmamda.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Günal da görevini yaptı.

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Değerli arkadaşlar, Türkiye'de sektörel düzeyde tek örgütlü yapı eski adıyla Devlet Planlama Teşkilatı sizin de bildiğiniz gibi yeni yapısı içerisinde Kalkınma Bakanlığıdır. Sosyal ve ekonomik konulara bütüncül bir bakış açısı sunan tek kurumumuzdur. Bu çerçevede buradaki bir bilgi birikimini ve kurumsal hafızayı da dikkatinize sunmak istiyorum. Ülkemizin ve dünyanın değişen şartlarına göre yeni bir yapılanmaya girmiş olmasını da Devlet Planlama Teşkilatının ve yeni rollerle yüklenmiş olmasını da bir zayıflık olarak görmemek gerektiğini düşünüyorum. Dün, sağlık ocağından okula, spor salonundan bir gölete kadar planlamayı yapan bir kurum, bugün, daha geniş perspektifte, daha bütüncül bir çerçevede ülkenin bölgesel planlarının, programlarının hazırlandığı, uygulandığı, takip edildiği, yerele daha fazla inisiyatif aktarılan bir yapıya dönüşmüştür ve bu çerçevede yetki ve rol üstlenmiştir. Global bütçe ve yatırım planlaması yapılan bir kuruma dönüşmüştür aynı şekilde. Gelir-gider dengeleri içerisinde de büyüme beklentilerine uygun olarak da hem bütçe hem de yatırım planlaması yapmaktadır. Yatırım detaylarının ilgili kurumlara ve bakanlıklara bırakılmış olması da önemli bir aşamadır. Bütçe çerçevesi içerisinde bakanlıklara devredilen rol, bakanlıkların da bu çerçevede bir kapasiteye ulaştığını da göstermektedir. Hatırlarsanız 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşuna İlişkin Kanun'un 2006 yılındaki görüşmelerinde çok çeşitli eleştiriler yapılmıştı. Endişeler o dönemde... Ben de bürokratlar tarafında oturan birisi olarak o dönemde burada Komisyon üyelerinin endişelerini kanun görüşmelerinde dinlemiştim ve o dönemde de Sayın Bakan ve iktidara mensup milletvekilleri bu endişelerin yersiz olduğunu ifade etmişlerdi. Aradan geçen yaklaşık yedi yılda bu endişelerin yersiz olduğu da görüldü. Özellikle yerelde vali, belediye başkanı, oda başkanlarından oluşan bir yönetim kurulunun ve daha geniş katılımlı bir kalkınma kurulunun kaynakların dağılımı konusunda il önceliklerine bağlı olarak, il önceliklerini dikkate alan bir şekilde yapılmış olması yani il önceliklerinin ön plana çıkarılmış olması endişeleri giderdiği gibi daha fazla da kalkınma ajanslarından beklentinin oluşmasına sebep olmuştur. Bu açıdan da kalkınma ajanslarının üstlendikleri rolü ben bugün itibarıyla hakkıyla yerine getirdiğini düşünüyorum, inanıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 40

Değerli arkadaşlar, elli iki yıllık bir tecrübe var tabii ki. Devlet Planlama Teşkilatıyla başlayan ve son dönemde de kanun hükmünde kararnameyle Kalkınma Bakanlığına dönüşen bir yapıda elli iki yıllık bir tecrübe var. Sizler de dağıtılan kitapçıkları incelediğinizde yirmi yılın üzerinde çalışan sayısının, otuz yılın üzerinde çalışan uzman sayısının çok daha fazla olduğunu göreceksiniz ve özellikle yüksek lisans ve doktora seviyesinde yüzde 20'lere varan oranda bir uzman yapısının var olması kamuda önemli bir tecrübe, bilgi birikiminin de var olduğunu göstermektedir. Türkiye'nin gelişme sürecini bütünlük içinde tasarlayan, politika ve strateji üreten ve bu işin koordinasyonuna yönelmiş bir vizyona sahip bir Bakanlık ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmenin dengeli ve sürdürülebilir kılınması misyonuyla bugün çalışmaktadır. Özellikle makro düzeyde, sektörel düzeyde, tematik ve bölgesel düzeyde de politika ve strateji geliştirmektedir. Makro dengeler, uzun vadeli stratejiler oluşturmak, bütçe sürecini başlatma, gelir-gider tahminlerine göre global yatırım ödeneklerini belirleme ve yatırım programı hazırlama gibi rolünü Devlet Planlama Teşkilatından devralarak sürdürmektedir. Bu çerçevede ülkemizin gelişme sürecine ilişkin plan, program, strateji gibi politika belgelerini bütüncül bakış açısıyla ve stratejik bir yaklaşımla, dinamik ve katılımcı bir anlayışla hazırlamaktadır. Kalkınma planları, özel ihtisas komisyon raporları, orta vadeli program, yıllık programlar ve yatırım programı gibi çok temel çalışmaları yürütmektedir.

Kalkınma Bakanlığının yıllık faaliyetlerine bakıldığında da şu konularda ciddi çalışmalar yapıldığı dikkatimizi çekmektedir: Özellikle analitik çalışmaların ön planda yer aldığı görülmektedir. Fırsat analizi, etki analizleri yapılmaktadır ki zaman zaman burada, bu Komisyonda bakanlıkların şu yönü çok sıkça eleştirilen bir husus olmuştur: Yapılan politikaların, stratejilerin etki analizlerinin yapıp yapılmadığı sorgulanmıştır veyahut da izleme ve değerlendirme yönünün eksikliğinden bahsedilmiştir. Bu yönüyle Devlet Planlama Teşkilatının fırsat analizleri, etki analizleri ve ana plan tarzı çalışmalar yapıyor olması güçlü bir yönünü de göstermektedir. Uzun vadeli projeksiyonların düzenli olarak yapılması, makro ekonomik gelişmelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi, 2023 vizyonu ve stratejisine yönelik yatırım ve finansman ihtiyacı çalışmalarının yürütülmesi, petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların olası etkilerinin takip edilmesi ve incelenmesi, gene cari açığa karşı alınabilecek önlemler konusunda çalışmalar yürütülmesi, ihracat ve ithalatımızdaki parite ve kur etkilerinin simülasyon modeller kullanılarak analiz ediliyor olması, enflasyonun ekonominin temel göstergelerine etkisine bakılması, küresel krizin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerinin çalışılmış olması, gene gelişmekte olan ülkelerin ve piyasaların büyümelerinin izleniyor olması ve takip ediliyor olması, kamu ve özel tasarruflar arasındaki etkileşimlere bakılmış olması, sağlık harcamalarının incelenmesi, izlenmesi ve istihdam konusundaki verilerin çalışılmış olması, ülkemizin hem 2023 hem de 2050, 2071 gibi orta ve uzun vadeli hedeflere ulaşması konusundaki yaklaşımları, politikaları, stratejileri çok yakından takip ettiği ve buna uygunluk açısından ele aldığını görmekteyiz.

Devlet Planlama Teşkilatı veyahut da yeni adıyla Kalkınma Bakanlığı hükümetlerin temel kararlarına altyapı oluşturacak politika destek belgeleri oluşturmaktadır ki öncelikli alanlarda sektörel, bölgesel ve tematik strateji belgelerini de hazırlamaktadır. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nin hazırlanmış olması, operasyonel bölge planlarının uygulanması çalışmaları da ayrıca yürütülmektedir.

Kalkınma Ajansları Yönetim Sistemi ile bölgesel gelişme çalışmaları bir bütünlük içerisinde de Kalkınma Bakanlığında izlenmektedir. Bu çerçevede il bazında alınan yatırım bilgileri ve sektörel gelişmeler de takip edilmektedir.

Sonuç olarak kalkınma sürdürülebilir olmak zorundadır. Ekonomik gelişme beraberinde sosyal ve kültürel gelişmeyi de sağlamak zorundadır. Kalkınma aynı zamanda yoksulluğu azaltmak, çevreyi de korumak zorundadır. Zengin ile yoksul arasındaki derinliği azaltmak zorundadır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bağcı, toparlarsanız lütfen...

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Tamamlayacağım Sayın Başkanım.

Sosyal güvenliği, eşitliği de teminat altına almak zorundadır. Toplumsal barışı da ayrıca temin etmek durumundadır.

Değerli arkadaşlar, Kalkınma Bakanlığının nasıl bir yapıda çalışıyor olduğunu izah ederken yeni eklenen rollerini de dikkatinize sunmak istiyorum. Mevcut Devlet Planlama Teşkilatındaki genel müdürlüklerin Kalkınma Bakanlığında tekrar ihdasından sonra Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu, Bölgesel Gelişme Komitesi, YPK Sekreteryası, Para Kredi Koordinasyon Kurulu üyeliği, Ekonomik ve Sosyal Konsey üyeliği, Kalkınma Araştırmaları Merkezi ve İstanbul Finans Merkezi koordinatörlüğü de ayrıca görevleri arasında yer almaktadır.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım; bir sosyal bilimci olarak da SODES konusunda birkaç söz söylemek istiyorum. 2008 yılında, sekiz ilde ekonomik ve sosyal hayata katılımı zorluklar, kısıtlılıklarla karşılaşan dezavantajlı toplum kesimlerine yönelik uygulanan önemli bir destek programıdır ve desteklediğim, beğendiğim ve devamından yana olduğum bir programdır. Özünde göç ve kentleşmeden kaynaklanan sosyal sorunların giderilmesi yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara da karşılık verilmesi hedeflenmektedir. Bu amaçla toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi güçlendirmek hedef olmalıdır. Entegrasyon, sosyal içerme ve toplumsal barış öncelikli hedefler arasında mutlaka korunmalıdır. Bu çerçevede staj, meslek kazandırma, kişisel gelişim, eğitim ve istihdam edilebilirliği artırma projeleri kesinlikle önemlidir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 41

Son olarak Sayın Bakanım, bazı değerlendirmeleri dikkatinize sunarak tamamlamak istiyorum, Başkanım, izninizle sığınarak, arkadaşlarımdan da af isteyerek.

İzlediğim ve takip edebildiğim kadarıyla SODES valilik merkezli olarak yürümektedir. SODES'in içerisinde sivil toplumun katılımını artırmak durumundayız. Daha esnek olunmalıdır, projelerde sivil toplum katılımına, sivil toplumun proje uygulama kapasitesine daha fazla ağırlık verilmelidir. Bu çerçevede varsa endişelerin değerlendirme ve izleme süreçleriyle giderilebileceğini düşünüyorum.

Bir başka konu Sayın Bakanım, 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye dikkatinizi çekmek istiyorum, arkadaşlarımızın da bilgisine sunmak istiyorum. Belki bu konuda ortak bir, bir torba kanunda, bir değişikliğe gidilebilir tabii ki. Hükümet politikasının nasıl olacağı konusunu bilmiyorum ama "eşit işe eşit ücret" uygulaması ve yaklaşımı kalkınma ajanslarının ve kalkınma idarelerinin önündeki en büyük engeldir diye düşünüyorum çünkü kalkınma ajanslarının ve kalkınma idarelerinin kurulmasında özel amaç ve işlevler yüklenmişti. Burada daha fazla dil bilen, başarılı, daha fazla ücretle nitelikli eleman ihtiyacı, uzman ihtiyacı hedeflenmişti ve şu anki ajanslardaki ve idarelerdeki yapı da budur. Eğer bu uygulama, "eşit işe eşit ücret" uygulaması sürdürülürse kalkınma ajanslarının giderek performansının düşeceğini ve kalkınma idarelerine de nitelikli uzman bulma sorunuyla karşı karşıya kalacağımızı ve kalacağınızı düşünüyorum. Bunu dikkatlerinize sunmak istedim.

Sayın Bakanım, bir diğer konu yükseköğretime ilişkin. Bildiğim kadarıyla 2008 yılında Bakanlığınız, eski adıyla Devlet Planlama Teşkilatı yeni yükseköğretim sistemi üzerine bir çalışma yapmıştı, bir iç çalışma, bir fikir jimnastiği, strateji belgesi niteliğindedir. Ancak son dönemde yapılan çalışmalara baktığımızda konunun Bakanlığın bünyesinden biraz daha kaydığını görmekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Hemen toparlıyorum.

Eğitim politikalarıyla uyumlu bir yükseköğretim stratejimiz olmak durumundadır. Bu konunun bir başka bakanlık bünyesinde, müktesebatının uygun olmadığını düşündüğüm bir bakanlık bünyesinde koordine ediliyor olmasını da ben doğru bulmuyorum.

Son olarak -herkes bu konudaki değerlendirmeye katılacaktır umuyorum- Devlet Planlama Teşkilatı bürokrasinin bir akademisi olarak hep ifade edilir, sunulur, bilinir. Çok sayıda yetişmiş uzmanın farklı kurumlarda üst düzey yöneticilik yaptığını biliriz. Geçtiğimiz dönemde burada Sayın Öztrak vardı müsteşarlık yapan, gene Sayın Boğa müsteşarlık yapan eski bir mensup, planlama mensubudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlarsanız...

Buyurun.

CAHİT BAĞCI (Çorum) – Ben bu yapının korunması gerektiğini düşünüyorum. Bu açıdan da sektörel düzeyde yetkin olan ve sektörel düzeyde bir bakış açısına sahip bu kurumda alttan yetişen sayısının olması gerektiğini düşünüyorum. Zamanla, yetişen elemanların kamu içerisindeki hareketleriyle diğer kurumlarımız da bir dinamizm kazanmaktadır.

Bu duygu ve düşüncelerle...

Aslında bir şey daha söylemek istiyorum, Başkanım izin vererseniz, çok önemli, sona bıraktım.

Dün gazetelerde "İşte 81 ilin Yatırım Haritası" diye bir şey vardı Sayın Bakanım. İncelediğimizde ilin potansiyelini, dinamizmini, yönünü, güçlü yanlarını yansıtmadığını düşünüyorum. Sanayinin ve üretiminin son durumunu ve ihtiyaçlarını ve yatırım alanlarını belirlediğini ifade eden sanayi sicil verilerinin esas alındığı ve bazı dış ticaret verilerinin kullanıldığı ifade ediliyor bu belgede, İnternet'te dolaşan belgede il il bunlar zikrediliyor. Sizin de Bakanlığınız tarafından hazırlanan illerin bir haritası var. Sayın Çağlayan da buraya zaman zaman geldiğinde "Ben illerin MR'ını çektim, çekiyorum." şeklinde ifadeleri vardı. Elimde Kalkınma Bakanlığı Çorum ili raporu var. Bu raporda sizin sunduğunuz Çorum fotoğrafıyla Sanayi Bakanlığının sunduğu Çorum fotoğrafı birbiriyle tam tamına zıt. Çorum Organize Sanayi Bölgesi'nde 72 tane firmanın üçte 2'sinin sanayici ve makineci olduğu bir Çorum yerine, Sanayi Bakanlığının raporunda tarımla uğraşan, tarım alanlarının avantajlı olduğu bir Çorum, seracılığı vesaire ön plana çıkaran bir Çorum yatırım alanı olarak zikredilmektedir. Ortada MR çektiğini söyleyen bir Bakanlığın bir verisi var, Sanayi Bakanlığının bir verisi var, bir de sizin -doğrusu da sizin yaptığınız- hem size bağlı TÜİK aracılığıyla hem de ajanslar aracılığıyla sahadan derlediğiniz verilerle yaptığınız bir fotoğraf var, il fotoğrafı. Bütün bu veriler arasında bir kirlilik söz konusu, veri kirliliği söz konusu. Ben bunun giderilmesi gerektiğini düşünüyorum. Aksi takdirde, teşvik politikalarını da zedeleyecektir bu veri kirliliği.

Bu durumu dikkatinize sunuyorum, çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Bakanlık bütçesi hayırlı olsun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bağcı.

Sayın Çetin, buyurun.

İZZET ÇETİN (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlarımız, değerli basın emekçileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 42

Değerli arkadaşlar, tabii, Kalkınma Bakanlığımız, DPT'nin yerine 641 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle kurulan bir Bakanlık. Tabii, DPT'den gelen, bürokrasinin içinden gelen bu kadar arkadaş varken benim DPT üzerine bir şey söylemem belki abes bir şey ama tabii, piyasa ekonomilerinin, kapitalist düzende piyasa ekonomilerinin işlediği ülkelerde planlama kavramı biraz abes bir kavram gibi geliyor. Biz her ne kadar 1935'ten sonra 2 kez beş yıllık plan yapmışsak da planlı döneme 61 yılında DPT'nin kurulmasıyla başlamıştık. Biraz evvel arkadaşım söyledi, gerçekten bir laboratuvar, bir enstitü, okul gibi son derece değerli devlet adamı, siyasetçi ve bilim adamı yetiştiren bir kurum oldu. Şimdi Bakanlık öyle bir hâl aldı ki, neredeyse tüm bakanlıkların koordinasyonundan sorumlu, artık planlamanın giderek belki de tedrici olarak rafa kaldırılacağı bir süreçte doğru giriyor muyuz diye ben kaygı duydum. Her ne kadar Sayın Bakan geniş sunuş konuşmasında, yatırımları veyahut da bölgesel yatırımları ve ülkedeki yatırımcı bakanlıkların bize bir hafta, on beş-yirmi günden bu yana anlattıklarını bir bütün olarak sunmaya çalıştıysa da giderek uzaklaşılacak mı diye kaygı duydum.

Tabii, baktığım zaman, Kalkınma Bakanlığı -adı da üzerinde- yatırımcı bir bakanlık değil, yönlendirici, danışman bir bakanlık hüviyetinde gözüküyor. Ama söylemeli miyim diye düşünüyorum, 61 Anayasası'nda DPT'nin görevleri ya da kuruluşuna ilişkin cümlelere baktığımız zaman, orada, insan haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesinin sağlanması amacına gönderme yapılarak insan faktörü gündeme alınıyor idi. Giderek insanı ve emeği dışlayan bir Türkiye'ye doğru süratle gidiyoruz. Üzülerek söylüyorum, bugün, biraz evvel Samsun'da Eti Bakırda amonyak tankının patlamasıyla en az 5 işçinin öldüğü, çok sayıda kişinin yaralandığı haberi geldi. Ben ölen işçilere Allah'tan rahmet diliyorum.

Yani kalkınmayı sağlayacak birincil güç neticede iş gücü, insan gücü. Şimdi, sizin verdiğiniz rakamlara dalınca ben, rakam vermediniz, o yatırımlara bir baktım; bir de, Türkiye'deki işçi, emekçi vesairlerin ücretlerine baktım; bir de yatırımların finansmanına baktım. Tabii, ilginç sonuçlara ulaşıyorsunuz. Örneğin, 2000 yılında İşsizlik Sigortası Fonu kuruldu, amacı işsizlerin iş bulmasına olanak sağlamak ve işsizlere belli bir süre içerisinde geçimlerini sağlayacak bir ücret aktarmak idi. Bu konuda, tabii Hazine ile de ilgili, Çalışma Bakanlığıyla da, sizinle de ben bir soru sordum Çalışma Bakanlığı yanıt verdi, bir başka arkadaşımın sorusuna siz yanıt verdiniz, bir başka arkadaşımızın sorusuna bir başka bakanlık yanıt veriyor ama nereden bakarsanız bakınız rakamlar, en son sizin verdiğiniz rakamlardan yola çıksam bile, sadece işsizlik sigortasından Hazineye -yani nema gelirlerinden- aktarılan pay toplam şu ana kadar 11 milyar 223 milyon 207 bin lira olarak gözüküyor. Ha, "Bu süre içerisinde adına yakışır şekilde ne kadar ödeme yapmış?" dersiniz, Türkiye genelinde 2 milyon 604 bin kişi -yuvarlak olarak- ödemeye hak kazanmış ve 5 milyar 7 milyon lira para almış. Yani amacına yönelik olarak 5 milyar harcarken -siz de bürokrasiden gelen bir Bakan olarak- sadece devletin el koymasıyla -ki o biliyorsunuz tekrar kayıtlara geçmesi açısından söylüyorum- 2008 yılında 5763 sayılı Kanun'a eklenen bir geçici maddeyle o yıla mahsus olmak üzere 1 milyar 300 milyon liralık kısmına el koyulmuştu. Daha sonra, bu, fon gelirlerinin 2009'da dörtte 3'ü, 4 milyar 140 milyon; 2010'da yine dörtte 3'ü, 3 milyar 664 milyon -yuvarlak söylüyorum- 2011'de de dörtte 1'i, 995 milyon 284 bin; bu yıl da, Ocak-Ekim arasında 1 milyar 122 milyon lirasına resmen el koyuldu. Yani insana, emeğe değer vermeden bir ülkenin kalkınması mümkün olabilir mi?

Ben hakikaten GAP gibi, KOP gibi, DAP gibi, DOKAP gibi projeleri çok önemsiyorum. Onların bölgeler arasındaki eşitsizliği, dengesizliği gidereceğine, o bölgelerin kalkınmasına gerçekten hizmet edeceğine de inanıyorum. 22'nci Dönemde bir heyet olarak GAP bölgesine gittik, GAP'ı özellikle yerinde izledik, gözledik. Sulama alanında muazzam bir gerilik içindeyken sulamanın ulaştığı yerlerde verimin nasıl artırıldığını gördüğümüz için, ben o yatırımlara ayrılan kaynakların yetersiz olduğunu düşünüyorum ya da kaynak ayrılmış olsa bile harcamalardaki ve gerçekleştirme oranlarındaki... Yıllardan bu yana gerçekleştirilemeyişi üzüntüyle karşılıyorum.

Tabii, bu arada özellikle belirtmeliyim ki: Bunu Sayın Gök de, Sayın Badak da -buradan ayrıldı herhâlde- buradan dile getirdiler. Kalkınma ajanslarının... Hatta arkadaşımın deyimi son derece de hoşuma gitti, diyor ki: "Kalkınma ajansları biraz gelişmedi gibi." Kalkınma ajanslarının kuruluşu 2006 yılında gerçekleştirildi. Dünya Bankası projesi olarak Türkiye'ye dayatılan bir projeydi. Kamu Yönetimi Temel Kanunu'yla birlikte o yıl içerisinde, o dönemde gerçekleştirilen otuz dört temel kanundan birisi olarak Türkiye'ye sunuldu. Ben kalkınma ajansları aracılığıyla, bölgeler arasındaki rekabet yöntemiyle Türkiye'nin kalkınma sağlayacağına inanmıyorum. Kalkınma ajansları düşünülmenden, alt yapısı oluşturulmadan, iyice hazırlanmadan kurulmuştur. Örneğin; Gümüşhane, Erzurum ve Erzincan bir bölge; Bolu, Düzce, Sakarya, Kocaeli ve Yalova bir bölge. Hadi o bölgeyle o bölge rekabet edebilsin. Şimdi, gelirlerine baktığım zaman kalkınma ajanslarının -o dönem Parlamentoda olduğum için çok iyi anımsıyorum- büyük bir bölümü bizim, işte, burada ne dedik kalkınma ajanslarının gelirleri olarak "Genel bütçeden vergi gelirleri, vergi iadeleri ve mali birimlere ayrılan pay düştükten sonra binde 5 nispetinde ayrılacak paydan ayrılan bir miktar. İkinci en önemli kaynak Avrupa Birliği fonlarından sağlanacak yardımlar." Yani "Avrupa Birliği fonları" diyoruz da Avrupa Birliğinin fonlara ne kadar önem verdiğini ya da hangi fonlara nasıl kaynak aktardığını takip edersek o fonlardan elde edilen gelirlerin belli bölgeler arasında eşitsiz dağılımını da -onlar verdiği için- görürüz net olarak. Bir o boyutu var.

İkinci bir boyutu da: Bu, kalkınma ajansları aracılığıyla yapılan faaliyetlerin -ki siz yatırım planlamaları, üretim planlamaları vesair- ben yararlı olduğunu düşünüyorum ama kalkınma ajanslarının harcadığı kaynakların bir israf olduğunu düşünüyorum. O konuya dikkatinizi çekmek istedim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 43

Ben de arkadaşlarım gibi -yeni Ekonomi Bakanlığı bütçesi görüşülürken konuştuk- özellikle yeni getirilen bölge teşviklerinin şimdiye kadar uygulanan teşviklerden daha yararlı olacağını düşünüyorum.

Bu arada, belirtmek istediğim bir iki kısa konu var Sayın Bakan. Bunlardan bir tanesi, TÜİK rakamlarına ilişkin olarak sizin ve tüm bakanların, Hükümetin bir sunumuna hiç katılmıyorum. 2002 yılı -siz çok iyi bilirsiniz, diğer bakanlar kadar siyasi bir gelenekten gelmediğiniz için söylüyorum- dünyanın ve Türkiye'nin hem ekonomik hem şey olarak en dip yaptığı bir dönemdi, bir buhran dönemi. Bütün ülkelerde kriz kendini hissettirmişti. Özellikle 90'lı yılların sonundaki Asya krizi, Rusya krizi, arkasından dünyadaki krizler Türkiye'yi de etkisi altına almıştı ve o istatistikler, o veriler en dip veriler idi. Şimdi, sizin de diğer bakanlar gibi 2002 verilerini kullanıyor olmanız, "2002'de şuydu, 2012 de bu." demeniz sizin de o illüzyon hastalığına yakalandığınızı gösteriyor. Sayın Bakan, o size yakışmaz, siz bürokrasiden geliyorsunuz, gerçekten çalıştığınız kurum önemli. Bir önceki yıl rakamlarıyla karşılaştırarak vereceğiniz rakamlar ve yapacağınız sunumlar bizim için çok daha makbul diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İZZET ÇETİN (Ankara) - TÜİK rakamları konusunda istatistiki rakamlar güvenilirliğini Türkiye'de yitirdi son on yılda. Yani ite kaka gayrisafi millî hasılayı arttırdık, ite kaka millî geliri kişi başına 10 bin doların üzerine çıkardık, enflasyon sepetindeki kalemleri değiştirdik, mutfaktaki enflasyonla kağıt üzerindeki enflasyonu ayrı koyduk. Yani ben TÜİK gibi bir kurumun çok güvenilir bir kurum hâline getirilmesinin sizin sorumluluğunuzda olduğunu düşünüyorum.

Başarılar diliyor, bütçenizin de hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çetin.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, kayıtlara da geçmesi açısından bir mutluluğumu ifade etmek istiyorum. Bugün benden önce iktidara mensup 5 milletvekilimiz konuştu; çok da güzel değerlendirmeler yaptılar, eleştirilerde bulundular, önerilerde bulundular. Gerçekten çok mutlu oldum, çok memnun oldum. Plan ve Bütçe Komisyonu teknik bir komisyon, normal olarak böyle olması gerekir. Bazen kendimi Fenerbahçe-Galatasaray maçında taraftar gibi hissediyorum hakikaten, yani bu tabii, karşılıklı oluyor. Fanatizm karşı tarafı da etkiliyor, kendinizi de etkiliyor. Onun için ortamların böyle olması lazım. Biraz da bu herhâlde Sayın Bakandan kaynaklandı. Buna da memnun oldum. Bazen bakanlarımız hiçbir şekilde eleştiri kabul etmiyorlar. Öbür tarafta nasıl hesap verecekler bilmiyorum, orada da itiraz edecekler herhâlde.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Orada itirazın faydası yok. Orada çoğunluk da işe yaramaz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tehdit bile ederler vallahi!

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Parmak kaldırarak olmuyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, bunu özellikle kayıtlara geçmesi açısından söylemek istedim bu mutluluğumu. Arkadaşlarıma teşekkür ederim; hakikaten, çok yerinde, çok güzel önerilerde bulundular. Zaten bugün konuşanlardan Recai Bey, Sayın Koçer her zaman yapıyorlar ama diğer arkadaşlarımız da bugün benzeri şekilde çok güzel eleştirilerde bulundular. Böyle olması lazım, teşekkür ederim.

Sayın Bakan, konunuz kalkınma. Kalkınma yönetimi tabii ki, ekonomiyi, sosyal alanları, kültürü yani bütün aktiviteleri çok iyi takip etmeyi gerektiriyor; çok iyi bir yönetim yapısına sahip olmayı gerektiriyor, çok önemli. Siz de mümkün olduğunca bunu yapmaya çalışıyorsunuz birikiminizle de. Fakat -demin Sayın Bağcı da söyledi- bazı konularda, ekonomi yönetiminde bir sıkıntı var, bir koordinasyon eksikliği var. Ben bu gaz fren meselesinden bahsetmiyorum ama kurumlar arasındaki bazı koordinasyon eksiklikleri bazı sorunlara sebep olabiliyor. Onları dışarıdan biz net olarak görüyoruz. Bu konuyla ilgili, ekonominin yeniden yapılandırılmasıyla ilgili, ekonomi yönetiminin yeniden yapılandırılmasıyla ilgili daha geçen yıl bir kanun hükmünde kararname çıktı ama -daha doğrusu bir tane değil, otuz beş kanun hükmünde kararname çıkmıştı ama- galiba bu konuda yeni bir düzenlemeye ihtiyaç var.

Bu, modelimize gelecek olursam, bizden değerli arkadaşlarım bu konuyu, makro değerlendirmeyi çok iyi yaptılar, yapacaklar da var, yani Hurşit Hoca'nın da, Müslim Sarı Bey'in de makroekonomi konusunda birikimleri var. Sayın Türel de birlikte çalışan bir arkadaşınız olarak güzel bir değerlendirme yapacaktır eminim, onlara bırakıyorum ben detaylı değerlendirmeleri ama şunu söyleyeyim: Bizim büyüme modelimiz hatalı. Bunun siz de farkındasınız ama ne yapıp edip bunu değiştirmek lazım. Çünkü büyüme modelimiz bir kere dış borca dayalı ve dışa bağımlı bir model. Bir taraftan da iç tüketime bağlı; iç tüketimde de gayrimenkul sektörüne bağlı, hizmetler sektörüne bağlı. Büyümeye bakın, büyüme dinamikleri ağırlıklı olarak gayrimenkul sektörü ve hizmet sektöründen oluşuyor. Şimdi, bunlar da rekabetçi sektörler değil; hizmet sektörümüz de, gayrimenkul sektörümüz de değil. Bina yapıyoruz, bunlar dâhili tüketimle ilgili konular. Dolayısıyla, büyüme modelimizin temellerinde yanlışlıklar var, bunun değişmesi lazım, yeni bir büyüme modeline bizim ihtiyacımız var bir kere.

Koordinasyonla ilgili şeyleri söyledim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 44

Bir de, sizin sunumunuzla ilgili bazı tespitlerimi nokta nokta yapmak istiyorum, belki bütünlük olarak çok iyi görünmeyebilir ama konuşmanız sırasında ve konuşmanızla ilgili dağıttığınız broşürden değerlendirmeler yaptım, onlardan alacağım.

Ondan önce bir de şunu söyleyeyim,: Kalkınmayla ilgili olarak UNDP'nin, Birleşmiş Milletlerin -biliyorsunuz- bir indeksi var, ona göre 92'nci sıradayız 2011'de. Çok gerilerde kaldık. Özellikle eğitimle ilgili olarak çok daha fazla yatırıma ihtiyacımız var o görünüyor. Eğitim yatırımlarını artırmamız lazım.

Bir de bu dönem, bu konjonktür kriz dönemi. Böyle dönemlerde özellikle altyapı yatırımlarını artırmakta yarar var. Onun için, sunumunuzda diyorsunuz ki: "2013 yılında 68,3 milyar TL'ye ulaşacak olan toplam kamu yatırımlarının gayrisafi hasılaya oranının 4,3 olmasını bekliyoruz." Bu, 2011'de zaten 4,1'di, 2012'de de 4,3 olması bekleniyor, olmayabilir ama yani her hâlükârda 4,1 ile 4,3 arasında. Bunun artması lazım, özellikle bu dönem artması gerekir diye düşünüyorum. Yani bütçede kamu yatırımlarına ayırdığımız payın aslında daha fazla olması gerekir. Madem büyüme iç taleple oluyor; bu alandaki yatırımlarımızı, harcamalarımızı biraz daha artırarak aslında hem makro dengeler açısından olumlu bir iş yapabiliriz hem de bu tür dönemlerde altyapı yatırımlarımızı, eksiklerimizi tamamlayabiliriz. Böyle bir detayı belirttim istedim.

Şimdi, sunumunuzda Fitch'in not artırımını belirtmişsiniz, olumlu olduğunu belirtmişsiniz ama Moody's de not artırsaydı bunu kabul ederdim.

Bir de altın meselesi var. Eğer altınla ilgili olarak da önümüzdeki dönemlerde aynı şekilde bir eğilim devam ederse onu da ihracat olarak kabul edip... Altınla ilgili, Fitch ve altın değerlendirilmesi konusunda bazı bilgilerim var da onun için söyledim, burada onları ifade etmek istemiyorum, paylaşabilirim de, daha sonra onları değerlendirebiliriz. Onun da bir bağlantısı var. Altınla ilgili olarak da konuşmamın sonunda bir değerlendirme yapmaya çalışacağım.

Bir de sunumunuzda AB tanımlı kamu borç stokunun gayrisafi hasılaya oranının 36,5 olduğunu belirtiyorsunuz. Biliyorsunuz, bu, kamu özel ortaklığında, iş birliğinde epey bir yatırım yapıldı. Bunlarla ilgili olarak da Hazine garantisi, biliyorsunuz, verildi. Dolayısıyla, kamu borç stoku bunlardan ibaret değil, yani buradaki hesaplama alınıandan ibaret değil. Aslında Hazine garantileriyle bu artmış vaziyette. Dolayısıyla, bu hesabın bir başka şekilde yapılması lazım, yani Hazine garantisini de dikkate almak gerekir. Dolayısıyla, bunun üzerinde, yüzde 50'lere çıkabilecek bir rakam söz konusu olabilir.

Hazır değinmişken söyleyeyim: Kamu özel iş birliğinde -Recal Bey de belirtti- bu PPP projelerinde finansman sorunu devam ediyor. Çok fazla yüklenildi bu dönem bu tür projelere ve bunları yapacak firma sayısı Türkiye'de belirli. Bunlar mümkün olduğunca yabancı ortak da bulup devreye girmeye çalışıyorlar ama -ihaleleri de aldılar- buna rağmen finansman bulmakta sıkıntı çekiyorlar. Bunun için farklı bir yöntem geliştirmek lazım. Ben Sayın Ulaştırma Bakanına da bütçe sırasında bunu söyledim. Bunun bu şekilde devam etmesi bir sorun teşkil edecek hem kamu için sorun teşkil edecek ileride hem özel sektör için hem projeler gecikeceği için bir sorun teşkil edecek. Gittikçe hesapsız kitapsız bir şekilde yapıyor, yığılıyor; sorun olacak.

Siz 2013 programında belirtmişsiniz, 32'nci sayfada buna geniş bir yer ayırarak kaç proje olduğunu, ne kadarının onay aldığını, ne kadarlık bir meblağ geldiğini ama sanırım takipte de bazı zorluklar var; o rakamların da üzerinde bir rakama ulaşacak, tahmininizin de çok ötesinde bir rakama ulaşacak kamu-özel iş birliği projeleri; bir sıkıntı söz konusu olabilecek ileriki yıllarda, öyle görünüyor.

Bir de TÜİK verilerine değinmek istiyorum. Özellikle enflasyon, istihdam ve büyüme verileri konusunda maalesef kamuoyunda bir güvensizlik var. Bu rakamlara çok güvenilmiyor. Birol Bey tecrübeli bir bürokrat, kamuda birçok yerde çalıştı, bu konuları bilen birisi fakat özellikle tarım kesiminde istihdam verileri sanki çok fazla esnetiliyor, zorlanıyormuş gibi bir görüntü var. Onun için, çok fazla güven verilmiyor, bu istatistiklere de güvenilmesi lazım, o duruma gelmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Biz geçen yıl kendisiyle bir toplantı yaptık, TÜİK'in uluslararası standartlarda çalıştığını anlattı fakat böyle bir güvensizlik olduğu da kesin. Kendileriyle ilgili olarak da bir istatistik yapılırsa bu görülecektir zannediyorum. Yani en azından bizim tarafımızda böyle bir algı var, bilim dünyasında böyle bir algı var. Bununla ilgili de bir çalışma yapılması gerekir diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, çok az zamanım kaldı ama şu altın meselesine değinmek istiyorum. Ben soru olarak da, yazılı bir soru olarak da bunu sordum. Şimdi, bu altın meselesi Türkiye'de ekonomiyle uğraşan herkesin kafasında bir soru işareti oluşturdu. Altın nasıl ihraç ediliyor; nerede, kim üretiyor; kim ihraç ediyor bu kadar altını, nereye ihraç ediliyor? Tamam, İran ve BAE'ye ihraç edildiğini biliyoruz ama nasıl ihraç ediliyor? Sayın Ulaştırma Bakanına sordum "Bunlar hava yoluyla ihraç ediliyormuş. Nasıl taşınıyor, nasıl götürülüyor?" diye, cevap veremedi o da. Detayıyla ilgili hiçbir şey bilmiyoruz. Kendimizi kandırmamıza gerek yok. Bu konuyu aydınlatmamız lazım. Bu, ekonomimizle ilgili olarak bir kara nokta oluşturdu, kara delik oluşturdu hatta. Bu konuyu çözmemiz lazım. Yoksa kendimizi kandırmış, ileride de sıkıntıya sebep olmuş oluruz. Siz cevabınızda şöyle diyorsunuz: "Net altın ihracatının büyümeye pozitif katkısı olabilmesi için bunun kaynağının üretim olması, katma değer yaratması gerekmektedir." Altın ihracatının büyümeye katkısı hesaplanırken bu varsayım yapılmıştır, yani Türkiye'de üretildiği varsayılmıştır; dolayısıyla, büyümeye bir katkısının olduğu hesaplanmıştır anlamında alıyorum bunu, bu şekilde değil mi? Dolayısıyla, büyümeye de bir katkısının olduğunu hesaplamışsınız, büyüme hesaplarına öyle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 45

geçmiş. Ama bununla ilgili maalesef elimizde yeterli bilgi yok. Sizde de yok herhâlde, siz de biraz tereddütlü bir ifadeyle bunu kullanmışsınız. Diğer taraftan “Altın ticaretinin büyümeye katkısı hesaplanırken stoktan kullanım yapılmadığı da varsayılmıştır.” diyorsunuz. Bu da bir varsayım. Bu konunun, bizim ekonomi rakamlarımızın, makro rakamlarımızın daha yerli yerine oturması, geleceğe yönelik projeksiyon yapabilmemiz, geleceğimizi görebilmemiz için bu rakamların aydınlığa kavuşması lazım. Hakikaten ekonomi çevrelerinde bu altın meselesi büyük bir sıkıntı oldu, hepimizin kafasında bir soru işareti olarak var. Kimse de doğrusunun ne olduğunu bilmiyor.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Kuşoğlu.

Sayın Baloğlu, buyurunuz.

MUSTAFA BALOĞLU (Konya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın Komisyon üyelerimiz, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığıyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Bilindiği gibi, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı DAP, DOKAP bölge kalkınma idareleri ile birlikte 2011 yılında 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kalkınma Bakanlığına bağlı olarak kuruldu.

İdare, özel bütçeli kurum ve bir merkez teşkilat statüsünde. Faaliyet merkezi Konya ili olan KOP İdaresi Aksaray, Karaman, Konya ve Niğde illerinin kırsal kent alanı içinde kalan ve Türkiye alanının yaklaşık yüzde 8,3’ünü oluşturan 65 bin kilometrekarelik alanda görev yapmakta.

KOP İdaresinin kuruluş amacı; KOP bölgesinde proje uygulamalarını yerinde koordine etmek, bölgedeki kalkınmaya yönelik yatırımların ve projelerin gerektirdiği araştırma, planlama, programlama, projelendirme, izleme, değerlendirme ve koordinasyon hizmetlerinin yerine getirilmesi suretiyle bu projelerin kapsadığı illerin eylem planı aracılığıyla kalkınmasını hızlandırmaktır.

Bölgenin sahip olduğu dinamik potansiyel bugüne kadar yeterince değerlendirilememiştir. Daha önce sadece DSİ tarafından yürütülen sulama projeleri artık, bilinen KOP İdaresinin kurulmasıyla tüm sektörleri kapsayan, bölgenin hassasiyetlerini önceliğine alan, entegre bir yeni bölgesel kalkınma sürecine girmiştir. Bu süreç AK PARTİ hükümetleriyle başlamıştır. GAP bölgesinde yapılan büyük yatırımlar başlangıçta küçük barajlarla başlamış ve hükümetimizin GAP Eylem Planı’yla dev bir kalkınma hamlesine dönüşmüştür. Bu yatırımlar DAP, DOKAP için de böyle olacaktır. Bu bakımdan Sayın Başbakanımız ve Kalkınma Bakanımız ile diğer ilgili bakanlıklarımıza teşekkür ediyoruz.

KOP’la ilgili resmî ve detaylı çalışmalar aslında 2008 yılında Başbakanlık genelgesi ile başlamıştır. Sayın Kalkınma Bakanımız yaklaşık dört yıldır bölge kalkınması ile ilgili çalışmalar yürütmekte, 2009 yılında taslak bir KOP Eylem Planı oluşturulmuştur. Bu plan resmen açıklanmasa da Orta Vadeli Program’da yatırım önceliğine alınarak son iki yıldır bölgeye yatırımlar teşvik edilmeye başlamıştır. Buna göre Mavi Tünel bu yıl itibarıyla hizmete girecek olup ilgili projeler de hızla tamamlanmaktadır. DSİ, il özel idareleri; il gıda, tarım ve hayvancılık müdürlükleri ve diğer kamu kurumlarımızla Konya Ovası’na su temini ve tasarrufu, tarım ve kırsal kalkınmanın geliştirilmesi amaçlı birçok proje eş zamanlı olarak yürütülmektedir.

KOP bölgesi 3 milyon hektarla tarım arazisi varlığı ile benzer alana sahip olan GAP bölgesi ile birlikte Türkiye’nin en önemli bölgesi olmasına karşın, yağış ve su kaynakları bakımından Türkiye’nin en yetersiz bölgesidir. Bu bölgede hektar başına düşen su oranı Türkiye ortalamasının üçte 1’inden, yıllık bölge yağış miktarı da Türkiye ortalamasının yarısından daha azdır.

Sizlerin dikkatine sunmak istediğim önemli bir husus, KOP’un özellikle Mavi Tünel ile özdeşleştirilmesidir. Mavi Tünel proje paketi bu büyük kalkınma hamlesinin sadece bir başlangıcıdır. Konya Ovası’nın su ihtiyacı yaklaşık 15 milyar metreküp civarında olduğu için KOP kapsamında daha çok mavi tüneller ve barajlara ihtiyacımız vardır. Çünkü KOP bölgesi Türkiye tarım alanının yaklaşık yüzde 12’sini, nadas alanlarının ise yüzde 21’ini oluşturmakta; bölgede tarım alanlarının yüzde 70’inde kuru tarım yapılmaktadır. Bölgede hâlen kuru tarıma mahkûm 2,1 milyon hektar tarım alanı mevcuttur. Ülke genelinde bu kadar geniş tarım alanına elverişli arazi olup suyu bu kadar yetersiz bir başka bölge mevcut değildir. Yeterli su temin edilmesi durumunda Türkiye’nin gıda güvenliğini tek başına sağlayacak potansiyele sahip KOP bölgesinin bu temel sorunu kamuoyunca yeterince bilinmemektedir.

Öte yandan, bölgenin mevcut sulanan alanlarında kullanılan suyun yüzde 60’ı yer altı kuyularından karşılanmaktadır. Yağışların azlığı nedeniyle bölgede yer altı su kullanımına olan baskı daha da artmış ve yer altı su rezervi her yıl 3-4 metre düşmekte. DSİ’nin uygulamaya koyma hazırlığında olduğu “yer altı suyuna kota” uygulanması bölgede sulu tarım alanlarında büyük bir azalmaya neden olacaktır.

KOP bölgesi, güneşlenme süresi, yatay yüzeye gelen toplam radyasyon değeri ve kullanılamayan geniş, düz arazilerin varlığı nedeniyle güneş enerjisinden elektrik üretimi yönüyle bölgede ön plana çıkmaya başlamıştır.

Konya ili Karapınar İlçesinde Bakanlar Kurulu kararıyla enerji ihtisas endüstri bölgesi ilan edilmiştir. Bu durum KOP bölgesinin bir enerji merkezi olması yolunda atılmış çok önemli bir adımdır. Karapınar İlçesinde, ilan edilen enerji bölgesi yakınında MTA tarafından 2010 yılında tespit edilen 1,8 milyar tonluk kömür rezervi bulunmaktadır. Bu rezerv Elbistan’dan sonra Türkiye’nin en büyük kömür rezervidir ve 5 bin megavatlık bir termik santrali otuz yıl besleyebilecek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 46

güçtedir. Bu yolla ilçe termik santral ve güneş enerjisi santralleri toplamında birbirini ikameli yaklaşık 7.760 megavatlık GES santralının de genişletilmesiyle en az 10 bin megavatlık bir kurulu güç kapasitesini temin edebilecek potansiyeldedir. Türkiye'nin mevcut elektrik enerjisi kurulu güç kapasitesinin 53 bin megavat olduğu düşünülürse, Türkiye kapasitesinin en az yüzde 20'sinin bu ilçenin tarıma elverişli olmayan alanlarında kurulacak güneş enerji santralleri ile kurulacak termik santrallerden karşılamak mümkün olacaktır.

KOP Bölge Kalkınma İdaresinin raporunda, bölgenin toplam arazisinin yüzde 1,5'una, tarımsal arazi varlığının ise yüzde 3,5'una karşılık gelen 100 bin hektarlık alanın uygun bir arazi planlaması ile güneş enerjisinden elektrik üretimi amaçlı tahsis edilebilecek durumda olduğu belirtilmektedir.

Yine, KOP Eylem Planı çalışmaları içerisinde, bakanlıklardan 195, yerel kurum ve kuruluşlardan 863 proje olmak üzere toplam 1.058 proje önerisi yapılmıştır. Bölgeden gelen bu öneriler değerlendirilerek merkezî birimlerle iş birliği içinde bölgenin gelişme potansiyeline uygun bir eylem planı taslağı oluşturulacaktır. Yapılacak değerlendirmelere göre eylem planı şekillendirilerek ve öncelik Kalkınma Bakanlığı, daha sonra Bölgesel Gelişme Yüksek Komitesi ve Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu aşamalarından geçerek son hâlini alacaktır. Bölge illerinin kalkınmasını hızlandıracak olan KOP Eylem Planı'na Sayın Başbakanımız, Sayın Bakanımızın destekleriyle, yeterli ödeneğin aktarılması yoluyla KOP bölgesi tarihi boyunca gerçekleştirilmiş en büyük yatırım ve kalkınma sürecine girecektir.

KOP bölgesinin hiçbir ili il geneli düşünüldüğünde cazibe merkezi niteliğinde olmayıp net göçü negatif durumundadır. Kalkınmış ve sahip olduğu alana göre nüfus yoğunluğu çok düşük olan KOP bölgesi, İstanbul nüfus yoğunluğunun yarısı kadar yoğunluğa ulaşması durumunda 84 milyon insana yaşam alanı oluşturacak bir bölgedir. Başbakanımızın ve Hükümetimizin genç nüfus oranını artırma yolundaki tavsiyeleriyle de uyumlu olarak, nüfusu artan ülkemizde yeni cazibe merkezleri oluşturulmalıdır. Bunlardan birisi, Türkiye'nin ortasında, stratejik konumda olan KOP bölgesidir. İstanbul ilinin tüm alanının 5 bin kilometrekare olduğu düşünüldüğünde KOP bölgesinin 65 bin kilometrekarelik alanıyla mevcut tarım arazilerine hiç dokunulmadan hem sanayileşmesi hem de tarımsal faaliyetlerini sürdürmesi mümkün olacaktır.

Yine, özetle, KOP Eylem Planı'yla kalkındırılacak olan KOP bölgesi, 3 milyon hektarlık tarım arazisine yeterli miktarda su temini ve tarım altyapısının iyileştirilmesiyle bölge Türkiye'nin gıda güvenliğinin teminatı olacaktır. Yine, doğu-batı, kuzey-güney yönlerinde ulaştırma altyapısının iyileştirilmesiyle Türkiye'nin ulaştırma bağlantı noktası hâline gelecek, denizlere açılarak batı-doğu bütünleşmesiyle bir köprü hâline getirilecek, sanayi, gıda üretimi, sağlık, eğitim ve turizmde hareketlilik sağlanacak, Orta Doğu ve Afrika pazarlarına ihracatta önem katkılar sağlayacaktır. 6,5 milyon hektarlık toplam alana sahip, Türkiye'de güneş enerjisi değerleri bakımında uygun şartları sağlayan bölgelerden bir tanesidir. Bölgede 100 bin hektarlık tarım dışı arazinin güneş enerjisinden elektrik üretimi için tahsis edilmesiyle Türkiye'nin mevcut 55 bin megavatlık elektrik üretim kurulu güç kapasitesi kadar bir kapasiteye ev sahipliği yaparak ülkemizi enerjide dışa bağımlılıktan kurtaracaktır. Öncelikli konumda olan tarım, ulaştırma ve enerji sektörlerinin geliştirilmesiyle ve ülkenin 2023 ve sonrasında 2071 hedeflerine en az yüzde 20 oranında katkı sağlayan bir bölge hâline gelecektir.

Yine, DAP, DOKAP ve KOP olmak üzere birkaç öneriyi ben sizlerin takdirine sunmak istiyorum. Bu bölgede uzman personel kapasitesinin oluşturulması henüz tamamlanmamıştır ve personelin özlük hakları ve ücret seviyelerinin geliştirilmesiyle ilgili kanun hükmünde kararnamede mutlaka bir değişiklik yapılması gerekmektedir. Zannediyorum Sayın Kurt biraz önce bahsetti, geçtiğimiz yıldaki bütçenin neden kullanılmadığıyla ilgili bir konudan bahsetti. Bunun en büyük sebeplerinden bir tanesi, özellikle personelin olmaması ve proje üretilmemesi gibi bir durum. Eğer bu gerçekleşirse bu sıkıntı çözülmüş olacak. Yine, GAP olarak, dört kalkınma idaresinin görev alanlarının toplamı alan Türkiye alanının yaklaşık yüzde 40'ına karşılık gelmesine karşın, Türkiye'de yasal düzenlemelerde yeterince dikkate alınmadığı göze çarpmakta ve bu bölgeler kamu yatırımlarında öncelikli olmasına karşın yeni kurulan üç idarenin yasal yetkilerinin buna uygun hâle getirilmesi uygun olacak diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA BALOĞLU (Konya) – Başkanım, izin verirsiniz...

Yine aynı şekilde, kanun hükmünde kararnamede değişikliği sırasında bölge kalkınma idarelerinin yetki ve göre alanları yeni Büyükşehir Belediye Yasası'yla uyumlu hâle getirilmelidir diye düşünüyorum.

Yine, KOP bölgesine benzer şartlara sahip olan yakın çevre illerden, Isparta gibi, Afyon gibi, Nevşehir gibi, idarenin görev alanına dâhil edilmesinin uygun olacağını, hatta bölgenin denizlere açılması ile ilgili bütüncül planlamalara imkân sağlayabilmesi için Mersin ve Antalya illerinin de bu bölgeye dâhil edilmesi düşünülebilir diyorum.

Yine, bölge kalkınma idarelerinin bulunduğu bölgelerde yürütülecek tüm kamu yatırımlarının artık, bölge kalkınma idareleri ile ilişkilendirilmesi ve hazırlanacak eylem planı kapsamına alınması entegre bir kamu yatırımı ve bölgesel gelişme için hayati öneme sahiptir diye düşünüyorum. Her kurum kendi önceliklerine göre projeleri planlayıp yürütmekte fakat bölgesel çerçeve ve kurumlar arası bütüncül yaklaşım şu anda çok dikkate alınmamakta.

Yine, KOP'la ilgili, DSİ Yer Altı Suyu Eylem Planı kapsamında uygulaması planlanan bazı su kısıtlamalarına plansız, programsız geçilmesi hâlinde bölge tarımı ve ekonomisinin olumsuz yönde etkileneceğini düşünüyorum ve bunun sonucunda ciddi sosyal sorunların ortaya çıkacağını düşünüyorum. KOP'un yaptığı bir araştırmaya göre, eğer DSİ'nin şu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 47

anda tahditli su uygulaması faaliyete geçerse bizim bölgemizden yaklaşık yıllık 5 milyar TL'ye yakın bir ürün kaybı ve özellikle tarıma dayalı sanayide ciddi bir sıkıntı oluşacağı görülmekte.

Yine, su kanunu çalışmaları devam etmekte. Çıkarılacak olan su kanununda bölgenin su yetersizliğinin çözümü ve bu amaçla su temini ve tasarrufu konuları öncelikli yer almalı, yapılacak planlamalarda ve oluşturulacak komisyonlarda yereldeki kurum ve kuruluşların yer almasına imkân tanınmalıdır.

Yine, KOP bölgesi ülkemizin merkezinde ve bu bölgenin ulaştırma alanında bir bağlantı noktası hâline getirilmesi için ulaştırma yatırımları bölgede artırılmalı. Özellikle Kayseri-Kapadokya-Aksaray-Konya-Antalya demir yolu projesi öne alınmalı, konvansiyonel demir yolu Mersin ve Taşucu limanlarını kapsamalı, Aksaray ve Niğde Ulukışla bağlantısı da bu plana dâhil edilmelidir.

Sosyal konularda da bölgeye önem verilmeli, beşerî sermayenin artırılmasına katkı sağlayacak projeler bölgede hayata geçirilmelidir. Hâlen ülkemizin otuz ilinde uygulanmakta olan SODES Programı'nın da bu bölgede uygulanması önemlidir diye düşünüyorum.

Yine, KOP Eylem Planı'nın çerçevesinde geniş kapsamlı bir planlama yapılması. Su yetersizliğinin tekrar burada altını çizmek istiyorum. Bu bölgede özellikle başka kaynaklardan, farklı kaynaklardan -çünkü kapalı bir havza- dışarıdan gelen herhangi bir su yok. Tek şu anda dışarıdan gelen su... Mavi Tünel vasıtasıyla yıllık 450 milyon metreküplük bir su ihtiyacı sağlıyor. Bu da belki Konya'nın, Konya bölgesinin, KOP bölgesinin yüzde 10'luk bir ihtiyacı ve bununla ilgili mutlaka dışarıdan su kaynaklarını temin etmek için gerekli çalışmaların yapılacağını düşünüyorum.

Ben 2013 yılı bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Baloğlu.

Sayın Demir, buyurunuz.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyondan değerli üyeleri, Sayın Bakan, sayın izleyiciler, gazeteciler, arkadaşlar; saygıyla selamlıyorum ben de. Öncelikle, bütçenin ülkemize, halkımıza hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Bakan, tarıma dayalı ihracatın az da olsa arttığını söylediniz. Özellikle GAP bölgesinde bir miktar yükseldiğini söylüyorsunuz. Fethiye Akdeniz halinde domates ve örtülü tarım ürünleri geçen yıl aynı zamanlarda 1,5-3 lira arasındayken bugünlerde 30 kuruşa alıcı bulabiliyor. Bu perişanlık değil midir? Aynı tabloları Urfa halinde de görmekteyiz. Üreticilerin, hal esnafının mutsuzluğu yüzlerinden okunuyor. Bunun nedeni sizce nedir? Hükümet nerede yanlış yapıyor? Bana göre, yanlış, dış politikaların, Suriye, İran, Irak, Rusya gibi komşularla ilişkilerimizdeki yanlış ve tehlikeli politikaların maalesef bu noktaya getirdiğini düşünüyorum. Siz de katılıyor musunuz?

Sayın Bakan, Muğla Üniversitenin kuruluşundan bugüne kadar devletin yardımları 120 trilyon Türk lirası iken Sıtkı Koçman Vakfının ise 106 trilyon dolayındadır. Muğla ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi genel bütçeden yeterince destek alamamaktadır, yeni bütçenizde de üvey evlat muamelesi görmektedir. Özellikle Muğla'da yeni kurulan Fethiye İşletme Fakültesi ve yıllardır durmuş olan Yatağan yüksekokulu inşaatı ödeneksizlikten bitirilemiyor maalesef. Bu konuda Bakanlığınızdan özellikle destek bekliyoruz. Üniversite hastanesinin temelini atılmasını Muğla halkının dört gözle beklediğini belirtmek isterim. Aynı desteği Harran Üniversitesi hastanesinin bitirilmesi konusunda da bekliyoruz. Tam on dört sene oldu maalesef inşaat başlayalı Sayın Bakan, temeller artık eskidi, çürüdü, bir türlü bitmiyor. Bina hiç kullanılmadan eskikip gidecek, gidiyor da zaten.

Yine, artan bir nüfusa sahip Şanlıurfa ve çevresi, biliyorsunuz. Şanlıurfa'da 1.500 yataklı bir hastane planlamanız vardı ama bununla ilgili bir gelişme göremiyoruz.

Sayın Bakan, geçenlerde Akçakale'ye giderken Harran Ovası'nda maalesef ürünlerin su içinde kaybolduğunu gördük, her yer su dolu ve bu sulama ciddi tuzlanmaya, çöllenmeye neden oluyor ve yıllardır da konuşuluyor. Bu konuda bir önlem geliştirememenin üzüntüsünü duyuyorum. Tamam, iyi yatırımlar yapıyoruz, bir sürü paralar harcıyoruz ama denetimi ve takibini, eğitimi yeterince yapmayınca maalesef verimli topraklarımızı da kaybediyoruz böyle. Daha sağlıklı, toprağı koruyan, toprağın verimini artıran teknolojik gelişme, sulama sanayisini planlıyor musunuz o bölgede? Çünkü bence eksiklik bu. Sulama sanayisini eğer geliştirmesek, boru, sulama sistemlerini orada oluşturamazsak, halkın ayağına götüremesek tabii ki bu tuzlanmayı her sene böyle konuşur durumda oluruz.

Sayın Bakanım, özellikle sulama kanalları gayet güzel ama çevresine bakıyorsunuz, hiçbir önlem yok. Yaz günü 45-50 derece olunca insanlar kendilerini kanallara atıyor ve yüzlerce insan, genç çocuklar, gençler maalesef boğulup gidiyor. Özellikle insanların yoğun olduğu yerde mutlaka önlemler alınması gerekiyor. Aynısı duble yollarda da maalesef. İktidar bir hedef koymuş kendisine "Şu kadar kilometre yol yapacağım." diyor, sonra o bölünmüş yollar beldeleri, köyleri, oturma yerlerini bölüyor; ne alttan geçit var ne işaretleme var ne ışık işaretleri var ne yan yollar var. Asıl onunla kaliteyi artırabilirsiniz, yoksa insanları ayırarak değil. Bir köyde bir çocuk dedesine giderken karşıdan karşıya geçerken vurulup ölüp gidiyor. Yüzlerce, binlerce insanımız maalesef bu yollarda, yeni yollarda, bölünmüş yollarda öldüler ve katil yollar durumuna geldi. Kalite çok önemli.

Silvan sulama projesini başlatıyor olmanız beni mutlu etti. Peki, Siverek ve Hilvan ovalarıyla ilgili bir planlamanız, projeniz var mı? Hayvancılık oralarda ölmüş durumda, insanlar hakikaten, gerçekten aç durumdalar. Aynı durum Milas

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 48

Ovamızda da... Üç tane baraj yapılmış, maalesef bu barajlar hiçbir işe yaramıyor çünkü sulama kanalları yok dolayısıyla Milas'ın o koskocaman ovası sulanamıyor. Köylüler garip garip, kahvelerde oturuyorlar. Tütüncülük bitmiş, zeytincilik bitmiş. Maalesef bu konuda da çok ciddi bir beklenti var bölgemizde.

Ayrıca, KOP, GAP'la ilgili bir zamanlar güzel sosyal sorumluluk projeleri olurdu, şimdi onları göremiyorum gittiğimde. Hiç olmazsa huzurevleri, yoksul çocuklarına ya da... O bölgenin sosyal yardım konusunda bu büyük yatırım kuruluşları sosyal projelerle o bölgelere katkıda bulunabilir diyorum. Bu yönde projeleriniz var mı?

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Demir.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan, çok kısa bir...

BAŞKAN – Nedir? Kim sataştı sana?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bağcı sataştı ama çok kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Günal.

Sayın Bağcı, iyi dinleyin.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Güzel söylemiş, Sayın Bağcı'ya teşekkür ediyorum, “Uğrayıp geçti.” demiş. Teknik olarak doğru ama içerik yanlış çünkü ben uğrayıp geçmek için gelmedim, devri iktidarınız beni geri gönderince gitmek zorunda kaldım, yoksa niyetim kalıcı olmaktı. Belki şu anda arkadaşlarla beraber burada oturuyor olabilirdim. Hiç siyasete de karışmazdım, siz de rahat ederdiniz, bürokrat olarak çalışırdım. Ama kısmet, oradan buraya gönderdiniz ama yine beraberiz, hep beraber.

RECAİ BERBER (Manisa) – Hakkınızda neyin hayırlı olduğu belli olmaz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İşte onun için, teknik olarak doğru ama içerik olarak ben de durumumu beyan edeyim: Benim niyetim bırakıp gitmek değildi; tam tersine, köklü işler yapmaktı.

Bu vesileyle küçük bir şeyi... Tekrar söz almayayım. Sayın Kalaycı rahatsız, arada çokça KOP'la ilgili sözler geçti, “Benim adıma bir iki cümle sarf et.” der.

Şimdi, KOP'la ilgili -ben de biliyorum ama- tabii o daha hassas, yakından takip ediyor.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Sayın Günal, Sayın Kalaycı KOP'tan mı rahatsız?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Evet, evet, yani KOP'tan rahatsız, şöyle rahatsız: Çünkü seçimden bir hafta önce hemen başlamış ama -az önce Sayın Gök'ün dediğinin de ötesinde- “Henüz personel durumunda sıkıntı var, kurumsal yapıda sıkıntı var, eylem planı hâlâ çıkmadı.” der ve eylem planı çıkarken de bir talebi var. Der ki: Bu, GAP gibi değil, sadece dar çerçevede yapılmış bir şey. Diğer yatırımların da daha revize edilirken, güncellenirken hiç olmazsa sosyal donatıların, diğer eklerin de içine alınması gerektiğini söyler. Diğerleri de -siz de kısaca söylediniz- “Sulama yetersiz, diğer yerlerden alacağız.” dediniz ama Sayın Müsteşarımın da yakın bölgesi. Her ne kadar “Ermenek dâhil değil.” diye falan arkadaşlar başta söyledi ama burada artık, ova olduğu için hepsini içine alıyor. Bu çerçevede biraz daha yapmak gerekiyor, ayrıntılara girmek gerekiyor. Artı, bir de -uyardık ama dinletemedik- şu anda KOP İdaresiyle Yatırım İzleme ve Koordinasyon Merkezi arasında yetki çatışması kaçınılmaz görünüyor. Yeni kanun eğer Sayın Cumhurbaşkanı onaylarsa... Bence o konuda da hepsini ilgilendiren bir şey yapmak da... Diğer idarelerin olduğu yerde de yetki çatışması var. Sadettin Bey de sıkıntıda olur. Diğer arkadaşlar da yarın valilerle nizaya girerlerse... Bizden söylemesi çünkü birtakım yetkiler çakışıyor. Yarın kimin inisiyatif alacağı o andaki bakana mı, başkana mı bağlı olacak, bilemiyoruz.

Bunları da hem bölgenin milletvekili olarak hem de Sayın Kalaycı'nın adına ben size aktarmış olayım. Sorular kısmında sormamıza gerek kalmamasın dedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oral.

SÜMER ORAL (Manisa) – Sayın Başkan, eğer izniniz olursa -sonuna doğru da geldik bütçe konuşmalarının- çok kısa bir şey anlatmak istiyorum.

BAŞKAN – Rahatlatalım arkadaşları, değil mi...

SÜMER ORAL (Manisa) – Biraz da Komisyonun neşesini... Farklı olsun diye...

Şimdi, Sayın Demir'i -çok saydığım bir parlamenter- dinlerken Adil Bey'e döndüm, dedim ki: Bir farklılık görüyorum. Tabii, milletvekili, seçildiği bölgenin, ilin milletvekili değildir, Türkiye'nin milletvekilidir neticede ama, siyasette biraz hassasiyet de vardır bu seçim bölgesiyle ilgili. Kendilerine daha evvel burada yaşanmış bir şeyi anlattım ve aklıma da geldi, onu sizlerle paylaşayım izniniz olursa.

Şimdi, Adil Bey Hakkâri Milletvekili, bizim Turgutlu'nun, Çal'ın meselelerini dile getirdi. Tabii, hoşumuza gitti. Bugün de Hocamız Muğla Milletvekili ama “Urfa Akçakale” falan deyince...

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Urfalı...

SÜMER ORAL (Manisa) – ...evet, ister istemez o aklıma geldi.

Sanıyorum, 78 yılları falan olacak, bizim gene bir Manisa Milletvekilimiz vardı -kulakları çınlasın- Hasan Zengin. Çok da böyle taban politikası yapan bir arkadaştı. Ben de Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünden Parlamente'ye daha yeni girmiştim. O zaman Genel Kurulda sık sık bölgeyle ilgili konular dile getirildi yani o bölgenin sorunları ve radyo da uzun

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 49

uzun verirdi onları. Hasan Bey de bir gün bizim Manisa'nın üzümünden, pamuğundan, o zaman tütün de vardı -siz gerçi tütünün gitmesinden memnunsunuz ama- onları dile getirdi, tütüncünün, bağcının, üzümünün meselesini. Ama bu arada ayçiçeğinden bahsetti, çaydan bahsetti, fındıktan bahsetti, onları da söyledi tarım ürünü olarak, bunlara da biraz daha hükümet gayret gösterebilir diye. Hepimiz tabii izledik onu, akşam radyoyu dinliyoruz. Diyor ki radyoda: "İşte, bugün Mecliste yapılan toplantıda Manisa Milletvekili Hasan Zengin konuştu ve tarımla ilgili konuştu, ayçiçeğinden bahsetti, fındıktan bahsetti -onu anlatıyor uzun uzun- çaydan bahsetti ama Manisa'daki ne tütün ne üzüm ne pamuk var." Böyle de bitti. Şimdi, ben akşam onu dinleyince "Eyvah, Hasan yandı." dedim. Sabahleyin Mecliste karşılaştık, Hasan facia. Akşam mütemadiyen telefon gelmiş: "Sen hiç utanmıyor musun. Bizim ürünümüz yokken, çıkmışsın, Manisa'da şundan, şundan, şundan bahsediyorsun." Fevkalade sıkıntıya düşmüştü. Sonra hakikaten tezip etti ve ertesi gün, o, radyoda dinlendi. Yani o aklıma geldi şimdi. Adil Bey Çal'dan, bizim Turgutlu'dan, Sayın Demir de Urfa'dan bahsedince acaba öyle bir şey olur mu diye. Onu sizinle paylaşayım dedim.

Teşekkür ederim.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hiç olmazsa "Konya" dedik.

ADİL KURT (Hakkâri) – Sataşma var Başkan şimdi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz "Kanallar yapılıyor, suyu göremiyoruz." diyorsunuz, Sayın Demir de "İnsanlar boğuluyor." diyor. Şimdi bu nasıl...

ADİL KURT (Hakkâri) – Ortasını bulacağız.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Bir yerde yok, bir yerde boğuluyor adam.

BAŞKAN – Sayın Kurt...

ADİL KURT (Hakkâri) – Teşekkür ederim.

Tabii, niyetim Uğur Bey'le sataşmaya girmek hiç değil çünkü orayı muhtemelen görmemiştir. Hiç sataşmayacağım ama...

BAŞKAN – Size kimse sataşmadı zaten.

ADİL KURT (Hakkâri) – Sayın Bakanım iltifat da etti yani bizim farkları görmüş olmamıza. Teşekkür ediyorum kendisine.

Ben sadece bir şiirden bir dördlük okuyacağım. Bu farkları görürsek bence yol almış oluruz. Bir Malatyalının, bir Malatyalı hemşehrimizin Hakkâri'deki bir köprü sorununa -İstanbul Boğaz Köprüsü yapılırken "Siz oraya Boğaz Köprüsü yapıyorsunuz ama orada insanlar çocuklarını doktora götüremedikleri için, köprü olmadığı için yolda ölüyorlar."- dikkat çekmek için 70'li yıllarda yazdığı bir şiir var.

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Kime okuyorsun ama?

BAŞKAN – Sayın Kurt, okuyunuz. Herhâlde benim de bir sözüm olur size.

ADİL KURT (Hakkâri) – "Gül, gurban olduğum Hükümet Baba! Baa bir alfabe veremez miydin?/Gara dağlar gar altında galanda/Ben gülmezem/Dil bilmezem" diyor. Şemsi Belli'yi rahmetle anıyorum. Bunu yazdığı zaman uzun süre "Kim yazdı?" diye gazetelerde yazarı arandı, sonra da bu şiirden dolayı bir süre de sıkıntı yaşadı ama özellikle Hakkâri'deki Gençlik Köprüsü'nün yapımına zemin hazırlayan bir şiirdi bu. Bir Malatyalı onu yapmıştı İstanbul Boğaz Köprüsü yapılırken.

Şimdi, bizim esasında -demin de verdiğim şey var, mademki sohbet havasına büründü, iyi de oldu- itiraz ettiğimiz nokta şu: Şimdi, bakın, Hükümet, programını seçimlerde açıklarken vaatleri içerisinde -baktım, bakın isterseniz, açın, sizler de bakın- işte batıya hızlı tren, İstanbul'a yeni kanal vesaire; bütün yenilikler, bütün hizmetler batı; doğuya gelince de bir şey yoktu. Bence Şemsi Belli bugün de yazsa aynı şeyleri yazardı. Bizim de itiraz ettiğimiz nokta o, yoksa Türkiye'nin bütün sorunlarıyla ilgilidir.

BAŞKAN – Yok, yok. Sayın Kurt, bence tam tersini yazardı. Ben geçen yıl Bitlis, Muş, o bölgeye gittim ve aşağı yukarı yedi sekiz yıldan beri de gitmiyordum açıkçası. Oradaki o kaliteli, duble sıcak kaplama asfaltları, o kaliteli yolları görünce şoke oldum, açık söyleyeyim ve kışkırdım, onu da söyleyeyim. Benim Karaman yolu sathi kaplama hâlen. Bu kadar güzel altyapı, bu kadar güzel, gerçekten o bölgeyi güçlendirmeye yönelik çok yönlü çalışmalar her yönüyle inşallah daha iyi noktalara ulaşır, daha hızlı gelişir. Bizim arzumuz, temennimiz o bölgenin Orta Doğu'nun bir cazibe merkezi olması. İnaniyoruz ki hepimizin ortak temennisi budur.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Demir'e vereceğim söz, sonra size...

ADİL KURT (Hakkâri) – Bu "kıskanma" lafı deyince, geçen yıl...

BAŞKAN – Bir saniye... Arkadaşlar, Sayın Demir'e vereyim, ondan sonra.

ADİL KURT (Hakkâri) – Sadece bir cümle...

BAŞKAN – Buyurun.

ADİL KURT (Hakkâri) – Bu "kıskanma" lafı Sağlık Bakanlığımızın bütçesinden kalma bir laftır.

BAŞKAN – Evet, orada da söyledim.

ADİL KURT (Hakkâri) – Orada da söylediniz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 50

Bakın, Sayın Bakan, o gün verilerle dedi ki: "Hakkâri'nin durumu Erzurum'un durumundan iyidir." Bugün bize TÜİK'in gönderdiği kitapçıkta ben özellikle baktım, ilk açtığımda da tesadüfen orası denk geldi. Lütfen, sizler bakın, Sayın Bakanın verdiği bilginin yüzde 300'ü tersi bir rakam var orada.

BAŞKAN – İnşallah, o bölgede terör bitsin, neler olur neler, çok şeyler olur, ben inanıyorum.

Buyurun Sayın Demir.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Teşekkür ederim Başkan.

Biliyorsunuz, Şanlıurfa'da Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili olmadığı için ben oranın denetmen milletvekiliyim. Şimdiye kadar, milletvekili olduktan sonra 7 kere gittim, 2000-2004 yılları arasında da üniversitede hocalık yaptım, 81-83'de de Diyarbakır'da doktorluk yaptım, dolayısıyla o bölgeyi biliyorum. Hakikaten son yıllarda bir gelişme var, bunu takdir etmek lazım. Ama bu gelişmenin Güneydoğu Anadolu'dan daha fazla, Doğu Anadolu'da, kuzeye gittikçe çok daha az olduğunu görmemiz gerekiyor, bunu da belirtmek isterim. Ben çünkü Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'yla sıkça birlikte olan bir milletvekiliyim, Muğla Milletvekiliyim ama Muğla'mızın da çok eksikleri var. Muğla da batının doğusu diye düşünüyorum, onu da belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Demir, ne zaman Komisyonumuza üye oluyorsunuz?

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Ben Sağlık Komisyonunun üyesiyim ama size destek için geliyorum. Teşekkür ederim Başkan.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hurşit Hocamla ikisini fahri üye olarak...

BAŞKAN – Tabii, elbette fahri üyemizsin, onu biliyoruz da.

Sayın Berber, buyurun.

RECAİ BERBER (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, burada doğu-batı karşılaştırmasına girersek Adil Bey, sizi bizim bölgemize ziyarete bekleriz. Bakın, Hükümetimizin duble yol politikası başladığı günden itibaren önce Doğu ve Güneydoğu'ya yapılmıştır. Bundan beş yıl önce -bugün demiyorum- Van Gölü'nün bütün etrafı duble yoldur, günlük 10 bin araç geçmediği hâlde; bizim günlük 30 bin araç geçen yolumuzun, İstanbul-İzmir yolunun henüz daha sıcak asfaltı bitmedi. İstanbul-İzmir duble yolundan bahsediyorum. Çanakkale-Denizli-Antalya yolu bir ana arterdir. Şu anda -geçen hafta Sayın Akçay belirtti, biz de söyledik- hâlen dur-geç köprüleri var. Yani biz bunların gecikmesinden dolayı çok şikâyetçi değiliz. Neden? Gerçekten bölgesel kalkınmışlığı adına biz Batı Anadolu olarak şu anda fedakârlık yapıyoruz, yapmaya devam edeceğiz ama gerçekten buradaki ekonomik aktiviteyi önleyecek, onun gelişmesinin önüne takoz olacak noktaya geldiği zaman da orada diyoruz ki artık ihtiyacımız var.

ADİL KURT (Hakkâri) – 1987'de Bitlis Deresi'nden geçiyorduk, orada yol çalışması vardı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Berber.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Çelebi, çok kısa ama...

ADİL KURT (Hakkâri) – Bakın, 1987-2012...

BAŞKAN – Lütfen... Arkadaşlar, saat dört buçuk.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Adil Bey bir şey söyledi de Başkanım. Şöyle bir şey...

BAŞKAN – Ama Recai Bey gerekeni söyledi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hayır, hayır, şunu söyleyeyim ama: Özellikle doğuda, bakın, Kars-Tiflis demir yolu ağı, onu söyleyeyim. Şu anda Ankara-Erzurum hızlı treni geliyor. Bir de özellikle Sayın Bakanımız geldiler -bakın, ben kendilerine hakikaten burada müteşekkirim- yazın...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sayın Başkanım, bir dakikanızı istirham edeyim.

...sıcak asfalt konusunda biz Ağrı'da gezdirdik kendilerini. Bakın, doğuda ilk kez sıcak asfalt yapılıyor, hem de köy yolları, şehirler arası değil; şehirler arası da duble yollar. Bizim, özellikle, yıllardan beri orada olmayan... Bakın, şu anda iki tane, Ağrı Tutak ve Hamur Yaylası Hidroelektrik Santrali, geçen ay biz temel attık orada...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Çelebi

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – ...ve bunların bütünü de doğudan geliyor.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, teşekkür ediyorum çünkü iş uzayacak. Sayın Ayaydın diyor ki: "Ben de Mardin'i anlatacağım." Sayın Akçay diyor ki: "Ben de Manisa'yı anlatacağım." Herkes bir şey... Dolayısıyla lütfen burada bitirelim bunu, iyi niyetimiz de suistimal edilmesin.

Sayın Arslan...

AHMET ARSLAN (Kars) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilcileri, saygıdeğer basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, aslında konuşmayı öngördüğüm şeylerin birçoğunu arkadaşlar konuştu ve değerlendirdi. Özellikle, DAP Bölge Kalkınma İdaresinin kurulmuş olması ve bunun yanında KÖYDES, SODES hatta son dönemlerde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 51

SUKAP projesi bizim bölgesel kalkınmışlık farkını gidermeye yönelik ve bölgelerimizin ihtiyacını gidermeye yönelik çok önemli projeler. Özellikle nüfusu 25 bin ve daha az olan ilçelerde su ve kanalizasyon projelerinin yüzde 50'sinin hibe, kalan yüzde 50'sinin de uygun kredilerle İller Bankası marifetiyle desteklenmesi ve yaptırılması, Kars gibi diğer bölgelere göre belki geri kalmış yerlerde çok önemli bir farkındalık ve fark yarattığını, bu konuda müteşekkirdiğimizi söyleyeyim.

KÖYDES'i, SODES'i herkes biliyor, herkes, anlattı ancak yeni bir proje öngördünüz: Sosyal Etkileşim Programı. Ben programı, diğerleri kadar önemsiyorum, sebebi de şu: Özellikle bölgesel kalkınmışlık farkını gidermenin bir başka yolu da sizin bütün bölgelerde bu projeleri hazırlayan, çalışan, mutfağında hazırlayan insanları, bir araya getirip birbirlerinin tecrübelerinden yararlanabilir ve tecrübelerini bölüşebilir hâle getirmenizdir. Bu projeyi o anlamda çok önemseydiğimi özellikle vurgulamak istiyorum. Yine, kalkınma ajansları, özellikle bizim bölgede de çok ciddi çalışmalar başlattılar, iyi projeler sunuyorlar sizlere ama beklentimiz o ki, bu projelerin artık hayata geçirilebilmesi anlamında desteklenmesi veya desteklenmesinin artırılması demek belki daha doğru.

Yine, DAP'tan hareketle yola çıkarsak, özellikle Kars, tarım ve hayvancılık bölgesi ancak bunu modern şartlarda yapmıyor veya yapamıyor olmasından kaynaklı biz hayvancılığı da artık eskisi gibi yapamıyoruz, insanlar tarımı da eskisi gibi yapamıyorlar. Bence onun asıl nedeni, özellikle yem bitkiciliği anlamında tarımsal ekimin ve biçimin yapılamaması, buna bağlı olarak da sadece yetiştiriciliğin yapılması ve modern besi hayvancılığının yapılamaması. Tarım Bakanlığının bütçesi değil ancak biliyoruz ki özellikle başlayan barajlar, bu barajlarla birlikte arazi toplulaştırılması ve barajların yanındaki sulama kanallarının veya sulama tesislerinin yapılması bir bütünün parçaları. Bunlara bağlı olarak eğer modern tarım, yem bitkiciliği yapılabilirse, bu dönüp bizim, bölgemizdeki hayvancılığın yetiştiricilikten sonra besicilik anlamında da işlenebilir ve insanların ekonomisine katkı koyabilir hâle gelmesi anlamına geliyor. Dolayısıyla, ben, özellikle DAP Bölge Kalkınma İdaresinin bu konudaki önemini ve buna bağlı olarak da bu projelerin sizin tarafınızdan ziyadesiyle desteklenmesinin bizim bölgemizin kalkınması ve kalkınmışlık farkının giderilmesi anlamında ne kadar önemli olduğunu vurgulamak istiyorum.

Yine, cazibe merkezleri destekleme projeleriniz var, örnekleri var, güzel uygulamaları var. Tabii ki özellikle sosyoekonomik gelişmişlik sırasına baktığınız zaman Kars da 68'inci sırada. Tarihî bir kent, tarihî dokusu, sahip olduğu değerleri olan, gerek inanç gerek kültür turizmi anlamında değerleri olan bir kent. Bu kentin, bu değerlerinden yararlanabilmesi anlamında bunun da Cazibe Merkezleri Destekleme Programı kapsamında en azından bugünden düşünülebilmesi, planlanması benim, şahsen önemseydiğim bir şey.

Yine Sayın Bakanım, bunlardan sonra belki dönüp bizim bölgemizde yatırımlardan aldığımız, kamu yatırımlarından aldığımız payın yüzde 6'lardan bugün, yüzde 8,7'ye gelmesi belki sunumunuz içerisinde gözden kaçmış bir husus olabilir ama siz söylediniz de dikkat çekmek adına söylüyorum. Bu, bizim, çok önemseydiğimiz ve bu konuda müteşekkirdiğimiz bir şey umarım bu, gittikçe artar, bunu da söyleyeyim.

Bunları söyledikten sonra özellikle Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu Projesi şu an üzerinde çalışılan, Kars-Iğdır-Nahcivan Demiryolu Projesi ve bunlara bağlı olarak yüksek hızlı trenin Kars'a kadar planlanıyor olması ve bütün bunların merkezlerinde de lojistik merkezlerinin uzun vadeli planlanıyor olması. Ben planlamamın önemini, sizin ekibinizle bürokrat olarak uzunca yıllar çalışmış biri olarak farkındayım ve bu konuda da çok müteşekkirdiğimi söylüyorum. Bu cümleden hareketle özellikle yatırımcı bir kurumun genel müdürü iken, ortalama tamamlama sürelerinin çok çok uzun olduğunu ve bunun bugün 3,7 yıla düşmüş olmasının ne kadar önemli olduğunu bilen ve birçok bakanlığın bütçelerinde de vurgulayan bir kişiyim. Ben, bunun çok çok önemli olduğunu tekrar vurgulamak istiyorum ve bürokratken veya bugün milletvekili iken sizin planlamadaki uzman arkadaşların uzmanlıklarını, ortaya koydukları öngörüyü ve çalışkanlıklarını da bilen biri olarak onlara da sizin huzurunuzda ve arkadaşların huzurunda teşekkür etmeyi özellikle istedim.

Bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Çalışmalarınıza kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

Sayın Çam, evet emekçiler adına herhâlde siz de konuşacaksınız.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarının çok değerli yöneticileri, basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 16'ncı maddesi "Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun mayıs ayının sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar. Orta vadeli program, aynı süre içinde Resmî Gazete'de yayımlanır." hükmünü amirdir. Buradan çıkan sonuç, OVP'nin hazırlama görevi sizin sorumluluğunuzdadır.

Ülke olarak 2013-2015 orta vadeli programa nasıl gidiyoruz? Önce birkaç tespit yapmak istiyorum. 2012'de ekonomik düzeltme kontrolsüz oldu, iç talep çakıldı, 2011'de 10 büyüyen iç talep 2012'de 0,1 daraldı. 2012'de cari açığı 18,5 milyar düşürebilmek için gayrisafi hasıla 41 milyar dolar geriledi. 2012 yılında, Türkiye bir önceki yıla göre dünyanın en hızlı yavaşlayan 9'uncu ekonomisi oldu. Daralan iç talep ve düşen büyümeye rağmen, enflasyon hedeften yüzde 42 daha yukarıda duruyor. Türkiye'de her 100 çalışandan 40'ı kayıt dışında. Altınla yapılan ödemeler ihracat oldu. Geçen yılın ilk dokuz ayında her 100 dolar ihracatın 2,4 doları altın iken bu yılın aynı döneminde bu rakam 11,3 dolara çıktı. Altın,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 52

ihracat artışını ve dış ticaret dengesindeki düzelmeyi olduğundan çok daha iyi gösteriyor. Tüketicinin artık kredi kartı borcu başta olmak üzere, ailelerin finansal borcu son üç yılda önemli artış gösterdi. Ayrıca, OVP'nin önünde muhtemel risk alanları mevcuttur. Tüketici ve yatırımcı güveninin geri gelmesi önündeki en önemli riskler: Ailelerin ve şirketlerin artan borçluluğu, FATF'ın kara para aklayan ülkeler listesine girme riski, Suriye ve diğer jeopolitik riskler, siyasi riskler, üç yılda üç seçim; laik, etnik, dindar çatışmalar

Sayın Bakan, burada bu programa ve size nasıl güvenmemiz gerektiğimizi sizden dinledik ve sonuç konuşmanızda da sizden açıklamanızı bekliyoruz. Bütçe hazırlama süreci OVP'nin Bakanlar Kurulunda mayıs ayının sonuna kadar kabul edilmesiyle başlıyor. 2006-2011 arası dönemde, OVP'nin mayıs sonu açıklanacağı belirtilmesine rağmen 2009, 2010 ve 2011 yıllarında eylül ve ekim aylarında açıklamışsınız. 2012 yılı için ise eylül ilk hafta sonu demenize rağmen, 9 Ekim'de açıklamışsınız. Buradaki asıl gecikme nedeni nedir? Burada, bütçe yapma süreci geç başlatılmaktadır. Meclisin ve milletvekillerinin en önemli sorumluluk alanı olan bütçe sürecinin kısaltılması ne anlama gelmektedir? Partiniz dâhil olmak üzere milletvekillerinin düşünmesine fazla zaman bırakmama isteği midir, yoksa bizim bilmediğimiz başka gerekçeler mi vardır? Gecikmenin asıl nedenini merak ediyorum.

Ayrıca, bazı hedeflere de bir göz atalım. Gayrisafi büyümesini 2012 için yüzde 4, 2013 için 5, 2014 için 5 olarak söylediniz. Şimdi ne diyorsunuz? Gayrisafi büyümesi, 2102 için 3,2, 2013 için 4, 2014 için de 5 söylüyorsunuz. Yaklaşık yüzde 20 sapma var. TÜFE ve enflasyonu söylediniz. 2012 için 5,2, 2013 için 5, 2014 için 5 demişsiniz. Şimdi ne diyorsunuz? 2012 için 7,4 diyorsunuz, 2013 için 5,3; 2014 için 5 diyorsunuz; sapma yüzde 42,3. Buradaki sapmaların ana sebebi nedir? Hedefler neden daha gerçekçi olarak tespit edilmiyor? Burada Bakanlıkla ilgili olan kuruluşlarda çalışan çok değerli bürokrat arkadaşlara da sormak istiyorum: Hedeflerin belirlenmesinde siyasi bir müdahale var mıdır veya hahut da bir etkisi var mıdır?

OVP'de temel amaçlar arasında; büyümeyi potansiyel seviyesine çıkarmak, istihdamı artırmak, kamu dengelerini iyileştirmek, enflasyonla mücadeleye devam etmek, cari işlemler açığındaki düşüş eğilimini sürdürmek, tasarrufları artırmak sayılmış.

Getirilen metindeki cümlelerin yüzde 40,2'si bir önceki yılın OVP' si ile aynı. OVP'nin hiçbir iddiası yok, potansiyel büyümeyi yakalamayı başarı sayan bir program. "Refah" veya "refahı artırma" 9.950 kelimelik OVP metninde bir kere bile geçmiyor. Potansiyelin altında kalan bir büyüme. 2013-15'de iç talebe yaslanarak büyüyen ekonomi. Peki, iç talep nasıl canlanacak? 2012'deki yavaşlama nedeniyle borç yükü altında ezilen ve vergi yükü de artan vatandaş nasıl harcamaya başlayacak? Ödeme sorunlarının artması nedeniyle KOBİ'lere kredileri kısan bankalar ne olacak da kredi musluklarını gelecek yıl açacak? Suriye krizi derinleşip, siyasi belirsizlikler de artarken iç talep nasıl artacak? Ortalama yüzde 5 büyüme, Türkiye ekonomisinde tarihsel olarak yüzde 10 işsizlik oranına tekabül eder. 2007-2011 döneminde büyüme performansı düşerken, ekonominin istihdam yaratma kapasitesindeki olağanüstü artışı açıklamak çok zor. OVP, cari açığın ekonominin Aşıl topuğu olmaya devam edeceğini söylüyor. Enflasyon hedefinden sapma 2009-10 yılları hariç yüzde 100'e yakındır. Bu OVP ile enflasyonun yüzde 5'lere inme şansının çok zor olduğunu düşünüyorum. Sonuç olarak, OVP ve 2013 bütçesi, 2023'te dünyada ilk on ekonomi arasına girmeyi hedefleyen bir ülkenin iddialarını ne yazık ki yansıtmıyor. Her geçen gün iflas ettiği ortaya çıkan eski paradigmalara dayanan ve sıcak paraya yaslanan, yüksek cari açıkla büyüme modelini sürdürmeye çalışıyor. Seçimi dikkate alan dengeler, yapısal sorunları, hane halkı ve reel sektör borçluluğunu, jeopolitik ve siyasi riskleri hiç dikkate almamış durumda. Bu program ile bu büyüme olmaz, büyüme olursa bu cari açık olmaz. Bu program ile Türkiye gelişmiş ülkelerle arasındaki makası kapatamaz. 2023 'de ilk on ekonomi arasına bu anlayışla giremez. İşsizlik ve cari açığı konumunu düzeltmez. Bu konulardaki düşüncelerinizi merak ediyorum.

Son olarak da yine, Sayın İzzet Çetin, arkadaşım söyledi ama yinelemekte fayda görüyorum. Otuz yedi yılda yirmi yedi hükümet gören, onlarca bakan tarafından yönetilen, dünyanın 2'nci, Türkiye'nin ise en büyük entegre projesi olan Güneydoğu Anadolu Projesine dair bir konuya değinmek istiyorum. Elbette GAP, bölge için de bizim için de çok önemlidir; hiçbir itirazımız yok ancak örgütsel yapıdaki sorunlar ve yeterli finansmanın ayrılmaması nedeniyle kendisinden beklenen etkiyi henüz sağlayamamıştır. Bölgenin kalkınması ve hedeflenen gelişmişlik seviyelerine ulaşması açısından GAP'a kaynak aktarımı konusunun öncelikli hedefler arasında yer alması doğrudur fakat dün de Çalışma Bakanlığının bütçesinde değindim, İşsizlik Fon'undan 2008 yılında 1,3 milyar, 2009'da 4,1 milyar, 2010'da 3,6 milyar, 2011'de 1,2 milyar ve 2012'de de 1,3 milyar olmak üzere toplam 11,5 milyar GAP'a aktarılmıştır. GAP'ın bitirilmesi, bölgenin kalkınması ve buradan kaynaklanarak ülkemize artı değer getirilerek istihdamın artırılmasına hiçbir itirazımız yok. Ancak, bunun bir yol olarak sürekli hâle getirilmesi, işçilerden, emekçilerden kesilen bu fonların başka alanlara da kaydırılmasını beraberinde getirmektedir. Bu, doğru bir uygulama değildir ve ne yazık ki yıllardır fonların amacının dışında kullanılması nedeniyle, fonlara güven ve itimat zedelenmiştir. Bu nedenle, bu fonların doğru yerde kullanılmasının ve amacına uygun bir şekilde kullanılmasını doğru olduğunu düşünüyor, 2013 yılının bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, size de başarılar diliyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Çam'a teşekkür ediyoruz.

Sayın Yavilioğlu, buyurunuz.

CENGİZ YAVİLİOĞLU (Erzurum) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 53

Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sabahtan beri birçok konuda konuşmalar yapıldı, veriler, istatistikler, bölgesel farklılıklar, yapılan işler, işte SODES'le, KÖYDES'le, işte kalkınma bölgeleriyle, kalkınma ajanslarıyla çok önemli çok ciddi işler yapılıyor. Dünyadaki dönüşümün, değişimin bir karşılığı olarak Türkiye'de de ekonomik yapıda, sosyal yapıda çok ciddi farklılaşmalar var, değişimler var ve bunların çok büyük bir kısmı çok olumlu. Göstergeler itibarıyla Türkiye, çok hızlı gelişen bir ülke, gelecek on yılda hedefleri çok büyük olan bir ülke; gelecek on yılda, on büyük ekonomi arasına girmeyi hedefleyen bir ülke ve bu hedeflere yönelik de ekonomik yapıda ciddi işler yapılıyor. Ciddi plan, proje farklılıkları var ve ana ekseninde çok ciddi farklılıklar var.

Sayın Bakanım, benim söyleyeceğim şey çok özel ve çok küçük bir alan. Şimdi, kalkınma, tanımı gereği içerisinde sadece ekonomik faktörleri barındıran bir kavram değil; kalkınma, aynı zamanda sosyal, siyasal faktörleri de içerisinde barındıran bir kavram. Biz, kalkınmadan bahsederken eğitimi, sosyal yapıyı, siyasal yapıyı ve aynı zamanda ekonomik yapıyı birlikte algılayarak bu kavramı kullanıyoruz. Şimdi, bizim hem Ekonomi Bakanlığımız aracılığıyla teşvikler sistemiyle hem Tarım Bakanlığımız aracılığıyla verilen hibeler, yardımlar, krediler vesaire sistemiyle hem KOSGEB aracılığıyla kullandığımız kaynaklar itibarıyla hem sizlerin kalkınma ajansları vasıtasıyla kullandığımız olduğunuz kaynaklar itibarıyla ulusal ve bölgesel nitelikte çalışmalar var. Şimdi, verilen kaynaklar oldukça yüksek; evet, performanslar da iyi fakat biz daha lokal anlamda Sayın Bakanım, verilen kaynaklarla ortaya çıkan işe baktığımızda, üretilen sonuca baktığımızda kaynaklar nispetinde bir sonuç maalesef göremiyoruz.

Şimdi, burada bir eksiklik var, bu eksikliğin de ben kaynak verilen alanın sosyal, kültürel yapısına yönelik alan çalışmalarının eksikliğinden kısmen kaynaklandığını düşünüyorum. Yani biz kalkınmayı, bölgesel kalkınmayı veya bölgeler arası farklılıkların giderilmesi konusunu, genelde ekonomik istatistiklere göre değerlendiriyoruz yani verilerimiz, ekonomik veriler. Hâlbuki, mesela bizim bölgede çok iyi tarım kaynakları veriliyor, hibeler veriliyor, teşvikler veriliyor, krediler veriliyor; KOSGEB çok iyi kaynaklar kullanıyor, sizler kullanıyorsunuz çok iyi kaynaklar var. Bakıyorsunuz, ya bu parayla daha iyi üretim olması, mesela küçük orta boy işletmelerin daha güçlü olması gerekiyor veya kooperatiflerin daha güçlü olması lazım veya köylülerin almış oldukları, köylü birliklerinin almış oldukları kaynakların daha verimli kullanılması gerekiyor.

Sayın Bakanım, benim merak ettiğim şey şu: Ya, bir bütün olarak Türkiye'de her bir bölgeye verilen kurumsal ve bireysel kaynaklar, kredi, teşvik vesaire bunlar, o alanların kendi iç dinamiklerine yönelik yani tespit yapılarak, alan çalışmaları yapılarak mı veriliyor; yoksa şu bölgeye, A bölgesine gelişmişlik bakımından, A bölgesinde bulunan illere verilen kaynaklar nispetinde, biz buralara da kaynak verelim şeklinde mi düşünülüyor? Yani, siz konuşmanıza başlarken de gelişmenin bir ayağını kültür olarak aldınız, sosyal alan olarak aldınız Sayın Bakanım. Yani kültürü burada geliştirilmesi gereken bir şey olarak mı kullanıyorsunuz, yoksa gelişmeye etki edecek bir faktör olarak mı kullanıyorsunuz? Eğer gelişmeye etki edecek bir faktörse yani değişimi değil de değişime etki edecek bir faktör olarak kullanıyorsanız, alan çalışmalarına mutlaka ihtiyacınız var demektir. Böyle bir biriminiz var mı Bakanlığınızda, bu şekilde çalışmalar var mı veya başka bakanlıklarda, başka icracı kamu kurum kuruluşlarında yapılan çalışmalar var mı, alan çalışmaları var mı? Yani Doğu'da, Erzurum'da, bir birey... Hatta Erzurum'un kendi içerisinde, bölgelerde bile farklılıklar var yani Erzurum'un güney ilçelerine vermiş olduğunuz parayla kuzey ilçelerine vermiş olduğunuz paranın üretime dönüşü aynı şekilde değil. Oradaki insanların ellerindeki parayı kullanma biçimleri güneydekilerle kuzeydekilerin farklı. Yani bu alan çalışmaları, verilen kaynakların daha doğru daha sonuca yönelik kullanılabilmesi için önemlidir diye düşünüyorum. Eğer, yoksa bu alan çalışmalarının yapılması sonucunda... Mesela biz teşvikler verdik. Evet, çok ciddi teşvikler; bölge ayrımları yaptık, sektör ayrımları yaptık, gelişmişlik farklılıklarına yönelik ayrımlar yaptık ama bu farklılıkların alan çalışmaları ayağı yani insanların ellerindeki parayı kullanırken hangi düşünceyle, nasıl, bu kapasiteleri var mı? Çünkü bunun sonucunda eğitim gelecektir veya bu yörelere yönelik bilgilendirme çalışmaları, eğitim çalışmaları vesaire bunlar, gerekli olacaktır. Bunlar sizde var mı veya başka bakanlıklarımızda var mı? Yapılması gerektiğine şiddetle inanıyorum, bu konuda da ben bir makale yazmıştım. Yoksa mutlaka olması gerekir sadece bunu hatırlatmak istedim Sayın Bakanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Yavilioğlu'na teşekkür ediyoruz.

Sayın Türelli, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELLİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, ben sabahki sunuşunuzda yoktum, bir toplantım vardı ama sonra geldim, buradan, kitapçıktan sunuşunuzu okudum. Tabii, o arada söylediğiniz burada olmayan bir kısım hususlar varsa onları kaçırdım ama zaten sorularda da eğer buna ilişkin bir şeyler olursa onu belirtirseniz sevinirim.

Şimdi, tabii eski bir plancı olarak konuşmak, en büyük bir mutluluk kaynağı benim için çünkü hep içinde olmaktan, bir mensubu olmaktan, çalışmaktan, gurur ve onur duyduğum bir kurumdur Devlet Planlama Teşkilatı. Aynı zamanda bir sorumluluk da bize yüklüyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 54

Geçen sene de konuşmuştuk bunları; 641 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle Devlet Planlama Teşkilatının, Kalkınma Bakanlığına dönüştürülmesi açıkçası çok uygun gözüküyor. DPT (Devlet Planlama Teşkilatı) Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasında çok önemli roller üstlendi; geçmişte de üstlendi, kurulduğu zamandan itibaren, 80 öncesi yıllarda, 80 sonrası yıllarda ekonomideki değişikliklere paralel olarak kendisinin de bazı değişiklikler geçirdiğini biliyoruz ama her zaman Türkiye'nin en önemli kurumlarından, en belirleyici kurumlarından oldu. Bunu yaparken gücünü ve etkisini özgün yapılanmasından aldı. Başbakanlığa bağlı bir kurum olarak yapılandı. Kurum içinde dikey hiyerarşiden çok, yatay hiyerarşinin egemen olduğu bir yapı vardı. Uzmanlık esasına dayanıyordu ve DPT uzmanlığı, gerçekten de çok özel bir kariyer sınıfı olarak oluşturuldu ve uzun süre de devam etti. Şimdi, tabii bu Kanun Hükmünde Kararname'yle birlikte bakıyoruz Kalkınma Bakanlığında bir dönüşüm var, bütün görevler, yetkiler hepsi olduğu gibi zaten buraya aktarılmış görünüyor. Birçok görev var ama bunları gruplandırırsak, kategorize edersek şöyle söyleyebiliriz: Bir grup, fonksiyon, işlev ya da görev kalkınma planları ve uzun vadeli strateji, kalkınma planı, OVP, programlar, yatırım programı gibi dokümanların hazırlanması ve uygulamalı yönetilmesi. Bu, birinci grup görev alanı. İkincisi: Bakanlar arası koordinasyonun sağlanması var. Üçüncü olarak da hükûmete müşavirlik yapmak var. Bunun ama bu yapılanma işinin tabii birçok görevde kendi içindeki yapılanmasına ve genel müdürlük örgütlenmesine göre değişiyor.

Şimdi, bakıyoruz, bugünkü konumla birlikte Devlet Planlama Teşkilatı, artık klasik bir bakanlık yapılanması içinde yapılandırılıyor. Ama strateji üreten, bu doğrultuda temel dokümanları üreten, hazırlayan bir kurum olarak bu çok uygun gözüküyor. Ayrıca bu kamu personel sistemini kökünden değiştiren Kanun Hükmünde Kararname'yle birlikte, DPT uzmanlığının da kendine özgü hiçbir özelliği kalmadı, yapısı kalmadı; o farklı konumunu ciddi biçimde kaybetti. Stratejik planda da zaten bunlar yoktu, Devlet Planlama Teşkilatının stratejik planında... Ha şu hep tartışıldı: Yani kurum bu yapısıyla mı devam etsin, yoksa biraz değişsin mi; burada da işte icrai fonksiyonlar mı ön planda olsun, yoksa biraz daha danışma fonksiyonlarını mı ön plana alalım gibi, geniş tartışmalar oldu ama bakıyoruz, bu Kalkınma Bakanlığına dönüşümle birlikte bunların hiçbirisi yapılmamış, tamamen mevcut yapı olduğu gibi bir bakanlık yapısına taşınmış gözüküyor. Açıkçası bunun düzeltilmesinin gerekli olduğunu düşünüyoruz. Ben, kendi adıma bir Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili olarak aynı zamanda Cumhuriyet Halk Partisi olarak, seçim programımızda DPT'ye özel bir konum ve yer atfediyoruz. Bu açıdan da eğer böyle bir değişikliği yapmak isterseniz biz hazırız Cumhuriyet Halk Partisi olarak, gelin yeni bir yapılanma yapalım hem o arada kurumun geleceğe... "2023 stratejileri" diyoruz, Hükûmet olarak daha uzun dönemli stratejiler koyuyorsunuz bunları yapabilecek, becerebilecek, ekonomik, sosyal, kültürel kalkınmanın motoru olacak, temeli olacak, çağın ihtiyaçlarını gözetken yeni bir yapılanma yapalım ve DPT'yi bu doğrultuda konumlandıralım.

Sayın Bakanım, ikinci bir konu: Şimdi, burada tabii Plan Bütçe Komisyonunda biliyorsunuz Kalkınma Bakanlığımıza ayrılan yer de var ama gerek diğer kanunların görüşülmesi sırasında gerek de bütçe görüşmeleri sırasında Kalkınma Bakanlığının temsili açıkçası zayıf gözüküyor. Oysa burası önemli bir yer, hem diğer kamu kurumları burada sunuş yapıyor, onların konuya nasıl yaklaştığını bilmek açısından hem de siyasetçilerin yaklaşımlarını görmek açısından buranın önemli olduğunu düşünüyorum yani özellikle yeni uzman yardımcılarının buradan öğreneceği çok şey olduğunu düşünüyorum çünkü ben, uzman yardımcısı olarak başladığım zamandan itibaren ciddi biçimde buraya geldim, buraya devam ettim ve burada önemli şeyler öğrendiğimi düşünüyorum. O açıdan da Kalkınma Bakanlığının burada, hem daha kalabalık bir kadroyla hem de daha yüksek bir temsil düzeyiyle birlikte bulunmasının yararlı olacağını düşünüyorum. Çünkü plancılarda, Devlet Planlama Teşkilatı uzmanlarında, planlama uzmanlarında bulunan perspektif, makro perspektif, Türkiye'de hiçbir kurumda yok açıkçası bunu da söyleyeyim. Yalnızca bir plancı olarak söyleyemiyorum, onun dışında birçok arkadaşım da, burada milletvekillerimiz de konuşmalarında bunu ifade ediyorlar, bizimle aynı görüşü paylaşıyorlar. Burada daha yüksek bir temsil düzeyini görmek istiyoruz.

Gene başka bir konu: Geçen yılki sunuşunuzda Sayın Bakan, 10'uncu kalkınma planının, 2014-2023 arası hazırlandığını söylemiştiniz yani on yıllık bir perspektif vardı, orada sunuştta. Şimdi, bakıyorum "2014-2018" diyorsunuz, klasik beş yıllık döneme dönmüş, açıkçası bunu görmek beni memnun etti çünkü on yıllık çok uzun bir süreydi. Ha, şunu yapalım, stratejiyi gerekirse değiştirelim 2023 stratejisini ya da biraz daha uzatabiliriz ama her şeyin bu kadar hızlı değiştiği ve küresel krizin daha ne yöne doğru gideceğini, krizden ne zaman çıkılacağını belli olmadığı bir ortamda beş yıllık bir perspektif daha uygun gözüküyor.

Konuşmamın bu kısmında da kısaca Orta Vadeli Program üzerinde odaklanmak istiyorum. Şimdi, tabii sunuşunuzda da var, 2011 yılının son çeyreğinde başlayıp 2012 yılının ilk üç çeyreğini yani ilk dokuz aylık dönemi -yani birtakım öncü göstergeler var tabii, sanayi üretimi, kapasite kullanımı, başka göstergeler de var- süreci, "yumuşak iniş" olarak adlandırıyoruz. Bu aslında, Hükûmetinizin buraya geldiği birçok sunuştta oldu, hemen hemen tüm bakanlarımızın söylediği bir şey. Sayın Bakanım ama öyle değil, bu yumuşak bir iniş değil, bu oldukça sert iniş. Yani burada "Büyüme hızına yüzde 4 demiştik ama yüzde 3,1 oldu, işte biz de 3,2 diyoruz." Böyle baktığınız zaman çok fazla sapma yok, işte 0,8 puanlık bir sapma olacak diye baktığınız zaman doğru ama büyümenin kaynakları, talep unsurları olarak baktığınızda hiç ilgisi yok çünkü orta vadeli programlar, daha önceki yıllarda da bu seferde hazırlanan orta vadeli programlara baktığınızda büyüme içinde talebin öncülük yaptığı bir yapının var olduğunu düşünüyoruz. Bunun içinde de özel tüketim ve özel sabit sermaye yatırımları öncülük yapıyor ama ne oldu şimdi ilk yarıda? Böyle olmadı; bizim yüzde 3,9 dediğimiz sizin 3,9

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 55

dediğiniz talep negatif 1,9 oldu. Sıfırlar düzeyinde dediğimiz yani sıfır birin, büyüme katkısının olmadığını öngördüğümüz net ihracatın büyüme katkısı ise 5,1 puan oldu yani ortada bir acayip durum var baktığınız zaman. Bu, tabii çok önemli, bu aynı zamanda şöyle bir sıkıntı da doğuruyor: Şimdi, bakıyoruz, geçen seneki Orta Vadeli Programa bakıyoruz 7,5 demişiz içinde bulunduğumuz yıl için, 2011 için. 2012-2014'e yüzde 4, yüzde 5, yüzde 5 demişiz. Sonra 8,5 olmuş o. Sonra bakıyoruz bu sene 3,2 diyoruz, önümüzdeki döneme gene bakıyoruz yüzde 4, yüzde 5, yüzde 5. Yani bir bakıyoruz ekonomi içinde her zaman ekonomiyi aynı patikaya ittiren bir yapı var yani yukarıdan da gelsek yüksek büyümeden, düşük büyümeden de gelsek, talep çok yüksek de olsa düşük de olsa yüzde 4-yüzde 5'e giden bir yapı çok tartışmalı. Bu açıkçası güveni de zedeleyici yönde bir etki oluşturuyor çünkü "Her sene aynı şeyi yapıyorsunuz, aynı politika, rakamları bile aynı kullanıyorsunuz." diye bir eleştiri açıkçası geliyor.

Diğer taraftan, net ihracatın büyüme katkısını 5,1 puan olarak söyledik. Bunun içinde de altın ihracatı çok yüksek gözüküyor. Şimdi, ithalatta bir azalma var, bu normal çünkü yurt dışı talep düştüğü için ithalattaki azalma normal ama ihracattaki artış çok yüksek ve bunun içinde de –biraz önce Sayın Kuşoğlu da bahsetti, diğer arkadaşlar da hep söylüyor, hemen hemen buraya gelen tüm bakanlara da söyledik- altın ihracatının çok büyük bir payı var. O kadar ki, ocak-eylül dönemi itibarıyla baktığımızda 2011 yılında 782 milyon dolarmış, 2012 yılında 10,7 milyar dolara çıkmış, ithalatta da biraz, hafif artış var 1,5 milyar dolar, arındırdığınız zaman 8-8,5 milyar doları altın ihracatından geliyor. Şimdi bu nedir? Buna açıkçası çok da yeterli bir cevap alamadık diğer bakanlarla olan konuşmalarımızdan. Nedir bu? Bir ara işte basında da çıktı, enerji aldık bazı ülkelerden, o enerji faturalarını bu şekilde altınla ödülünüz gibi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Kalkınma Bakanı olarak buna bir açıklık getirirseniz sevinirim.

Bir de TÜİK Başkanımız da burada, şunu sormak istiyorum: Uluslararası millî gelir hesaplar sistemine göre, yani hem SNA 93'e hem ESA 95'e göre, altın ihracatının durumu nedir? Yani altın diğer mallar gibi, diğer mal ihracatı gibi bir millî gelirin içine girer mi yoksa girmeyen bir kalem midir bunu gerçekten öğrenmek istiyorum çünkü yani baktığınız zaman klasik millî gelir tanımı, o ülkede bir yılda üretilen tüm nihai mal ve hizmetlerin parasal değeri olarak gözüküyor. Yani altın burada kapsanır mı? Bunu özellikle de ESA 95 çerçevesinde TÜİK'imizin cevaplamasını istiyorum.

Son olarak, bir de tabii, biraz öncede de söyledim, yüzde 4, yüzde 5, yüzde 5 gidiliyor, geçen sene de öyleydi ama tekrar bakıyorum, Orta Vadeli Program gene eski yapısına dönmüş, tamamen gene talepte. Talep unsurlarına bakın, gene net ihracatın büyüme katkısı sıfır, 0,1, yani sıfır olmuş. Yani 2012 yılı sanki ayrıksı bir yıl gibi, onu almışız parantez içine, kapatmışız, sanki böyle bir yıl hiç yaşanmamış gibi ondan sonra daha önce 2011'de ne varsa 2013'te, 14, 15'te de aynı yapıyı devam ettirmişiz. Yani bu da açıkçası belli soru işaretlerini yanında taşıyor.

Son bir nokta olarak da cari açığı söyleyeyim: Yani bu OVP dönemi büyüme hızlarıyla, gene talebe ve onun içinde de özel tüketim ve özel sabit sermaye yatırımının öncülük edeceği bir yapıya dönüşecekse bu cari açık tutmaz çünkü OVP'nin varsayım setine baktığınızda da böyle olmadığı gözüküyor çünkü ticaret ortaklarımızdaki büyümenin tedrici olacağı varsayımı devam ediyor. Diğer taraftan, talebe dayalı bir büyüme yeniden olacak. Diğer taraftan da kurda reel bir değerlendirme gözüküyor, hatta TL değer kazanacak büyük ihtimalle, baktığımız zaman, her zaman olduğu gibi. Bu açıdan da baktığınızda anlamlı değil. Yani ben bakıyorum, hem nominal bazda hem reel bazda ihracat artışları OVP döneminde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türel, lütfen tamamlar mısınız.

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bitireceğim Sayın Başkanım.

...hem nominal bazda ve özellikle reel bazda ihracat artışları ithalat artışlarını geçmiş ama Türkiye ekonomisinde böyle bir şey yok, ekonominin küçüldüğü yıllarda var, yani ekonominin daraldığı, büyümenin negatif olduğu yıllarda var ama pozitif olduğu yıllarda böyle bir şey yok, yani ihracatın ithalattan daha yüksek büyümesi. Bu da açıkçası, bu cari işlemler açığının hedeflerinin çok gerçekçi olmadığını gösteriyor.

Ben konuşmama burada son veriyorum. 2013 yılı bütçesinin ülkemize, milletimize ve Bakanlığımıza ve diğer kurumlarımıza hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Türel.

Değerli arkadaşlar, bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, öncelikli olarak söz talep eden milletvekillerimize on dakika süreyle söz vereceğim.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Soru değil mi?

BAŞKAN – Soru-cevap, evet.

Soru sormak isteyen?

Sayın Çam, buyurun.

SORULAR VE CEVAPLAR

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Bakan, on yıllık iktidarınız döneminizde uzman yardımcısı, kaç uzman aldınız? Geçmiş yıllarda DPT'ye genelde yılda ortalama 5-10 uzman alınırdı, şimdi 80'e yakın uzman alındığını duyuyoruz ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 56

işitiyoruz. Bu arkadaşların yeterliliği nasıl sağlanacak ve DPT tekrar eski saygın hâline nasıl gelecektir? Bunların eğitimleri de nasıl olacaktır? Bu konuda bir bilgi istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Demir, buyurun.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, sadece kanal, baraj, yol ve sanayiyle kalkınma sağlanamaz, eksik kalır, bir şeyler eksik kalır değil mi? İnsana, toplumun örgütlenmesine, demokrasinin gelişmesine ve yerleşmesine de yatırım yapmak gerekmez mi? Bilindiği gibi, 2012 yılı kooperatifçilik yılıdır. Kooperatifçilik yılına Hükümet ve ülke olarak yeterince önem verilmedi maalesef, yani hem üniversitelerde hem akademik, sivil toplum kuruluşlarınca yeterince önem verilmedi. Siz, demokrasinin gelişmesi ve toplumların örgütlenmesi için önümüzdeki yıllarda yine GAP, KOP ve diğer kuruluşlarla birlikte çiftçilerin, halkın, özellikle kırsal kesimin örgütlenmesi konusunda bir yatırım yapmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demir.

Sayın Koçer, buyurun.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Bakanım, İstanbul'dan sonra Türkiye'nin en fazla göç alan şehri Gaziantep biliyorsunuz. Planlama çalışmalarında, illerin alacağı bu göçün planlamanın içerisindeki yeri nedir? Ben bunu sormak istiyorum. Aslında, bir farkındalık yaratmak istiyorum şu anda, yani arkadaşlarımızın içerisinde. En fazla göç alan bir şehri planlama içerisinde nasıl bir yere koyabiliriz veya kaynaklarını nasıl şey yapabilirizi iyi planlıyor muyuz, onu soracağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türel, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, 10'uncu Kalkınma Planı hazırlıkları devam ediyor, özel ihtisas komisyonlarında da arkadaşlar çalışıyor. Emegi geçen, çalışan tüm arkadaşların hepsine kolaylıklar diliyorum.

Daha önce ben bir soru önergesi olarak da size yöneltmiştim, cevabınızı da almıştım o konuda, olumlu. Bu, Türkiye İktisat Kongresi, birincisi 1923'te İzmir'de yapılan Türkiye İktisat Kongresi ki, artık İzmir İktisat Kongresi olarak onu değerlendiriyoruz. Onun yapılmasına ilişkin bir soru sormuştum ve siz de bu plan hazırlıkları öncesinde İzmir İktisat Kongresi'nin İzmir'de, özellikle de vurgulayıp, yapılacağını söylemiştiniz. Buna ilişkin tarih belli oldu mu? O ne zamandır? Çünkü İzmir kamuoyu bunu merakla bekliyor. Bu aynı zamanda da çok güzel bir tartışma ortamı olacak. Dünyada ekonomik paradigmanın değiştiği, krizin sürdüğü ve bizim planın hazırlıklarını yaptığımız bir dönemde de çok yararlı, çok verimli olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yüksel, buyurun.

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – Sayın Bakanım, öncelikle bütçenizin hayırlara vesile olmasını diliyorum çünkü oldukça geniş bir yatırımla ilgili projelerle dolu ve kalkınma atağı için önemli bir Bakanlık.

Arkadaşlarımız gün içerisinde çok güzel konulara değindiler. Ben şu anda elimde tutmuş olduğum, seçilmiş göstergelerle ve illerimiz tek tek çok detaylı bir şekilde incelenmiş, tabiri caizse, bir baş ucu kitabı var. En son bildiğim kadarıyla bu ilçeler bazında sosyoekonomik gelişmişlik endeksi 2003 yılında bir yayınlanmıştı, bütün verileri, onları, bu verilere göre kullanıyorduk. Bunda bakıyorum, ilçeler ve iller bazında çok detaylı olarak var ama Türkiye geneli olarak bütün ilçelerin ve illerin karşılaştırıldığı bir tablo var mı? Onu pek bulamadım burada, öyle bir şey var mı? Yoksa da böyle bir şey hazırlanabilir mi? Yani Türkiye'de ilçeler arasında sosyoekonomik gelişmişlik sıralaması, iller arasında yine sosyoekonomik gelişmişlik sıralaması. Yani bütün bu verilerin totali olarak böyle bir liste hazırlanabilir mi?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kurt, buyurun.

ADİL KURT (Hakkâri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, TÜİK bu işsizlik verilerini hesaplarken kaç soru soruyor? Sorulan sorular nelerdir? Şunun için soruyorum: Mesela, haftalık bir gün bir iş beyanı olmuşsa o hemen işe girmiş gibi kabul ediliyor ve istihdam ediliyor gibi kabul ediliyor. Yani bu konuda bir açıklık getirirseniz sevineceğim.

Sayın Bakanım, bir de konuşmam içerisinde o 35 katrilyon esprisine girdik ama o bazlı şunu soruyorum: Başbakanın telaffuz ettiği bu rakamın içerisinde bölgeye yapılan askerî yatırımlar da dâhil midir? Mesela, karakol yapımlarıdır, vesaire... Yol yapımlarının önemli bir kesimi özel idare bütçesi üzerinden "güvenlik yolu" tanımlaması içerisinde yapılıyor, karakol yapımları da buna dâhil midir? Açıklama getirirseniz, bir açıklık getirirseniz sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Gök, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 57

ABDÜLKERİM GÖK (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, acaba bölgesel kalkınma enstitüsü, Harran Üniversitesi, GAP Kalkınma İdaresi ortaklaşa böyle bir enstitünün kurulması bölge açısından; ben, ilimiz açısından bir kurum kazanma bağlamında bunu dile getirmek istemiyorum. Özellikle bölgenin bu manada potansiyellerinin, tamamen altyapısının veri bankasının oluşacağı, uzmanların olacağı, Harran Üniversitesi ve GAP Kalkınma İdaresi iş birliğiyle böyle bir kalkınma enstitüsü kurulmalı mı, kurulmamalı mı?

Burada ifade edildi arkadaşlarımız tarafından, sulama birlikleri kaldırılmalı mı, durmalı mı, yeniden bir organizasyon içerisinde olmalı mı? Açıkçası son derece bölgemizi, ilimizi yakından ilgilendiren sulama birlikleri çok ciddi manada sorun olmaya başladı. Bu yeniden değerlendirilebilir mi diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bilgiç, buyurun.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, aslında konuşma yapmayacaktım ama TÜİK Başkanımızın -bu illerle ilgili olarak teşekkür ediyoruz kendisinde- bu seçilmiş göstergelerle ilgili dağıtmış olduğu kitabı görünce bir iki hususu sizinle paylaşmak istedim: Pek çok arkadaşımız da değindi Sayın Bakanım, konu -sizinle de aslında biz bunu defaatle de konuştuk- sosyal gelişmişlik endeksi, SEGA parametreleri.

Sayın Bakanım, sizinle o dönemde konuştuktan sonra -biliyorsunuz, aramızda- sizin bana vermiş olduğunuz bir not vardı arkadaşlarımızın hazırladığı. Parametrelerin de işte bazıları var. Bu parametrelerdeki değerlere baktığımızda TÜİK'in bugün ortaya koymuş olduğu, vermiş olduğu değerlerle bunların üst üste oturmadığını görüyorum. Bir kere öncelikli olarak bunu vurgulamak istiyorum.

İkincisi: Sayın Bakanım, şeye bakıyoruz, yani şu etrafımızdaki, yani ben bir kez daha vurgulamak istiyorum, bu parametrelerden giderek ben sadece bir iki tane değerlendirme yapayım: Biliyorsunuz, temelde gidip Antep'le falan artık kıyaslama yapmak istemiyorum. Yani oradaki 4 tane organize, 690 tane fabrika, 70 bin çalışan sadece organize sanayisinde; bende ortalama, 1.900 çalışan; 1 organize, sadece 40 tane fabrika çalışıyor, 82 parsel, gerisi boş ama işte SEGA parametrelerinde arkadaşlar bir değerlendirme olsun diye veriyorlar, diyorlar ki: "Kırsal nüfus başına tarımsal üretim değeri." Bakıyorsunuz, neredeyse biz Afyon'u ikiye katlamışız buradaki veriye göre, 1'i 10 bin, 1'i 18 bin ama nüfuslarına da bakıyorum, bugün TÜİK'in burada vermiş olduğu verilere bakıyorum, ben bu değerleri bulamıyorum veya ne bileyim, işte adliyede de aynı şeyi yaşadık. Bazı adliyelerimizde yani "Dosya sayısı az:" diye adliyeyi kapattılar ama biri birini dolandırır, vurursa, dosya sayısı artarsa yani şey o zaman ödüllendiriliyorsunuz, adliyeniz kalıyor ama siz iyi vatandaşsanız adliyeniz kapanıyor. Burada da bakıyorum, 100 bin kişi başına ceza infaz kurumuna giren hükümlü sayısını bir sosyal gelişmişlik endeksi parametresi olarak alıyoruz, bunu getiriyoruz "Isparta'da bu çok iyi." diye, Isparta'yı yukarıya taşıyan bir etken olarak bunu değerlendiriyoruz.

Şimdi, şeye bakıyorum, hemen zaten soru kısmında olduğu için şey yapacağım. Şurada, şunu bir okuyayım: Mesela, işsizlik oranlarına bakıyorum, Isparta, Burdur, Afyon'u karşılaştırıyoruz. TÜİK verisi, bu rakam Isparta'da yüzde 12, işsizlik sıralamasında 26'ncı sıradayız; Burdur'da yüzde 6,3, 73'üncü sırada; Afyon'da 7,6, 63'üncü sırada. Ben ikinci bölge, Burdur üçüncü bölge, Afyon dördüncü bölge. Ne bileyim, kişi başı toplam elektrik tüketimine bakıyorum ki, bir endeks, parametre, yani burada ben daha yüksekte görüyorum ama tüketimlere bakıyorum, kişi başı toplam elektrik tüketimi TÜİK'in verisinde 1.939 Isparta, 2.925 Burdur, 1.600 Afyon ama Bakanlıktan almış olduğum şeyde baktığımda, kişi başına mesken elektrik tüketiminde ben 0,431'le hem Burdur'un Hem Afyon'un çok çok üzerinde görüyorum ama şuradaki, diğer, gene TÜİK'in bu elektrik tüketimindeki diğer verilerine bakıyorum, yani onların nasıl oluşturulduğuna bakıyorum: Elektrik tüketiminin bir de kendi içerisinde dağılımı varmış. Mesela, bu dağılıma baktığınızda zaten Isparta'da ticarethanelerdeki elektrik tüketiminin ne kadar küçük olduğunu gördüğümüzde sıkıntıyı görüyoruz.

Yani, söylememiz o, Sayın Bakanım, biz hâlâ SEGA'dan ve sıralamadan, bulunduğumuz yerden hoşnut değiliz ve hâlâ da SEGA parametrelerini bir bütün olarak maalesef görme şansımız olmadı.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, böylece bütçe ve kesin hesaplar üzerindeki görüşmelerimiz tamamlanmıştır.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – SEGA parametrelerine de bir açıklık getirilirse...

BAŞKAN – Evet, o konuya da açıklık getirecek, SEGA'ya Sayın Bakan bir açıklık getirecek.

Değerli arkadaşlar, soru-cevap bölümü tamamlandı.

RECAİ BERBER (Manisa) – Az önce ben soracaktım ama Sayın Başkanım.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Gelecek sene bütçesinde...

BAŞKAN – Söyleyin.

RECAİ BERBER (Manisa) – Şimdi, Sayın Başkan, sadece şu: Bunun, hakikaten buradaki verileri –"2011" denmiş- biz de Tarım Bakanlığından alıyoruz. Mesela, zeytin ağacı 4 milyon 300 bin diyor, 18 milyon, Tarım Bakanlığının

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 58

verisi. Aynı şekilde, organize sanayi bölgesi demek yani oranın en önemli faktörü, Akhisar, Turgutlu organize sanayileri yok burada. Yani orada dünya çapında firmalar var. Ama 2011 verileri deyinince, biz daha eski demek ki veriler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, şimdi soru, görüş ve eleştirilere cevap vermek üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurunuz Sayın Bakan.

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyelerine teşekkür ediyorum. Gerçekten saatlerdir burada çok önemli yorumlar, eleştiriler, öneriler dinledik. Tabii, bunlardan hem ben hem arkadaşlarım gerekli sonuçları çıkaracaktır. Bunların bir kısmını inşallah en azından önümüzdeki dönem yaptığımız çalışmalara yansıtma imkânı buluruz diye düşünüyorum.

Öncelikle genel bir değerlendirme yapmak istiyorum. Birçok arkadaşımızın değindiği bir konu, önümüzdeki dönemde nasıl bir kalkınma modelimiz olmalı, ne yapmalıyız, nasıl bir çerçevede büyümeyi devam ettirmeliyiz; bu konu gerçekten önemli. Şu anda bizim tabii, belli bir stratejimiz var, Dokuzuncu Plan çerçevesinde geliştirdiğimiz, ortaya koyduğumuz bir strateji çerçevesinde orta vadeli programlarımızda büyümeyi devam ettiriyoruz. Özellikle kamunun mali disipline dikkat ettiği, finans sektörünün çok iyi düzenlendiği, girişimciliğin, özel sektörün öncülüğünde üretimin, rekabetin artırıldığı dışa açık bir büyüme modelini sürdürüyoruz ancak bunu sürekli bir şekilde de tartışmak durumundayız. Ben o anlamda ifade edilen düşünceleri değerli buluyorum. Her zaman için dünyadaki gelişmeleri, ülkemizdeki gelişmeleri dikkate alıp büyüme stratejimizi, büyüme modelimizi de gözden geçirmeliyiz diye düşünüyorum. Bunun için kalkınma planı bir fırsat oluşturuyor aslında. Bu plan çerçevesinde, yapacağımız diğer çalışmalar çerçevesinde her zaman için bunu tartışmaya hazırız. Bunu yapmazsak yanlış olur zaten. Biz bir model bulduk, sürekli bir şekilde bu modeli tekrar edelim diye düşündüğümüzde yanlış düşeriz. “Orta gelir tuzağı” denen bir şey var biliyorsunuz. Ülkelerin işte belli bir mesafe almasını sağlayan bir modelin lineer bir şekilde sürekli başarı getireceğini düşünceleri çok doğru bir yaklaşım değil. Belli bir aşamaya kadar sizi belli bir model getirebilir, o aşamadan sonra farklı bir modele de geçebilirsiniz. Bu çerçevede önümüzdeki yıllarda hep birlikte toplum olarak bunu tartışmak durumundayız diye düşünüyorum. Burada küresel krizi de dikkate almalıyız. Küresel kriz bize şunu gösterdi: Dünya aslında iyi yönetilmiyor. Dünyada ciddi dengesizlikler var, ciddi adaletsizlikler var. Bu kriz bana göre biraz da bu dengesizliklerin, adaletsizliklerin dışa vurmuş hâli diye düşünüyorum. Dünyada da bir taraftan belki yeni fikirlerle dünyadaki tartışmaya da katılmamız lazım. Yeni bir yönetime, yeni bir ekonomi anlayışına ihtiyaç var. Güç dengelerinin siyasi olduğu kadar ekonomik olarak da dünyada değiştiğini de görüyoruz. İşte, Çin’e, Hindistan’a, doğuya doğru kayan bir üretim akımını da görüyoruz ama bir taraftan da buralardaki üretimin yine eski üretim merkezlerindeki firmalar aracılığıyla önemli oranda gerçekleştirildiği bir dünyada da yaşıyoruz. Bunu da dikkate almalıyız. Diğer taraftan, küresel ısınma gibi birtakım eğilimler, artan nüfus, bunun enerjiye, gıdaya, suya getireceği baskılar, bunun sonucunda ülkelerin sorumlulukları, bunları da tartışmamız gerekir diye düşünüyorum.

Dolayısıyla kalkınma modelimizi geniş anlamda almıyoruz. Dünyadaki gelişmeler ve ülkemizdeki gelişmeler çerçevesinde bu modeli sürekli bir şekilde yenilenmeye açık tuttuğumuzu belirtmek istiyorum. Örneğin, önümüzdeki dönemde bana üç tane alan sayarsanız, yani hangi alanlara yoğunlaşalım ki daha farklı, üst lige taşısın bizi. “Hangi alanlara daha fazla vurgu yapalım?” dersiniz ve üç tane alanla sınırlarsanız beni doğrusu, eğitim, adalet ve teknolojidir. İnsan odaklı bir şekilde biz bu işi götürecekseniz, kalkınma sürecimizi insan odaklı bir şekilde taşıyacaksa eğitime, adalet ve teknolojiye çok ciddi anlamda eğilmemiz lazım. Türkiye’nin çok ciddi doğal kaynakları yok. Bir petrol ülkesi değiliz, maden ülkesi değiliz. Elbette borumuz var, mermerimiz var, başka madenlerimiz var ama bunlar bizi yüksek gelir grubuna taşıyacak alanlar değil. Şunu çok iyi görüyor ve biliyoruz artık: 21’inci yüzyılda temel girdi insan, bilgi. Bilgi tabanlı bir ekonomi oluşturmak durumundayız. Bunun özünü de insan oluşturuyor. “Bilgi” dediğiniz şey, “teknoloji” dediğiniz şey, “eğitim ve adalet” dediğiniz şey hepsi aslında insan etrafında dönen hadiseler. Bir taraftan eğitim öncesinden yükseköğretime kadar eğitim sistemimizde çok ciddi bir reforma ihtiyacımız var. Kısmen başlamış durumdayız. İşte son eğitimle ilgili yapılan daha esnek, daha demokratik, daha değişime duyarlı bir eğitim sistemini oluşturmak durumundayız. İnşallah, YÖK’le ilgili, yükseköğretim sistemimizle ilgili de aynı şeyleri gerçekleştiririz. Eğitim sisteminde ciddi bir reform, ciddi bir dönüşüm sağlayamazsak üst gelir gruplarına çıkmamız çok zor diye düşünüyorum.

Adalet sistemi de aynı şekilde son derece önemli. Sadece hukuki açıdan değil, ekonomik açıdan da çok önemli. Belirsizlikleri en aza indiren, özel sektöre de, diğer çalışanlara da, kamu görevlilerine de güvence sağlayan ve uygun bir ortam oluşturan bir adalet sistemi çok çok önemli. Şimdi biz TÜİK aracılığıyla memnuniyet araştırmaları yapıyoruz. Orada da çok net şunu görüyoruz: Sağlıkta, çok şükür, vatandaşımızın yüzde 76 düzeyinde bir memnuniyeti var. Asayişte bundan da iyi, yüzde 78 düzeyinde. İşte, eğitimde, sosyal güvenlikle yüzde 60’lar civarında. Yine ulaşırmada yüzde 70’in üzerinde bir memnuniyet söz konusu. Bir tek alanda vatandaşımız yüzde 40’ın altında bir memnuniyet gösteriyor, o da adalet sistemi. Dolayısıyla, biz daha hızlı çalışan, daha etkin çalışan, belirsizlikleri daha da azaltmış bir adalet sistemine ihtiyaç duyuyoruz. Bu anlamda, Adalet Bakanımıza hepimizin yardımcı olması lazım, adalet alanındaki reformlar son derece önemli. Sadece, dediğim gibi, hukuki açıdan değil, kalkınmamız açısından, gelişmemiz açısından, daha fazla yatırım çekmemiz açısından da önemli. Teknolojik açıdan da aynı şekilde.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 59

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Adalet Bakanının da bizi dinlemesi lazım.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Adalet Bakanı da terör örgütü lideri... Adalet Bakanı bizden yardım istemiyor, yardımı geliyor İmralı'dan istiyor.

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, Sayın Akçay...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ama Sayın Bakanım diyor ki: Yardım... Tamam, yardım edelim ama dinlesin bizi. Dinlemeyen bir Adalet Bakanı, adaletin tecellisini istemeyen bir Adalet Bakanı...

BAŞKAN – Dinliyor, dinliyor, Sayın Ergin de dinliyor.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Ben kalkınma çerçevesinde öneminin altını çizmek istedim.

Diğer taraftan teknoloji çok önemli. Türkiye artık düşük katma değer içerikli emek yoğun bir sektörel yapıdan, sanayi yapısından, daha yüksek katma değerli bir yapıya geçmek zorunda. Bunu başarmadığımız sürece yine birinci ligde bir ülke olamayız. Bu çerçevede AR-GE'ye yaptığımız yatırımlar, yenilikçilik konusundaki çabalarımız son derece önemli.

Konuşmamda bir miktar bilgiler de vermiştim, gerçekten, olumlu yönde bir değişim var. Burada bilgiyi katma değere dönüştürme konusunda daha fazla çabaya, daha fazla politikaya ihtiyacımız var ve bunu da hep birlikte yapmak durumundayız.

Az önce söylediğim gibi, bütün bunların temelinde insan var. Bana çok basit bir şekilde, Kalkınma Bakanı olarak, "Bir ülke nasıl kalkınır?" diye sorarsanız ben şunu söylerim: Donanımlı insanınızı, nitelikli sermayenizi geliştirip kendi ülkeniz içinde tutabiliyorsanız, diğer taraftan dünyadan nitelikli insanları çekip, nitelikli sermayeyi çekip kendi üretimimize, kendi faaliyetinize katkıda bulunur hâle getirebiliyorsanız kalkınırsınız ama bunu yapamayan bir ülkeyseniz kalkınamazsınız. Cazibe merkezi bir ülke olmak durumundayız. Bunun da çok fazla tabii, yansımaları var. Şehirlerimizin nasıl yapıldığından garsonlarımızın müşteriye nasıl davrandığına kadar genel yaşam kalitesi son derece önemli. Bu açıdan da ülkemizde çok önemli, olumlu değişimler var. Bunun da devam etmesini bekliyoruz. Bu aşamada bu kadar söyleyebileceğim genel stratejimizle ilgili.

Orta Vadeli Program konusunda çok çeşitli sorular oldu, değerlendirmeler oldu. Öncelikle tabii, tarih konusu sık sık dile getirildi. Gerçekten de bugüne kadar hiçbir zaman tam olarak kanunda ifade edilen tarihte Orta Vadeli Programı hazırlamamışız. Son yıllarda da bu şekilde, yani ben Bakan olduğum tarihten bu yana da hiçbir yıl tam kanunda öngörülen tarihte Orta Vadeli Programı yayımlayamadık. Yalnız, burada şunu belirtmek isterim: Ben bir hukukçu değilim ama kamu yönetimi eğitimi almış bir kişi olarak kamu hukuku konusunda da bir ölçüde bir bilgi sahibiyim. Bu konularda da yine hukukçularla istişarelerde bulunmuş bir kişiyim. Zaman kavramı hukukta üç sınıfa ayrılıyor. Bir tanesi "zaman aşımı" kavramı, diğeri hak düşürücü süreler, diğeri de düzenleyici süreler. Şimdi, Orta Vadeli Programla ilgili kanunda geçen süre esas itibarıyla düzenleyici bir süre yani kamunun kendi iç işleyişinde referans olarak konulmuş bir tarih. Yargı için de hukukumuzda böyle süreler var. Mesela, şu alanda gelen bir davaya mahkemeler bir hafta içinde bakmalıdır gibi süreler var veya yasamada, İç Tüzük'te de benzer süreler bulabilirsiniz. Bunlar yaptırımı olmayan, daha çok iç işleyişi düzenleyici sürelerdir. Elbette ki bunlara uymak daha iyi olur ama bunlara uymamak dünyanın sonu değildir. Burada, esas olarak son yılları ben izah etmeye çalışayım. Son yıllarda olağanüstü bir dönemden geçiyoruz. 1930'lardan bu yana dünyanın yaşadığı en derin krizi yaşıyoruz. Bu, hepinizin, herhâlde kabul edebileceği bir durumdur. Türkiye'de bunu yeterince hissetmedik belki, vatandaş olarak da, değişik kesimler olarak da çok şükür yeterince hissetmiyoruz ama dünyayı kasıp kavuran bir kriz var ve bu kriz ortamında biz çok daha iyi çalışılmış, çok daha güven veren, politikaların çok daha rafine bir şekilde ortaya konulduğu orta vadeli programlar hazırlamaya gayret ettik ve son ana kadar da emek harcadık. Hani çalışmayıp, çalışmayıp sonunda gecikmeli bir şekilde yapmış değiliz. Aylarca, ilgili kesimlerle, bürokratlarımızla, tüm ilgili taraflarla çalışarak, politikalarımızı netleştirerek orta vadeli programlarımızı ilan ettik. Nitekim, hem iç piyasalarda hem dış piyasalarda Türkiye'ye güvenin pekişmesinde orta vadeli programlarımızın çok olumlu bir etkisi oldu, bunu da yaşadık, gördük. Dolayısıyla, burada, esas fonksiyonu Orta Vadeli Programı'mızın, tabii, ülkemizin ekonomisine katkıda bulunmak, gelişmesine katkıda bulunmak ve bunu da doğrusu yaptığına inanıyorum. Siyasi olarak da ciddi bir sahiplenmeyle bunu gerçekleştirdik. Ben de bir eski planlamacıyım, bürokrasiden gelen bir insanım. Geçmişte birçok planın hiçbir şekilde siyasetçiler tarafından tartışılmadan kabul edildiğini, sonra da uygulanmadığını gayet iyi biliyorum. Hâlbuki, son dönemlerde hazırlanan orta vadeli programlarda siyasi olarak da çok ciddi tartışmalar yapıyoruz ve siyaseten sahiplendiğimiz bir belgeyi topluma ilan ediyoruz. Bu da biraz zamanımızı alıyor. Bu, gerçekten, özellikle de bütçe sürecine yaklaştıkça, bir kısa süre içinde, orta vadeli programda ayrı, bütçede ayrı rakamlar, hedefler olmasını istiyoruz. Bunu olabildiğince de örtüştürmeye çalışıyoruz, güven açısından da bunu önemsiyoruz. Orta Vadeli Program'ımız başarılı bir program, fiilen ülkemize katkı sağlayan bir program ama sürelerle uyabilmiş değiliz; bu da doğru fakat bu süreler -az önce izah ettiğim gibi- hukukta "düzenleyici süre" denen sürelerdir ve ileride belki yeniden düşünmemiz lazım gerçekten. Belki o süreyi yeniden "Bütçeden önce hazırlanır." gibi bir değişiklikte bu tartışmaları belki bitirmek lazım. Belki iki aşamada da orta vadeli program yapılabilir önümüzdeki dönemde. Bir bütçe başlangıcında, hani daha genel çerçeveyi ifade eden bir program; bir de bütçeye yakın, bütçeyle örüştür bir program da bir alternatif olarak düşünülebilir. Bunu biz de tartışıyoruz. Önümüzdeki süreçte belki gerekirse yeni değişiklikler gündeme gelebilir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 60

Bu konular dışında, makro konular dışında bölgesel konularda da yine çok çeşitli görüşler, öneriler, tartışmalar yapıldı; bunun için de ayrıca teşekkür ediyorum. Yeni bölgesel anlayışımızın tekrar altını çizmek istiyorum çünkü bazı arkadaşlarımızın hani “Sadece geri kalmış bölgelerle mi ilgileniyoruz? Bütün bölgelerle ilgilenelim.” gibi bir yaklaşımı oldu. Doğrusu, biz artık öyle yapıyoruz. Şu anda kalkınma ajanslarımızı 81 ili kapsar şekilde kurduk çünkü bizim “yeni bölgesel gelişme” dediğimiz anlayış, sadece geri bölgelerle Türkiye arasındaki farkı kapatmayı hedeflemiyor. Bu hedefimiz devam ediyor ama ikinci bir hedefimiz daha var, o da her bir bölgemizin potansiyelini en üst düzeyde kullanmak. İşte 2023 hedefinden bahsettik burada. 2023’e ulaşacaksa, sadece Ankara’nın, İstanbul’un, İzmir’in, belli bölgelerin potansiyeliyle ulaşamayız; bütün illerimizi bu sürece katmak durumundayız, hepsinin potansiyelini harekete geçirmek durumundayız. İstanbul’un da kalkınma ihtiyacı var, İstanbul’un da küresel düzeyde daha rekabetçi olmaya ihtiyacı var, Hakkâri’nin de ihtiyacı var, Samsun’un da var, Mersin’in de var. Dolayısıyla, bütün illerimizin rekabet üstünlüğünü açığa çıkarmak ve daha iyiye gitmesini sağlamak durumundayız. Bu, birinci hedefimiz; bu, rekabet, verimlilik hedefimiz. İkincisi ise dayanışma hedefimiz. Bir taraftan da biz, tabii ki bölgeler arası farklılıkları gidermek, daha dengeli bir sosyal yapı oluşturmak durumundayız. İşte yeni bölgesel politika anlayışımız bu iki hedefi aynı anda yürütmeye çalışan; bir taraftan bölgelerin rekabet gücünü artırmaya çalışan, bir taraftan da bölgeler arası dengesizlikleri azaltmaya çalışan bir politika. Bunu da çeşitli araçlarla uyguluyoruz, hayata geçirmeye çalışıyoruz.

Burada bölgesel politikada da yine genel politikada olduğu gibi sadece kamuyu bir aktör olarak görmüyoruz, özel sektörü de bölgesel kalkınmanın önemli bir aktörü olarak görüyoruz. Teşvik sistemimizle birlikte -özellikle son ilan ettiğimiz teşvik sistemiyle- özel sektöre bu anlamda çok güçlü bir destek veriyoruz. Az önce, gerek İktidar Partimizden gerek muhalefet partilerimizden yeni teşvik sistemiyle ilgili duyduğum olumlu görüşler için çok teşekkür ediyorum gerçekten. Ben de açıkçası öyle düşünüyorum. Bu teşvik sistemi -elbette mükemmel diye bir şey yok, her zaman daha iyisi vardır ama- bugüne kadar ilan edilmiş en güçlü, en kapsayıcı teşvik sistemi. Hem Türkiye’nin küresel düzeyde rekabet gücünü artırmayı hedefliyor, stratejik sektörler kavramı getiriyor hem de bölgesel gelişme farklılığını gidermeyi hedefliyor. İşte az önce arz ettiğim, rekabeti ve dayanışmayı bir arada öngören, çok daha geniş bir teşvik sistemi.

Burada tabii, GAP, DAP, KOP, DOKAP gibi yeni idarelerle de kalkınma programlarımızın, özellikle kamu ayağını bir taraftan daha da güçlendirip daha koordineli bir çalışma yapmaya gayret ediyoruz. Rakamlarla -konuşmamda söylemiştim- bunun katkısını açık ve net bir şekilde görüyoruz. Diğer taraftan, kalkınma ajanslarıyla da tüm ülkeyi kucaklayıcı, daha sürekli bir yapı oluşturduk. GAP, DAP, KOP, DOKAP daha geçici yapılar; kamu ağırlıklı yapılar, proje bazlı yapılar. Kalkınma ajansları ise daha sürekli yapılar ve burada yerel düzeydeki bütün aktörleri bir araya getiren, buluşturan platformlar. Kalkınma ajanslarımızda aynı zamanda il bazında yatırım destek ofislerimiz var. Bu ofisler de yine son derece önemli, yatırımcıya yol gösterici çalışmalar yapıyorlar.

Şimdi, ajanslarla ilgili bir noktanın düzeltilmesi gerektiğine inanıyorum ben. Bu mali destek programlarıyla biraz fazla ön plana çıktı ajanslarımız. Hâlbuki, bizim ajanslardan asıl beklentimiz, yerel düzeyde bir akıl oluşturmaları. Az sayıda da olsa çok nitelikli bir kadro oluşturduk. İşte, yer yer 20 kişilik, 30 kişilik, 40 kişilere ulaşan kadrolar kurduk. İyi eğitim almış, dil bilen, gerçekten plan, proje, bu tür fikirlere, strateji geliştirmeye yatkın bir kadro oluşturduk. Zaman içinde bu daha uzman bir kadro hâline gelecektir inşallah; uzmanlaşmak, kurumsallaşmak öyle üç günde olmuyor, belli bir süreç gerektiriyor. Ben, açıkçası şunun altını özellikle çizmek istiyorum. Kalkınma ajanslarımızı izole yapılar olarak da görmüyoruz; bir “network”un, bir ağıın parçaları olarak görüyoruz. Birbirleriyle de etkileşim içinde bunları yönetmeye çalışıyoruz. Bir ajansın iyi yaptığı bir şeyi diğeri öğrensin istiyoruz, ortak çalışmalar yapsın istiyoruz. Dolayısıyla, ben, belli periyotlarla genel sekreterlerimizi topluyorum; bundan sonra da değişik değişik yörelerde de toplamayı düşünüyorum doğrusu ve bu şekilde birbirleriyle de etkileşim içinde bu ajanslarımızın daha da gelişeceğini düşünüyorum. Ajanslarımızdan beklediğimiz, fikir üretmesi, proje üretmesi, akıl üretmesi, daha fazla yatırımcıyı cezp etmesi, bölgeyi iyi tanıması ve iyi tanıtması. Bu anlamda, bu yılı “Analiz yılı” ilan ettik ajanslarımızda. Yani, mali destek programlarını biraz yavaşlattık; bölgenizi daha iyi tanıyın, daha iyi analiz edin, potansiyellerinizi analiz edin diye doğrusu bütün genel sekreterlerimizi yönlendirdik. Siz de zaten benzer tavsiyelerde bulundunuz şimdi, ben de memnun oldum bundan dolayı. Daha iyi tanımamız, daha iyi analiz etmemiz lazım ki daha iyi planlayıp yönetebilelim. Bilgi olmadan kalkınma olmaz. Yöremizi ne kadar ayrıntılı tanırsak, ne kadar iyi tanırsak, analiz edersek o kadar iyi planlar, stratejiler geliştiririz ve kalkınma sürecini yönetiriz diye düşünüyorum.

TÜİK’le ilgili de genel bir değerlendirme yapmak isterim. TÜİK’in rakamlarıyla ilgili, güvenilirliğiyle ilgili epeyce bir şey söylendi. Şunun altını ben özellikle çizmek isterim: TÜİK, kanunıyla gerçekten bağımsız, işlevsel olarak bağımsız bir kuruluştur. Değerli bir milletvekilimiz, bağımsız değil gibisinden bir ifade kullandı. Doğrusu çok üzüldüm, böyle bir durum söz konusu değil. Hangi bilgiye dayanarak, nasıl bir şekilde böyle bir sonuca ulaştığını da çok merak ediyorum doğrusu. “TÜİK bağımsız” demek; bir kurumun bağımsız olması demek, ayrı bir devlet gibi olması demek değil. Elbette her kurum Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir kurumu ve belli bir bakanla, bir bakanlıkla ilişkili bir şekilde görev yapmak durumunda ama ben bugüne kadar -Bakan olarak söylüyorum- TÜİK’in hiçbir operasyonel işine müdahale etmiş değilim, hiçbir rakamını yayınlamadan önce görmüş, bakmış değilim. Ama TÜİK’in genel önceliklerini, genel politikalarını da elbette hükümet olarak Hükümetimiz ve bakan olarak da ben belirlemek durumundayım. Genel politikaları belirlemekle istatistik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 61

üretim sürecindeki bağımsızlığı birbirine karıştırmamız lazım. Bazen Merkez Bankası için de aynı hataya düşüyoruz. Bunlar operasyonel bağımsızlıklardır, hedef bağımsızlığı değildir. TÜİK'in nasıl bir şekilde yapılacağı, nelere öncelik vereceği elbette ki Hükümetimizin belirleyeceği bir husustur çünkü bize hesap soruluyor bakın bütün konularda ve siyaset olarak biz bunun hesabını veriyorsak, elbette ki hedefleri de biz belirlemek durumundayız ama operasyonel düzeyde de tabii ki bağımsız bir şekilde hareket etmek durumundadır.

TÜİK'le ilgili ikinci vurgulamak istediğim husus şu: Rakamların iyi olduğu dönemlerde -ben bakan olarak hep bunu gördüm- rakamlar iyi çıkıyorsa muhalefet partileri TÜİK'i eleştirir, güvenilir olmadığını söyler bilgilerin; rakamlar kötüye gittiği zaman da herkes TÜİK'ten memnundur, hiç kimse TÜİK'i eleştirmez. Şimdi, hâlbuki her iki rakamı da TÜİK üretiyor. İşsizliği bugün yüzde 8 hesaplayan TÜİK, yüzde 16 küsur hesaplayan da aynı TÜİK'ti, farklı bir TÜİK değil ki. Krizin derin olduğu dönemde yüksek hesaplayan da TÜİK'ti, bugün düşük rakamı da hesaplayan TÜİK. Özellikle işsizlik konusundaki yöntemde de en ufak bir değişiklik olmadığını özellikle vurgulamak isterim. Gerekirse bütün arkadaşlarımıza...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Aynen devam ediyor mu Sayın Bakanım?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Aynen devam ediyor, metodolojide hiçbir farklılık yok.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Olur mu canım! 2004'le, 2005'le aynı mı?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yeni dönemde yapmayı düşünüyoruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – 2004-2005'le aynı mı?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Değerli arkadaşlar, isterseniz size çok detaylı bir şekilde de şeyi verebiliriz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Kestirip atmayın yani, mukayese edilebilir olması lazım.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Mukayese edilebilir şekilde yapıyoruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Olmuyor işte yani. Millî gelirden de yok, onda da yok. Tanımlamalar değişti.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Bir değişiklik olduğu zaman da geriye dönük olarak da bunu yansıtıyoruz. Bakın, millî geliri değiştiriyorsak 2001 yılındakini de değiştiriyoruz. Bugün 230 milyar dediğimiz şey aslında 180 milyar dolardı fakat biz millî gelir hesabını değiştirdiğimizde, geriye dönük olarak da döndük, onu da düzelttik. Geçmiş düzeltmeden bugünü düzeltmiyoruz ki. Dolayısıyla, yine mukayese edilebilir bir şekilde yapıyoruz bu işleri. TÜİK elbette ki eleştirilebilir, elbette ki daha iyiye gidebilir, ona bir itirazım yok. Teknik olarak bütün kurumların eksikleri olabilir, görmediğimiz hususlar olabilir ama TÜİK güvenilir bir kurumdur, güvenilir istatistikler üreten bir kurumdur. Gerek enflasyonda gerek istihdamda gerek diğer konularda kendi teknik kadrosuyla gayet güzel çalışmalar yapmaktadır. Özellikle 2005 sonrasında yeniden yapılanmasıyla, bölge yapılanmalarıyla son derece önemli bir uzmanlık kültürü de oluşturmaya başlamıştır. Şu anda tamamen kariyer uzmanlıkla yürüyen son derece önemli çalışmalar yapan bir kurumdur.

Turizm konusunda da yine önemli bir çalışma yürütüyor TÜİK; önemli bir zamandan beridir yürütüyor ama TÜİK, tabii ki güvenilir bir kurum olarak acele bir şekilde bir iş yapıp güvenilir olmayan birtakım sonuçları paylaşmak durumunda değildir. Bunları bitirdiği zaman bütün kamuoyuyla paylaşacaktır ve sağlıklı bir şekilde de, geriye dönük olarak da bunları aynı şekilde uygulayacaktır. Ondan hiç kimsenin bir endişesi olmasın.

Tabii ki burada vurgulanan, yine, kayıtlılık son derece önemli. Gerek ekonominin kayıtlılık seviyesinin artması gerekse kamu kurumlarımızın idari kayıtlarının kalitesinin artması, TÜİK'in işini de tabii ki gelecekte daha da kolaylaştıracaktır diye düşünüyorum.

Çok sayıda soru-yorum var. Hızlı hızlı...

Sayın Çam "Kaç uzman yardımcısı alacaksınız?" diye soruyor. 80 uzman yardımcısı alacağız. Bugüne kadar –ne kadar uzman yardımcısı aldık- 160 kişi almışız. Bu sefer, evet, biraz yüksek rakamımız fakat şunu da söylemek isterim: Son yıllarda kurum olarak epeyce bir eleman kaybettik. Sağa sola, diğer kurumlara, siyaset bir taraftan, bürokrasi bir taraftan olmak üzere epeyce bir uzman ihracatı yaptık diyelim. Bir eksiğimiz var, bunu doldurmamız lazım. Yeni birtakım fonksiyonlar da üstlenmiş durumdayız, gerek uluslararası alanda gerek bölgesel düzeyde. Bu ihtiyaçlarımızı da karşılamak için daha fazla uzman yardımcımıza ihtiyaç var. Bunları da mevcut uzmanlarımız, daha kıdemli uzmanlarımız, biraz da bu usta-çırak ilişkisi içinde yetiştireceklerdir diye düşünüyorum.

Sayın Demir demokrasiye vurgu yaptı kalkınma açısından. Yüzde yüz katılıyorum. Ben de doğrusu kalkınmayı dört eksenle tarif ediyorum: Ekonomi, kesimler ve bölgeler arasındaki dağılımı da içerecek şekilde sosyal boyut, çevre boyutu, nesiller arası denge boyutu. Dördüncü boyut da bana göre demokrasi boyutu. Bugünkü dünyada artık temel hak ve hürriyetlerin genişlemediği... Demokratik olmayan yapılara tam olarak kalkınmış diyemezsiniz. Ekonomisi ne olursa olsun, teknolojisi ne olursa olsun, demokrasisi geri kalmışsa o ülkeye tam anlamıyla kalkınmış bir ülke diyemezsiniz. Demokrasiyle kalkınma arasında güçlü bir bağ olduğuna ben de yürekten inanıyorum. Bu kapsamda da çeşitli çalışmalar yürütüyoruz. İşte bu, bölgelere inmemiz, kalkınma ajansları kurmamız, SODES gibi projelerle sivil topluma inmemiz, kalkınma ajanslarıyla, bölge idareleriyle yaptığımız çalışmalar kendi görev alanımız itibarıyla bir anlamda bu boyutu ifade ediyor.

Kooperatiflerle ilgili de yine yanlış hatırlamıyorsa bir strateji dokümanı kabul ettik. O strateji çerçevesinde de kooperatifleşmeyi destekliyoruz, tabii Gümrük ve Ticaret Bakanlığımızın koordinasyonunda.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 62

Yine Sayın Koçer “Göç alan illerde planlama nasıl olmalı?” diyor. Sosyal boyut çok önemli. Gerçekten göçle birlikte... Gaziantep tipik bir örnek. Az önce Isparta’dan değerli vekilimiz de SEGE’yle ilgili konuştu. Şimdi, Gaziantep’e bakıyoruz; sadece ekonomik kriterlerle bakarsanız aslında Gaziantep bugün olduğu sıradan çok da üst sıralarda, sadece ekonomik olarak kriterlerle bakarsanız ama biz sosyoekonomik kriterlerle bakıyoruz. “SEGE” dediğimiz Sosyo Ekonomik Gelişmişlik Endeksi. O “sosyo” kısmını özellikle vurgulamak isterim. Bu çerçevede baktığımız zaman, Gaziantep maalesef imajının tersine sosyal göstergelerde ciddi problemleri olan bir ilimiz. Yoğun göç alan, yoğun bir şekilde şehirleşmenin olduğu ve gerçekten sosyal açıdan önemli bir mesafe alması gereken bir konumda. İşte bu anlamda başka illerimizde de tersi söz konusu olabiliyor, sosyal anlamda daha iyi olup ekonomik anlamda bir miktar geride olan illerimiz de olabiliyor. Biz bunu 61 tane kriterle ölçtük değerli vekilim. Bir tek kriterle bakarsanız çok farklı bir sıralama çıkarırsınız. Diğer bir kriterle bakarsanız, her bir kriterle farklı bir sıralama çıkarabilirsiniz; her bir kriter size çok farklı bir sıralama verebilir. Biz, 61 tane kriteri temel bileşenler analiziyle, el değmeden, bilgisayar ortamında, ki bu dünyanın da kabul ettiği bir yöntemdir; o yöntemle 61 kriterin bir anlamda bir ortalaması olarak bunu hesapladık. Hiçbir ile pozitif veya negatif bir ayrıcalık hiçbir şekilde yapmadık.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Biz nereden bileceğiz? El değmeden hazırlandığını nereden bileceğiz? Gıda kodeksine uygun mu?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Gelin size anlatalım yöntemi, yöntemi daha detaylı anlatalım. Bunu yayınlamaya hazır hâle getirdik yani bunu yayınlayacağız.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Rakamı yayınlamıyorsunuz ki Sayın Bakan.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Yayınlayacağız, merak etmeyin. Az önce arkadaşlara sordum, biraz daha hızlandırılmalı diye de söyledim. Yani bunu yayına hazırlıyoruz.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – İlçeler bazında da yapın biraz.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – İkincisi, ilçeler bazındaki çalışmayı da...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, Sayın Bilgiç Afyon’u da biliyor, Isparta’yı da. Yani yüreği ona yanıyor, başka şeye değil.

BAŞKAN – Son on dakikamız.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Şimdi, son on dakika. Epeyce soru var.

İlçelerle ilgili -illeri yaptık biliyorsunuz- 2013 yılında da ilçe bazlı bir çalışma yürüteceğiz. İlçelerimizin de yine sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasını gözden geçireceğiz. Tabii, o ayrı bir tartışma konusu ama biz SEGE’yle kalkınma açısından ilçelerimizi yeniden sınıflandıracacağız.

Sayın Türel’in Türkiye İktisat Kongresi veya İzmir İktisat Kongresi konusundaki sorusu: Bu konuda çalışmalara fiilen başlamış durumdayız, belli görevlendirmeler yapmış durumdayız. Yine İzmir’deki ilgili kurumlarımızla, Valiliğimizle, Kalkınma Ajansımızla bu süreçle ilgili belli bir hazırlık yapıyoruz. Muhtemelen, daha tam kesin karar vermedik ama sonbaharı düşünüyoruz. Yani 2013’ün...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Plan sonrası mı düşünüyorsunuz?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Plan sonrası.

Yani hem...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Öncesi daha iyi olmaz mı?

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – ... biraz daha dünyayla ilişkili, uluslararası boyutu ön plana çıkaran bir çalışma düşünüyoruz çünkü bunlar önemli kongreler, iyi bir hazırlıkla yapmaya çalışıyoruz. Yani böyle, hani, laf olsun diye yapacağımız bir kongre de olmasın istiyoruz. Daha iyi bir hazırlıkla, daha anlamlı bir şekilde bir kongre gerçekleştirmek istiyoruz. İzmir’e de daha fazla bir katkısı, daha fazla bir hareketliliği olsun istiyoruz. Şu an için düşüncemiz öyle ama arkadaşlarımızla bu konuyu yine kendi içimizde de tekrar tartışacağız.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Konferans sonuçları girdi olarak yansıtılabilirli Kalkınma Planına ama.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Evet, o boyutu var ama plan sonrasında da olunca belki yeni stratejilerimizi dünyayla ilişkilendirerek tartışma imkânımız da olabilecek. Değişik alternatifler söz konusu.

Diğer taraftan, Sayın Yüksel’in sorusuna cevap vermiş oldum, ilçeler bazında SEGE...

Sayın Kurt “İşsizlik nasıl hesaplanıyor, kaç soru soruluyor?” dedi. Yöntemimizde bir değişiklik yok, elbette iş arayıp bulamayanları esas alıyoruz. Eurostat’la bir farkımız var. Eurostat kriterlerini, ILO kriterlerini kullanıyoruz biz de, farklı bir kriter kullanmıyoruz. Yalnız, biz işsizliği Eurostat’a göre biraz daha yüksek hesaplıyoruz. Niçin? Şundan: Eurostat son bir ayda bir iş arayıp aramadığınıza bakıyor, biz son üç ayda iş arayıp aramadığınıza bakıyorsunuz. Bizim kriter biraz daha işsizliği yüksek gösteriyor doğrusu. Burada tam uyum sağlamamız için elli iki hafta sürekli ankete geçmemiz lazım. Onun da hazırlıklarını tamamladı TÜİK. İnşallah bunu yapacağız ve böylece tam uyumu sağlamış olacağız ama bugünkü yöntemimiz de Eurostat’a aslında uygun, çok da böyle aykırı bir yöntem değil. Dünya nasıl hesaplıyorsa biz de öyle hesaplıyoruz açıkçası; burada farklı bir metodoloji, kendimize özgü bir metodoloji söz konusu değil. Eurostat’dan tek ayrıldığımız fark - dediğim gibi- en önemli fark veya bu, bir ay, üç ay meselesi. Bu da işsizliği biz de daha yüksek gösteren bir hadise, daha

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 63

düşük değil. Eurostat bizden mikro verileri alıp kendisi Türkiye için işsizlik rakamını hesapladığında, bir puan veya iki puan daha düşük hesaplayabiliyor işsizliği. Biz de inşallah buna uyum göstereceğiz.

“Askeri yatırımlar dâhil mi GAP projesine?” Karakollar gibi güvenlikle ilgili yatırımlar, biliyorsunuz silahlara yapılan yatırımlar vesaire yatırım kavramı dışında. Yani bunlar, karakollar bizim yatırım programımıza dâhil değil. Yani, şu an size verdiğim rakamlar içinde, GAP yatırımları içine karakollar dâhil değil. Onlar güvenlik amaçlı işler oldukları için bu GAP yatırımlarımıza dâhil değil.

Sayın Gök “bölgesel gelişme enstitüsü” diye bir soru sordu. Doğrusu, şu anda böyle bir şey gündemimizde yok. Yani daha çok kalkınma ajanslarımız, bölge kalkınma idarelerimiz, üniversitelerimiz içindeki çalışmalarla bunlar yürütülüyor.

“Sulama birlikleri ne olmalı?” Bu hakikaten Türkiye’de kara deliklerden bir tanesi, onu kabul etmemiz lazım. Sulama birlikleri belli, çok az yer dışında maalesef çok başarılı bir çalışma ortaya koyamıyorlar. Bu çerçevede, özellikle Devlet Su İşleri ve ilgili Bakanımız belli bir çalışma yaptı. Ha, ilerde... Burada daha çok iyileştirmeye dönük bir çalışma oldu ama uzun vadede özel sektörü daha fazla güçlendirici bir model olabilir mi? Bence de olabilir. Bunun üzerinde gerçekten tartışmamız ve daha verimli bir yapı oluşturmamızda bence de büyük fayda var. Mevcut yapısıyla maalesef kaynakların kötü kullanımına, yatırımların yeterince idame edilmemesine, işletme döneminde verimli bir şekilde çalıştırılmamasına neden olur bir yapı söz konusu. Bunda belli bir iyileştirme öngören bir düzenleme yapıldı ama ilerde daha da özel sektör mantığıyla bunların olabileceğine ben de inanıyorum.

Diğer taraftan, bu SEGE verileri... Ha ona da kısmen cevap vermiş oldum, Sayın Bilgiç’in sorularına. Yani çok farklı sıralamalar yapabilirsiniz. Bir tane veri alırsınız ona göre çok farklı bir şey çıkar; başkasına bakarsınız, onda daha farklı şey çıkar. Biz, doğrusu şuna dikkat etmeye çalıştık: Yenilenebilir veriler olmasına dikkat ettik. Yani bu 61 kriterimizin hepsi de her yıl yenilenebilir veriler olsun istedik. Belli bir vade içinde yeniden bu çalışmaları yapabiliriz, revize edebiliriz, yeniden hesaplamalar yapabiliriz. Bugün geçmişe göre daha kolay bir şekilde bunu yapabilecek durumdayız. Gelecekte eğer bir eksiklik varsa, daha iyiye götürecek bir fikir varsa, onları da dikkate alarak SEGE’mizi daha kaliteli hâle getirebiliriz. Ama şu anki 61 kriteri dayanan, tek tek hiçbir kriteri değil, 61 kriterin işte temel bileşenler analiziyle sonucunu ifade eden bir sıralama.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ama o kriterlerin Isparta’ya bir türlü ugramıyor.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Evet, Isparta’yı seviyoruz tabii ki.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Yüreği onun için yanıyor. Afyon’a gidiyor, bir türlü Isparta’ya gelmiyor.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Evet, şimdi, böylece, aslında...

RECAİ BERBER (Manisa) – Manisa’ya doğru gidiyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Yüreği onun için yanıyor ya.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Böylece soru cevapları bitirdim ama konuşmalar içinde de ifade edilen çok sayıda soru vardı. Eğer arzu ederseniz onlara da cevap vermeye çalışabilirim.

BAŞKAN – Evet, yazılı olarak da verebilirsiniz isterseniz.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Onu bir genel ifade etmiş oldum ama...

BAŞKAN – Sayın Bakanımıza kapsamlı açıklamaları için çok teşekkür ediyoruz.

KALKINMA BAKANI CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Çok çok teşekkür ediyorum ben de.

BAŞKAN – Bu arada, tabii, Sayın Ünüvar’a ve Sayın Erдің’e de bugünkü ikramları için çok teşekkür ediyoruz.

Evet, değerli arkadaşlar; şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutup oylarınıza sunacağım.

PROGRAMLAR VE ÖNERGELER

Kalkınma Bakanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Kalkınma Bakanlığının 2013 yılı bütçesi ile 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı bütçesinin kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Türkiye İstatistik Kurumu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Türkiye İstatistik Kurumu 2013 yılı bütçesi ve 2011 kesin hesabının okunmasına başlandı)

(01 okundu)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir önergemiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçe ile kabulünü arz ve teklif ederiz.

İzzet Çetin

Süreyya Sadi Bilgiç

Ankara

Isparta

Kurum: Türkiye İstatistik Kurumu

Yılı: 2013

TL.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 64

KURUMSAL					FONKSİYONEL				İN	OMİK	EKON	ÖNERİLEN MİKTAR
		I	II	V		I	II	V			I	
2	5	0	1	1	1			0		1		1.726.000
2	5	0	1	1	1			0		2		337.000.
2	5	0	1	1	1			0		1		1.726.000
2	5	0	1	1	1			0		2		337.000

Gerekçe:

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığında, süresi belirli hizmet akdi yapılarak 2013 yılı için 2.200 personel çalıştırılması düşünülmektedir. 2013 yılı için ayrılan ödeneğin 2100 personele yeteceği anlaşıldığından, 100 ilave personelin ödenek tutarı hesaplanmış ve değişiklik teklif edilmiştir.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakan, önergeye katılıyor musunuz?

KALKINMA BAKANİ CEVDET YILMAZ (Bingöl) – Katılıyoruz.

BAŞKAN – Evet, Hükûmetin katılmış olduğu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda (01)'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(Türkiye İstatistik Kurumu 2013 yılı bütçesi ve 2011 kesin hesabı okunmasına devam edildi, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2013 yılı bütçesi ile 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2013 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2013 yılı bütçesi ile 2011 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 65

(Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2013 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi.)
BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizde bulunan kurumlarımızla ilgili bütçe ve kesin hesaplar oylanmış ve kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Sayın Bakanımıza, tüm bürokrat arkadaşlara, Komisyon üyelerimize çok teşekkür ediyoruz.

Birleşime 18.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati:18.02

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.30

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

----- 0 -----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Başbakan Yardımcımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın, yazılı ve görsel basınımızın çok değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

17'nci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Gündemimizde, Hazine Müsteşarlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Sermaye Piyasası Kurulu bütçe ve kesin hesapları bulunmaktadır.

Sayın Başbakan Yardımcımıza söz vereceğim ama söz vermeden önce usul hakkında bir söz talebi var.

Sayın Aslanoğlu, buyurun lütfen.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlarım, Sayın Bakan; bugün bütçemizin hemen hemen pazartesi den önceki son toplantımız. Bitti, pazartesi bitecek. Biz hep bir katkı vermeye çalıştık tüm arkadaşlarımızla, elimizden gelen her şeyi yapmaya çalıştık. Bazen kırıldık, bazen üzüldük, bazen sevindik, bir eksikliğimiz olduysa affola.

BAŞKAN – Bazen üzdük de...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Üzüldük de...

BAŞKAN – Üzüldük de, üzdük de.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Üzüldük de...

24 Kasım Öğretmenler Günü. Meclisimiz, Komisyonumuz çalışmayacak cumartesi günü olduğu için. Eğer uygun görürseniz, arkadaşlarım adına, sizler adına Sayın Başkanımıza, Türkiye'deki tüm öğretmenlerin başarısı, mutluluğu, huzuru için, atanmayan öğretmenlere diliyorum ki yeni kadrolar ihdas edilmesi için eğer bağışlarsanız Komisyonumuz adına bu çiçeği Sayın Başkanımıza veriyorum, vereyim, sizler adına. Eğer her partiden bir arkadaşım lütfedip yanıma gelirse Sayın Başkanımıza takdim edelim ve bu bütçe bitene kadar da rahmetli olan öğretmenler anısına, rahatsız olan öğretmenlere şifa dilemek adına ve atanamayan öğretmenlere meslek bulmak adına, şu anda görev yapan tüm öğretmenlere sağlık, mutluluk dileklerimizi iletmek adına Sayın Günel, lütfeder misiniz? Necdet Ağabey lütfeder misiniz?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Estağfurullah.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Estağfurullah.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Aydın Ağabey, bizim gruptan da siz.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Tüm öğretmenlerimizin Öğretmenler Günü'nü kutluyorum.

Sayın Gök, sizin bir söz talebiniz var mı?

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – Erken basmışım.

BAŞKAN – Tamam.

Evet, değerli arkadaşlar, şimdi, sunuşlarını yapmak üzere Başbakan Yardımcımıza söz veriyorum.

Buyurun Sayın Başbakan Yardımcımız.

Süreniz otuz dakika.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli Başkanı, çok değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları; 2013 mali yılı bütçe görüşmeleri vesilesiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum ve bugün, 24 Kasım Öğretmenler Günü'nü de yine çok değerli öğretmenlerimiz için kutluyorum.

Aslında, sizlere dağıtılmış olan metin uzunca bir metin fakat onun kısa bir özeti çıkarttık. Bu kısa özet üzerinden ben gideceğim ve özeti de ayrıca arkadaşlarımız biraz sonra dağıtacaklar. Uzun metinde daha geniş veriler var, biraz daha geniş bilgiler var ama Komisyonun vaktini mümkün olduğunca fazla almamak için özet bir konuşmayla sözlerime başlayacağım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 66

Öncelikle dünya ve Türkiye ekonomisine ilişkin değerlendirme ve öngörülerini sizlerle paylaştıktan sonra Hazine Müsteşarlığının faaliyetleri konusunda bilgi vereceğim. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuyla Sermaye Piyasası Kurulu başkanlarımız kendi görev alanlarıyla ilgili sunumlarını ayrıca, benden sonra yapacaklar.

Çok değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekillerimiz; küresel krizin ilk başladığı tarihin üzerinden dört yıldan fazla bir süre geçmesine rağmen dünya ekonomisinde henüz tam bir istikrar ortamı sağlanamamıştır.

Küresel ekonomide önemli bir ağırlığa sahip olan Amerika Birleşik Devletleri ekonomisinde nispi bir iyileşme sağlanmasına rağmen, özellikle kamu maliyesine ilişkin belirsizlikler sürmektedir. Mali uçurum olarak adlandırılan bu husus, küresel büyüme görünümüne ilişkin temel endişe kaynaklarından birisidir.

Avrupa Birliğindeki sorunlar ise daha derindir. Para birliğine ek olarak mali birlik ve bankacılık birliğine doğru atılan adımlara rağmen Avrupa Birliğinde güven ortamı hâlâ sağlanamamıştır. Bu durum, Avrupa Birliğinde büyümeyi ciddi biçimde olumsuz etkilemektedir. En son tahminlere göre, avro bölgesinin bu yıl yüzde 0,4 oranında küçüleceği beklenmektedir. 2013 yılı büyüme tahminleri ise yüzde 0,2 gibi çok düşük bir seviyededir.

Gelişmiş ekonomilerdeki azalan talebe bağlı olarak başta Çin ve Hindistan olmak üzere gelişmekte olan ülkelerin büyüme hızları da önemli ölçüde yavaşlamaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin büyüme hızı 2012 yılı için yüzde 6,1'den yüzde 5,3'e; 2013 yılı için ise yüzde 6,5'ten yüzde 5,6'ya revize edilmiştir.

Petrol fiyatları, küresel ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın, talep baskısını azaltmasına rağmen Orta Doğu bölgesindeki siyasi gerginliklerin de etkisiyle yüksek seviyesini korumaktadır. Bazı bölgelerde yaşanan kuraklık ve düşük stok seviyeleri uluslararası piyasalarda tarımsal ürün fiyatlarını olumsuz etkilemektedir. Emtia fiyatlarındaki dalgalı seyir, geleceğe yönelik belirsizliği artırmaktadır.

Gelişmiş ekonomilerdeki parasal genişleme, gelişmekte olan ekonomilerde kredi hacmi, döviz kurları ve dış ticaret dengeleri üzerinde baskı oluşturmaya devam etmektedir.

Değerli Komisyon üyeleri, avro bölgesindeki daralmaya, küresel ekonomideki ciddi yavaşlamaya ve yüksek emtia fiyatlarına rağmen, Türkiye ekonomisi 2012 yılında başarılı bir performans ortaya koymaktadır.

2012 yılında, büyüme hızımız görece olarak güçlü olmaya devam etmiş, istihdam artışı sürmüştür, işsizlik oranı son on bir yılın en düşük seviyelerine gerilemiş ve cari işlemler açığında öngörülenden daha hızlı bir düşüş elde edilmiştir. Enflasyon oranı, yılbaşında belirlediğimiz hedefin bir miktar üstünde kalmakla beraber, geçen yıl sonuna göre önemli ölçüde gerilemiştir. Bütçe açığındaki sınırlı sapmaya rağmen borç yükümüz hem geçen yıla göre ciddi oranda düşmüştür hem de yılbaşında belirlenen hedefin altında kalmıştır.

Son bir yıldaki gelişmeler, 2012 yılı için belirlediğimiz iç talepte kontrollü artış ve büyümenin dış taleple dengelenmesi, hedefimize büyük ölçüde ulaştığımızı ortaya koymaktadır. Nitekim, 2012 yılında beklenen yüzde 3,2 oranındaki büyümenin tamamı net dış talep kaynaklıdır.

2012 yılında, büyüme hızındaki yavaşlamaya rağmen istihdam artmaya ve işsizlik oranı düşmeye devam etmiştir. 2012 yılının ağustos ayında, toplam istihdam, geçen yılın aynı ayına göre 483 bin kişi artmış; aynı dönemde işsizlik oranı yüzde 9,2'den yüzde 8,8'e gerilemiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü verilerine göre, Türkiye 2009 yılının başından bu yana, işsizlik oranını en hızlı düşüren ülkelerden biri olmuştur. Ayrıca, OECD hesaplamalarına göre, 2012 yılı Mayıs dönemi itibarıyla Türkiye'de mevsimsel düzeltilmiş işsizlik oranı ilk kez OECD ortalamalarının altına inmiştir.

Temel ihracat pazarımız olan Avrupa Birliğindeki olumsuz gelişmelere rağmen, son yıllardaki pazar çeşitlendirme stratejisinin de katkısıyla ihracatımızın 2012 yılında geçen yıla göre yüzde 10,8 oranında artması, diğer taraftan iç talebi dengeleyici politikaların etkisiyle ithalatın ise yüzde 0,6 oranında daralması beklenmektedir. Böylece, bu yılbaşında, yüzde 8 olarak öngördüğümüz cari işlemler açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının çok daha düşük bir seviyede kalarak yüzde 7,3 olacağı tahmin edilmektedir.

2010 ve 2011 yıllarında yaşanan cari açık ve enflasyondaki artış karşısında, Merkez Bankamız, fiyat istikrarıyla birlikte finansal istikrarı da gözeterek bir yaklaşımla politika araçlarını çeşitlendirmiş ve para politikasında önemli bir sıkılaştırmaya gitmiştir. Para politikası çerçevesi, makro ihtiyati düzenlemeler ile güçlü bir biçimde desteklenmiştir. Bu politikalar sonucunda, enflasyon düşme eğilimine girmiş ve döviz kurundaki oynaklık önemli ölçüde azaltılmıştır. Bu yılın ikinci yarısında, enflasyonist risklerin görece azalmasıyla birlikte, Merkez Bankamız, ortalama fonlama maliyetini düşürmüştür ve faiz koridorunun üst sınırında indirime gitmiştir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; 2012 yılında, büyüme hızında ve ithalattaki yavaşlama, kamu gelirleri üzerinde olumsuz bir etki ortaya çıkarmıştır. Diğer yandan, özellikle, personel ve yatırım harcamalarında bütçede öngörülenin üzerinde bir artış gerçekleşmiştir. Bu gelişmelerin bütçe açığı üzerindeki olumsuz etkileri geçtiğimiz ayda atılan adımlarla önemli ölçüde dengelenmiştir. 2012 yılında bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 2,3 olarak gerçekleşmesini beklemekteyiz.

2012 yılında, bütçe açığındaki bir miktar sapmaya rağmen toplam kamu faiz dışı fazlasının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 0,5 seviyesinde gerçekleşmesi ve kamu borç yükünün öngörülenden daha iyi bir performans göstermesi beklenmektedir. 2011 yılında, yüzde 39,2 olarak gerçekleşen Avrupa Birliği tanımlı genel yönetim borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2012 yılı sonunda yüzde 36 civarına gerileyeceği tahmin edilmektedir. 2009

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 97

yılında, bu oranın yüzde 46 olduğunu düşündüğümüzde, üç yılda 10 puanlık bir düşüş, borcun millî gelire oranında, gerçekten dünyada örneği çok az olan bir gelişmedir. Aynı dönemde, pek çok ülkenin, biliyorsunuz, borcunun millî gelire oranı hızla artmıştır.

Değerli milletvekilleri, küresel ekonomideki gelişmeleri dikkate alan ve ihtiyatlı bir yaklaşımla hazırlanan orta vadeli programlarımız, Türkiye ekonomisinin öngörülebilirliğini ve güveni artırmada önemli bir rol oynamaktadır.

2012 yılında, büyümeden ve istihdamdan taviz vermeden finansal istikrarı güçlendirmede elde ettiğimiz başarıyı daha da sağlamlaştırmak amacıyla, 2013-2015 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'ımızı hazırladık ve ekim ayı başında kamuoyuna açıkladık.

Orta Vadeli Program'ımızın temel amacı, büyümenin potansiyel seviyeye çıkartılması, istihdamın artırılması, enflasyonla mücadeleye devam edilmesi, cari işlemler açığındaki düşüş eğiliminin sürdürülmesi ve yurt içi tasarrufların artırılmasıdır.

Orta Vadeli Program'da, büyümenin 2013 yılında yüzde 4, 2014 ve 2015 yıllarında ise yüzde 5 olmasını öngörmekteyiz.

2013-2015 döneminde tarım dışı sektörlerde 1 milyon 600 bin kişilik yeni istihdam oluşturulması ve işsizlik oranının dönem sonunda yüzde 8,7'ye gerilemesi beklenmektedir.

Cari işlemler açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yine Orta Vadeli Program dönemi sonunda yüzde 6,5'e gerilemesi öngörülmektedir.

Enflasyondaki düşüş eğiliminin devam ederek 2013 yılında yüzde 5,3; 2014 ve 2015 yıllarında yüzde 5 seviyesine gerileyeceği tahmin edilmektedir.

Kamu mali dengelerinin güçlü yapısını program döneminde de korumayı ve 2013-2015 döneminde, bütçe açığını, kademeli olarak yüzde 1,8'e düşürmeyi hedefliyoruz. Bütçe açığındaki düşüş ve ekonomik büyümeyle birlikte borç yükündeki gerilemenin devam etmesi ve Avrupa Birliği tanımlı borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2015 yılında yüzde 31'e düşmesi beklenmektedir.

Orta Vadeli Program'da; yurt içi tasarrufların artırılması, kamu ve özel kesimde israfın azaltılması, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması, AR-GE ve yenilikçiliğin geliştirilerek sanayi ve hizmetlerde yüksek katma değerli üretim yapısına geçişin sağlanması, yatırım ortamının iyileştirilmesi, eğitim sisteminin geliştirilmesi ve eğitimin iş gücü talebine duyarlılığının artırılması gibi alanlarda önemli yapısal reformların hayata geçirilmesi öngörülmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; küresel ekonomik kriz nedeniyle birçok ülkenin kredi notunun birkaç kademe birden düşürüldüğü bir ortamda, disiplinli, zamanlı, sonuç alan ve orta vadeli programlarla desteklenen, öngörülebilir politikalarımız sayesinde Türkiye'nin kredi notu yükselmeye devam etmiştir.

2012 yılı Haziran ayında, Moody's, Türkiye'nin kredi notunu bir kademe yükseltmiş ve görünümünü pozitif olarak belirlemiştir. Fitch ise bu ay başında, Türkiye'nin uzun vadeli yabancı para birimi cinsinden kredi notunu bir kademe, yerel para birimi cinsinden uzun vadeli kredi notunu ise iki kademe artırarak yatırım seviyesine yükseltmiştir. Ülkemiz kredi notu ve görünümündeki iyileşme, yatırımcı tabanının genişlemesine ve kamu ile özel sektörün yurt dışı finansmana daha iyi koşullarda erişmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Bu artışlara rağmen kredi derecelendirme kuruluşlarının ülkemizin notunu artırmada çok geç kaldıkları da bir gerçektir. Türkiye'nin uluslararası piyasalardaki güven göstergeleri daha da yüksek kredi notlarına işaret etmektedir.

Değerli milletvekilleri, Ekonomi Koordinasyon Kurulu ile Finansal İstikrar Komitesi, şu ana kadar sizlerle paylaştığım politikalar ve yapısal reformların oluşturulması, koordinasyonu ve uygulamasında önemli bir işlev görmektedir.

Ekonomi Koordinasyon Kurulumuz, 61'inci Hükümet döneminde, bugüne kadar yirmi dokuz toplantı yapmıştır. Başta iş gücü piyasası, yatırım ve iş ortamının iyileştirilmesi ve tasarrufların artırılması olmak üzere önemli yapısal konulara ilişkin çok sayıda kanun tasarısı taslağı Ekonomi Koordinasyon Kurulunda bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmiştir.

Ekonomi Koordinasyon Kurulu, yeni Yatırım Teşvik Sistemi'nin, Girdi Tedarik Strateji'sinin ve sektörel sanayi stratejilerinin ülkemizin temel hedef ve öncelikleriyle uyumlu ve birbirlerini tamamlayıcı bir biçimde nihai hâle getirilmesini sağlamıştır.

Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Stratejisi, tarımsal destekler, sosyal yardımlar ve sınai mülkiyet haklarına ilişkin çalışmalar da 2012 yılında Kurul gündeminde yer almıştır.

Değerli milletvekilleri, ilgili kurumların bütüncül bir bakış açısıyla ve eş güdüm içerisinde çalışmasını sağlamak üzere, 2011 yılında ülkemizde finansal istikrardan sorumlu kurumlarımızı bir araya getiren Finansal İstikrar Komitesi kurulmuştur. Başkanlığını yürüttüğüm Komite bugüne kadar 11 kez toplanmıştır ki bu Komitede, Hazine Müsteşarımız, BDDK Başkanımız, SPK Başkanımız, Merkez Bankası Başkanımız ve TMSF Başkanımız bulunmaktadır.

Komite, son dönemde uygulamaya konulan veya Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde bulunan bireysel emeklilik sistemi, sigortacılık, bireysel katılım sermayesi, banka dışı finansal kuruluşlar ve sermaye piyasasına ilişkin yasal düzenlemeleri tüm yönleriyle değerlendirerek nihai hâle getirmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 68

Komite, sermaye piyasalarının derinleştirilmesine, ekonomideki fonların vadesinin uzatılmasına, Türk lirası cinsinden kaynak kullanımının teşvik edilmesine, finansal risklerin daha etkin biçimde yönetilmesine ve Basel II uygulamasına geçişe ilişkin düzenlemelerin hayata geçirilmesinde de önemli rol üstlenmiştir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Hazine Müsteşarlığının temel faaliyet alanlarında 2012 yılında sağlanan gelişmeler ile 2013 yılına ilişkin beklentilerimizi de sizlerle paylaşmak istiyorum.

Uyguladığımız kamu maliyesi ve borçlanma politikaları sayesinde bir yandan kamu borç yükü azaltılırken, bir yandan da borç stokunun vade, faiz ve kur kompozisyonu iyileştirilmiştir.

İlk defa 2010 yılında, iç piyasada ihale yoluyla ihraç edilen Türk lirası cinsinden on yıl vadeli sabit faizli ve enflasyona endeksli senet ihraçlarına bu yıl da devam edilmiştir. Böylelikle, 2011 yılında 44,7 ay olan nakit iç borçlanmanın ortalama vadesi, 2012 yılı Ocak-Kasım döneminde 61,2 aya uzamıştır.

Borç stokunun faiz oranları ve kurlarda meydana gelen dalgalanmalara karşı duyarlılığının azaltılması amacıyla değişken faizli borçlanma ile döviz dışı borçlanmanın toplam borçlanma içindeki payı azaltılmıştır. 2012 yılı Şubat ayı itibarıyla, iç borç stoku içerisindeki döviz cinsi senetlerin tamamı itfa edilmiştir. Yani iç piyasada artık döviz cinsinden borç bulunmamaktadır. Son on yıllık dönemde, değişken faizli borçların toplam Türk lirası borçlar içindeki payı 16,2 puan, döviz cinsi borçların toplam borç stoku içindeki payı ise 31 puan azaltılmıştır.

Yatırımcı tabanının genişletilmesi ve finansman araçlarının çeşitlendirilmesine yönelik çalışmalara 2012 yılında da devam edilmiştir. Geleneksel eurobond ihraçlarına devam edilirken, Japon piyasasında 2011 yılından sonra bir ihraç daha yapılmıştır. 2012 yılında, ilk defa uluslararası ve iç piyasalarda kira sertifikası ihracı gerçekleştirilmiştir. Söz konusu ihraçlar sayesinde, daha önce ulaşamadığımız yeni ve geniş bir yatırımcı tabanına erişilmiştir.

Borç yükü ve borç yapısındaki iyileşme, borçlanma maliyetlerinin düşmesine önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Kasım ayında en son gerçekleştirilen iki yıl vadeli gösterge tahvil ihracındaki maliyet yüzde 6,9; kuponsuz hazine bonosunun ihracındaki maliyet ise yüzde 5,9 ile tarihi en düşük seviyelere gerilemiştir. Hatta bugün, ikinci piyasaya baktığımızda, Hazinesin gösterge kâğıdının faizi yüzde 6,2 ile tarihi rekor düşük seviyeye ulaşmıştır. Bu, bugünkü piyasa göstergelerine göre. Bu, biliyorsunuz, reel faiz açısından baktığımızda, neredeyse artık sıfır noktasına varmış bir reel faize de ayrıca işaret etmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, 2012 yılında, dış tahvil ihracı yoluyla uluslararası sermaye piyasalarından toplam 6,1 milyar dolar tutarında finansman temin edilmiştir. Bu yıl, Dünya Bankası ve Avrupa Yatırım Bankasından sağlanan program finansmanı tutarı ise toplam 800 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2012 yılında, farklı sektörlerde gerçekleştirilen projeler için yurt dışı kaynaklardan sağlanan finansman tutarının 2 milyar doları aşması beklenmektedir. Söz konusu tutarın önemli bir bölümü uluslararası kalkınma bankalarından sağlanan uygun koşullu ve uzun vadeli kaynaklardır.

2012 yılı sonunda, garanti ve ikrazlı projelerin tutarının 1,5 milyar dolar civarında olması beklenmektedir. Bu tutarın büyük bölümü reel sektörün uygun koşullu finansmana erişimi için sağlanan ve kamu ve yatırım bankaları aracılığı ile özel sektöre kullandırılan kredilerden oluşmaktadır. Hazine garantilerinden kaynaklanabilecek risklerin daha etkin yönetilmesi kapsamında gerçekleştirilen düzenlemeler sayesinde Hazine garantili dış borçlara ilişkin üstlenim oranı son on yılda yüzde 50'ler düzeyinden yüzde 6'ya inmiş ve 2009 yılından itibaren, risk hesabına bütçe ödeneklerinden aktarım ihtiyacı ortaya çıkmamıştır.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz uluslararası platformlardaki etkinliğini giderek artırmaktadır. Ülkemiz, G-20 bünyesinde oluşturulmuş olan uluslararası finansal mimarinin güçlendirilmesi ile KOBİ finansmanı çalışma gruplarının eş başkanlığını yürütmektedir. Türkiye, 2012 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen G-20 Los Cabos Liderler Zirvesi'nde, Uluslararası Para Fonu kaynaklarının 460 milyar doların üzerinde artırılması çabalarına katkıda bulunmayı da taahhüt etmiştir.

Uluslararası Para Fonu bünyesinde yürütülmekte olan reform çalışmaları neticesinde, ülkemizin oy gücü yüzde 0,61'den 0,95'e yükselecektir. Böylece, Türkiye, fonun en büyük yirmi üyesinden biri hâline gelecektir. Türkiye, 2014-2016 ve 2018-2020 dönemlerinde icra direktörlüğünü üstlenecek ve Uluslararası Para Fonu'nun yönetiminde doğrudan temsil edilecektir. Öte yandan, Dünya Bankasında gerçekleştirilen sermaye artışı ile ülkemizin oy gücü yüzde 0,53'ten yüzde 1,08'e yükselecektir. Türkiye Dünya Bankasında oy gücü en fazla artan 3 ülkeden 1'isi olacaktır. Bu, oyumuzun artması, oy gücümüzün artması şu anlama geliyor: Türkiye'nin dünyadaki ağırlığı arttıkça, toplam dünya ekonomisindeki ağırlığı arttıkça, bu kuruluşlardaki hisselerimiz de bir bakıma artmış oluyor. Bunun karşılığında, başka ülkelerin hisseleri de düşüyor. Toplam yüzölçümü bir pastadan bahsediyoruz. Bu yüz dilimlik pastadan Türkiye'nin aldığı pay hem Dünya Bankasında hem Uluslararası Para Fonunda böylece artmış oldu. Aynı zamanda, Türkiye 2015 yılı için G-20 Dönem Başkanlığına seçildi. Bu da en son zirvede kararlaştırıldı.

Ülkemiz, 2012 yılında, yirmi altı yıl aradan sonra ilk kez OECD Bakanlar Konseyinin dönem başkanlığını üstlendi. Bu, seçimle yapılıyor ve biz adaylığımızı koyduk ve on gün içerisinde seçildik ve OECD'nin tüm bakanlarının katıldığı, iki gün süren toplantılarının Başkanlığını böylece Türkiye olarak biz yürütmüş olduk. Başkanlığımız döneminde,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 69

küresel krizden çıkışı destekleyecek politikalarla kalıcı iş imkânlarının oluşturulmasına ve kapsayıcı büyümenin sağlanmasına yönelik stratejiler ortaya konulmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin geniş bir coğrafya ile ticaret ve yatırım ilişkilerini daha da geliştirmesi ve bölgemizdeki refahın artırılması temel önceliklerimiz arasındadır.

Afrika kıtasıyla ekonomik iş birliğimizin güçlendirilmesi ve iş adamlarımıza bu kıtada yeni iş imkânları açılması amacıyla başlattığımız Afrika Kalkınma Bankası ve Fonu üyeliğimize ilişkin kanun tasarısı Meclis Dışişleri Komisyonundan geçmiş olup Genel Kurulun gündemindedir.

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, İstanbul ofisinin ardından bu yıl içerisinde Ankara'da da faaliyete başlamıştır. Ayrıca, bu banka 2013 yıllık toplantılarını gerçekleştirmek için İstanbul'u seçmiştir. İslam Kalkınma Bankasının Türkiye'de ofis açmasına ilişkin anlaşma da ekim ayında imzalanmıştır. Ülkemizin ekonomisine güvenin bir göstergesi olan bu gelişmeler, bölgemizdeki etkinliğimizi de artırmaktadır. Zira, bütün bu ofisler sadece Türkiye için değil, Türkiye'nin de içinde bulunduğu bir bölge için kurulmaktadır.

Ülkemizin güçlenen uluslararası rolünün bir parçası olarak son yıllarda dış yardımlarımızda önemli bir artış kaydedilmiştir. Türkiye'nin 2011 yılında sağladığı resmî kalkınma yardımı 2010 yılına göre yüzde 38 artarak 1,3 milyar dolara ulaşmıştır. Bu, OECD üyesi ülkeler arasındaki en yüksek artış oranını temsil etmektedir. Çok şükür, Türkiye artık yardım alan ülkeler kategorisinden çıkmış, yardım eden ülkeler kategorisine girmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hazine Müsteşarlığı, portföyünde bulunan bazı KİT'lerin yatırım ve diğer finansman ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla sermaye transferi gerçekleştirmektedir. Ayrıca, KİT'lere sosyal, bölgesel ve sektörel amaçlarla verilen görevler nedeniyle oluşan zararlar Hazine Müsteşarlığı bütçesinden karşılanmaktadır. KİT'ler, iştirakler ve kamu sermayeli bankalardan elde edilecek temettü gelirlerinin takip ve tahsilat işlemleri de Hazine Müsteşarlığı tarafından gerçekleştirilmektedir.

2013 yılında KİT'lere yapılacak sermaye transferi tutarının 6,3 milyar TL, görev zararı ödemesinin ise 1,7 milyar TL olması öngörülmektedir. Sermaye transferi ödemeleri, ağırlıklı olarak TCDD'ye; görev zararı ödemeleri ise TMO ve TKİ'ye (Türkiye Kömür İşletmeleri) yapılmaktadır.

2013 yılında, KİT'ler, iştirakler ve kamu sermayeli bankalardan elde edilecek temettü gelirinin 2,4 milyar TL, bazı KİT'lerden elde edilen hasılat payının ise 0,5 milyar yani yaklaşık 500 milyon TL olacağı tahmin edilmektedir.

KİT'lerde, karar alma süreçlerinde esneklik ve etkinliği, performansa dayalı yönetimi, etkin bir iç kontrol sistemini, hesap verebilirliği ve şeffaflığı esas alan stratejik yönetim anlayışının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Değerli milletvekilleri, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından çiftçilerimize ve tarımsal üreticilere konularına göre yüzde 0 ile yüzde 9 arasında değişen faiz oranları ile kullandırılan sübvansiyonlu kredilerin bakiyesi 18,4 milyar liraya ulaşmıştır. Yılın ilk dokuz ayında, söz konusu uygulamadan yaklaşık 418 bin üretici faydalanmıştır. 2012 yılının başından Ağustos sonuna kadar ülke genelinde meydana gelen muhtelif afetlerden etkilenen üreticilerin Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan düşük faizli tarımsal kredi borçları bir yıl süreyle ertelenmiştir. Çiftçilerimize kullandırılan düşük faizli krediler nedeniyle oluşan gelir kayıplarının karşılanması amacıyla Hazineden Ziraat Bankasına yapılacak ödemeler için 2013 bütçesinde ayrılan ödenek tutarı 1,8 milyar liradır.

Esnaf ve sanatkârlarımızın desteklenmesi amacıyla, Halk Bankası tarafından yüzde 5 ila yüzde 7,8 arasında değişen faiz oranları ile kullandırılan sübvansiyonlu kredilerin bakiyesi eylül sonu itibarıyla 6,5 milyar liraya ulaşmış olup bu krediden faydalanan esnaf sayısı da 101 bindir. Bu kapsamda oluşan gelir kayıplarının karşılanması amacıyla 2013 bütçesinde ayrılan tutar 514 milyon TL'dir.

2009 yılında yapılan düzenlemeyle uygulaması başlatılan Kredi Garanti Fonu üzerinden Hazine destekli kefalet sistemi kapsamında 4.500 firmanın finansmana erişimi kolaylaştırılarak, 2 milyar lira tutarındaki krediye kefalet sağlanmıştır. Van depremi sonrasında depremten etkilenen KOBİ'ler için 2012 yılı sonuna kadar başvuru koşulları kolaylaştırılmış ve kefalet oranı yüzde 75'ten yüzde 80'e çıkarılmıştır.

2012 yılı Eylül ayı itibarıyla toplam 7,9 milyon hak sahibine Konut Edindirme Yardımı kapsamında 3,5 milyar lira ödeme yapılmıştır. 2011 yılı Kasım ayında yapılan düzenleme ile bilgilerinde hata veya eksiklik olan vatandaşların karşılaşılabileceği muhtemel mağduriyet giderilmiş olup, ödemeler -biliyorsunuz- üç ayda bir devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, sigortacılık sektörü 2012 yılında da istikrarlı büyümesini sürdürmüştür. 2012 yılının ilk altı ayında prim üretimi geçen senenin aynı dönemine göre yüzde 12 artış göstermiştir.

2003 yılında uygulanmaya başlanan bireysel emeklilik sistemi, geçen sürede önemli bir büyüme göstererek Ekim 2012 sonu itibarıyla 3 milyonu aşan katılımcı sayısına ve 19 milyar liralık fon büyüklüğüne ulaşmış bulunmaktadır.

Yurt içi tasarrufların artırılması, ekonominin ihtiyaç duyduğu fonların vadesinin uzatılması ve vatandaşlarımıza emeklilik döneminde ilave gelir sağlanması bakımından bireysel emeklilik sisteminin geliştirilmesine büyük önem atfetmekteyiz. Bu çerçevede sizlerin de büyük katkısıyla bireysel emeklilik sistemindeki teşvik yapısında köklü bir değişiklik gerçekleştirdik. Yapılan reform ile 2013 yılı başından geçerli olmak üzere, katılımcılar tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenecek katkı payları için katılımcının hesabına yüzde 25 oranında "devlet katkısı" ödenmesi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 70

uygulanmasına geçilecektir. Yeni düzenleme ile sadece gelir vergisi mükellefi olan kimselerin faydalanabildiği bir teşvik sisteminden, tasarrufta bulunan herkese sunulan bir teşvik sistemine geçilmesi amaçlanmaktadır. Hesaplara ödenecek devlet katkısına, sistemde kalınan süreye göre kademeli olarak hak kazanılması öngörülmüş olup, bu suretle bireylerin sistemde daha uzun süre kalmaları özendirilecektir.

Bu yıl, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli katkılarıyla, 2000 yılından bu yana kanun hükmünde kararname ile yürütülen zorunlu deprem sigortası uygulaması sağlam bir yasal dayanağa kavuşmuştur. Yeni kanunun getirdiği en önemli düzenlemelerden biri, sigortalılık oranlarının artırılmasına yönelik ek kontrol uygulamalarıdır. Kanunun yürürlüğe girmesinin ardından geçen üç aylık sürede sigortalı konut sayısı 500 bin artarak 4,5 milyona yükselmiştir.

Ekim 2012 itibarıyla devlet destekli tarım sigortaları sistemindeki toplam poliçe sayısı 710 bine, sağlanan teminat tutarı ise 8,3 milyar liraya ulaşmıştır. Bu veriler geçen yılın aynı dönemine göre toplam poliçe sayısı ve teminat tutarında yüzde 20 civarında bir büyümeye işaret etmektedir. 2006 yılından bu yana sistemden sigortalı çiftçilerimize kümülatif olarak 714 milyon TL tutarında tazminat ödemesi yapılmıştır.

Hazine Müsteşarlığı, etkin, güvenilir ve istikrarlı bir sigorta ve bireysel emeklilik sistemi oluşturmak amacıyla uluslararası standartlarla uyumlu, risk odaklı ve konsolide bazda denetim faaliyetlerine devam etmektedir. 2011 yılında başlatılan konsolide denetimlere 2012 yılında da devam edilmiş ve Uluslararası Sigorta Denetçileri Birliği tarafından oluşturulan Çok Taraflı İşbirliği ve Bilgi Paylaşımı Anlaşması'na katılım süreci de başlatılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hazine Müsteşarlığı, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar'da, uluslararası standartlara uyumu artıracak, uygulamada karşılaşılan sorunları giderecek ve mali sektörün gelişmesini destekleyecek değişiklikler yapmaya devam etmektedir. Bu kapsamda, kıymetli madenlerle ilgili özel düzenlemelerin kapsamı uluslararası tanımlar çerçevesinde genişletilmiş, böylelikle ülkemizin uluslararası kıymetli maden ticaretindeki payı artırılmıştır.

2012 yılında yetkili müesseselerle ilgili tebliğde değişiklik yapılarak, bu şirketlerin daha etkin ve verimli çalışmalarını sağlamak üzere sermaye yapıları güçlendirilmiş, faaliyet kapsamı genişletilmiş ve bürokratik süreçler azaltılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda dün görüşülüp yasalaşan "Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ile ikrazatçıların, Kanun kapsamında sayılan faaliyetlerden birini yürütmek amacıyla altı aylık bir süre içerisinde BDDK'ya başvurabilmesi, aksi takdirde faaliyet izinlerinin sona erdirilmesi öngörülmektedir.

2012 yılı Haziran ayında, sizlerin de katkısıyla erken aşama ve teknoloji odaklı işletmeleri desteklemek amacıyla ülkemizde bireysel katılım sermayesi sistemini oluşturacak yasal düzenlemeyi, diğer adıyla -biliyorsunuz- Melek Yatırımcı Sistemini gerçekleştirdik. Bu düzenleme, bireysel katılım sermayesi sisteminin sağlıklı büyümesine, kurumsallaşmasına ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulmasına önemli katkı sağlayacaktır. Bireysel Katılım Sermayesi Sistemine ilişkin yönetmelik taslağı kamuoyunun görüş ve önerilerine açılmış olup, çalışmalar kısa bir süre içerisinde sonuçlandırılacaktır.

Hazine Müsteşarlığımız, finansal tabana yayılma konusundaki çalışmalar konusunda hem yurt içi hem de yurt dışı platformlarda önemli bir koordinasyon görevi yürütmektedir. Finansal eğitimin yaygınlaştırılması konusunda Sermaye Piyasası Kurulu, finansal tüketicinin korunması konusunda ise Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu koordinasyonunda yürütülen strateji çalışmalarının en kısa zamanda tamamlanmasını amaçlamaktayız.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; makroekonomik ve finansal istikrarı güçlendirmeye ve ülkemizin rekabet gücünü artırmaya yönelik yapısal reform çalışmalarımıza Plan ve Bütçe Komisyonu olarak bugüne kadar çok önemli katkılar verdiniz. Bu destek ve katkılarınız için sizlere teşekkür ediyorum.

2013-2015 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'ımızın ve Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çalışmalarıyla nihai hâle gelecek olan 2013 yılı bütçemizin ülkemizin küresel ekonomik ve finansal sistem içindeki güçlü konumunu daha da ileriye taşıyacağına yürekten inandığımı belirtmek istiyorum. 2013 mali yılı bütçesinin -ki, bu bizim Hükûmetimizin 11'inci bütçesi oluyor eğer 2002'deki o geçici bütçeyi saymazsak- ve bugün görüşülecek kurum bütçelerinin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum, hepinize saygılarımı, sevgilerimi sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Başbakan Yardımcımıza çok teşekkür ediyoruz sunuşları için.

Bürokrat arkadaşlar ayağa kalkıp kendilerini tanıtırlarsa, lütfen.

Kameraman arkadaşlara da teşekkür ediyoruz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Bu arada, zaman konusunda da bütçemize tam uygun hareket ettik, açık vermedik.

BAŞKAN – Evet, tam yirmi dokuz buçuk dakikada tamamladınız, çok teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Bu, Hazine Müsteşarlığımızın hassas metniyle oldu.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Görüşmelere başlıyoruz.

Sayın Ayaydın, buyurunuz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 71

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, değerli basın mensupları; Hazine Müsteşarlığının 2013 yılı bütçesi üzerinde kişisel görüşlerimi sizlerle paylaşmak üzere söz aldım, bu vesileyle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Ülkemiz, geçtiğimiz on yıl boyunca ekonomik açıdan kendi potansiyelinin altında mesafe almış, yanlış politika ve uygulamalardaki ısrar, büyüme ve kalkınma hızına engel olmuştur. Geçmiş on yılı bu şekilde geçiren Türkiye'yi çok daha zorlu, yapısal eksende sıkıntılı bir dönem beklemektedir. Zira, ekonomimiz ciddi bir risk ile karşı karşıyadır; orta gelir tuzağı.

İktisat literatüründe yeni bir kavram olmayan gelir tuzağı, bir ülkenin belli bir gelir seviyesine ulaştıktan sonra bir sarmal içine girerek uzun bir süre bu seviyede kalmasını, içine girdiği kısır döngüyü aşamayıp bir üst gelir kademesine geçememesini ifade etmektedir.

Süreç şu şekilde işlemektedir: İlk aşamada, düşük gelirli ülkeler basit teknolojiye dayalı, emek-yoğun ucuz maliyetli ürünlerle, uluslararası piyasada avantaj sağlayarak ticaret hacmini artırır. İkinci aşamada, sermaye ve emek, tarım sektöründen verimliliğin daha yüksek olduğu imalat sanayine kayar ve imalat sektörünün gelişmesi ile ülkenin üretimi, dolayısıyla da geliri artar. Ancak ülkelerin orta gelir düzeyine ulaştıktan sonra tarımsal kesimden imalat sektörüne akan istihdam giderek azalır, ücretler yani iş gücü maliyeti artar ve sanayi üretiminin kendisini yenileyememesi dolayısıyla imalat sanayisinde yavaşlama ortaya çıkar, uluslararası rekabet gücü zayıflar. Son ve içinden çıkılamayan aşamada ise rekabetçiliğin motor gücü olan inovasyon yoluyla üretkenliği, verimliliği artıramayan ülkeler yüksek gelir düzeyine geçemez ve orta gelir tuzağına düşerler.

Satın alma gücü paritesine göre dolar cinsinden kişi başı geliri esas alan gelir tuzağı "düşük gelir" seviyesinde karşımıza çıktığı gibi "orta gelir" düzeyinde de ortaya çıkabilmekte, hatta yapısal sorunlar nedeniyle de gelir seviyesinde düşüşler yaşanması durumunda yüksek gelirli ülkelerde de görülebilmektedir.

Dünya Bankası kişi başına yıllık ortalama geliri 1.006 doların altındaki ülkeleri düşük gelirli, 1.006 dolar ile 12.275 dolar arasındaki ülkeleri orta gelirli ve 12.276 doların üzerinde olan ülkeleri yüksek gelirli ülkeler olarak tanımlamaktadır. Orta gelirli ülkeler de kendi içinde ikiye ayrılır: 3.975 doların altında yıllık ortalama kişi başına geliri olan ülkeler düşük orta gelirli, bunun üzerindeki ülkeler de üst orta gelirli ülkeler. Bu kategorizasyonda Türkiye, 10.444 dolarlık kişi başına geliriyle üst orta gelirli bir ekonomi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Nüfusu kalabalık, doğal kaynakları sınırlı ve sanayide modernizasyona kapalı bir yapı arz eden Türkiye, son yıllarda 10 bin dolar düzeyindeki kişi başına yıllık ortalama gelirini 12.276 doların üzerine çıkaramadığı için orta gelir tuzağına düşmeye aday ekonomiler arasında gösterilmektedir. Kaygı verici olan husus ise Dünya Bankası verilerine göre, 1960 yılından bu yana orta gelirli sayılan 101 ülke arasında orta gelir tuzağından kurtularak yüksek gelir düzeyine geçebilen sadece 13 ülke bulunmasıdır; Latin Amerika ve Orta Doğu başta olmak üzere ülkelerin yüzde 90'ı bu eşiği aşamamıştır. Örneğin, Merkez Bankası Başkanımızın Türkiye'nin büyüme, kalkınma yolculuğunda emsal olarak çok kullandığı Güney Kore, orta gelir tuzağını aşabilen sınırlı ülkelerden biri olup, bunun altında en önemli unsur olarak bilim ve teknolojiyi esas alan, yaratıcılığı teşvik eden yeni bir eğitim sistemi gösterilmektedir. Gerek orta gelir tuzağı riski gerekse de bu tuzağa giren ülkelerin büyük çoğunluğunun bunu aşamamasından ötürü, bizler gibi Sayın Babacan da orta gelir tuzağının Türkiye için önemli bir risk olduğunu, bazı reformların zamanında yapılmaması durumunda Türkiye'nin 20-25 bin dolar düzeyine ulaşamayacağını, bu reformların başında da eğitimin geldiğini belirtmiştir.

Sayın Bakan tespitinde haklı ama insan sormadan edemiyor doğrusu: On yıldır tek başınıza iktidarsınız, neden bu yapısal reformlar yapılamadı? Tespitler güzel ama tespitler için adımlar atılmalı, değil mi?

Bakınız size söyleyeyim, yapısal reform gerektiği belirtilen bazı alanlarda 2012 itibarıyla ne durumdayız :

Eğitim sistemi: OECD ülkeleri arasında eğitime millî gelirden en az pay ayıran ülkeyiz. OECD ortalaması yüzde 6,2 bizde ise yüzde 4'lerde. Üniversitelerimizin durumu ise maalesef ortada.

Vergi sistemi: Dolaylı vergilere dayanan bir vergi sistemimiz var. Vergi gelirlerinin üçte 2'si harcamalar üzerinden alınınca ekonomi yavaşladığında gelirler düşüyor, bütçe açığı artıyor.

İthalat bağımlılığı : İthalatımız tarihî rekorlar kırıyor, 250 milyar dolara dayandı. Zira üretimimiz ithal girdi bağımlısı. İthalatımızın yaklaşık yüzde 75'i ara mallara yöneliktir. Geçen yıl, 240 milyar dolarlık ithalatın 173 milyar dolarıyla ara mal satın alınmıştır.

Öyle görünüyor ki AKP'ye on yıl yetmiyor, bu yapısal sorunları çözmesi için herhâlde otuz kırk yıllık bir iktidara ihtiyaçları var. Kim bilir, belki de 2050, 2071 projeksiyonları yapılması da bundandır.

Bu çerçevede, başta hazırlıkları devam eden 10'uncu kalkınma planı olmak üzere tüm strateji ve politikalar orta gelir tuzağına aşmayı hedef almalı, gerekli önlemler tespit edilerek adımlar atılmalıdır.

Tam da bu noktada, sürdürülebilir büyüme hayati önem arz etmektedir. Ancak maalesef, Türkiye ekonomisi sağlıklı ve istikrarlı bir şekilde büyümemektedir. Geçen yıl büyümede dünya rekoru kırmaktan söz edilirken bu yıl yüzde 3'leri zor görmekteyiz. Bunun nedeni açıktır, AKP iktidarının yanlış büyüme modelinde ısrar etmesidir.

Yüksek büyümenin bileşenlerine bakıldığında anlaşılacağı üzere, Türkiye ekonomisi, söylemde ihracat merkezli, eylemde ise yüksek iç talebe dayalı bir büyüme modelini uygulamaktadır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 72

Kısa vadede cazip görünen ve bu yönüyle AKP'nin siyasal hesaplarına hizmet eden bu modelde banka kredileri ile finanse edilen iç tüketim beraberinde yüksek ithalatı, o da rekor düzeyde cari açığı getirmiştir. Cari açık bu düzeyde sürdürülemeyeceği için ekonomide frene basılmış, büyüme ve vergi gelirleri düşmüştür. Üstelik, konut ve hizmetler sektörü gibi dış ticarete konu olmayan alanlarda yoğunlaşan bu büyüme modeli ülkenin tasarruflarını da eritmiş, sadece işletmeleri değil hane halkı da borçlu bir toplum yaratmıştır.

Oysa yapılması gereken, sıcak para ile finanse edilen bir cari açığa sahip tüketim ve ithalat bağımlısı, sınırlı katma değer yaratan bir ülke olmaktan çıkıp kendi tasarruflarından yararlanarak ve yüksek katma değerli üretim yapan, ihracatını hem kalitatif hem de kantitatif olarak artıran bir ekonomik modele geçmektir.

Bu çerçevede, yerli üretim yoluyla ithal girdi tedarikini azaltmadan tutunuz, tasarrufları teşvik etmeye, alternatif enerji kaynaklarına yönelimden tutunuz bilgi teknolojisi yaratmaya kadar elzem ama geç kalınan o kadar çok husus var ki örneğin milli gelirden AR-GE'ye ayrılan pay binde 8'lerde ve biz, teknoloji yaratmaktan söz ediyoruz.

Tüm bu hususları Sayın Bakana özellikle ifade etmek istiyorum. Zira her ne kadar kendi özlemi olan güçlü ekonomi bakanlığı modelini hayata geçiremeye de Sayın Bakan, on yıllık AKP iktidarı döneminde ekonominin bir numarası ve ekonomiyle ilgili ister doğrudan ister dolaylı olsun tüm konularda en -belki de- tek yetkili şahıs olmuştur. Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun kapatılmasından tutun Vakıfbanktaki Vakıflar Genel Müdürlüğü hisselerinin satılması girişimine kadar pek çok konuda doğrudan ilgili kişiler hiçbir şey söylemezken bu konuları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – ...Sayın Bakanın açıklamalarından öğrenmekte olmamız da bu durumu doğrulamaktadır.

Maalesef, zaman kısıtı nedeniyle bu konuların detayına giremiyorum. Yine süre darlığından ötürü, temel bazı konularda -tabiri caizse- madalyonun öteki yüzünden bahsetmek istiyorum.

Borç yükünün düşmesi anlatılırken borç stokunun korkunç artışından ve borcun özel sektöre aktarılmasından, bu nedenle riskin Demokles'in kılıcı gibi özel sektör üzerinde sallandığından, büyümede parlak performans anlatılırken Türkiye'nin 1946'dan 2002'ye kadarki ortalama büyümesi ile AKP dönemi ortalamasının aynı olduğundan, yüzde 5'lerde olduğundan, AKP döneminde az önce bahsettiğim kısa vadeli pembe tablolar sunan büyüme modeli dolayısıyla -yıllardır ikaz ettiğimiz hâlde- tasarrufların dip yapmasından ve bunu önlemek için hâlâ kapsamlı bir adım atılmamasından, sadece eksik ve yetersiz bir yeni bireysel emeklilik sisteminden medet umulmasından detaylarıyla söz edemeyeceğim ancak bir hususa dikkati çekmeden bitirmek istemiyorum:

Geçen gün, Ekonomi Bakanlığı bütçesinde dış ticaret boyutu ekseninde belirtmişim Türkiye'nin not artırımının olası sonuçlarını, şöyle ki: Not artırımı sonucu küresel kriz nedeniyle likiditenin dünya genelinde bol tutulduğu bu konjonktürde Türkiye'ye ilave fon girişi olacak, bu da ülkemize sıcak para girişinin daha da artmasına yol açacaktır. Bu, şu anda da sahip olduğumuz riskin büyümesi demektir.

Yurt dışından gelecek olan sermaye ile döviz girişinin artması Türk lirasının değer kazanmasına yol açacaktır. Bu da ihracatta azalma, ithalatla artışa sebep olabilir. Bu durumda dizginlenmesi uğruna büyümeden vazgeçilen cari açık, yeniden artış trendine girebilir.

Not artırımını sonucu yurt içinde faizlerin düşmesi ile iç tüketimin tekrar canlanması ve bunun da yurt içi tasarrufları daha da aşağı çekme riski bulunmaktadır.

Önümüzdeki dönemde ülke ekonomisinin karşılaşabileceği risklerden söz etmemin en önemli sebebi ise geçmiş tecrübelerden anlaşılan öngörü ve yönetim zafiyetlerinin devam edecek gibi görünmesi ve bu bağlamda, bugüne kadar olduğu gibi yine erken uyarılarda bulunma ihtiyacı hissedilmesidir. Zira AKP iktidarı bardağı hep dolu görmüş, bizlerden de boş kısmı ihmal etmemizi beklemektedir.

BAŞKAN – Sayın Ayaydın, tamamlar mısınız?

AYDIN AĞAN AYAYDIN (İstanbul) – Hemen bitiriyorum.

Ancak asıl AKP'nin ihmallerinden ötürüdür ki bardağın dolu olan kısmı da hızla boşalmaktadır.

Bu tespit ve gerçeklikler bağlamında ortaya çıkmaktadır ki, ekonomi yönetimi olarak koordinasyonun da kaybedildiğini gösteren gaz-fren tartışması doğru mecrada gitmeyen bir uyumsuzluktur. Burada aslölan, arabanın kullanımında gaza mı, frene mi basılacağı değil; yani arabanın hızı değil; arabanın yönüdür ki bu durum şoförü de sorgulanır hâle getirmektedir doğal olarak.

Bu tespit, görüş ve düşüncelerle Hazine Müsteşarlığımızın 2013 bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Ayaydın.

Sayın Günal, buyurunuz lütfen.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli bürokratlar, saygıdeğer basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 73

Şimdi, Sayın Bakanım, çok fazla konuşacak şey var ama Sayın Başkan ikinci grup başladığı zaman gözümüzün içine bakar “herkes zamanına uysun” diye. Onun için ben şimdi hep tersinden gidiyorum bu ara akıllandım, en son söyleyeceklerimi baştan söylüyorum, zaman kalırsa başa doğru gidiyorum.

Geçtiğimiz yıllarda size söylediğimiz, tartıştığımız Sayıştayın hazırladığı hazine işlemlerine ilişkin raporlar vardı, “görüştüyoruz, yapıyoruz” diye, geçen sene de bir önergeyle arkadaşlarımız bırakmış. Sağ olun, sayenizde Sayıştay kalmadığı için bizim de TBMM olarak pek denetim hakkımız kalmadı. Birtakım raporlar kalktı “etkinlik denetimi, yok yerindelik denetimi, yapılmaz...” Kanunun içinde olmasına rağmen, birkaç ay geçmeden bir daha torba, çorba, biliyorsunuz hepsini karıştırdık.

Şimdi, burada geçen söylediğimde arkadaşlarımız geldi “Verilmemiş değil, uygunluk verilmiş.” diye söylediler. TOKİ’yle ilgili şeylerden bahsettiğim için -çok hızlıca- söyleyemiyorum yani neyin uygunluk bildirimi, geçtiğimiz dönem de tartışıldığını Sayın Müsteşar da, siz de biliyorsunuz.

Şimdi, arkadaşlar “Düzeltildi, görüşülüyor, envanteri çıkarıldı.” diyor. Buradaki 9’uncu maddeye, 9’a 1’e bakıyorum “Uygunluk verilmemiş.” diyor, geçen sene de bildiğim kadarıyla verilmediği için zaten bütçede bir önerge verip bakmıştık.

Şimdi, bundan sonra hazine işlemleri raporu çıkmayacak. Arkadaşlara ısrarla sordum yine “Şu anda dairede bekliyor, biz hazırladık.” diyorlar.

Burada niye öyle söylüyorum? Burada birtakım borç kayıtlarına ilişkin eleştiriler vardı, diğerleri vardı. Ben her seferinde soruyorum ama “Vatandaşın tamamından alacağımızı bir şekilde alıyoruz işte af çıkarsak da yeniden yapılandırsak da alıyoruz...”

Yine, burada -arkadaşlar getirdi, ben de aldım baktım, sürekli olarak da gönderiyorlar sağ olsunlar- Hazinesin kalan borçlarına baktığımız zaman Melih Gökçek’in ayrıcalığı hâlâ devam ediyor Sayın Bakan. Kısmen tahsil etmişsiniz, küçük bir azalmayı baktığım zaman görüyorum ama yani 7 milyardan fazla vadesi geçmiş alacağımız var. Toplamı 22 miydi, neydi, şimdi bakmadım yeniden de, fazla külliyat olduğu için, hepsi üst üste, zamanım az olduğu için de rakama girmiyorum. Yani Hazine bu alacaklarda sadece aldığı gelire göre mi tahsil ediyor, ne yapıyor? Şu anda biz bunlara deli para verdik yani toplam vergi gelirlerinin yüzde 6’sı dedik, onun işte ilçe belediyelerinden 4,5’un tekrar üçte 1’i, yüzde 30’u dedik. Yani böyle bir gelir nereye harcanır, ne olur?

Şimdi, Sayıştay da bunu denetlemese... Soruyorum, diyorum arkadaşlar siz yaptınız mı? “Yaptık.” Sonucu ne? Yok. Peki, biz Meclis olarak nasıl denetleyeceğiz? Hazine işlemlerinin -yapılan şeyin- sonucunu bize, Meclise verin dediğimiz raporlar, diğer denetim raporları gelmez ise, siz bunu bize iletmez iseniz, bir taraftan da zaten Sayıştay bizim adımıza denetim yapıyor, onu da denetimsiz hâle... “Fazla karışma, uzlaşmazlık çıkarsa sen otur kamu kurumuyla anlaş, o da olmuyorsa biz bir komisyon kuralım, yani biz ne diyorsak fazla karıştırma kardeşim.” diyorsanız, bunları nasıl sorgulayacağız? Yani, Sağlık Bakanlığı’nda da konuşmuşum... Önemli olan sadece buraya bir rakam koymak değil, bunun arkasını takip etmek, hakikaten o kaynaklar, o tahsis ettiğimiz amaçlar için kullanılıyor mu? Bunlara bakmamız lazım. Onun dışında, ekonomideki uygulamalara bakarız, oradan buradan bakarız, siz başka şey söylersiniz, kiminiz frenci, kiminiz gazcı olursunuz, kiminizi günah keçisi ilan ederler, kiminiz başarılı bulunursunuz, o ayrı ama özünde baktığımız zaman, bir de hakikaten sistemde yanlışlık var. Bunu, bir iktidar taassubu içerisinde yapmak doğru değil. Biz söylerken sürekli olarak bir çözüm önerisiyle birlikte söylüyoruz. Az önce Sayın Yılmaz oradaydı, teşvik sistemiyle ilgili konuştuk, diğer konularla konuştuk, cari açığın kapatılmasıyla ilgili konuştuk. Sayın Çağlayan’a da söyledik, geçen yıl güzel “GİTES sistemi” demişti, hatta bizi çağıracaktı, şimdi bu sefer söz verdi, herhâlde çağırır. Yani “Nasıl gidiyor, ne oluyor, ne yapılıyor, hangi ithal malların yerine biz hangi sektörde ne teşvik verdik, ne kadar buralarda iyileşme sağlayabildik?” diye görmemiz lazım ama sürekli eylem planı ve strateji güncellemesi yapıyoruz ama bunların uygulama sonuçlarını maalesef biz izleyemiyoruz. Bir taassup içerisinde de bizlere siz o uygulama sonuçlarını anlatmak yerine “Oh, ne güzel oldu, şunu yaptık, bunu yaptık, rating’imiz de yükseldi.” diye anlatıyorsunuz. Biz istiyoruz ki “Bakın arkadaşlar, bize şu kadar para verdiniz bütçede, biz de ‘şuralara şuralara harcayacağız’ dedik, bunun şu kadarını harcadık, şu işi yaptık, şu kadarını yapamadık, bize şu kadar daha para lazım şu işler için.” demeniz lazım.

Şimdi, biz geliyoruz, ne yapıyorsunuz? “Vallahi billahi biz çok iyi yaptık.” Nasıl yaptınız? Şimdi, ayrıntısını görmediğimiz zaman, bu sefer biz de diyoruz ki: “Siz bizi kandırıyorsunuz.” Yani iş bu sefer, işin siyasi tarafına geliyor Sayın Bakanım. Peki, biz de görmek istiyoruz aynı şekilde, eğer yapılan bir şey varsa.

Şimdi, bir tane rating yükseldi diye göbek atıyoruz, ya yükseltmeseydi ne olacaktı? Bizim durumumuz çok mu vahim olacaktı? Ayrıca, o yükseltilen rating hakikaten Türkiye’nin hak ettiği şey midir? Yani, şimdi tamam “BB”den, “BBB”ye çıkarmış. Hepiniz diyorsunuz ki: “Yatırım yapılabilir düzeyde.” Peki, Amerika’daki fonlar buraya yatırım yapabilecek mi? Yani “A” düzeyine çıkmadan önce birtakım bireysel emeklilik fonlarının bunlara yatırım yapabilme gücü var mı? Yok. Türkiye’nin, diğer ülkelerle mukayese ettiğimiz zaman bu çerçevede, hakikaten bu gene hak ettiği rating midir? Büyüklük olarak bugün sizin yaptığınız politikayla iyiydik. On beş-yirmi senedir, rating meselesi çıktığından beri bu tartışılan bir şey. 94 kriziyle ayyuka çıktı, o zaman tartışmaya başladık Merkez Bankasındaki, hâlâ devam ediyor. Bizim derdimiz, işte, bugün çıktı, o gün indi değil; Türkiye’nin ratingine bir çözüm bulmak eğer uluslararası piyasada bunun da

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 74

etkisi varsa. Hep şeye kaçıyoruz, "O gün günlük olarak işimize geldi, tamam gelmedi, yok..." Biraz sıkıntı çıkartıyor, sonrasında yine bırakıyoruz. Onun için tekraren söylüyorum: Yani burada, diğer kurumlar nezdinde de bir politika izlemek lazım ve Türkiye'nin durumunu bu şekilde ortaya koymak lazım, alternatif çalışmalar yapmak lazım. Aksi takdirde biz o gündelik gelişmelerle uğraşırken vatandaş eziliyor, vatandaş mağdur durumda. Yani, işte, "gelir dağılımı" dedi az önce Cevdet Bey, şunu dedi ama bakıyoruz yüzde 20'yi söyleyince görüyorsun ama en alttaki yüzde 5'te sıkıntı var. Burada, bütçe tutmadığı zaman... Burada, tabii, biraz sizi desteklemiş oluyorum yani frenci pozisyonunda. Çünkü "Biraz daha ağır gidelim, açık vermeyelim." diyen tarafın lehine konuşuyor gibiyim çünkü açık olduğu zaman bütçedeki o açığı kapatırken geliyoruz vergiyle veya ÖTV, KDV'nin dışında kamu mallarına zamlarla alıyoruz. Kimden alıyoruz? Dar gelirli vatandaştan, bütçesinde temel tüketim maddelerinin, ihtiyaç maddelerinin daha çok yer tuttuğu vatandaşlarımızdan alıyoruz. Böylece zaten onlar için kötü olan durumu daha da kötüleştirmiş oluyoruz. Dolayısıyla, bizim burada sizlerden beklentimiz geçmiş yılın bütçesinde ne yaptık, önümüzdeki yılda bu kurumlar neler yapacak, yeni projeleri var mı daha etkin çalışabilmek için, bunlarla ilgili kaynak ihtiyaçları var mı? İşte, onu yapmadığımız zaman... Niye bunu söylüyorum? Etkin olarak kaynağı kullanamazsak Sayın Şimşek'in dediği gibi bütçenin dışında harcama yaparsak, dönüyoruz, dolaylı vergilere yükleniyoruz ve kamu mallarına yapılan zamlarla doğrudan onları tahsil etmeye çalışıyoruz. O nedenle biz etkin bütçe istiyoruz. Bunun denetim hakkının bizim tarafımızdan verilen denetim yetkililerinin gelip yasama sürecinde iktidarın çoğunluğuyla elinden alınması maalesef etkin denetim yapmamızı ve sorgulamamızı da engelliyor. Hazine işlemleri bunlardan bir tanesi. Çünkü sonrasında gidiyoruz "Efendim, cari açık şundan oldu, bundan oldu, yok, finanse edildiği sürece sorun değildir." diye bir sürü tartışma yapıyoruz. İşin özüne gitmiyoruz, kur rejimini tartışmıyoruz, geliyoruz, Merkez Bankasını ya da Sayın Babacan'ı kenardan suçlayıp işi bitiriyoruz. O da yanlış yani defalarca söyledik, "Hükûmet olarak sizin o kur rejimiyle ilgili inisiyatif almanız..." diye, Sayın Çağlayan'a da söyledik. Bütün ekonomiden sorumlu bakanlarımız fazla olduğu için... Dün Genel Kurulda da söyledim ama arkadaşların çoğu orada yoktular. Bir kısmımız burada çalışıyoruz, bir kısmımız gidip geliyoruz, onun için kargaşa oluyor.

Tekraren, şunu söylemeye çalışıyorum: Bir, bunların çözümü için popülizmden kaçarak siyasi davranmadan muhalefetin ve ilgili kurumların da görüşünü alarak çalışma yapmamız lazım, kanun çıkarırken de bunu yapmamız lazım, bütçedeki bir şeyi çıkarırken de bunu yapmamız lazım. Hesap verebilir olmak için de o hengameye kapılmadan yapılan çalışmalar, geçmiş yıldan kalan projeleri önümüzdeki yıla yapmamız lazım ki kaynakları etkin kullanalım, tahsis edilen kaynakları yerinde kullanalım, kullanamayıp yanlış yaparsak da faturasını halka ödetmeyelim diye uyarıyoruz.

Ben bu çerçevede... Aslında söyleyecek çok şey var ama az önce arkadaşlarıma da belirttiğim gibi gece yarısına doğru kaldıkça herkesin dirençleri düşmeye başlıyor. Söylediklerimizi yapıcı bir muhalefet eleştirisi olarak, işin sistematiğine yönelik olarak alırsanız daha kolay şekilde hem çalışmalarımızı, kanun tasarısı ve tekliflerine ilişkin çalışmalarını da bütçe çalışmalarını da daha sağlıklı yürütürüz. Kıt kaynaklarımızı da etkin kullanırız. Bizim denetimimizden kaçmazsanız da faydası olur, zararı olmaz diyor bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günel.

Sayın Kurt, konuşacak mısınız?

ADİL KURT (Hakkâri) – Talep olduğuna göre...

BAŞKAN – Buyurunuz.

ADİL KURT (Hakkâri) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Sayın Başbakan Yardımcısı, değerli bürokratlarımız, sayın basın mensupları; hepinizi selamlıyorum tabii.

Şimdi, öncelikle son iki yıldır burada yapılan bütçe değerlendirmelerinde özellikle ekonomi fonksiyonlarıyla ilgili bakanlarımızın tamamının başlangıç analizleri küresel kriz ve küresel kriz içerisinde bizim durduğumuz nokta üzerinden ve hep teğet mi değil mi savunusu içerisinde geçen değerlendirmeler olur. Varsayalım ki bu küresel kriz bu dönem açısından teğet geçmiş olsun, peki, biz bugün uluslararası küresel krizin etkilerini on yıl öncesinden yaşamadık mı, yaşadık. Yani Yunanistan'ın bugün yaşadığını biz on yıl öncesinden yaşadık. Avrupa'nın bugün yaşadığını biz on yıl öncesinden zaten yaşadık. Biz şimdi onların bugün, yani özellikle üçüncü dünya ülkelerine öteledikleri krizin etkisinde yani üçüncü dünya ülkelerinde sınırlandırma arzusu içerisinde oldukları küresel krizden kendilerini muaf tutamadıkları için doğal olarak, son dalga olarak onlara da yansıyan bir süreç oldu. Dolayısıyla şurasını iyi görmek gerekir: Şimdi, küresel kriz analizi üzerinden kendi ekonomimize bakarsak, kendi ekonomik gelişimize bakarsak bence doğru bir sonuca ulaşma şansımız olmayacaktır, onu söyleyeyim. Şimdi asıl olan, dünyada şu anda ekonomik... Dünya ekonomisi iki kutba yeniden ayrılıyor. Yani özellikle Sovyetlerin dağılmasıyla birlikte oluşan ekonomik ve askerî anlamdaki tek kutuplu güç dengesi son on yıl içerisinde seyrini farklılaştırdı. Şu anda dünyada artık yeniden iki kutuplu bir evre dönemi başladı. Şimdi, bizim daha çok, sıcak para endeksli ekonomik büyümemiz ya da krizden kendimizi koruma dürtülerimiz aslında bu gerçeğin merkezinden bizi uzak tutuyor, sorunun kendisini anlaşılır kılmaktan uzak tutuyor bizi. Bizim kendimizi kıyasladığımız ve daha çok, rekabet içerisinde olduğumuzu ifade ettiğimiz Çin acaba sıcak para döngüsü üzerinde mi ekonomisini ayakta tutuyor ve şu anda Amerika'yı geçer noktaya geldi? Hatta bu büyüme ve küçülme verileri bugünün kriterleriyle, nüfus bazlı ve piyasa gelişimleri de göz önünde bulundurulduğunda ya da veri olarak kabul edildiğinde on yıl içerisinde Çin Amerika'yı geçecek ve bu geçmeyle birlikte kendi etrafında bir blok örüyor. Şimdi, kendi etrafında da bir blok ördüğüne göre yeni bir eksen,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 75

yeni bir denge politikası ekonomik gelişim açısından da bir denge politikası oluşturduğuna göre bizim analizimizi biraz yeni baştan gözden geçirmemiz gerekecek. Çin neye göre büyüyor? Çin reel ekonomiye göre büyüyor, üretiyor, ürettiğini de Amerika'nın ya da Avrupalının üçte 1'i fiyatına dünya pazarına sürüp pazarı ele geçirme becerisini gösterdiği için Çin böyle bir gelişim seyri içerisinde. Kendimize baktığımız zaman ise esas olarak dikkat çektiğimiz risk orada. Biz ürettiğimizle değil... Tüm bakanlarımız cari açığı burada büyük bir risk olarak ifade ediyor. Cari açığın temel esprisi ne? Üretmediğimizdir. Yani dışarıdan alıp tükettiğimiz anlamına geliyor daha anlaşılır, halk diliyle hele konuşacak olursak. Dışarıdan alıyoruz, başkasının ürettiğini alıyoruz, tüketiyoruz. Hükümet kanadı, iktidar kanadından milletvekillerimiz pekâlâ... Biz burada mesela "Tütün bitti." dediğimiz zaman "Oh, ne iyi olmuş." deniyor, daha bugün de yaşadık ama o tütünü Amerika'dan alıyorsunuz, içiyorsunuz yani tüketiyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Siz buyurun ekin canım, sizin Mardin'de ekin.

ADİL KURT (Hakkâri) – Satabileceğimiz bir yer bulabilirsek...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) –Biz devam ettik, biz zeytin de ettik...

ADİL KURT (Hakkâri) – Niye? Satabilecek bir yer bulabilirsek ekeceğiz.

Şimdi, işin özü, reel ekonomiye dayanmayan bir büyüme, büyüme değildir. Şimdi, konuyla doğrudan bağlantılı olduğu için şey istiyorum.

Şimdi, son dönemde de örneğin, geçen alalecele buradan yasa çıkardık. Niye, esprisi ne? Rusya'ya yılda ortalama geçen yıl 53 milyar dolar, bu yıl haziran ayı itibarıyla 74 milyar dolar bir sermaye akışı var. Buradan biz payımızı alabilir miyiz gayreti içerisinde... Bunu yaparken de kapıyı sonuna kadar spekülâtorlere açtık. Rusya'nın spekülâtorler eliyle... Darbe zemini olmayabilir Rusya'nın ama spekülâtorler dünyanın birçok yerinde bu kapıdan girerek ülke yönetimlerine darbe bile yaptılar. Kadife devrimleri bunlardı işte yani spekülâtorlerin yaptığı darbelerdi. Kendimizi sıcak para akışına açık tutacağız diye kendi yönetimlerimizi dahi riske edecek bir pozisyona kendimizi getirdik. Gerçekçi bir veri değil yani gerçekçi bir büyüme trendi değil bu. Üretime endeksli bir büyüme trendi önümüze koyalım, biraz daha ağır gitmiş olabiliriz ama sağlam ilerlemiş oluruz. Yani o sizlerin aranızdaki o gaz-fren meselesine gelmek istemiyorum ama reel ekonomi üzerinden üretim endeksli bir büyüme politikası ülke olarak bize daha sağlam kapı açacaktır. Mevcut durumda, çok riskli bir pozisyonda ilerliyoruz. Geçen sene de bütçe değerlendirmelerinde ifade ettik, bu yıl da baktım, gene verilerimiz değişmemiştir. Yunanistan'ın krize girmesine sebebiyet veren ekonomik verilerin aynısı bu yıl için yine bizim ekonomik sistemimizin temelinde yatıyor, cebinizde bu dinamiti taşıyorsunuz ve ayak bir defa tökezlediği zaman o dinamit cebinizde patlar. Yani insanların cebinde sıcak para muhafaza etmek ama alışveriş yapmamak üzerine cebine para koymak çok gerçekçi bir ekonomik büyüme modeli değildir. Bunları ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Kurt, teşekkür ediyoruz.

Sayın Gök, buyurunuz.

ABDULKERİM GÖK (Şanlıurfa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hazine Müsteşarlığı misyonu gereği ülkemizin kalkınmasına katkıda bulunmak amacıyla, ekonominin tüm aktörleriyle iş birliği içerisinde, şeffaf, hesap verebilir ve etkin bir şekilde kamu mali varlık ve yükümlülüklerini yöneterek, ekonomik, finansal ve sektörel politikalarıyla düzenlemeleri oluşturmakta, uygulamakta, denetlemekte ve uluslararası ekonomik ilişkilerin koordinasyonunu sağlamaktadır. Konuşmamda Hazine Müsteşarlığının politika uygulamalarının etkilerinin görüldüğü makroekonomik gelişmelere değinecek ve Müsteşarlığın yürüttüğü faaliyetler hakkında görüşlerimi sizlerle paylaşacağım.

Hepimizin bildiği üzere, küresel krizin başlangıcından geçen çok zamana rağmen dünya ekonomisi henüz toparlanamamıştır. Birçok ekonomik gösterge hâlen kriz öncesi seviyelerin çok uzağında bulunmaktadır. Ancak bizim ülkemizde kredi derecelendirme kuruluşları, yatırım yapılabilir ortamın son derece olduğunu geçmiş on dokuz yıl aradan sonra ilk kez bunu belirtmişlerdir.

2009 yılında daralan dünya ekonomisi, kriz sonrası alınan olağanüstü önlemlerle 2010 yılında yüzde 5,1 oranında büyümüş, 2011 yılından itibaren, avro bölgesine ilişkin sorunlar küresel büyümeyi baskılamaya başlamıştır. Buna ilaveten, gelişmekte olan ülke ekonomilerinin de zayıflaması, Japonya'daki deprem ve Orta Doğu ve Kuzey Afrika Bölgesi'nde yaşanan siyasi belirsizlikler sonucu dünya ekonomisindeki büyüme 2011 yılında yüzde 3,8'e gerilemiştir. Küresel ekonomideki zayıflama eğilimi 2012 yılında da sürmüştür. Avro bölgesi ekonomisinin kötüleşen görünümü, içinde bulunduğumuz yıl, küresel ekonomik büyümeyi aşağıya çeken temel faktör olarak görülmektedir. Kriz sonrası süreçte, küresel ekonomik büyümenin en önemli itici gücü olan gelişmekte olan ülkeler de 2012 yılında küresel ekonomik büyümeye daha az katkı sağlamaktadır. Bu dönemde, dünya ticaret hacmindeki artış zayıflarken üretici ve tüketici güveni yeterince toparlanamamıştır.

Dünyadaki bu karamsar tablo karşısında sevindirici olan önemli bir husus, ülkemizin son yıllarda gösterdiği performansla birçok ülkenin gıpta ile baktığı bir konuma gelmesidir. Bundan yaklaşık on beş, yirmi gün öncesinde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 76

Macaristan'a muhalefet milletvekilleri arkadaşlarımız da vardı, Sayın Cemil Çiçek, Meclis Başkanımızın heyetiyle beraber bir gezimizde Macaristan Cumhurbaşkanı ve Meclis Başkanının da ifade ettikleri bir kavramı da tekrar burada hatırlatmakta fayda görüyorum: "Sizler ekonomide neler yapıyorsunuz? Bu başarıyı nasıl sağlıyorsunuz? Özellikle bunun bir sırrı varsa bizimle de paylaşmanızı istiyoruz." diye dile getirmişlerdi.

Dolayısıyla, ekonomik gelişmeyi, Sayın Bakanım, sizlerin koordine ettiği Ekonomi Koordinasyon Kurulunda olduğunuzu biliyoruz. Buraya da son derece... 10'uncu yılını, Bakanlık olarak sizler tamamladınız, inşallah daha nice on yıllara. Türkiye ekonomisinin küreselleşen dünya ile beraber artıları içerisinde zatıalınız ve ekibinizle beraber önemli yerlerde bulunuyorsunuz. Bunu yurt dışında çok daha rahatlıkla görebiliyoruz.

Türkiye ekonomisi, 2010 yılında yüzde 9,2 oranıyla Avrupa'da en hızlı büyüyen ekonomi olmuştur. Güçlü ekonomiyle güçlü büyüme performansı 2011 yılında da devam etmiştir. 2012 yılında ise iç talepteki yavaşlamaya paralel olarak büyüme hız kesmeye başlamış ve ilk yarıda yüzde 3,1 oranında artmıştır.

Türkiye ekonomisinin söz konusu dönemde kaydetmiş olduğu istihdam piyasasındaki olumlu gelişmelere paralel olarak 2009 yılında yüzde 14,1 olarak gerçekleşen işsizlik oranı, 2011 yılında yüzde 9,8 seviyesine gerilemiştir. 2012 yılında, geçen günlerde açıklanan rakam ise yüzde 8,9 oranında son derece önemli bir rakamdır. Burada, özellikle istihdam noktasındaki temel politikaları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bütçesi görüşülürken detaylı bir şekilde bunları konuşmuştuk. Konuşmamı tekrar bu alana sığdırmak istemiyorum.

Uzun yıllar boyunca yüksek ve kalıcı enflasyon ile yaşamak zorunda kalan Türkiye, son on yıldaki ihtiyatlı maliye ve para politikaları sayesinde tek haneli enflasyon rakamlarına ulaşmıştır. İhracatta, kriz sonrası dönemde başlayan ılımlı ve istikrarlı artış süreci 2012 yılında da devam etmiştir. Son dönemlerde, ihracatın bölgesel çeşitliliğinin artmasıyla Avrupa Birliği ülkelerindeki zayıf seyrin, ihracattaki olumsuz etkisinin kısmen telafi edilebilmesi sağlanabilmiştir.

Türkiye ekonomisi, mali disipline olan bağlılığının yanı sıra, örnek bir bankacılık sektörü ile güçlü bir düzenleme ve denetleme çerçevesine sahip olması bakımından da zor günlerden geçen Avrupa Birliği ülkelerinden ayrılmaktadır. Çünkü 2002 yılı sonrasında Türk bankacılık sistemindeki yapılan hamleler şu anda Avrupa Birliği'ne üye ülkeler ve gelişmiş ekonomiler, âdeta o uygulanan temel reçeteyi örnek alma bağlamında, o günkü başarıyı nasıl sağladılar, bankacılık sistemindeki bu değişiklikler hangi alanda yapıldı diye Türk bankacılık sistemini yakından takip etmektedirler. Türkiye bu küresel belirsizlik ortamında sağlam mali duruşu ile birçok ülkeden olumlu yönde ayrılmıştır. 2002 yılından bu yana uygulanmakta olan yapısal politikaların bir sonucu olarak kamu dengeleri Türkiye'de bir sorun teşkil etmekten ve kamu borcunun sürdürülebilirliği bir endişe kaynağı olmaktan çıkmıştır.

Avrupa Birliğinde kamu borcunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 82,5 civarında iken, Türkiye'de bu oran geçen yıl sonu itibarıyla yüzde 40'ın altındadır.

Hazine Müsteşarlığı 2003 yılından bu yana yürüttüğü stratejik ölçütlere dayalı borçlanma politikaları çerçevesinde, borç stokunun piyasa değişkenlerine karşı kırılganlığını önemli ölçüde azaltmıştır.

Küresel piyasalardaki belirsizliğe rağmen Türkiye'nin geleceğine ilişkin beklentiler daha da olumlu bir görünüme kavuşmuştur. Konuşmamın içerisinde vurguladım, kredi derecelendirme kuruluşlarının Türkiye ekonomisine ilişkin açıklamış oldukları olumlu sinyaller ve Dünya Ekonomik Bankasının verileri son derece önemlidir. Özellikle orta vadeli programlarla çerçevesi çizilen güçlü kamu maliyesi hedefleri ve bu hedeflere ulaşabilmek adına kararlılıkla hayata geçirilen politika tedbirleri birçok gelişmiş ülkenin kredi notlarının düşürüldüğü bir dönemde ülkemizin kredi notunun yatırım seviyesine yükseltilmesi konumuna gelmiştir.

Ülkemizin dış borçlanma koşullarında olumlu gelişmeler yaşanmaya devam etmektedir.

Türkiye'nin üyesi olduğu uluslararası finansal kuruluşlara program ve proje finansmanı alanlarındaki yakın iş birliği devam etmektedir.

Hazine Müsteşarlığı, kamu iktisadi teşebbüslerinin kamu adına pay sahipliğinin gerektirdiği görev ve sorumlulukları yerine getirmektedir.

Mali sistemin önemli bileşenlerinden biri olan ve ülkemizde her geçen dönem rolünü ve kapasitesini geliştiren bir sektör olarak dikkat çeken sigortacılık ve özel emeklilik sektörleri 2012 yılı içerisinde de istikrarlı biçimde büyümeye devam etmiştir.

Türkiye ekonomisinin küresel kriz döneminde ve sonrasında gerçekleştirdiği başarılı performansta önemli katkıları bulunan Hazine Müsteşarlığı önümüzdeki dönemde de bugüne kadar olduğu gibi ekonomik kalkınmanın sağlanmasında öncü ve kurumsal yönetimde model olarak kabul edilen bir kurum olma yönünde faaliyetlerini kararlılıkla sürdürecektir.

Buradaki bütün bu gelişmelerin ana ekseninde belki bir cümleyle ifade edecek olursak Türkiye ekonomisi her alanda ivme kaydetmiştir. Bunun bir cümleyle ifadesini yapacak olursak, Türkiye'deki siyasal istikrarın her alanda istikrar noktasında varlığını sürdürdüğünü gösteriyor.

Hazine Müsteşarlığımızın 2013 yılı mali bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Gök.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 77

Sayın Güneş, buyurunuz efendim.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, Başbakan Yardımcısı; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, öncelikle bir anekdotla başlayayım müsaade ederseniz.

Bana tolerans sağlayacaksınız değil mi Sayın Başkan biraz?

BAŞKAN – Evet, süreniz beş dakika...

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Biraz sonuna eklersiniz.

BAŞKAN – ... ama ufak bir size ayrıcalık yaparız.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Şimdi, efendim, geçen yıl bütçede konuşma yaparken ve konuşmamın içinde “Sayın Başbakan Yardımcısı çok yeteneklidir.” dedim. Sonra, partimizin yetkililerinden biri “Hocam, ne yaptınız ya? Siz Başbakan Yardımcısı için ‘yetenekli’ dediniz.” dedi. Dedim ki: “Bak, şimdi, ben Başbakan Yardımcısının şahsıyla ilgili ‘yetenekli’ dedim ama politikalarını övmedim, politikalarını yerdim.” dedim. Şimdi, müsaade ederseniz politikalarınızı övmeyeceğiz, yereceğiz.

BAŞKAN – Sanki “öveceğiz” diyecek gibi geldin ya.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Yok, hayır hayır.

BAŞKAN – Dil sürçmesin.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Kendisiyle beraber olduğumuz dönemde de kendisinin şahsını değil ama politikalarını olabildiğince eleştiriyorduk. O da zaten bizi eleştirmemiz için davet ediyordu.

Şimdi, 10’uncu yılınızı kutluyoruz. Sizi on yıl önceden fazla oldu -sanıyorum- tanıdığım, o zaman yeni ekonomiden sorumlu bakan olmuştunuz. Bir ara oldu, Dışişleri Bakanlığı yaptığınız, sonra tekrardan görevinize döndünüz. On yılda düzelen şeyler oldu kuşkusuz. Mesela kamu borç dinamiği -sunumunuzda sundunuz- enflasyon düştü, bir dönem, 2002 ile 2006 arası yüksek büyüme hızı yaşandı, bunlar doğru. Bir ara, bir başka denemeniz oldu, 2010 veya 2009 muydu, onu tam hatırlamıyorum, bir mali kural denemeniz oldu fakat sonradan bir biçimde ondan vazgeçtiniz. Ben onu desteklemiyordum gerçi, o zaman desteklemediğim eleştirisini de yollamıştım, o kural çok doğru bir kural değildi, uygulaması da...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Kanunu da geri geçtik Hocam.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Evet, doğrusu oldu ama böyle bir deneme oldu.

Şimdi, efendim, yeni bir konjonktüre girdik. 2007’den sonra sadece küresel nedenlere bağlamaksızın bir yeni konjonktüre girdik. Zaten 2002 ile 2006 arasındaki yüksek büyüme performansı ve o programın sürdürülebilirliği de zaten küresel konjonktüre bağlıydı. Şöyle bir varsayım yapalım paradigmayı değiştirmek için: Küresel likidite eğer ki 2002 ile 2006 arası bu kadar yüksek olmasaydı bu sonuç alınır mıydı? Alınmazdı. O zaman küresel likiditenin daraldığı bir konjonktürde yeni bir tasarıma ihtiyaç var.

Şimdi, Derviş, bu mevcut makroekonomik tasarımı 2001’de getirdiği zaman böylesi yüksek bir küresel likiditeyi varsayıyordu. Böyle yüksek bir sıcak para akışını veya sermaye akışını Türkiye öngörmüyordu. Onun için kurun daha farklı bir esneklikte hareket edeceğini düşünüyordu ama öyle olmadı. Yüksek sermaye akımı Türkiye’de kuru baskıladı ve Merkez Bankası da gerçekten zorlandı. Eleştiriler oldu; işte, ihracatçı sektörler “Düşür şu faizi.” dediler. Efendim, hâlbuki orada çok yüksek bir faiz uygulandığı kanısında değilim o dönemde ama tartışma çıktı. Bakın, şimdi, bu yıl şöyle bir konjonktüre geldik: Geçen yıl 770 milyar dolar millî gelirimiz vardı, bu yıl 800 milyar dolar kadar olacak ama o, kurdan kaynaklanıyor yani bu kadar yüksek bir millî gelir artışı yok. Millî gelirimizin yüzde 8,5’den -yüzde 3,2 bekliyorsunuz, ben 2,9 filan bekliyorum ama bakalım yani çok önemli bir fark değil- yüzde 3 civarına indirdik. Hem küresel nedenle indirdik hem iradi olarak indirdik. Önemli bir millî gelir kaybımız oldu tabii, indirirken. Cari işlemlerde elde ettiğimiz tasarruf onun çok altında oldu. Yani yüzde 7,5 gibi bir cari işlemler açığı ile karşı karşıya kalacağız yine bu yıl. Orta Vadeli Program’da da cari işlemler açığında önemli bir düzelme de beklemiyoruz üç yıl boyunca. Yüzde 6,5’e kadar 2014’te gevşeyecek diye umuyoruz. Şimdi, orada, Orta Vadeli Program’da önemli bir iyileşme yok. Hem ihracat millî gelir oranında yok hem cari işlemler açığında yok hem özel kesimin tasarruflarının millî gelire oranında da önemli bir artışı yok, zaten aynı konu.

Şimdi, ne yapacağız, yani buradan nasıl çıkacağız? Şimdi, ben bunu samimiyetle söyleyeyim, yani sadece bir muhalefet partisi milletvekili olarak değil iktisat bilimine, ilmine gönül vermiş bir insan olarak söyleyeyim: Büyük ekonomik politika değişiklikleri için üç şart lazımdır. Bunlardan bir tanesi -demokratik ülkeler için söylüyorum tabii- Parlamentoda büyük bir aritmetiğiniz olacak ki radikal bir değişiklik yapabileceksiniz; ikincisi, önünüzde uzun zaman olacak; üçüncüsü de buna vâkıf bir ekonomi yönetimi olacak ve bir irade gösterecekler. Şimdi, şartlar hazır ama bunu yapan yok. Yani bu makroekonomik modelde 2014 yılına kadar daha düşük bir cari açık, daha yüksek bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – ...büyüme hızı...

BAŞKAN – Evet, ilave süre vereceğim size, buyurunuz.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – ...ve daha düşük bir işsizlik elde etmeyecek gibi gözüküyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 78

Bakın, dündü galiba veya evvelsi gün -biraz da, tabii, muhalefetin getirdiği şevkle- işsizlik rakamlarının 2003'e göre daha düşük olmadığını anlattım, değil. Yani hem oransal olarak değil, tabii ki rakamsal olarak hiç değil. Şimdi, işsizliği düşüremiyoruz, büyüme hızını yükseltmemiz gerekiyor, cari işlemler açığını daraltamıyoruz. Burada yeni bir tasarıma ihtiyaç var. Nasıl yapabiliriz? Açıkçası meslektaşlarımızın da bununla ilgilenmesi gerekiyor. Yani parlamento dışında, siyaset dışındaki iktisatçıların da yeni bir makroekonomik tasarım nasıl olmalıdır, bununla ilgilenmeleri gerekiyor. Siz, o, yapısal reformlarla ilgileniyorsunuz. Doğrudur, yapısal reformlara ihtiyaç var ama bu on yıldır söyleniyor. Yani ne düşünüyorsunuz? AR-GE ile ilgili Hükümetiniz birçok şey yaptı, teknolojiyle ilgili yaptı, teşviklerle ilgili yapıldı. Ne yapılacak yapısal? Onları söyleyiniz yani şu şu yapısalı yaparsak daha iyi gider diye. Bana kalırsa yapısalın ötesinde yeni bir makroekonomik mimariye ihtiyaç var, onun için de bir iradeye ihtiyaç var. Mesela bu, vergi reformu; şimdi, getiriyor Maliye Bakanı, Vergi Yasası'nı daha basitleştiren bir yasa getireceğini söylüyor ama sistemik bir değişiklik var mı, bilmiyorum, o belli değil. Sistemik bir değişiklik lazım orada. İki, harcama reformu yapmak gerekiyor, yani kamu harcamalarında komple sistemi değiştiren... Biz kamu harcamalarının değişimini nasıl yaptık? Faizler düştü, kompozisyon değişikliği oldu, iradi olarak olmadı, dolaylı olarak oldu. Üçüncüsü, para politikasında bir tasarım değişikliğine ihtiyaç var gerçekten. Yani, şimdi, çok söyledik, çok da eleştirildi, çok tartışıldı. Türkiye'nin farklı bir kur sistemine ihtiyacı var. Sistem olarak biz dalgalı kur sistemini bırakalım demiyorum ama daha yüksek rezervle, daha yüksek bir kurla yani daha az değerli bir Türk lirasıyla rekabet gücümüzü artırmalıyız. Aksi takdirde 2015'te yüzde 3 büyüyeceksek, yüzde 4 büyüyeceksek yazık Türkiye'ye, Türkiye yüzde 7 büyümeli ve samimiyetle de ifade edeyim: Parlamento çoğunluğunuz var, önünüzde bir dönem var ve ekonomi yönetimi olarak da böyle bir birikiminiz var. Bu iradeyi gösterin ve bu ekonomik politikaları toptan değiştirirseniz 2015 yılına ait getirdiğiniz orta vadeli programda çok farklı rakamlarla karşımıza çıkabilirsiniz.

Çok teşekkür ediyorum. 2013 yılının ve on yılın size hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Güneş.

Sayın Oral, buyurunuz.

SÜMER ORAL (Manisa) – Sayın Başkan, ben de öyle tahmin ediyorum ki süremi tam kullanmayacağım. Birkaç konu üzerinde, daha çok Sayın Bakanın da görüşlerini almak isterim.

Şimdi, tabii, devlet belli miktarda yatırım yapmak mecburiyetinde. Eğer normal, kendi kaynakları yetmiyorsa “Ne yapayım, kaynağım bu kadar ancak bu kadar yatırım yapabilirim” demez. Yani o yatırımı yapmak ihtiyacındadır ve ülkenin de yarınları için bu yatırımların yapılması lazım. Bütçe dışı kaynaklara gitmek doğaldır ancak bütçe dışı kaynaklarla yapılan yatırımlarda hazine garantisi verilmiş olanların miktarı şu an itibarıyla acaba hangi düzeye ulaşmıştır? Eğer bunun sektörler itibarıyla da bir dağılımını alabilirsek ona da bir hayli memnun olacağım.

Diğer bir konu, ülkeye yerleşme niyetiyle gelmeyen dış kaynak yani bunun diğer adı “sıcak para” dediğimiz, yerleşme niyetiyle gelmeyen sıcak para süratle artıyor. Şimdi, bu para politikasının da yönlendirilmesinde önemli de katkısı var yani para politikasının yönlendirilmesinde hemen birinci derecede rol oynuyor.

Şimdi, bunun belli bir düzeyden sonra ekonomide etkileri farklı alanlara da geçebiliyor. Yani gerek Türk lirasının aşırı değeri ve onun sonunda ithalat artması. Acaba bu yerleşme niyetiyle ülkeye gelmeyen paralarla ilgili bir tedbir düşünülebilir mi veya henüz şu anda böyle tedbir alınabilecek bir seviyede olmadığını mı düşünüyorsunuz?

Şimdi, reel sektörün döviz yükümlülükleri, reel sektörde, döviz yükümlülükleriyle döviz varlıkları acaba hangi düzeye geldi yani bugün itibarıyla? Özellikle 2010 yılında kambiyo mevzuatında yapılan değişiklikle bu yerleşmek niyetiyle gelmeyen paranın artması bu aradaki farkı yani döviz yükümlülüklerinin daha fazla olduğunu ve aradaki farkın da 130 milyar dolar civarında olduğu bilgisi var; bu gerçekten böyle midir? Gerçek miktar nedir?

Bir de sık sık ülkede hep borç miktarından bahsederez işte kamu borcu rakamsal olarak ele alındığı zaman farklı, tabii gayrisafi millî hasılaya mukayese edildiği zaman farklı çıkıyor. Ben sizin genellikle sıcak baktığınız ve tercih ettiğiniz gayrisafi millî hasılaya bir tespit yaptım -bilmiyorum bu rakamlar sizde de aynı şekilde midir- ülke daha borçlu bir yapıya dönmüştür yani geçtiğimiz şu on yıl içerisinde daha borçlu bir yapıya dönmüştür. Kamu, reel sektör ve hane halkı borcunu toplayıp gayrisafi millî hasılaya mukayese ettiğimiz zaman 2002 yılında yüzde 107 veya 108'di devletin borçluluğu kamu, reel sektör ve hane halkı ama bu 2012 sekizinci ayın sonunda yüzde 118'ler düzeyine çıkmış durumda. Yani ülkenin borçluluk oranı yüzde 10 civarında bir artış göstermiş ama bu arada borcun yapısı, tabii, hâliyle değişmiş 2002'de yüzde 70'ler civarında devlet borçlu iken, bugün 2012 sekizinci ay itibarı ile reel sektör ve hane halkı yüzde 70'ler civarında borçlu, devlet geri kalan kısmı. Yani, böyle, tam farklı bir durum. Yani 2002'de yüzde 107 iken şimdi yüzde 117 oluyor. Fakat devletin borcu oran olarak düşüyor, reel sektör ve hane halkının ki yukarıya çıkıyor yani yüzde 30, yüzde 70 gibi. Mesela gene bu reel sektörden baktığımızda hane halkı borcunun 2002'de gayrisafi millî hasılaya oranı 1,9 iken bugün 13,3 yani bunun tüketici ve kredi farkı dağılımı ayrı. Yani, böyle bir gelişme oluyor ki yani ülke daha borçlu bir yapıya kavuşmuş görülüyor.

Bir de, siz de konuşmanızda ifade ettiniz, zaman zaman çeşitli ağızlardan da duyuyoruz “Türkiye borç alan bir ülke olmaktan çıktı, borç veren” diye. Bu tabii söylenebilir ama...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Yardım alan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 79

SÜMER ORAL (Manisa) – Yardım alan. Yani o farklı olabilir o zaman. Türkiye de daha önceki dönemlerde hem kredi vermiştir hem de katkıda bulunmuştur. Özellikle Türki cumhuriyetlerin şeyinde... Nitekim, şimdi IMF'yle olan ilişkimizde de o 5 milyar dolar borçtan çok mevduata daha yakın çünkü gene IMF faiz ödeyecek ve istediğimiz zaman herhangi bir tediye muvazenesinde sıkıntı olduğu zaman geri çekme hakkımız var. Kaldı ki henüz o da daha henüz işlem görmedi, ödenmiş bir durumda değil.

Benim, Başkan, söyleyeceklerim bunlar.

Hazine Müsteşarlığının hayırlı olmasını diliyorum ve Bakan ve arkadaşlarına da başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Oral.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) - Sayın Başkan, komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli yöneticileri, basınımızın değerli emekçileri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Bakanlığınızın 2013 yılı bütçesinin, hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum. Aynı zamanda Bakanlığınızın 10'uncu yılını da tebrik ediyorum.

Sayın Bakan, önce ekonomiye ilişkin bazı, birkaç tespiti söylemek istiyorum. Son yıl hariç yurt içi talebe dayalı bir büyüme vardır. 2012 yılı net ihracat merkezli olmuştur. Sektörlerin büyümeye katkısı açısından baktığımızda, uluslararası rekabete kapalı sektörler öncülüğünde bir büyüme olduğu görülmektedir. Büyüme oranlarımız istikrarsız. İki yıl hızlı büyüme, arkasından müthiş bir küçülme. Ekonomi ajanlarının karar alma süreçleri olumsuz etkilenmektedir.

2007 yılından itibaren toplam borçluluk oranlarında artışlar var. Toplam borçların kamu iç borç stoku, kamu dış borç stoku, özel sektör dış borç stoku, bankacılık sistemi özel sektör kredilerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 91,5'ten 2012 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 119'a yükselmiştir.

2002 yılında cari açığımız 0,6 milyar dolar ile 41'inci sırada iken 2011 yılında 77,1 milyar dolar ile 2'nci sıraya, 2012 yılında ise 59 milyar dolara ulaşmış 7'nci sıraya gerileyeceğimiz görülmektedir.

İthalatımız sürekli artıyor. İthalat artışımız uluslararası rekabete açık olan imalat sanayimizdeki üretim artışının çok üstünde.

Merkez Bankası rezervlerinin kısa vadeli borç stokuna oranı yıllar itibarıyla azalmıştır. 2002'de her 100 dolarlık kısa vadeli borca karşın 171 dolar Merkez Bankası kasasında rezerv varken 2012'nin ikinci çeyreğinde bu 96 dolara düşmüştür.

Anlatılan mali disiplin tam olarak sağlanamamıştır. On yılda 7 kez mali af çıkarılmıştır. Vergi gelirleri konjonktüre ve kırılganlık yaratan makro dengelere yaslanan dolaylı vergilere aşırı bağlıdır. Mali denge, aflar ve özelleştirmelerle sağlanan bir defalık gelirlerle götürülmüştür.

Ülkemizin yurt içi talebi yüzde 12 seviyesine kadar gerilemiştir. Bu oran 1980'lerde yüzde 27'ler seviyesinde idi. Hükümet özellikle bireysel emeklilik sistemini güçlendirecek bazı önlemleri uygulamaya koydu. Ancak, hâlen yurt içi tasarrufların düşük olduğu dikkate alındığında, artırmak için düşündüğünüz önlemler nelerdir?

Ekonomide yönetim yok, koordinasyon kaybolmuştur. Sayın Bakan, siz " Yolcular şoföre, gaza bas dese de şoför gaza basmayacaktır." dediniz 24 Eylül 2012'de. Zafer Çağlayan: "İleri sürüş tekniğini bilen şoförler her zaman frene basılmayacağı bilirlir" 25 Eylül 2012. Burada kim doğruyu söylüyor? Kime inanacağız? Halkımız hangi bakanın açıklamasına bakarak karar verecek? Burada sormak istiyorum: Ekonominin dümeni kimde? Bakanlar arasındaki kafa karışıklığı son buldu mu?

Ayrıca bazı hedeflere baktığımızda da, gayrisafi yurt içi hasıla büyümesi için dediniz ki: "2012'de 4, 2013'de 5, 2014'de 5." Şimdi ne diyorsunuz: "2012'de 3,2; 2013'de 4, 2014'de 5." Yani yüzde 20 civarında bir sapma var. TÜFE yıl sonu itibarıyla ne demiştiniz: "2012 için 5,2; 2013 için 5, 2014 için 5." Şimdi ne diyorsunuz: "2012 için 7,4; 2013 için 5,3; 2014 içinde 5." Buradaki sapma oranı da yüzde 42,3. Burada hedefler neden doğru tespit edilemiyor? Bürokrat arkadaşlara da sormak istiyorum: Nesnel kriterler yerine siyasi kriterler mi dikkate alınıyor acaba? Tespitlerim ve sorularım konusunda düşüncelerinizi merak ediyorum.

Şu hususu da belirtmek istiyorum: Ben AKP'nin başarılı olduğunu düşünüyorum. Çok güzel algı yönetimi yapıyor. Asıl olan ekonomideki başarı değil, kafalarda yaratılan "ekonomi başarılıdır" algısıdır. Yani ekonominin büyüdüğü algısı. Çiftçiye bakıyorsunuz zorda, perişan. Esnafa baksanız çark dönmüyor, kepenk açık kapatmıyor. Nakliyeciler esnafı marşa basamıyor. İşçi, memur ay başını getirmekte iyice zorlanıyor. Vatandaş kredi kartını nasıl çevireceğim diye düşünüyor. Gerçekten esas büyüme ve vatandaşa yansıyan büyüme nerede merak ediyorum.

Ayrıca bazı kurumlar bazında da tespitlerim ve sorularım olacak. Özellikle BDDK Başkanı yakın zamanda atandı. Şu an için olumlu ya da olumsuz bir şey söyleyemeyiz. Ancak BDDK'nın kurumsal yapısına baktığımızda denetim görevinin IMF'ye verilen sözler çerçevesinde murakıp ve uzman marifetiyle yapıldığını biliyoruz. Siz de takdir edersiniz ki kimse elindeki yetkiyi paylaşmak istemiyor. Yerinde denetim ve gözetim faaliyetlerinin yerine getirilmesinde kurumdaki bu ikili yapıdan kaynaklanan çok sayıda sorun olduğunu biliyoruz. Önemli olan uygulamadır. Bu sorun BDDK için bir denetim riski oluşturmuyor mu? Maliye Bakanlığında olduğu gibi denetim alanında tek unvan uygulamasını siz düşünüyor musunuz?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 80

BDDK Başkanı, öncesinde Tevfık Bilgin'in son döneminde verilen bir lisans hariç, lisans verilmedi diye hatırlıyorum. Geçenlerde Sayın Başkanın söylediği "Banka sayısı 60 olmalı." demecindeki 60'ın anlamı nedir? Bu sayıya hangi nesnel çalışmayla ulaşılmıştır. Banka lisansı verilecek kişi ya da kişiler belli midir?

Cari açığın düşürülmesi için kredi hacminin daralması konusunda kuruma yapılan aktif bir telkin var mıdır?

Bankaların tüketicilerden aldığı ücret ve masrafların çokluğu ve yüksekliği konusunda BDDK'nın Gümrük ve Ticaret Bakanlığına geri bildirimi var mıdır? Bu konudaki kurum görüşü nedir?

Son olarak İstanbul Finans Merkezi çevresindeki BDDK ve diğer kurumların taşınma süreci ne aşamada? Merkez Bankasının İstanbul'a taşınması konusunda Hükümetinizin net fikri var mıdır?

Halk Bankasıyla ilgili bir cümle söylemek isterim. Yakın zamanda Halkbankın yüzde 23,92'sini temsil edene hisseler satıldı. Daha öncede yüzde 24,94'ü satılmıştı, toplam olarak bankanın yüzde 48,80'ni halka açık durumda. Son satışın yüzde 80'i yabancılara tahsis edildi. Şu anki hâliyle halka açık senetlerin yabancı payını yüzde 95'lere çıktığı söyleniyor. Doğru mudur? Burada halka açarken yabancı payının bu kadar yüksek tutulmasının sebebi nedir?

Sayın Başkan, Ziraat Bankasıyla ilgili geçtiğimiz günlerde İstanbul Milletvekili arkadaşımız Aykut Erdoğan orada kullanılan kredilerle ilgili birtakım açıklamalarda bulundu ve birtakım insanların kayırdığını ve onlara hiç hak etmedikleri şekilde birtakım kredilerin verildiğini bir basın toplantısıyla açıkladı. Ben de şimdi burada sormak istiyorum: Son üç ay içerisinde Ziraat Bankasında Çalık Grubu'na önce 100 milyon dolar, ardından da 150 milyon dolar muhalefet şerhine karşı kredi çıktı mı? Eğer çıktıysa Can Akın Çağlar döneminde çıkarılmayan krediden ötürü yeni gelen yönetimin bu krediyi gerçekleştirdiği doğru mudur? Bunu duymak ve öğrenmek isterim.

Sayın Bakan, başta Ziraat ve Halk bankaları olmak üzere kamu bankaları Türkiye ekonomisinin bel kemiğidir. Kamu bankalarının şeffaf olması gereken faaliyetlerinin karartılmasının, bu bankaları yolsuzluk ve suiistimallere açık hâle getireceği açıktır. Bu durum kamu kaynaklarının heba edilmesi ve ülke ekonomisinin kamu bankalarından başlayan bir krize doğru sürüklenmesi riskini de beraberinde getirmektedir.

Bu iddialara ilişkin olarak sizden cevap bekliyorum ve 2013 yılı bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, saygılarımla.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Çam.

Değerli arkadaşlar, 21.00'e kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.15

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.05

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

----- 0 -----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri; 17'nci Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize devam ediyoruz.

Sayın Akçay, buyurun lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Bakanlığın değerli mensupları, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum, iyi akşamlar diliyorum.

Öncelikle Sayın Bakan 10'uncu yılı münasebetiyle tebrik ediyorum, başarılar diliyorum. Ülke hizmeti, herkese nasip olmaz bir görevdir.

Değerli arkadaşlar, tabii, sunumda -Sayın Bakan ifade etti- Ziraat Bankasının çiftçilerimize, üreticilere sübvansiyonlu kredi kullandığından bahsedildi. Yalnız bankacılık sistemimizle ilgili, BDDK'yla ilgili ayrıntılı bir bilgilendirmeyi göremedik. Evet, Ziraat Bankası sübvansiyonlu kredi kullanıyor ancak biraz önce Sayın Çam'ın da ifade ettiği gibi, sanki bankacılık sistemimizde son zamanlarda biraz daha didiklenme ve bozulma gayretlerinin emareleri görülmeye başlandı diye düşünüyorum.

Ziraat Bankası 2010 yılında verdiği 285 milyon euroluk krediyi tahsil edemiyor ve banka batık krediyi "tahsili gecikmiş alacak" olarak kayda geçiriyor ve bu da BDDK'nın gecikmiş alacaklar tertibinde kısa sürede ortaya çıkıyor. Bunun -çeşitli iddialar var, mutlaka Sayın Bakan bir açıklık getirecektir- bu şirketin sahiplerinin AKP'li oldukları... Hatta Çalık Grubunun da adı geçiyor. İstanbul Bayrampaşa'daki bu şirketin projesine ilk önce bir özel banka finansman sağlıyor. Bu ilk iki yılı geri ödemesiz projeye 118 milyon kredi vermeyi kabul ediyor ve daha sonra bu projeden çekiliyor. Ziraat Bankası şirketin hem o özel bankaya olan borçlarını üstleniyor hem de yeni kredi açarak projenin tamamlanmasını sağlıyor. Tabii, daha sonra birtakım atamalar da oluyor. Bunları ben tabii, ihtiyati kayıtlı ve temkinli olarak söylüyorum yani

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 81

bir ön yargıyla, mahkûm ederek değil çünkü öngöremediğimiz, tahmin etmediğimiz durumlar da olabilir, bunu da en iyi bilen elbette Sayın Bakandır ve Sayın Bakanın da kamuoyunu ve bizleri bu konuda aydınlatması çok yararlı olacaktır.

Şimdi, bütçenin ilk görüşme gününde, tümü üzerinde görüşmeleri yaparken Maliye Bakanına da ifade etmiştik. Biraz evvel "Sayın Bakanın sunumunda bankacılık sistemine ilişkin yeterli açıklama yok." dedik ancak Maliye Bakanlığının sunumunda biraz daha ayrıntılıydı; 22, 23, 24 ve 25'inci sayfalarda bankacılık sektörüyle ilgili ifadeler var. Şimdi, Maliye Bakanının geçmiş yıllarda da bazı ifadeleri vardı. Türkiye'de hane halkının borçluluk oranının düşük olduğunu, bu nedenle borçluluk oranının daha da yüksek olabileceğine ilişkin borçlanmayı âdeta özendiren sözlerinden sonra, bu defa da bütçeyle ilgili yaptığı basın toplantısındaki konuşmasında ve bahsettiğim sunumunda "Bankacılık sektöründe sermaye yeterlilik oranlarının hâlâ kanuni yeterlilik oranlarının 2 katından fazla olması dolayısıyla aslında bilanço genişlemesine imkân olduğu dile getirilerek enflasyondaki düşüş trendiyle birlikte, para politikasından gelecek ilave destekle iç talebin bir miktar canlanması ihtimalini bu anlamda yüksek öngörme işinde değilim. Enflasyondaki düşüşle birlikte böyle bir yapı ortaya çıkabilir." diyor. Burada ipuçları veren ifadeler var yani bankalar iç talebi arttırmak için kredi sınırlamasını dikkate almadan bol keçe kredi verebilir diyor öteden beri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Beş dakika mı geçti Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Beş dakika geçti, evet.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Hemen, göz açıp kapayıncaya kadar geçiyor.

BAŞKAN – Onun için beş dakikaya ayarlayalım dedim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamam, çok teşekkür ederim Sayın Başkanım, ben de çabuk tamamlamaya çalışacağım.

Şimdi, tabii, hem mali disiplinden bahsetmek hem bu sözleri duyunca biz de tereddüt ediyoruz. Bütçe dengelerinin iyice bozulmaya başladığı, mali disiplinin daha fazla sağlanması gereken bir ortamda ve mali disiplini esas alan maliye politikalarıyla desteklenmemiş para politikasıyla sağlıklı bir sonucu nasıl alacaksınız?

Şu anda, Türkiye ekonomisinin en önemli, en güvenli unsurunun bankacılık sistemi olduğunu zaten sizler de söylüyorsunuz, bizler de söylüyoruz, hepimiz biliyoruz. Bankacılık sistemi bozulursa aynı zamanda güven ve itibarın da kaybolacağını Hükümet mutlaka dikkate almak durumundadır ve BDDK'nın raporlarında da kredi büyümesinin 2009 yılı hariç son on yılın en düşük seviyesine geldiği ifade ediliyor ve "Kredi şartlarının yumuşatılarak bu hacmin artırılması mümkündür." gibi görüşler empoze ediliyor. Demek ki Hükümette genel, bu şekilde bir düşünce var. "Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?" diye Sayın Bakana yöneltiyorum. Maalesef, 2007 yılından bu yana da Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı seçim önceleri bilhassa piyasaları ve halkı, sanal bir rahatlık ve rehabet içine götürmek için, halkı yine borçlara düşürüp sonra halkın kulağına da "Bak, biz gidersek istikrar bozulur -işte, hep istikrar, istikrar deniyor ya- faizler artar, borçlarını da ödeyemezsin hal" diye fısıldayarak âdeta bir kuzudan iki post çıkarma yolu deniyor. Tabii, genellikle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Son cümlelerimi ifade ediyorum Sayın Başkan.

Bugün hep ekonominin sistematik yapısı üzerine çok güzel değerlendirmeler yapıldı. Ben de hazırlığımı o şekilde yapmışken biraz da değiştirdim süreyi de dikkate alarak.

Şu zamlar meselesini dikkatten uzak tutmamak lazım. Eylül ayında en son yapılan zamlar neredeyse unutuldu ama vatandaş unutmadı. Bütçe açığını 2012 yılında 21 milyar lira olarak hedefleyen Hükümet, bütçenin daha fazla açık vereceğini anladığı için akaryakıttan otomotive, alkollü içeceklerden tapu harcına kadar birçok kalemden zamlar yaparak bütçe açığını kapatmaya çalışmaktadır. Ancak bu zamların da bütçe açığını gerçekleştirme hedefinde öngörülen şekilde kapatmaya yetmeyeceğini, bir miktar da fazla gerçekleşeceğini düşünüyorum.

Otomotivden alkollü içeceklere, akaryakıttan tapu harcına kadar bir dizi zamlar yapıldı. Geçen yıl yapılan sigaranın vergisinin yüzde 65'ten 69'a çıkarılmasına ilişkin ÖTV artışının yürürlük tarihi 31 Aralık 2012'dir ancak yılbaşından önce yeni bir sigara zammı da Hükümetin gündeminde. Çalışanlara 4+4 olmak üzere toplam yüzde 8 zam yapılarken vergiler bir kalemden yüzde 11,7 oranında artırılmıştır. Bu zamlar, Hükümetin bütçeyi yönetemediğini, vatandaşa yüklemeyi tercih ettiğini göstermektedir. Motor hacmi 1.600 cc'den düşük, orta sınıfın kullandığı otomobillere yüzde 3 zam yapılırken diğer lüks araçlara zam yapılmamıştır. Yapılan zamlardan en çok etkilenen dar gelirli vatandaşlardır. Türkiye dünyada en pahalı benzini tüketen bir ülkedir. Hükümet iktidara geldiğinde 1,6 lira olan benzin son yapılan zamlarla birlikte 4,76 liraya ulaşmıştır. PKK ve Barzani'nin her yıl sigara ve akaryakıt kaçakçılığından milyarlarca lira kazandığı hepimizin malumudur. Akaryakıt ve sigaraya yapılan zam, kaçakçılığı daha da artırmaktadır. Bu nedenle Hükümetin yaptığı sigara ve akaryakıt zamlarına en çok terör örgütü ve Barzani sevinmektedir.

Bir diğer husus da, kayıt dışı istihdamdır. TÜİK verilerine göre Türkiye'de bu oran yüzde 40'lardadır.

Yine, akaryakıt, alkollü içkiler, tapu harcı ve ÖTV'ye yapılan zamlardan sonra elektrik ve doğal gaz da yapılan zamlar; doğal gazda yüzde 50, elektrikte de yüzde 33'e ulaşmıştır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 82

Şimdi, örtülü ödenek harcamalarındaki artış, Suriye krizinin maliyeti, Suriyeli mülteciler için hazırlanan kamp masrafları, Başbakanlığa alınan uçaklar, tren hazırlıkları, Atatürk Orman Çiftliği'ndeki Başbakanlık konut inşaatı gibi harcamalar, -zamma da "güncelleme" deniyor malum- bu güncellemeler vatandaşın sırtındaki yükünü de artırmaktadır.

Yine, Sayın Bakanım, bu yıl Hükümetin yaptığı zamlar yetmemiş olsa gerek ki 2013'ün zam sinyallerini de şimdiden vermeye başladılar. 22 Ekimdeki açıklamalarda "Bu sene atacağımız başka bir adım yok. Gelecek sene küçük küçük birkaç adım olabilir farklı konularda, sigara ve tütün ürünleri dışında küçük adımlar olabilir." dediniz. Bu durumda, şimdiden vatandaş gelecek yıl kendilerini bekleyen zamların derdine düşmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayabilir miyiz?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamamlıyorum efendim.

Bu hususta ayrıntılı bir açıklama bekliyoruz ve sözlerime de burada son veriyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Ben merak ediyorum, kaç dakika oldu Sayın Başkanım.

BAŞKAN – On dakikayı biraz geçti efendim, on buçuk falan.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Berber...

RECAİ BERBER (Manisa) – Teşekkür ederim.

Ben de çok kısa şey yapayım çünkü biraz önce Kalkınma Bakanlığının bütçesinde de zaten bazı konuları konuştuğumuz için tekrara düşmek istemiyorum ancak...

BAŞKAN – Kayıtlara girdi zaten onlar.

RECAİ BERBER (Manisa) – Tabii, Sayın Bakanımıza ekonominin direksiyonunda olması hasebiyle, öncelikle teşekkür etmek istiyorum.

Bazı arkadaşlar konjonktürel olarak büyümenin kontrollü bir şekilde, makro dengeleri sağlamak adına yapılan bu soğutmayı olumsuz görüyorlar. Eğer 2000 yılındaki gibi cari açık veya ihracatın ithalatı karşılama oranı böyle kontrollü bir şekilde yapılmayıp yüzde 50'lere çıksaydı, o zaman eksiye düştüğümüzde herhâlde daha çok eleştireceklerdi. Yani 2013'ü de, belki 2012'yi de büyük götürebilirdik ama 2013'te eksiye karşılaştığımızda o zaman ne diyeceklerdi, bilmiyorum. Onun için şu anda dünyanın genel anlamda konjonktürel olarak küçüldüğü ve ortamın sisli olduğu bir ortamda bu büyümeleri kontrollü bir şekilde 4 ve 5'lerde götürmek, bunun 2023'e kadar böyle gideceği anlamına gelmediğini, yine 2004, 2006'da olduğu gibi uygun bir konjonktürde Türkiye'nin yine yüzde 8, 9, 10 büyüebileceğini ve 2023 hedeflerimizi de yakalamaktan, o hedeflere yönelmekten, hiçbir zaman bu OVP hedeflerinden vazgeçme anlamına gelmediğini ben de belirtmek istiyorum. Biz böyle yorumluyoruz açıkçası.

Ayrıca Hazineyi ve Özelleştirme İdaremi de yine tebrik ediyoruz. Her ne kadar Hurşit Hocam "Zaten puan artışı satın alınmıştı. Dolayısıyla bundan sonra çok beklendiği gibi etkileri olmayacak." dediyse de... Dakika bir; şu anda, cumhuriyet tarihinin bir rekoruyla, Halk Bankasının yüzde 24 hissesi yaklaşık 2,5 milyar dolarlık hem de yüzde 80'i yabancı, yüzde 20'si yerli yatırımcılara verilmek suretiyle böyle büyük bir başarı daha elde edildi yani daha not artışından hemen sonra. Bunu açıkçası bundan sonraki gelişmelerin bir göstergesi olarak algılıyoruz. Hem eurobond ihraçlarında hem özel sektörün ihraçlarında hem de halka arzlarda önümüzdeki dönemde, SPK Kanunu'muzda -inşallah yeni kanunla beraber- sermaye piyasasındaki genişlemelerle beraber bu işin oluşacağına, daha fazla bir yatırım çekeceğimize, sermaye çekeceğimize ben inanıyorum.

"Burada bir tuzak var." Dediğiniz gibi, ben de ona katılıyorum. 2004'ten sonra da biz bunu yaşadık, 2005, 2006'da; Türk lirasının değerlenme riski. Merkez Bankasının da buna geçmişte olduğu gibi pek müsaade etmeyeceğini açıkçası görüyoruz. Yani sermaye piyasalarında oluşan kurun reel sektörde olması gereken kur her zaman olmadığını geçmişte gördük. Dolayısıyla böyle bir konuya izin verilmeyeceğini tahmin ediyorum.

Sayın Bakanım, benim bir iki tane de önerim olacak bu arada. Devlet Desteklerini İzleme ve Denetleme Kurulu oluşturduk, biliyorsunuz. Bu kurulda -o zaman da gündeme getirmiştik, şimdi daha da haklı olarak gündeme getirmek istediğim- sanayideki, bütün sektörlerdeki destekleri izleyeceğiz orada fakat tarım yok, tarımı kapsamına almamıştık izleme ve koordinasyona. Bir şekilde onun da izlenmesi gerektiğini ve tarımsal desteklerimizin dönüşlerinin o sektörle ilgili sonuçları ne kadar etkilediğini açıkçası görmemiz lazım çünkü bu kadar yani yaklaşık 10 milyar TL'ye varan destek veriyoruz doğrudan ve dolaylı.

BAŞKAN – Üzerinde.

RECAİ BERBER (Manisa) – 11 milyar gibi bir destek veriyoruz. Ben zirai sübvansiyonlu kredileri filan katmıyorum, onlar biraz daha yatırım olduğu için ama buna rağmen sonuçlarından çok memnun değil herkes, yani ortada. Dolayısıyla bunların da izlenmesi ve gerektiğinde bazı rötuşların yapılmasının -desteklerle ilgili- zorunlu olduğunu düşünüyorum.

Bizim önümüzdeki dönemde herhâlde "yapısal" dediği arkadaşlarımızın, üç önemli konu var, onları da başlık olarak Sayın Bakanım, beklediğimizi ben ifade etmek istiyorum. Bir tanesi, her zaman vurguladığınız enerji konusu. "Enerji

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 83

hariç cari açık" gibi bir söyleme gidiyoruz. Sonuçta bizim ihracatımız içindeki 15 milyar dolar da ithal enerji ve bazı maalesef, enerji yoğun sektörlerimiz hâlâ yoğun bir yatırım içinde. Biz enerji fiyatlarını sübvans etmek durumunda değiliz, bu sektörler enerji fiyatları, maliyetleri bu iken yürüyebiliyorlarsa yürüsünler ama enerji yoğun sektörlerle biraz dikkati çekmek istiyorum.

İkincisi; yerli enerjileri. Biz, Enerji Bakanlığında bunu gündeme getirdik. Gerçekten, yerli kaynaklara yönelik bir destekten söz etmiyorum, sadece finansman sağlama açısından; alternatifi doğal gazla üretim. Doğal gaz üretim maliyetini, ticari maliyetini aldığımızda 13 sentlerin üzerinde. 13 sentlik doğal gaz elektrik maliyeti...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RECAİ BERBER (Manisa) – ...üretiyorsak, yerli kömüre dayalı santralleri 13 olmasa da 10 sentlik bir alım garantisiyle yani doğal gaz üretim maliyetinin yüzde 10, yüzde 20 altında -aynı fiyat bile demiyorum, onun altında- bir fiyatla alım garantisi verildiği takdirde -şu anda bin megavat ve üzerine veriyoruz- daha düşük santral, 500, 400, 300 megavat santral kurmak isteyenler var ama böyle bir alım garantisi olmadığı için finansman bulmakta zorluk çekiliyor. Yoksa hiç kimse o fiyattan zaten satmayacak, biliyor ama yabancı finansman bulmak için bir taahhüt olması bir yerde buna imkân sağlıyor. 20 bin megavatın üzerinde böyle bir potansiyel var. Enerji Bakanlığımız bunları yayınladı, biz de orada gördük. Dolayısıyla ithal enerjiye karşı yani böyle bir alternatifi devreye sokabiliriz, çok kısa sürede de devreye giriyor bunlar.

Diğeri de vergi reformu, herhâlde Maliye Bakanlığının şeyinde konuşacağız. Gerçekten, artık, dolaylı vergilerde önümüzdeki on yıllık süreçte bu dönüşümü bir şekilde gerçekleştirmemiz gerekir diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RECAİ BERBER (Manisa) – Beş dakikam doldu anlaşılan.

BAŞKAN – Geçti.

RECAİ BERBER (Manisa) – Peki, teşekkür ediyorum.

Bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Berber'e çok teşekkür ediyoruz.

Bahsettiği hususlara Sayın Bakanım, ben de katılıyorum, onu da özellikle söyleyeyim.

Sayın Kuşoğlu, buyurunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Birisi konuşabilir mi arada? Ben bir toparlayayım.

BAŞKAN – Tabii tabii.

Sayın Gümüş...

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – Sayın Başkan, Sayın Başbakan Yardımcısı, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2002'de ekonomik krizin ardından getirilen mali tedbirlerin hemen sürecine başlayan AKP, geçen on yılda bir "taahhüt balonu" yaratmıştır. Burada daha önce de dile getirdiğimiz gibi, vatandaşımız henüz üretilmiş değerleri tüketmeye ve geleceğe borçlanarak yaşamaya itilmektedir. Bakınız, bugün itibarıyla kredi kartları ve bireysel tüketici kredileri toplamı 245 milyar Türk lirasını geçmiş bulunmaktadır.

Sayın Başbakan Yardımcısı, ciddi sayıda vatandaşımız kara listeye girmiş vaziyettedir. Politikalarınız sonucu, ülkemizde dar gelirli vatandaş, borç ekonomisi yürütmeyi öğrenmiştir. Ancak öğrenene kadar o kadar borçlanmıştır ki faiz ödemekten bel de kırılmıştır. Milyonlarca vatandaşımızın icra takibinde olduğunu siz de biliyorsunuz ve bu rakam bu dönemde hızla artmaktadır. Son dönemlerde artış yükseliyor. Bu durumun ülkemiz açısından yarattığı riskler görmezden gelinmemelidir. Sizler ekonomiyi yöneten Başbakan Yardımcısı olarak bu "taahhüt balonu" ekonomisinin nasıl düzeltileceğini düşünüyorsunuz? Düşünceniz nedir bu konuda? Bu konuda Komisyonumuzu bilgilendiriniz, vatandaş bu faiz ve masraf batağından nasıl kurtaracağınıza lütfen daha açık bir şekilde anlatınız.

Bu "taahhüt balonu" ekonomisinin bir diğer yönü de ekonomimizin artan iç ve dış borçlarıdır. Ne yazık ki siyasi iktidarınızda ülkemiz, mal üreterek değer yaratmak yerine borçlanarak ekonomiyi döndürmeyi yeğlemiştir. Büyüme de dış borca bağlıdır biliyorsunuz. Bunun sonucu olarak özel sektörün de borcu her geçen gün artmaktadır. Merkez Bankasının verilerine göre, özel sektörün uzun ve kısa vadeli toplam borcu 161 milyar dolara ulaşmış bulunmaktadır. Bu borçlanmada en dikkat çekici husus, kısa vadeli borçlanmanın uzun vadeli borçlanmaya oranla daha fazla artmış olduğudur. Ekonomideki daralmayı ve riskleri Hükümetiniz de görmüş olacak ki Orta Vadeli Program'da hedefler revize edilerek küçültülmüştür. Ancak ne hikmetse ekonomik alanda alınan tedbirler AKP'nin hatalı ekonomi politikalarının sonuçlarını halka fatura etmekten ibarettir diye yorum yapıyoruz.

Orta Vadeli Program'da ve 2013 Bütçe Kanunu Tasarısı'nda da ortak nokta, ciddi zamlar ve vergi artırımlarıyla ekonomiyi yamamaya dönük yöntemlerdir, önlemlerdir. Cari dengeyi iyi göstermeye dönük tedbirler ise artık dış basına bile konu olur bir nitelik kazanmıştır. Bakın, Financial Times gazetesi Türkiye'nin ihracat verilerine göre yaptığı haberde, yılın ilk dokuz ayı baz alınarak yapılan kıyaslamalarda ihracatın yüzde 14 kadar arttığını ancak bunun en az dörtte 3'lük bölümünün altın ihracatı olduğunu yazdı. Alınan petrol ve doğal gazın bedelinin altın olarak ödendiği ve durumun gerçek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 84

bir ihracat olmamasına rağmen, kâğıt üzerinde Türkiye'nin dış ticaret açığının azaltılmasında önemli rolü olduğu belirtildi; bunu sizler de iyi biliyorsunuz, zannediyorum.

Bunun dışında, hatalı dış politikanızın ekonomiye faturasıyla ilgili, bütçe görüşmelerinde çok detaylı şeyler söyledik, yeniden detayına girmek istemiyoruz. Ancak şunu ifade edeyim: Suriye politikalarının ekonomiye dolaylı zararı direkt zararının kat kat üzerindedir. Kaldı ki direkt zararları bile 2012 yılı hedeflerini ulaşılmaz hâle getirmiş, hesapları altüst etmiştir.

Sayın Başbakan Yardımcısı, ekonomide dünya çapındaki problemler saptanmadan ülkemiz için doğru bir politika oluşturulması da imkânsızdır. Dünyanın bugünkü gidişatı 2008'den daha ağır şartlarla kendisini göstermeye başlamıştır. Piyasalar kredilerle dolmuş vaziyettedir ve piyasadaki balon yeniden şişirilmektedir. Likidite ve kredi türevleri de artmaktadır. Ancak üretilen projelerin riskleri verilen kredilerin miktarına göre çok fazladır. Problem de burada ortaya çıkmakta ve bu riskli yatırımlar dünyanın içinde bulunduğu durumu geçici bir durum olmaktan çıkartıp âdeta kalıcı hâle getirmektedir.

Şu çok nettir ki kriz konjonktürel özellikten çıkmış, yeni şartların ihtiyacına göre yapısal bir özelliğe bürünmüştür, artık bunu böyle görmeliyiz. Dünya şartlarında bölgelerarası güç ve rekabet dengesi yeniden....

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – ...kurulmakta ve bu durum yapısal krizin temellerini oluşturmaktadır.

Bu süreçte gelişmekte olan ülkelerde görülen yavaşlamanın bir devamlılık arz edeceği beklenmeli ve hesaplar buna göre yapılmalıdır. Bölgelerarası yeni dengeler kurulurken Türkiye'nin ekonomik stratejisi üretim yapısını yeniden ele almaktan geçmelidir.

Geçtiğimiz süreçte siyasi iktidarınız süper güçlerin bölge politikalarının en büyük savunucusu olarak yabancı sıcak para ve likidite imkânlarından fazlaca yararlanmakla birlikte sıkıntılar devam etmektedir ve hatta girilen süreçte bu sıkıntıların artması da söz konusudur.

Sıkıntıların artacağı bir döneme ülkemiz sosyoekonomik yapısı, sizin siyasi iktidarınızda, radikal bir şekilde bozulmuş olarak girmektedir. Gelir dengesizliği sizin döneminizde net bir şekilde artmıştır. Yoksulların sayısı artarken, yeni dolar milyarderleri çoğalarak türemiştir.

Bitkisel tarım verimsiz hâle gelirken küçük çiftçiler verilen krediler nedeniyle hayvancılık sektörüne yönelmiş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – ...ancak yanlış politikalar ve verimsizlik nedeniyle nüfusun önemli bir bölümü borçlu ve randımsız şartlarda çaresiz durumdadır Sayın Bakan.

BAŞKAN – Tamamlayabilecek miyiz Sayın Gümüş?

HALUK AHMET GÜMÜŞ (Balıkesir) – İki üç dakika...

Bu yanlışlıkların sonuçlarını sizler daha net hissedeceksiniz önümüzdeki yıllarda. Ben buradan size söylemiş olayım.

Sayın Başbakan Yardımcısı, açık ve net ifade etmek gerekirse, Türkiye dünyanın girmekte olduğu ateş çemberine son derece büyük risklerle dâhil olmaktadır. Bu konulara hazırlık hesabınızın ne olduğunu doğrusu merak ediyorum, güneyde ateş çıkmak üzeredir.

Bakınız, dünyanın gidişatında kâbus senaryoları vardır ve bu kâbus senaryolarının gerçekleşmemesi biraz da Türkiye gibi ülkelerin bu süreçteki performanslarına bağlıdır, yani olayı görüp görmediklerine bağlıdır, uluslararası stratejileri de iyi görmelisiniz. Savaş, yakın geçmişte olmadığı kadar ciddi bir risktir. Türkiye, bu riski bertaraf etmeye dönük adımlar atması gerekirken tam tersi dünyayı sarabilecek bir ateşin merkezinde olmayı yeğlemiştir.

Yapılması gereken bu sürece çalışan kesimleri daha da yoksullaştıracak yeni zamlar değil, gelir adaletsizliğine engel olarak, emekçi sınıfları güçlendirmek ve ekonomiyi hızla üretim ekonomisi yapısına kavuşturmadır. Siz bunu tercih eder, şimdiden bu yönde adımlar atarsanız ülkemiz çok sıkıntılı bir küresel sürece önde ve ciddi avantajlarla girecektir. Yok, eğer görmezseniz bunu, mecbur kalarak, gecikmeli ama çok büyük faturalar ödedikten sonra yapacaktır.

Teşekkür ediyorum, bütçe hayırlı olsun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aslan, buyurun lütfen.

AHMET ARSLAN (Kars) – Benim süremi peşin peşin yedi dakika verin de Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yedi dakika vereceğim efendim.

Buyurun.

AHMET ARSLAN (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilcileri, basın mensupları ve saygıdeğer komisyon üyesi arkadaşlarımız; ben de sizleri saygıyla selamlayarak, Türkiye ve dünya ekonomisi ve geleceğe ilişkin beklentiler konusunda birkaç tespit yapmak istiyorum.

Küresel kriz ve Avrupa Birliği borç krizi 2012 yılında da piyasaların ana gündem maddesi olmayı sürdürmüş, geleceğe yönelik beklentiler olumsuz kalmaya devam etmiş, çözüme ilişkin gerekli olan siyasi kararlılığın etkisi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 85

piyasalardaki gerginliği yükseltmiş, aşağı yönlü riskleri artırmıştır. IMF, eylül ayında yayınladığı Dünya Ekonomik Görünümü Raporu'nda, 2012 yılı için küresel büyüme beklentisini aşağı yönlü güncelleyerek 3,3'e düşürmüştür. Önümüzdeki dönemde ılımlı senaryoların gerçekleşmesi durumunda bile toparlanmanın uzun yıllara yayılacağını belirten IMF, aşağı yönlü risklerin arttığını vurgulamıştır. Dünyanın en büyük ekonomisi olan ABD ılımlı ölçüde büyüyor olmasına karşın, işsizlik oranının aşağı yönlü katı olması nedeniyle eylül ayında yeni bir parasal genişleme programı açıklamış, FED'in yeni parasal genişleme programının, bundan öncekilerin aksine ucunun açık olması, yani işsizlik oranının makul seviyelere düşmesi sağlanana kadar devam edilecek olması, küresel piyasalar tarafından olumlu ve umut verici karşılanmış olmakla birlikte 2013 yılının başında ABD ekonomisinin karşılaşıcağı "mali uçurum" olarak adlandırılan, otomatik olarak devreye girecek bir dizi mali kural, olumsuz beklentilerin yeniden yayılmasına neden olmaktadır.

2012 yılının başlarında Avrupa Merkez Bankası Uzun Vadeli Refinansman Operasyonu aracılığıyla Avrupa Birliği bankalarının ihtiyaç duydukları likiditeyi sağlayarak risklerin azalması yönünde adımlar atmıştır. Bu politika ile bankalara sağlanan likidite, Avrupa Birliği bankalarının temmuz ayında yerine getirmek durumunda oldukları sermaye yeterlilik koşullarının sağlanması için gerekli olan bilanço düzeltme hareketlerinin maliyetlerini azaltmıştır.

Küresel ekonomide yaşanan sıkıntılar Uzak Doğu ülkelerinin büyüme performanslarını da düşürmekte, dünya ekonomisinin lokomotifini üstlenen Uzak Doğu ülkelerinin büyüme oranları, daralan dış talep nedeniyle azalmaktadır. Gelişmiş ülkelerden kaynaklanan dış talep azalmasının yarattığı olumsuz etkilerin bertaraf edilmesi için gelişen ülkeler kendi aralarındaki ticari ilişkileri geliştirmektedir.

Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan parasal genişleme politikaları karşısında para birimlerinin aşırı değerlenmesinden endişe duyan birçok ülke

önlem olarak genişleyici para politikaları uygulamakta, bu politikalar merkez bankaları aracılığıyla tahvil alım programı, faiz indirimi ya da zorunlu karşılıkların azaltılması şeklinde gerçekleşmekte ve önümüzdeki dönemde de sürmesi beklenmektedir. Buna karşılık global ekonomideki sorunlara rağmen olumlu bir tablo çizmeye devam eden Türkiye ekonomisi, 2010 yılında yüzde 9,2; 2011 yılında ise yüzde 8,5 gibi yüksek oranlarda büyümeyi başarmış, 2012 yılında ise ekonominin durgunluğa girmeden sürdürülebilir oranlarda büyüebilmesi ve cari açığın yarattığı endişelerin azaltılabilmesi için yumuşak inişin gerçekleştirilmesi doğrultusunda politikalar uygulanmış, uygulanan politikalar neticesinde Türkiye ekonomisinin 2012 yılı sonunda yaklaşık yüzde 3,2 seviyesinde büyüyeceği tahmin edilmektedir.

2012 yılında ekonomik büyümenin bileşenlerine bakacak olursak: 2011 yılında yüksek büyümeye kaynaklık eden yurt içi talebin yerini net ihracat artışına bıraktığını görürüz. İç talep-dış talep arasındaki dengelenme sürecinde katedilen mesafe cari açığın azalmasını sağlamıştır.

Net ihracatın büyümeye sunduğu olumlu katkının arkasında hem ihracat artışı hem de ithalat azalışı yatmaktadır. İhracatın yılın ilk dokuz ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 13,7 oranında artması ve yıllıklandırılmış ihracatın 148,5 milyar dolara ulaşması beklenmektedir.

İhracattaki söz konusu başarı, Türkiye'nin geleneksel olarak en büyük ticaret pazarı olan ABD'de yaşanan sorunlara rağmen gerçekleştirilmiş, zira olumsuz dış koşullara karşın ihracat performansının yukarı yönlü seyretmiş olması ihracatçımızın alternatif pazarlara açılması sayesinde olmuştur.

İhracattaki olumlu gelişmelerin yanında ithalatta yaşanan gelişmeler de net ihracatın büyümeye sunduğu pozitif katkısı artırmıştır. Ocak-Eylül 2012 döneminde ithalat geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 2,9 azalmıştır. Dış ticaret açığındaki azalma cari açığın da azalmasına katkıda bulunmuş, eylül ayı sonu itibarıyla yıllıklandırılmış cari açık 55,8 milyar dolara gerilemiş, cari açığın finansmanında uzun vadeli kaynaklarda 11,4 milyar dolara ulaşan doğrudan yabancı yatırımların da etkisi dikkati çekmektedir.

Özellikle Merkez Bankasının fiyat istikrarı hedefinin yanında, finansal istikrar hedefine yapmış olduğu vurgunun arttığı 2010 yılından beri para politikasının tasarımı cari açığın düzeyi ve finansman bileşimi dikkate alınmaktadır.

Merkez Bankası, yeni tasarladığı araçları etkin biçimde kullanarak piyasayı finansal istikrar riskini azaltacak doğrultuda yönlendirebilmektedir. Bu süreçte para politikasının aktarma mekanizmasının çalışabiliyor olması, bankacılık sektörünün sağlam yapısının yanı sıra kamu mali dengelerinin olumlu seyriyle de ilişkili görülmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, tamamlayabilir miyiz lütfen?

AHMET ARSLAN (Kars) – İki dakika vermeyecek misiniz Başkan?

BAŞKAN – Verdim, verdim.

AHMET ARSLAN (Kars) – Bunlar neye bağlıdır? Özellikle mali disiplinden taviz verilmemiş olması, bu yönde gerekli adımların atılmış olması, yine, Türkiye'de kamu mali dengelerinin olumlu seyrini korumak için Hükümetin mali disiplinden taviz vermeyeceği doğrultusundaki söylemleri ve kararlılıkla attığı somut adımlar, makroekonomik istikrarı, para politikasının etkinliğini ve ülke riskini olumlu etkilemekte. Türkiye'nin "yatırım yapılabilir" statüye kavuşturulmasını, notunun artırılmasını, Türkiye'de yeni sermaye piyasasının derinleşmesine özellikle yardımcı olacak bir karar ve İstanbul Finans Merkezi Projesi doğrultusundaki gelişmeleri de olumlu etkileyecek bir karar olarak düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 86

Ben sonunu biraz özetlemek durumunda kaldım.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Arslan, ben de çok teşekkür ediyorum.

Sayın Kurt, buyurun.

Süreniz beş dakika.

KAZIM KURT (Eskişehir) – Tamam efendim, teşekkür ediyorum.

Sayın Başbakan Yardımcım, saygılar sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, ekonomideki yönetimin gerçekten karmakarışık olduğu ortada, üç gündür ekonomiyle ilgili bakanlıkları konuşuyoruz ve aynı şeyleri tekrar etmek durumunda kalıyor arkadaşlarımız.

Şimdi, aslında tabii, Hazine Müsteşarlığı, BDDK ve SPK, bu işin hem merkezi hem de oldukça geniş bir alanı kapsadığı için beyni sayılır. Geçen yıl DASK yenilendi, bireysel emeklilik yenilendi, icarla ilgili bir düzenleme yapıldı, pek çok finansal kiralama ve SPK'yla ilgili de çalışma bitti bitiyor. Şimdi, sizin beklediğiniz, istediğiniz nakdi, finansı toplayacak pek çok düzenlemeyi yaptık. Şimdi -sanıyorum- önümüzdeki yıl bunun sonuçları alınmaya başlar. İnşallah doğru sonuçlar çıkar, doğru bir yaklaşım sergilenmiştir. Çünkü, bu karmaşa içerisinde kalıcı bir yatırımı gerçekleştirme ya da dışarıdan doğrudan sermaye getirecek yatırımları gerçekleştirme şansımız olmadı, hep bir seferlik yatırımlarla günü kurtarmaya çalıştık. Bu kalıcı ve uzun vadeli yatırımı gerçekleştirecek sistemi oluşturmamız gerekir ki, finans darboğazını bir an önce aşalım.

Türkiye bu işleri yaparken önümüzdeki yıl, işte Sermaye Piyasası Kanunu değişecek, Finansal Kiralama ve Faktoring değişecek, değişiyor. Umarım, bütçeler hazırlanırken bunlar dikkate alınarak hesap yapılmıştır ve yeni bir dalgalanmayı, yeni bir sıkıntıyı yaşamayız. Çünkü, sizin göreviniz, hem dünyayı hem Türkiye'yi takip etmek, buradaki gelişmeleri izlemek, ekonomik ve mali analizleri yaparak geleceğe yönelik bir tahmin yapmak ama geçmiş dönemde bu yapılan tahminler tutturulamadı, tutturulmadığı için de sisteme bağlandı. İşte denildi ki: "Dünyadaki konjonktürel gelişmeler bunu gerektiriyor, o nedenle şeyi geri çekmek durumunda kaldık." Bu böyle olmamalı, biz yönlendirici pozisyonda olmalıyız ve bu yönlendirmeyi yaparken de iç piyasayı rahatlatmadığımız sürece sermaye birikimini sağlama şansımız yok. Üretimi artıran, üretimden payı dağıtmayı çoğaltan ve o alınan paya göre harcama yapan bir sistem kurmak durumundayız ama maalesef, bunu gerçekleştiremedik. Önümüzdeki süreçte... BDDK'nın ve Sermaye Piyasası Kurulunun sunuşları da yapılmadığı için bugün hepimiz kısa kesiyoruz.

Ben şunu sorarak kapatmak istiyorum: BDDK pek çok bankaya el koydu ve bankalara el koyunca onun bünyesindeki şirketleri de almış oldu ve işletmecilik yapmaya başladı ama bu işletmeler açtıkları davaları kazanarak tekrar geri almaya başladılar, burada hata kimde? BDDK ilk başta mı yanlış yaptı yoksa -işte, iddialar gibi- özellikle mi yaptı? Bu konuda bir hata varsa hatayı düzeltmenin yolunu da nasıl buluruz? Bu firmaların gerçekleştirmiş olan zararlarının karşılanması söz konusu olacak mı? Bu zararlar karşılanırsa piyasayı nasıl etkileyecek? Bunları öğrenmek isterim.

Bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kurt.

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – Sayın Başkan, iki dakika...

BAŞKAN – Sayın Yüksel, siz iki dakika süre istediniz ama ben üç dakika vereceğim.

Buyurunuz.

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – Tamam, teşekkür ederim Başkanım.

Çok Değerli Bakanım, ben burada -gerçi arada da arkadaşlarla bu konuda görüştük ama- çok kısa iki üç konuya değineceğim.

Şimdi, sunuşun 10'uncu sayfasında çiftçilerimize verilen kredi destekleriyle ilgili, gerek Ziraat Bankamız gerekse tarım kredi kooperatifleri vasıtasıyla 18,4 milyar TL, bir de -tahmin ederim, Tarım Bakanlığının kendi verdiği hibe ve destekler bunlardan ayrı olması lazım- 7 ile 10 milyar TL civarında da Tarım Bakanlığımızın verdiği hibe ve destekler var. Nereden bakarsanız 28-29 milyar TL'lik bir destek. Bizim Denizlili tekstilciler duymasın Sayın Bakanım, yani 2 milyar veya 1 milyar TL falan verseniz bizim Denizlili tekstilciler tekstili uçururlar diye düşünüyorum veya Türkiye'dekiler. Ama 30 milyar TL'ye yakın para veriliyor çiftçilerimize, hâlâ şikâyet var, hâlâ dertliler, hâlâ memnun değiller. Yani bunca yapılan desteklerin, kredilerin sonucunda mutlu olan bir kesim olmuş olması gerekirken...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Doğrudan çiftçiye gitmiyor da ondan.

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – Artık, direkt öyle demeyelim de, kredileri alanlar, destekleri alanlar acaba bunu doğru yerde kullanıyor mu, bir de ona bakmak lazım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – O, ayrı bir konu.

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – Bir de o var.

Şimdi, tabii çok iyi niyetle Hükümetimiz çok güzel destekler veriyor. Bakın, çiftçilerimize kullandırılan düşük faizli krediler nedeniyle oluşan gelir kayıplarının karşılanması amacıyla yapılacak ödemeler için 2013 bütçesinden ayrılan ödenek tutarı 1,8 milyar TL, neredeyse 2 milyar TL tahmin ediyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 87

Onun dışında, şimdi, esnaflara geliyoruz. Esnaflarımıza da yine iyi niyetlerle yıllardan beri devam ettirilen bir sistem var, burada da çok güzel paralar veriyoruz ve bakıyorum eylül ayı sonu itibarıyla 6,5 milyar TL'ye ulaşmış. Mesela bizim Denizli Tavas'ta -en büyük ilçelerimizden bir tanesi, ticarete çok güçlü olan bir ilçemizdir- şu anda Esnaf Kefalet Kooperatifi çok yanlış uygulamalardan dolayı... Nedir o? Mesela, bir vatandaş kredi alacak, 4 kişi kefillendiriliyor, 30'ar bin lira alıyorlar, 4 kişi birbirine kefil olunca, hepsi de ayrı ayrı kredi çekiyor, her biri 120 bin TL'nin altına imza atmış oluyor, zincirleme olarak, birbirlerine kefil oldukları için. Dolayısıyla, bir tanesi ezkaza yanlış yaptıysa 4'ü birden gidiyor. Bu sayede 400'e, 450'ye yakın işletme icralık şu anda Tavas'ta ve bundan dolayı da haklı olarak oradaki Esnaf Kefalet Kooperatifinin işleyişi, işlevi rafa kaldırılmış ve şu anda oradaki Esnaf Kefalet çalışmıyor, çalışmadığı için de gerçekten düzgün çalışan, 600'e yakın bilançosu düzgün esnafımız da bu imkânlardan yararlanamıyor, cezalandırılmış gibi oluyor doğru çalışanlar ve dolayısıyla burada da uygulamaya dair, uygulamayla ilgili sahada ne tür sıkıntılar var bunların da taranması gerektiğini düşünüyorum çünkü verilen miktarlar az değil ama geri dönüşüme baktığımızda yine oradaki esnafımız da bunu gerçekten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bakın, üç dakika yetmedi size.

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – ...oradaki üretimine katkı niyetiyle mi kullanıyor, yoksa çoluğunun çocuğunun düşününde derneğinde, araba mı yeniliyor, başka şeyler mi yapıyor? Bunların mutlaka denetim altına alınması lazım, yazıktır, gınahtır bu paralara.

Bir de Kredi Garanti Fonu'muz var ki, bunda çok başarılıyız. Daha önce TOBB'un ağırlıklı olduğu bir işlem vardı, bu hâlâ devam ediyor bildiğim kadarıyla ama bir de şu anda Hazine'nin geçen dönem 1 milyar TL aktararak başlattığı çalışma var, burada gördüğüm kadarıyla hemen hemen 2 milyar TL'yi bulmuş. Kredi Garanti Fonu çok verimlidir Sayın Bakanım. İşleyişini bilenler gidip bundan çok iyi yararlanıyorlar, teminat sıkıntısı çekenler için, firmalarımız için çok güzel bir şey. Yine burada Denizli'de bir "X" firması batmak üzereyken genç arkadaşlar geldiler vesile olduk, şartlarına baktılar, teminatlarını gösterdiler, batmak üzere olan firma şu anda önce 3 milyon TL, sonra 7 milyon TL, bu sene de 12 milyon TL ihracata kavuştular. Eğer bu Kredi Garanti Fonu olmasaydı hiçbir bankadan bir şey alamıyorlardı ve iflas ediyorlardı, batıyorlardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – Siz de beni batırmayın Başkanım.

BAŞKAN – Hayır canım, niye batıralım? Estağfurullah, yani siz öyle dediniz...

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – İki dakika daha...

BAŞKAN – Buyurun, istediğiniz kadar konuşun yani...

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – Başkanım, çok özür dilerim. Ben hemen...

BAŞKAN – Estağfurullah, estağfurullah... Siz "iki dakika" dediniz için ben...

MEHMET YÜKSEL (Denizli) – Tamam, çok sağ olun.

Bir de DASK'la, TARSİM var Sayın Bakanım, bunlar da çok önemli gündemimizde. Yine, arada değerli bürokratlarımızla konuyu konuştuk ama ben zabıtlara geçmesi için bilhassa söylemek istiyorum.

Zorunlu Deprem Sigortası çok önemliydi, tekrar hayata geçmiş olması yine ülkemiz için çok faydalı çünkü istesek de istemesek de ülkemizde her yıl bir veya iki tane büyük afetle karşı karşıya kalıyoruz ki, bu sene Van'da yaşanan afetlerin bir tanesi de buna örnektir. Buna hiçbir devletin bütçesi dayanmaz. Mutlaka bunların, riskin paylaşılması, sigortalanması gerekiyor. Tarımda da, TARSİM sigortasında da istenilen hedefe henüz ulaşılmış değil. Bu konuda da çok güzel reklamları var TARSİM ve Tarım Bakanlığımızın sigortaya dair ama yine de vatandaşlarımız sahada sigorta yaptırmamakta inatlaşıyorlar, mücadele ediyorlar. Bu konuda da zorlaştıracı, DASK gibi, DASK'a benzeyen bir sistemin getirilmesi lazım Tarım Bakanlığıyla ortak bir çalışmayla.

Ben çok teşekkür ediyorum ve Bakanlığınızın bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yüksel.

Sayın Kuşoğlu, buyurunuz efendim.

Size de beş dakika mı vereyim efendim? Yoksa, ne kadar isterseniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Beş dakika verin. Ben demin zaten kısaltmak için süre istemiştim.

BAŞKAN – Peki efendim, sağ olun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama biraz daha fazla olabilir, tam ayarlayamamış olabilirim.

BAŞKAN – Tamam, buyurunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Komisyounun değerli üyeleri, Sayın Başbakan Yardımcım, değerli bürokratlar ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başbakan Yardımcım -Kalkınma Bakanlığı bütçesi sırasında da konuştuk- yanlış bir büyüme modeli üzerinde tabii ki çok zorlu bir iş yapıyorsunuz. Yanlış model derken, dolaylı vergilerin çok ağırlıklı olduğu, kayıt dışı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 88

ekonominin yüksek olduğu, çarpık bir ekonomi bu ekonomi. Büyüme modelimiz de -biliyorsunuz- rekabete açık olmayan sektörlerle dayanıyor, iç talebe dayanıyor ve bunlar mesela, gayrimenkul gibi, hizmetler gibi rekabete, uluslararası rekabete açık olmayan sektörler. Bu sene zaten büyümenin düşmesi, iç talepte bir artış olmamasından kaynakladı. Diğer taraftan, uluslararası riskler de artmış vaziyette ve bizim büyümemiz yine borca bağlı ve dış borca bağlı, dışarıya bağımlı bir büyüme. Böyle bir ekonomiyi yönetmek tabii ki zordur, sizin işiniz de zor.

Sunumunuzda diyorsunuz ki: "Küresel risklerin arttığı bir dönemde Türkiye ekonomisinin istikrarlı bir seyir izlemesine ve beklentilerin olumlu eğilimlerini korumasına katkı sağlayan en önemli faktörlerden biri de kamu maliyesindeki sağlam yapıdır." Bu, geçen yılın sözüdür, cümlesidir. Geçen yılın büyümesindeki başarıyı kamu maliyesindeki sağlam yapıya ve mali disipline bağladınız. Bu sene tam tersi, mefhumu muhalifinden ters bir durum söz konusu. Bu sene mali disiplin demek ki bozuldu. Bu sene bütçe açığı 1,7 tahmin edilirken sonra 2,3'e revize edildi -biliyorsunuz- herhâlde 2,5 civarında gerçekleşecek görünüyor. Onun için bu sene ve önümüzdeki sene işimiz var. Geçiyorum

"AB tanımlı borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranı 2015 yılında 31'e düşecektir." diyorsunuz, onu bekliyoruz ama orada şöyle bir şey var, ona nasıl müsaade ettiniz bilmiyorum, bu hesaplamayı yaparken hedef doğru olabilir yanlış olabilir ama yap-işlet-devret modeliyle yapılan ve en az 27 milyara ulaşan 2013 programına göre yap-işlet-devret modeliyle yatırımlar var biliyorsunuz kamu-özel iş birliği. Bunları da aslında hazine riski olarak görmek gerekir. Yani, bu 27 milyarın tümü değildir, 27 milyar önümüzdeki dönemlerde 50'ye çıkabilir, 60'a çıkabilir ama bunun ne kadar olacağını da bilmiyoruz, dolayısıyla bu oranı hesaplarken biraz daha marjlı davranmak lazım, bizi de yanıltmaması lazım bu oranın.

Bir de şunu söylemek istiyorum: Siz pek kullanmıyorsunuz bunu ama, Sayın Başbakan sık sık vurguluyor "Döviz rezervlerimiz 100 milyar doları buldu." falan diye. Bunun çok önemli olmadığını biliyorsunuz, yani riskiniz arttıkça, borcunuz arttıkça döviz rezervleriniz artar, özellikle ithalatınız arttıkça artar. Kısa vadeli ithalatı, ithalat borcunu karşılamak için döviz tutarsınız, borcunuz yüksekse döviz tutarsınız. Bunun çok anlamı yok. Siz kullanmıyorsunuz ama yine de kullanılmasa çok iyi olur, yanıltıcı bir gösterge oluyor.

Sunumunuzda KİT görev zararlarına değinmişsiniz. 1,7 milyar liralık bir risk söz konusu ama tarım kredi kooperatiflerinin, birliklerin de borçları var, onlar da sıkışık vaziyetler, onların rakamını bulamadım, hazineye olan borçları var. Onlarla ilgili bir düşünceniz var mı önümüzdeki yıl için? Bu tarımla ilgili birlikler çok sıkıntılı vaziyetler, onlarla ilgili bir rakam da verebilerseniz memnun oluruz, bültende de yoktu bu.

Bir demeciniz var, Avrupa'nın Yeni BRIC'ine Yatırım Semineri açılışında diyorsunuz ki: "Türkiye açısından farklı üyelik türleri söz konusu olursa bu Türkiye açısından yeni bir kapı açar. Biliyorsunuz şu anda yeni üyelerin avro bölgesinden olması gerekiyor, bu kuralın değişmesi lazım." Hükûmetin Avrupa Birliği politikasıyla ilgili bir politika değişikliği seziyorum burada yani tam üyelikten vazgeçiyoruz da yeni bir model mi deniyoruz, yeni bir politika mı var Avrupa Birliğiyle ilgili? Doğrusu bu sözleriniz böyle bir yorum yapmama sebep oldu, aydınlatılabilirseniz, açabilirsiniz memnun olurum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

"2012 yılında beklenen 3,2 büyümenin tamamı net dış talep kaynaklıdır." diyorsunuz -demin benim söylediğimi de teyit etmiş oluyorsunuz- ama sunumunuzun 39'uncu sayfasında diyorsunuz ki: "Ülkemizin uluslararası kıymetli maden ticaretindeki payı artırılmıştır." Ama bu konuyla ilgili olarak söyleyeyim, yine Kalkınma Bakanlığı bütçesi sırasında konuştuk, bu altın ihracatı özellikle Türkiye'de herkesin kafasında var. Bizim rakamlarımızla ilgili soru işareti doğuran, sıkıntı doğuran bu altın ihracatı meselesinin aydınlatılması lazım. Sayın Ulaştırma Bakanına da sordum, Sayın Kalkınma Bakanına da sordum doğru dürüst cevap alamadık. Kimdir bu ihracatçı firmalar? Ne kadar ihracat yaptılar? Nasıl ihraç ettiler? Hava yoluyla ihraç edildiği söyleniyor, böyle bir kayıt yok, hangi firmalar olduğu belli değil. Bunun muhakkak netleşmesi lazım. Bu rakamı çıkardığımız zaman büyüme 2 civarına düşüyor. Ayrıca, ben bu konuyla ilgili olarak Bakanlığa soru sorduğumda şöyle bir cevap aldım -burada- şöyle diyor: "Net altın ihracatının büyümeye pozitif katkısı olabilmesi için bunun kaynağının yurt içi üretim olması, katma değer yaratması gerekmektedir." Doğru. "Altın ihracatının büyümeye katkısı hesaplanırken bu varsayım yapılmıştır." Yani varsayım olarak bunun Türkiye'de bir katma değer yarattığı varsayılmış büyümeye katkısı hesaplanırken. Böyle bir varsayımla bu rakamlara ulaşılmış. Dolayısıyla bunlar bizde de, tabii başka çevrelerde de soru işaretleri oluşturuyor. Bunun ne tür mahzurları olduğunu biliyorsunuz. Bu önümüzdeki dönemlerde sıkıntı yaratabilecek bir konu.

Yine, Finansal İstikrar Komitesinin Başkanlığını yapıyorsunuz, 11 kez toplandı ama kara para aklayan ülkeler listesine girme riskimiz artıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 89

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu FATF’in kara listesine adayız. Komitenin Hükûmete bir tavsiyesi yok mu bu konuyla ilgili? Yani, bununla ilgili bir düzenleme yapmamız lazım, bu da acil bir konu. Bu kara para listesine girmememiz lazım.

Yine, 23’üncü sayfada “Kamu-özel iş birliği modelini hızlandırabilecek düzenlemeler hayata geçirildi.” diyorsunuz. Bunlar nelerdir acaba? Bu son, geçen dönem yaptığımız düzenlemenin dışında başka düzenlemeler mi yaptınız acaba? Onunla ilgili bilgi verebilerseniz memnun olurum.

Bir de -burada belirtiyim- bu vakıflara ait hisselerin kamulaştırılmasıyla ilgili olarak, satışıyla ilgili olarak hukuka lafzen uysa da birilerinin devlete güvenerek vakfettiği malların kamulaştırılması, satılması yanlış. Geçen gün Sayın Arınç’la da bu konuyu konuştuk. O dedi ki: “Ama burada duruyor. Bu, herhangi bir nema kazanmıyor. Banka bunlar için kâr vermiyor, kâr dağıtmıyor.” Fakat bir bankanın ortağı olmak çok prestijli bir iş ve iyi bir iştir sonuç olarak. Kâr dağıtmasa bile banka ortağı olarak kalmaları vakıfların çok daha anlamlıdır, çok daha yıllara sari olduğunda çok daha fazla gelir getiren bir durumdur. Onun için, bu konuyla ilgili bir durum söz konusu olursa bizim muhalefet olarak buna karşı çıkacağımızı şimdiden söyleyeyim. Çünkü vakfedenlerin hakikaten vakfettikleri mallarla ilgili olarak bir yanlışlık kesinlikle söz konusu.

NATO’yla ilgili konu... NATO Patriot füzelerinin savunma amaçlı olduğunu ifade etmişsiniz ama sonuçta savunma amaçlı da olsa, taarruz amaçlı da olsa bir füze talebi var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, on dakikayı tamamladık, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Sonuçta, bir risk var. Bu, Suriye ve İran konularıyla ilgili olarak önümüzdeki yılın rakamlarını buna göre de değerlendirmek lazım. Bu da piyasalarda savunma amaçlı veya taarruz amaçlı sonuçta sıkıntı yaratıyor.

Bir de 2012 AB İlerleme Raporu’nda ekonomik ve parasal politikayla ilgili olarak “Katılım öncesi ekonomi program özellikle ödemeler dengesi ve enflasyon senaryoları açısından kısmen iyimserdir.” diyor, fazla iyimser buluyor. Ona da dikkatinizi çekmek istiyorum.

Yine, SPK’yla ilgili, önümüzdeki hafta galiba bir kanun çıkaracağız ve çağdaş bir mevzuata kavuşacak. SPK açısından pek sorun görünmüyor ama BDDK açısından, geri dönmeyen krediler gittikçe artmaya başladı. BDDK’nın önümüzdeki yıl iş yükü ve riski çok olacak. Onlara da başarılar diliyorum.

Birkaç notum var ama uzatmak istemiyorum. Özellikle bir konu vardı onu... Hazine Müsteşarlığının 2011’le ilgili olarak şunu sorayım: 57 milyarlık ödemenin 51’ini kullanmışsınız 2011’de. 2011 kesin hesabında çıkarıyoruz ya 2012’de bu durum nedir? Ne kadarını kullandık acaba ödeneğin? Yine aynı oranda, yüzde 85 oranında mı kullanıldı, yoksa aşıldı mı onu merak etmiştim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Sarı, buyurun.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başbakan Yardımcım, kurumların değerli başkanları, sayın Komisyon üyeleri, hâlâ kalmışsa sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, birkaç gündür üst üste ekonomi konuşuyoruz. Yani bugün ve pazartesi de konuşacağız. Tekrara düşmemek adına biraz o konularda vurgu yapmadığım, diğer bakanlık bütçelerinde vurgu yapmadığım bazı konulara vurgu yapmak istiyorum.

Bir kere, Sayın Başbakan Yardımcım, her şeyden önce şunu söyleyeyim: Güzel bir sunuştu yani hem zamanlama açısından hem de çok kısa ve değerli bilgiler vardı sunuşun içinde. Emeği geçen bütün bürokratlara saygılarımı sunarım bununla ilgili olarak. Fakat Hazine Müsteşarlığına ne kadar bütçe vereceğimize ilişkin herhangi bir rakam yok sonuçta. Yani biz burada ne kadarlık bir bütçe konuşuyoruz, o sunuşta bulunmuyor. Onu da bir açıklığa kavuşturmak lazım.

Şimdi, ben Hürşit Hoca’nın kaldığı yerden devam etmek istiyorum aslında. O bir model eleştirisi yaptı. Esasen, bizim karşılaştığımız bütün ekonomik sorunlar da bu modelin birer sonucu gibi ve bu, aslında AKP’nin de icat ettiği bir model değil ama AKP eliyle derinleşen ve derinleştikçe birtakım sorunlara çözüm bulurken başka sorunları da ortaya çıkartan ya da var olan başka sorunları derinleştiren bir model. 2001 krizinden sonra da giderek derinleşmekte olan bir model.

Şimdi, Türkiye ekonomisine ilişkin bir genel panorama çizdiniz, bu panoramada elbette ki olumlu yanlar var ve siz olumlu yanlara vurgu yaptınız ama ben de biraz Türkiye ekonomisinin kırılganlıklarına değinmek istiyorum.

Şimdi, tespit ettiğim birkaç tane nokta var, süremin içinde kalarak bunları nasıl açıklayacağımı bilmiyorum ama yine de hızlıca açıklamaya çalışayım.

Birincisi, birinci tespit ettiğim nokta şudur: Türkiye ekonomisinin 24 Ocak kararlarıyla kurgulanagelen bu büyüme modeli aslında istikrarsız bir büyüme modelidir. Yani ekonominin büyümesinde çok ciddi zikzaklar var. Geçtiğimiz iki sene yüksek büyümelerden dem vurdunuz ama bir önceki sene Türkiye ekonomisi dünyanın en çok küçülen ekonomilerinden

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 90

biriydi. Yine yüzde 8 büyümenin ardından şimdi yüzde 3'lere düşen bir büyümeyle karşı karşıyayız. Kuşkusuz bunun konjonktürel nedenleri var. Ama Türkiye'deki bu büyüme zikzaklarını, gelişmekte olan ülkelerin ortalamalarına koyduğumuz zaman Türkiye'nin farklı olduğunu görürüz. Bu, Türkiye'ye özgü, Türkiye'nin kendine özgü bir yapısal problemine işaret ediyor bence. Yani bu da büyüme modeliyle çok yakından ilişkili. Çünkü yurt içi tasarruflar çok düşük yani bizim ekonomimizin en radikal problemlerinden biri bu, yumuşak karınlarımızdan biri bu. Yurt içi tasarruf oranları düşük ve yurt içi tasarruf oranları düşüyor. Yani 1980'lerle, 90'larla karşılaştığımız zaman 2000'den sonra yani AKP hükümetleri dönemi boyunca, yurt içi tasarruf oranlarının sürekli düşmeye başladığını ve yurt içi büyümenin, daha doğrusu gayrisafi yurt içi hasıladaki büyümenin daha çok yurt içi tasarruflarla finanse edildiğini görüyoruz. Bu çok önemli bir kırılma göstergesi ekonomi açısından. Son dönemlerde Hükümetin bunu gördüğünü ve bununla ilgili birtakım düzenlemeler yapmak istediğini biliyoruz ama bunun sonuçlarını henüz görebilmiş değiliz. Belki orta ve uzun vadede bu sonuçları beraber değerlendirme şansı bulacağız. Bunun doğal bir sonucu olarak da çok yüksek cari işlemler açığı veriyoruz. Cari işlemlerimizin millî gelire oranı 2011'de yüzde 10'a kadar çıktı, ekimde zirvedir, 78 milyar dolar. Türkiye, Amerika'dan sonra, miktar olarak en yüksek cari işlemler açığı veren ülke olmuştur. Millî gelire oran olarak da kendiyi karşılaştırılabilen ülkeler açısından Gürcistan ve Beyaz Rusya'dan sonra yüzde 10'luk oranla çok yüksek bir cari işlemler açığı veren ülke olmuştur. Daha ilginç yanı, büyümenin cari işlemler açığına olan bağımlılığıdır. Yani dünyada çok nadir bir ülke var ki büyüme için cari işlemler açığı vermek zorunda olsun. Her ekonomi cari işlemler açığı verebilir ancak büyüme için cari işlemler açığı vermek zorunda olan bir ekonomi dünyada çok az görülür. Türkiye'de büyümeyle cari işlemler açığı arasında çok ciddi bir ters orantı vardır. Daha kötüsü, 2001 krizinden sonra, bir birim büyüme başına vermek zorunda olduğumuz cari işlemler açığı miktarı da artmaktadır. Yani bu, Türkiye ekonomisinin kanayan, dışa bağımlı büyümesinin, büyüme modelinin bir sonucudur.

Şimdi, cari işlemler açığı ile büyüme oranlarını bir diyagramda üst üste çizdiğinizde bu çok net olarak ortaya çıkacaktır. Büyüme için vermek zorunda olduğumuz cari işlemler açığı sürekli artıyor. Şimdi, bakın, cari işlemler açığımız 78 milyardan 60 milyar dolara inecek bu sene, 18 milyar dolarlık bir iyileşme var ancak büyümeden yaptığımız fedakârlık 3 katı yani yüzde 9'lardan, 8'lerden yüzde 3'e inen bir ekonomi, karşılığında cari işlemler açığında 18 milyar dolarlık bir iyileşme. Dolayısıyla, ekonomi büyürken vermek zorunda olduğumuz cari işlemler açığı büyüyorken tersinde yani ekonomi küçülürken de bu ilişki tersinden de devam ediyor. Küçüldüğü zaman da küçülmeye orantılı değil cari işlemler açığındaki iyileşme. Bu derinleşmekte olduğunu gösteriyor sorunun. Bunu çok önemsiyorum ve bu ekonomi açısından çok ciddi bir kırılma sebebi.

Bir başka kırılma Sayın Bakanım, borçlulukla ilgili. Gerçi siz Maastricht Kriterlerine denk gelen kamu borç stokunun millî gelire oranına ilişkin rakamlar verdiniz. Gerçekten de 2001 krizinden sonra Türkiye ekonomisinde bir başarı öyküsü bulmak, aramak gerekiyorsa bulacağımız alanlardan biri mali disiplindir. Bunu teslim etmek lazım. Faiz dışı fazla politikaları Türkiye'de kamu borç stokunun millî gelire oranında ciddi iyileşmelere neden olmuştur. Ancak ekonominin borç yaratma dinamiği devam ettiği için ki bu cari açık kaynaklıdır. Yani sürekli olarak yapısal bir biçimde cari işlemler açığı veren bir ülke, cari işlemler açığını doğrudan yabancı sermaye yerine daha çok borç yaratıcı kaynaklarla ya da portföy yatırımlarıyla finanse ediyorsa -ki Türkiye'de böyledir- o zaman, bu borç yaratma dinamiğini birilerinin karşılaması gerekir. Kamu burada bir ekonomik aktör değilse, bir ajan değilse birilerinin bunu yüklenmesi gerekir. Türkiye'de de böyle oldu ve özel sektör çok ciddi anlamda dış borçlanma yaptı. Bir örnek vereyim: 2002'de 43 milyar dolarken Türkiye'de özel sektörün borcu, şu anda 323 milyar dolardır. Dolayısıyla, ekonomide borçluluğa bakarken tek başına kamu borçluluğuna değil de özel sektör firmalarının borçluluğuna da bakmak gerekir. Çünkü "Bize ne." diyemezsiniz kamu olarak. 2001 krizinde bunu gördük yani kriz olduğunda devlet, özel sektör borçlarını garanti etmek zorunda kaldı. Çünkü yabancı yatırımcılar bizi sadece kamu olarak görmüyorlar, ekonominin geneline bakıyorlar, tümüne bakıyorlar ve bu tümü içinde özel sektör firmaları da var.

Bir başka önemli nokta, hane halkı borçluluğu. Arkadaşlarım belirttiler, evet, Türkiye'de hane halkı borçluluğunun millî gelire oranı gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında hâlâ azdır. Burada hâlâ bir "room" söz konusu olabilir ancak Türkiye'nin kişi başına geliri ve finansal derinliğiyle bir ilişki kurduğumuz zaman, hane halkı borçluluğunun bir risk kaynağı olarak orada durduğu ve orta ve uzun vadede bunun bir risk olmaya devam edeceğini görüyoruz. Bu önemli bir kırılma noktasıdır. Dolayısıyla, bütün bu borçluluk rakamlarını yani sadece kamu borçluluğu üzerinden okumamak ama reel sektör firmaları ve hane halkı borçluluğuyla beraber değerlendirmek gerekir. Bu şekilde bir değerlendirme yaptığımız zaman, ekonominin borçluluğu ya da ekonomik ajanların borçluluğu hükümetleriniz döneminde artmıştır; bu, önemli bir şey.

Buna bağlı olarak önemli bir kırılma nedeni daha var, burada çok fazla tartışmadık ama reel sektör döviz pozisyon açıkları. Bildiğiniz üzere, 2001 krizinden sonra, özellikle bu sıcak para politikasıyla Türkiye'de bankacılık sistemi çok ciddi döviz pozisyon açıklarıyla çalışıyordu ve Hazine Müsteşarlığının bu konuyla ilgili düzenlemelerinin yetersizliği ile Türkiye 2001 krizinde bunu çok ciddi şekilde ödemişti ve bu açık pozisyonlarla bir çok banka likidite sorunuyla battı. Sonra BDDK kuruldu. BDDK'nın önlemleri sayesinde burada bir square durum oluştu ama bu sefer de reel sektör firmaları ciddi şekilde borçlandı. Çünkü reel sektör firmalarının döviz pozisyon açıklarını izleyecek, denetleyecek, onları herhangi bir kurula bağlayacak, herhangi bir kurala bağlayacak bir kurul, bir yapı söz konusu değil. Şimdi, ben bu Türkiye'de bunu çok önemli bir risk olarak görüyorum. Bugün reel sektör firmaları döviz pozisyon riskiyle karşı karşıyadır. Döviz kuru yukarı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 91

doğru çıkarsa ve oralarda bir miktar kalırsa, 2001 krizinde yaşadığımızın tersi olarak bu kez reel sektör firmalarının batması tehlikesi söz konusudur ki kredi kanalı üzerinden bankacılık sistemi de bundan etkilenecektir. Yine bir rakam vermek açısından söylüyorum: 2003 yılında, reel sektör firmalarının döviz pozisyon açığı sadece 18 milyar dolarken bugün 2012 yılı ortası ilk çeyreği itibarıyla 126 milyar dolara ulaşmıştır. Bu çok korkunç bir rakamdır ve ekonomide önemli bir kırılma nedenidir.

Bir başka kırılma nedeni, döviz rezervleridir, Merkez Bankası döviz rezervleri. Gerçi Sayın Başbakan çok övünüyor, "Döviz rezervleri nereden nereye geldi." falan diyor. Haklılık payı var. Miktar olarak baktığımız zaman, döviz rezervleri 25-30 milyar dolardan bugün 100 milyar doların üzerine çıkmış gibi görünüyor ama döviz tutma saikine bakmak gerekir. Yani bir ekonomi için döviz tutar? Döviz tutmak maliyetli bir şeydir, maliyetsiz bir şey değildir. Biz döviz bir şeylere, birtakım risklere çare olsun diye tutuyoruz ve en başta gelen riskler de kısa vadeli yükümlülüklerimizdir. Dövizlerimizi, döviz rezervlerimizi kısa vadeli yükümlülüklerimize oranlayarak bir değerlendirme yapmamız daha anlamlıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sarı, toparlar mısınız lütfen.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Bu açıdan baktığımız zaman, Türkiye’de döviz rezervlerinin kısa vadeli dış borçlara oranı yüzde 1’in altındadır. Yani yüzde 100’ün altındadır, 1’in altındadır daha doğrusu. Türkiye’yle karşılaştırılabilir ülkelerin hepsinden kötü durumdadır Türkiye. Ben size birkaç örnek vereyim: Macaristan, Polonya –IMF verilerine göre- Romanya, Güney Afrika, Endonezya, Meksika, Kolombiya, Peru, Brezilya, Tayland, Filipinler gidiyor bu liste. Dolayısıyla, döviz rezervlerimiz miktar olarak yüksek ama döviz rezervlerimizin kısa vadeli yükümlülüklerini karşılama oranımız düşük. Niçin? Çünkü kısa vadeli yükümlülüklerimiz artıyor. Neden? Çünkü büyüme modeli sürekli borç üretiyor ve bu borcu özel sektör sağlıyor. Türkiye’nin önümüzdeki bir yılda ihtiyaç duyduğu döviz miktarı ya da fon miktarı ya da kaynak miktarı yaklaşık 200 milyar dolardır. 60 milyar dolar cari işlemler açığı vereceğiz kabaca, vadesi bir yılda gelen kısa vadeli borç yükümlülüklerimiz yaklaşık 130 milyar dolar. Yani bu kadar büyük bir yükümlülüğü karşılayabilecek seviyede değildir.

Son olarak da Sayın Başkan, yine kamu maliyesinden söz edecek olursak, ben, dolaylı vergilerin, Türk kamu maliyesinin dolaylı vergilere olan bağımlı yapısının da bir kırılma nedeni olduğunu düşünüyorum. Dolaylı vergiler vergi sistemimizin ana omurgalarından biri olduğu için -ki bunlar konjonktüre çok duyarlıdır, büyümeyle gelişmeye, büyümeye ilişkin gelişmelere çok duyarlıdır- sert küçülme dönemlerinde çok ciddi vergi kayıpları, buna karşın büyüme dönemlerinde de, çok boom olduğu dönemlerde de çok ciddi vergi kazançları olur. Dolayısıyla, biz eğer kırılma noktalarımızı azaltmak istiyorsak bir an evvel bir doğrudan vergi reformu yapmalıyız. Buna ihtiyaç duyuyor ekonomi. Bu da kamu maliyesinin dışı olan bağımlılığını ya da konjonktüre olan bağımlılığını azaltacaktır.

Son söz Sayın Bakanım, bunlar bir çeşit özet gibi oldu ama yine Hocamın bıraktığı yerle bağlayayım. Gerçekten dünyada yeni bir hikâye kuruluyor, dünya yeni bir yerde, dünyada konjonktür değişti. Bu değişen konjonktür içinde Türkiye artık sürekli istikrar politikaları uygulayan, 2001 yılından beri süregelen istikrar politikaları uygulayan bir ekonomi olamaz. Türkiye artık yapısal sorunlarını merkezine alan bir ekonomik model kurgulamak zorundadır. Bunun içinde kuşkusuz istikrarı bozmak yoktur. Yani "İstikrardan taviz verelim, mali disiplinden taviz verelim." demiyorum ama Sayın Bakan şunu söylüyorum: Borç stoklarımızın millî gelire oranını yüzde 31'lere kadar indirmek doğru bir politik tercih midir? Yani Türkiye’nin diğer gelişmekte olan ülkelerle yapmış olduğumuz karşılaştırmada borç stoklarının artık daha stabil, sürdürülebilir seviyelere indiğini görüyoruz. Yani hâlâ yabancı sermayeye sinyal vermeye gerek yok mali disiplini sıkarak. Türkiye’nin yapısal problemleri var. Bu yapısal problemlerine kaynak aktarmak gerekir, gerekirse bunun için borçlanmaktan da kaçınmamak gerekir, böyle bir kamu maliyesi anlayışını ve ekonomik yönetimi Türkiye’nin önüne koymak gerekir diye düşünüyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sarı.

Sayın Türeli, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de bu konuşmamda milletvekili arkadaşlarımızın izlediği bir perspektifte, izlediği bir çizgide hareket etmek istiyorum. Öncelikle Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu durumun köklerinin AKP döneminde olduğunu ortaya koyacağım, arkasından da OVP dönemi üzerinde, OVP dönemi hedefleri üzerinde yoğunlaşmak istiyorum.

Evet, milletvekili arkadaşlarımız da söylediler, gerçekten de bugün Türkiye’de uygulanan mevcut ekonomik model 2001 krizi sonrası uygulamaya konan ekonomik modelin istikrar programının ufak tefek değişikliklerle devam ettirilen bir biçimi niteliğindedir. Tabii, 2001 krizi sonrası, özellikle 2000-2006 dönemi dünyada likiditenin bol olduğu, dünya ekonomilerinin, dünya ticaretinin canlı olduğu ve ekonomilerin büyüdüğü bir döneme denk gelmişti. Türkiye de bu konjonktürden yararlandı ve ekonomisinde hızlı büyüme hızlarına ulaştı. Ancak bu ulaşılan hızlı büyüme hızlarının sürdürülebilir olmadığını görüyoruz. Biz şunu biliyoruz Türkiye ekonomisinde: Uzun dönemler olarak baktığımızda ekonomide üst üste üç-dört yıllık büyüme hızlarının sonrasında bir kriz, bir daralma kesildiğini görüyoruz. Yani birçok

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 92

uluslararası yayında, yabancıların da söylediği biçimde “The boom and the bus cycle.” dedikleri bir süreç Türkiye ekonomisi için geçerli. Nitekim 1988’de kriz var, 94’te kriz var, 99’da daralma, kriz var; 2001’de kriz var; 2008, 2009’da kriz var. Hadi, son kriz küresel bir kriz, Türkiye ekonomisinin tamamen, genel anlamda kendi içsel yapısındaki tutarsızlıklardan kaynaklanmadığını söyleyelim ama öbür krizlerin hepsi Türkiye ekonomisinin krizleri. Ayrıca da şunu söylemek istiyorum. 2008, 2009 krizi olmadan ve dünya ekonomisi düzeyinde bu kriz, bu daralma görülmeden önce de 2007 yılında Türkiye ekonomisinin büyüme hızının ciddi biçimde yavaşladığını görmüştük. O açıdan artık şunu söylemek gerekiyor: Bir kriz var ve bu krizin ne zaman atlatılacağı belli değil, devam edecek gibi gözüküyor. Kapitalist sistem özellikle son on-on beş yılda yaşadığı krizleri finansallaşarak, parasallaşarak, ikincil piyasalar, türev piyasaları yaratarak aşmaya çalışmıştı ama artık bunun çok mümkün olmadığı gözüküyor çünkü bu, sonuçta gene varlık fiyatlarını şişirerek ekonomide balonlar yaratıp sonrasında patladığı zaman ekonomiyi tekrar başladığı noktaya getiren, hatta çok daha olumsuz noktalara sürükleyen bir süreçti. O yüzden de kapitalist sistem içinde de bir restorasyona, bir yeniden yönelime doğru gidildiğini düşünüyoruz. Bu da şunu gösteriyor bize: Artık eskisi kadar canlı, dünya ekonomilerinin belli, özellikle gelişmiş ülkelerdeki ekonomik yapının eskisi kadar canlı olmadığını ve likiditenin bu kadar bol olmadığını görüyoruz. Peki, bu dönemde belli büyüme hızlarına ulaştık ama onun sonucunda nasıl bir tabloyla karşılaştık? Yani Türkiye ekonomisinin yapısal problemleri AKP hükümetleri döneminde hafifledi mi, çözüldü mü, yoksa ağırlaştı mı? Şimdi, bu açıdan baktığımızda birkaç tane temel gösterge üzerinden hareket etmek istiyorum. Biz şunu biliyoruz: Türkiye ekonomisinin temel problemlerinin birisi yurt dışı tasarruf oranlarının düşüklüğü. Tabii, biz uzun yıllar -90’lı yıllarda bunu yaşadık- hep ne diyorduk? “Kamu tasarrufları negatif, özel tasarruflar yüksek olmasına rağmen toplam yurt içi tasarrufları aşağı çekiyor.” dedik ama 2001 krizi sonrasında uygulanan faiz dışı fazla politikasıyla kamu tasarrufları negatiften pozitifte geçti ama bu sefer özel tasarruflarda bir bozulma oldu ve özel tasarruftaki bozulma kamu tasarrufundaki iyileşmenin önüne geçti ve onun sonucunda yurt dışı tasarruf düzeyi düştü. 1990’lı yıllarda yurt içi tasarrufların millî gelir içindeki payı yüzde 23’müş. 2003-2012 dönemini aldığımızda bu yüzde 15’e düşmüş. Hatta bazı yıllar yüzde 13’lere düştüğünü görüyoruz. Bunun sonucunda, var olan büyümenin de cari dış tasarrufa yani artan cari işlemler açıklarıyla sağlandığını görmekteyiz. Bunun sonucunda da yükselen, nominal düzeyde artan bir dış borçla karşı karşıyayız.

Kamu kesiminde ciddi problemler var. Hâlâ yüksek bir kayıt dışılık var ve özellikle vergi sistemi dolaylı vergilere dayalı olduğu için büyümeye karşı son derece hassas. Ekonominin küçüldüğü yıllarda -şimdi de içindeyiz bunun- birdenbire vergi gelirlerinde âdeta, baktığınızda çok ciddi bir, bıçakla kesilir gibi bir azalma görüyoruz. Diğer taraftan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – ...2002 yılında -ben baktım- kamu kesimi genel dengeleri üzerinden baktığımızda dolaylı vergi-dolaysız vergi ayırımına, dolaylı vergilerin payı 2002 yılında yüzde 65’miş, 65’e 35’miş ama şu anda geldiğimiz nokta yüzde 70. Yani mal ve hizmet üzerinden alınan vergilerin payı artıyor. Enflasyon oranlarında belli bir başarı kaydedildi ama daha aşağı düşürmek mümkün değil. Enflasyonda belli katılımlar var. Önce örtük, arkadan açık enflasyon hedeflemesi yapmasına rağmen Merkez Bankası ve bütün para politikası -ki kur politikasını da belirlemiştir Türkiye’de- bu kadar iddialı bir perspektif koymasına rağmen bugün baktığımızda enflasyon oranlarını aşağı düşüremedi. Biz yeniden hızlanma eğilimine girdiğini görüyoruz. İş gücüne katılım oranları çok düşük. Sayın Başbakan Yardımcısı, şimdi, hep söyleniyor hep konuşuluyor, ne deniyor? İşte, işsizlik konusuna baktığınızda OECD ülkeleri arasında en düşük işsizlik oranına sahip olan ülke Türkiye. İyi ama iş gücüne katılım oranında OECD ortalaması yüzde 70, Türkiye’de ise yüzde 50’nin altında, yüzde 49. Yani istihdam onun 3-4 puan altında. Otomatikman, böyle baktığınız zaman, aslında çok ciddi bir problem var. Yani çalışma çağındaki nüfusun ancak yarısını, yüzde 50’sini biz iş gücüne katabiliyoruz. Otomatikman, tabii, iş gücü düşük. Yani bir biçimde yükseldiğini düşündüğümüzde işsizlik oranları da ciddi biçimde artacak.

Gene, başka bir problem imalat sanayisinin teknoloji yoğunluğu düşük. OECD’nin dörtlü bir ayrımı var; düşük, ortanın altı, ortanın üstü ve yüksek teknoloji diye sektörleri gruplandırıyor. Orada baktığımızda, yüksek teknoloji ürünlerin payı yüzde 3, yüzde 4’ler civarında ve 2002’den 2011 yılına kadar artmamış, tam tersine azalmış. Orta, ortanın üstünde biraz bir iyileşme var üretimde ama ihracatta bunun da olmadığını, aynı yerde olduğunu görüyoruz. Yani şöyle söyleyebiliriz: Türkiye’nin imalat sanayisinin yaklaşık 4’te 3’ü düşük ve orta düşük, ortanın altı teknolojilerde yoğunlaşmış durumda. Yani bu da aslında şunu gösteriyor ki: Türkiye’nin dünya ekonomisiyle olan bütünleşmesinin emek yoğun, nitelsiz emeğe dayanan, düşük ücretli, kayıt dışı bir yapı üzerinden, onların ürettiği mal ve hizmet üzerinden bütünleşmenin sağlanmaya çalışıldığını görüyoruz. Bunlar, tabii, Türkiye ekonomisinin yapısal problemleri, bunlar ciddi anlamda da -baktığımızda- AKP döneminde çözülmemiş, tam tersine ağırlaşmış.

Şimdi, sunuşunuzda -sabah Kalkınma Bakanlığında da biraz konuştuk- diyorsunuz ki: “Son bir yıldaki gelişmeler, 2012 yılı için belirlediğimiz iç talepte kontrollü artış ve büyümenin dış taleple dengelenmesi hedefimize büyük ölçüde ulaştığımızı ortaya koymaktadır.”

Sayın Bakan, yüzde 4 demiştik, şu anda, yılın ilk yarısında yüzde 3,1 oldu ekonominin büyüme hızı, OVP’deki tahmin 2012 yılı için yüzde 3,2 yani böyle baktığınızda bir sapma gözüküyor. Ama talep unsurları itibarıyla baktığınızda, müthiş bir sapma var yani yumuşak iniş falan yok ortada, bir dengelenme falan yok, tamamen çok sert bir iniş var ortada. Neden? Çünkü yurt içi talebe dayalı bir projeksiyon yapmışsınız yani büyümenin, yüzde 4’lük büyümenin hemen hemen

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 93

hepsini yurt içi talep artışından kaynaklanacağını öngörmüşüz ama ne yazık ki öyle olmamış. Yurt içi talep yılın ilk yarısında negatif 1,9 olmuş, yüzde 1,9 daralmış ama diğer taraftan net ihracatın büyümeye katkısı 5,1 puan olmuş. Onun için de altının rolü, gene konuşmuştuk Sayın Kuşoğlu da zaten sordu, sanıyorum o konu gündeme gelecek. O açıdan da baktığınızda ortada son derece sağlıklı bir yapı gözüküyor.

BAŞKAN – Evet, Sayın Türel, tamamlayabilir miyiz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamamlayacağım Sayın Başkan.

Bu çerçevede devam ettiğimizde şu gözüküyor: 1990'lı yıllar Türkiye ekonomisinde hiç dış açık vermeden, cari işlemler açığı vermeden büyümenin sağlandığı yıllar. Yurt içi tasarrufların oranı yüzde 23, millî gelir içindeki payı, toplam yatırımların payı yüzde 23 hemen hemen hiç dış tasarruf, dış kaynak kullanımı yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – İki, üç dakika verirsiniz tamamlayacağım yani ulaşmak istediğim yere geleyim.

BAŞKAN – İki dakika, tamam.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama 2003-2012 dönemine bakıyorsunuz, öyle olmamış, toplam yatırımlar düşmüş yüzde 23'ten yüzde 21'e. Ama yurt içi tasarruflar daha çok düşmüş, yüzde 23'ten yüzde 15'lere ve bunun sonucunda yaklaşık yüzde 6'lık bir cari işlemler açığı var.

Büyüme hızında da çok büyük fark yok. 90'lı yıllara -ki içinde 94 ve 99 krizlerini içeriyor- baktığımızda, büyüme hızı ortalaması, yıllık ortalama yüzde 3,8'miş, 2003-2012 döneminde yüzde 5,1. Yani önce 90'lı yıllarda ekonomide belli büyüme hızları hiç cari açık vermeden, dış açık vermeden -dış açık derken dış tasarrufu kastediyorum- sağlanırken AKP döneminde bakıyorsunuz, ekonomide büyüme hızları yüksek ama yanı zamanda yüksek cari açıklar var. OVP dönemine bakıyoruz, bu sefer ekonominin üçüncü bir ayı, en tehlikeli safhaya girdiğini görüyoruz. Büyüme hızları düşüyor ama cari işlemler açığı daha yüksek. OVP döneminde, büyüme hızı ortalaması yüzde 4,7; yüzde 5,1'den aşağı düşüyor ama yüzde 6,2 dediğimiz yüzde 6,8 oluyor ki bu cari işlemler açığı gerçekçi değil. Çünkü OVP döneminin cari işlemler açığına baktığınızda şunu görüyorsunuz, hem nominal bazda hem reel bazda ihracat artışları ithalat artışından fazla. Böyle bir şey mümkün değil, böyle bir şey yok. Hele 2013-2015 döneminde gene yurt içi talebe dayalı bir büyümeye geçtiğiniz düşünülürse böyle bir şeyin olması mümkün gözüküyor. Yani bu cari işlemler açıkları da gerçekçi gözüküyor. Büyük ihtimalle gene yüzde 8, yüzde 9'lara doğru tırmanacak.

O zaman, demek ki Türkiye ekonomisi üçüncü bir safhaya girmiş gözüküyor. O da artık düşük büyüme hızları, yüksek cari açıklardır. Geline nokta çok tehlikeli bir noktadır. Son derece ciddi kırılmalıklar içermektedir. Hem finansmanında -biraz önce Sayın Sarı, "Rezervlerle övünüyoruz ama kısa vadeli borçlanma, borçları karşılama oranı yüzde 100'lerin altına düştü." dedi- hem de birçok açıdan baktığınızda, finansmanı açısından da baktığınızda ciddi problemlerin olduğu gözüküyor.

BAŞKAN – Evet, Sayın...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Bu da şunu gösteriyor, gerçekten ciddi birtakım değişiklikleri yapmaya ihtiyaç var. Mevcut para politikasında, mevcut maliye politikasında, bunda ciddi değişiklikler yapmaya ihtiyaç var. Döviz kuru politikasını netleştirmeye ihtiyaç var. Yani şu anda "Arz ve talebe göre belirlenir." diyoruz ama dışarıdan sıcak para giriyorsa, kısa vadeli sermaye girişleri kuru da düşürüyorsa onun sonucunda döviz girişi de döviz, döviz kurunu düşük tutuyorsa yani TL'yi değerlendiriyorsa "Artık bu arz ve talebe göre değerlendiriyor." demek anlamına gelmiyor. Yani uyguladığınız para politikası direkt olarak döviz kuru politikasını da belirlemiş ve bunun da ekonomi üzerinde, cari işlemler açığı üzerinde ve dış dengeler üzerinde olumsuz etkileri olduğunu düşünüyorum.

Söylenecek çok şey var ama zamanım kısıtlı.

Ben de 2013 yılı bütçesinin ülkemize, Bakanlığımıza, kurumlarımıza hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Son olarak Sayın Aslanoğlu.

Süreniz beş dakika, buyurunuz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, beş dakikaysa hiç konuşmuyorum.

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Başbakan Yardımcısı, Sayın BDDK Başkanım, SPK Başkanım, Hazine Müsteşarım ve değerli Hazine Müsteşarlığı çalışanları, değerli basın; hepinize saygılar sunuyorum.

Sayın Bakan, ben biraz spesifik konuşacağım. Arkadaşlarım hep makro konuştu, ben sorunlar, dertler konuşacağım.

Bir: Bu ekonomiden sorumlu bir Bakansınız. Libya'da ta 80 yılından bu yana gidip büyük emek veren insanlar var. Türk müteahhitliğinin mihenk taşıydı bunlar. Ama Libya Hükûmetine yardım ettiniz, Libya Hükûmetine ettiğiniz yardımdan sonra orada bir geçici hükûmet kuruldu, "Verdiğiniz parayı aldık." dediniz. Birileri Fransa, başka ülkeler petrolün

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 94

nasıl pazarlanacağını tayin ettiler ama siz Libya müteahhitlerine sahip çıkmadınız. Sahibi yok Sayın Bakan. Ben bunu Ekonomi Bakanlığı bütçesinde konuştum, bir de bir bakanlığın bütçesinde konuştum. Sahibi kim bunların? Adamın alacağı var, 25 milyon dolar, 30 milyon dolar.

Bu adamları batıyorsunuz, Sayın Bakan, batıyorlar, battılar. Eximbank tuttu “Daha orada işim var.” diyen insanlara “İş yapıyorum.” diyen insanlara, daha hiç kimse gitmedi, teminat mektubu karşılığı kredi verdiler ama 2008 tarihi koydular. Adamın alacakları, 2008’den önce geri alacakları varsa bu insanları niye mağdur ediyorsunuz? Libya’da bugün alacaklara bir bakın, ne kadar alacağı var? Eximbanka bu insanlar teminat mektubu veriyorlar ama diyor ki Hazine, bu Libya alacaklarının yani ülke alacağı olduğunun kararını versin, biz de parayı verelim.

İnsanlar teminat mektubu veriyor Sayın Bakan, ne istiyorsunuz bu insanlardan? Eximbanktan teminat mektubu karşılığı kredi istiyorlar ama bugüne kadar birtakım ülkelere gitti, petrollerini aldılar. Yani bu insanlar şuna bile razı: “Petrolü üç kuruş daha fazla pahalı alsınlar, bizden kessinler.” diyor Sayın Bakan. Yani bunların sahibi yok Sayın Bakan. Yanınızda Eximbank Yönetim Kurulu Başkanı var ama sahipleri yok. Sayın Dağdaş’ın iki tane şapkası var, bir Hazine şapkası var, bir Eximbank şapkası var; Eximbank şapkasına sahip çıktı ama Hazine şapkasına sahip çıkmadı, çıkmadınız Sayın Bakan. Bu adamlar öldü, ölüyor. Türk müteahhitliğinin bunlar can damarı. Dünyanın her tarafında iş yapıyorlar bu insanlar, Rusya’da, başka yerde.

Sayın Bakan, özetle söylüyorum, bu adamların sahibi yok. Bu adamlara, Sayın Dağdaş, Yönetim Kurulu Başkanısınız... 2008 öncesi yani adam teminat mektubu veriyor Sayın Bakan. Diyor ki: “Bana mektup getirin.” Bir bankadan teminat mektubu getiriyor. Bu adama kredi vermekten niye çekiniyorsunuz? Ama diyor ki Eximbank: “Bize Hazineden veya Ekonomi Bakanlığından bir yazı getirin.” Bu nasıl yazıysa bilmiyorum, bu yazıyı kim yazacak, bu nasıl yazıymış? Eximbank şapkanız da orada Sayın Dağdaş, Hazine şapkanız da burada. Nasıl yazıysa, kim verecekse, nereden alacaksak bunu yapmak zorundayız. Bu az buz alacak değil.

Sayın Bakanım, adamları öldürdünüz, öldürüyorsunuz, iki yıldır bir kuruş para alamıyorlar, işlerini göremiyorlar. Libya’ya bir gitti... Diğer ülkelere gidiyorlar. Yani Türk müteahhitliğini öldürmek mi istiyorsunuz? Yaklaşık 20 milyar dolarlık... Bugüne kadar Türkiye’ye 185 milyar dolar bu insanlar döviz kazandırmış Sayın Bakan. Sahibi yok Sayın Bakan. Bunlara kim sahip çıkacak? Ben vicdanınıza sunuyorum. Hangi şapkanızı giyerseniz giyin, ekonomi şapkanızı mı, başka şapkanızı mı, koordinasyon şapkanızı mı, Başbakan Yardımcısı şapkanızı mı ama bu adamlara çözüm bulun Sayın Bakan. Sahibi yok. Çağırın Türk Müteahhitler Birliğini “Nedir kardeşim derdiniz, sorunuz?” deyin ya. İlgilenen yok. Gidiyor insanlar Ekonomi Bakanlığı... Ben Ekonomi Bakanımıza da söyledim, hangi yazı, ne yazıysa verin Sayın Bakan. Teminat mektubu verip kredi alacaklar, yaşamak için kredi alacaklar, oradaki alacaklarına karşı alacaklar. Ha, burada Enerji Bakanı da veya bir başka bakan da gitsin Libya’ya otursun. Aşağıda bugün Libya’yla ilgili bir anlaşma vardı, gittim oraya -özür diliyorum, onun için yoktum- takip ettim fakat bana sıra gelmedi. Yoksa Enerji Bakanı oradaydı, ona da bas bas bağırıcaktım. Bunlar bizim müteahhidimiz Sayın Başkanım, Sayın Bakanım.

İki: Sayın BDDK Başkanım, bir Türk Ticaret Kanunu çıktı. Siz aileleri eşlerinden boşatmak mı istiyorsunuz? Ha “Bankalar görevini yapıyor.” diyorsunuz, kanun böyle... Kanun böyle.

Sayın Başbakan Yardımcım, bu yanlış çıktıysa bu Allah yazgısı değil, ben Meclis açıldığından beri bas bas bağırıyorum. Bir, şirketler batıyor, eşler ayrılmış, birbirine çok küs, eşiyle görüşmüyor, eşiyle bir araya gelmiyor. Banka diyor ki -fiilen evli- “Eşinin imzasını getirmezsen sana bir kuruş ne teminat mektubu veririm ne kredi veririm.” Adamları batırıyorsunuz, adamları batırıyorsunuz veya her şeyde tamam, kendi şirketi, yüzde 100 sahip olduğu bir şirkete eşinin imzasını yani izne bağlamak hakikaten yani bu yazgı mı Sayın Başkanım ya?

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Caiz mi?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bu yazgı mı?

Sayın Başbakan Yardımcım, ben bunu Gümrük Bakanı buradayken konuştum, Ekonomi Bakanı buradayken konuştum, bunu Meclise ne kadar... Ha, ben, kaldırım falan demiyorum ama bunun normal şekli neyse... Firmalar batıyor, insanlar eşlerinden ayrılıyor, boşanma davaları açıyorlar, şirketler zor durumda ve bu şirketleri yok ediyoruz. Etmeyin tutmayın, bir an evvel, bir kanunsa gönderin buraya yani nasıl olsa Mecliste her kanun istediği komisyona gidiyor ya, Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderin, biz hiç konuşmadan burada bir dakikada çıkaralım, Genel Kuruldan da bir dakikada çıkaralım.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Mevlüt Bey, Fatma Şahin’e de söylediniz mi?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ona söylemedim, özür dilerim, unuttum.

Sayın BDDK Başkanım, bankalara risk gelecek, firmalar batıyor, bankalar kanunu uyguluyor, onlara bir şey diyemiyorum. Ta yıllar önce verdiği kredileri bile eğer eşinin imzası yoksa onları bile tamamlıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, tamam...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başbakan Yardımcım, yeni bir usul başladı bankalarda.

Şimdi, Sayın BDDK Başkanım, diyorlar ki “Bir firma bu ekonomik koşullarda güç duruma düşebilir, olabilir, gel bakayım buraya, şu ipoteklerini, verdiğin ipoteklerin bana tapusunu ver.” Adam da “Ben borcumu ödeyeceğim, iyi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 95

niyetliyim, derhâl.” Diyor, “Siz bankasınız, ben size güvenirim, derhâl vereyim tapuyu.” Diyor; “Derhâl” diyor. Tapuyu veriyor. Bir kere uzatmışlar, bir daha, ikinci defa gününde gitmişler, “Bugün ödeyeceğiz.” demişler, demişler ki “Yetkili imzalarımız şudur budur.” Ayın 8’ini geçirmişler, 8 Ağustos, “Vallahi biz daha bu malı veremeyiz, bize zimmet gelir.”

Böyle şey olur mu Sayın Bakanım, Allah aşkına? Yani benim malımı gasp mı ediyorlar Sayın Bakanım ya? Böyle şey olur mu? Malımı gasbediyorlar, malımı gasbediyorlar Sayın Bakan ve şimdi de Sayın BDDK Başkanım, o gayrimenkulü ilgili banka ilan verip satılığa çıkarmış. Aradan üç ay geçti.

Böyle bir şey var mı Sayın Bakanım, benim malıma nasıl el koyarlar? 22 milyon dolar borcu varmış, adam müşteri bulmuş, gitmiş 30 milyon dolara. Benim malıma el koydular, bitti. 8 milyon doları kim alacak? Adamın 8 milyon doları ne olacak Sayın Bakanım? Banka adamın 8 milyon dolarını gasbediyor. Böyle şey olur mu Sayın Bakanım? Neymiş? Zimmet suçuymuş. Böyle bir şey olur mu BDDK Başkanım? Etmeyin tutmayın! İlgili bankaya gidiyor “Efendim, biz bunu iade edemeyiz, sonra biz zimmet suçundan yargılanırız.”

Sayın Bakanım, burada bir facia var, kimse kimsenin... İyi niyetle almışlar, olabilir, güç durumda kalmıştır, teminatı o gayrimenkul olabilir ama adama bir nefes aldırınlar ya. Ayın 8’inde gitmişler, 8 Ağustosta, demişler ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet Sayın Aslanoğlu, tamamlayalım.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Biraz ne olursunuz... Yani ben herhâlde hepimizin sorunundan bahsediyorum.

BAŞKAN – Evet, buyurunuz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – 8 Ağustosa kadar süre vermişler. Gitmişler, efendim, şubede imza... “Hayır, efendim, imza yetkimiz şubede değil de Emlak İşleri Müdürlüğünde, o gelecek, o gelmeyecek.” 8 Ağustos geçmiş. “Vallahi biz daha seninle muhatap olmayız, hadi işin gücün rast gelsin.” Böyle bir şey var mı Sayın Bakan?

Peki, adam, diyelim ki 22 milyon doları almış, uzatırken de 1,5 milyon dolar da bir altı aylık masrafını da peşin almış. Böyle şey var mı Sayın Bakanım ya? Dünyanın neresinde yaşıyoruz, neresinde yaşıyoruz Sayın Bakanım? Yani adam daha sarhoşluktan yani o psikolojik şeyden kurtulmadan adama o saat “Kardeşim bizler bu senin malını satacağız, altı ay içinde satacağız, üç ay içinde satacağız. Para bulursan gel malını al.” desinler Sayın Bakan. Böyle bir şey olur mu?

Sayın BDDK Başkanım, bu bankalara, kardeşim, böyle bir şey yani kredi karşılığı yani aldığınız gayrimenkullerde geri iade etmede zimmet suçu yazın. Yani bu bir kamu bankası Sayın Bakanım ya, hem de kamu bankası.

Ben başka bir şey söyleyemiyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Evet...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Efendim, birkaç tane daha böyle spesifik konum var.

Sayın Bakanım, işte zimmet, zimmet geldi. Kaç yıldır size... Artık bankacılığın o süreci geçti yani artık zimmet bankacıların hepsinin, namuslu, şerefli insanların beyininde ve her yerinde, imza attıran, zimmet olan madde işte bak çıktı. Kurbanınız olayım, grup kredileri için en ağır cezayı koyun, hiç, hiç, en küçük itirazım yok. Bilmem...

Sayın Hazine Müsteşarım, acaba o günkü Hazine Müsteşarlığı -çünkü bankalara yani şeyi onlara bağlıydı, bankalar yeminli murakıpları- her bankanın yurt dışında hangi bankada kaç para mevduatı olduğunu bilmiyor muydu, ciğerini bilmiyor muydu? Ciğerini biliyordu, offshore’lardaydı hepsi. Ee, olmaz, ciğerlerini biliyorlardı, daha 83’ten beri biliyorlardı, 83’ten beri kimin grup kredilerine reeskont yaptığını herkes biliyordu Sayın Bakan. Hiç o günkü Hazine Müsteşarlığı kendini temize çıkarmasın. Hazine bonusu faizlerinin bu hâle gelmesinin müsebbibi de o günkü Hazine Müsteşarlığıdır.

Ben Türk bankacılığını 96 yılında bıraktım, on altı yıl geçmiş. Neyse onu sonra size söylerim.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Söyleyin ağabey.

BAŞKAN- Yok, yok, onu sonra anlatsın. Bitiyor süremiz, on beş dakika oldu.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Daha önemli söyleyecekleri var onun için!

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başbakan Yardımcım, Van’daki bir müşteriye 100 bin liralık bir kredi, şubede bir kredi komitesi var ve şubeden geçiyor, bölgeye gidiyor, bölgeden geçiyor, nereden geçiyorsa. Ya, kurbanın olayım, bu bankanın genel müdürüne zimmet suçlaması... Adamın haberi mi var ya?

Sayın SPK Başkanımın geçen haberdar... Haberi... Neydi? Haberdar olması muhtemel bilinen...

Başkanım, yok muydu kanununda? Muhtemel haberdar olması bilinenler.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Bilmesi gerekenler.

BAŞKAN – Bilmesi gerekenler.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Aynı ona benziyor Sayın Başkanım.

Şu -geleceğim şimdi- haftaya geliyormuş. Sayın Başbakan Yardımcımla biz geçen hafta aşağıda görüştük. Şu “gibi” kelimesine ne olursun bir çare bulun, gibi gibi var ya, gibi gibi. Bir de size söylerim, biz yani ortak bir mutabakat... Menkul Kıymetler Başkanım yok galiba burada?

BAŞKAN – Kim?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 96

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Menkul Kıymetler...

BAŞKAN – Yok, İbrahim Bey yok.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başbakan Yardımcım biliyor, çok küçük iki tane isteğimiz var; onu da ilettik. Bir de siz hep bir beyaz sayfa açmaktan bahsediyormuşsunuz yani bu kanun çıktı, her türlü cezalar çok ağırlaştırıldı yani kötü niyetlilere. Şu suçu olmayan veya bir şekilde gibi gibi olmaktan dolayı birilerinin canı yandıysa, eğer beyaz sayfa açacaksanız biz de sizden bunu bekliyoruz, sonuna kadar yanınızda oluruz. Bir beyaz sayfa açın, gibi gibiden dolayı birileri eğer canı yandıysa dürüst, namuslu... Hırsız, şerefsizse asla, cezasını çöksin.

Efendim, toparlıyorum.

BAŞKAN – Evet, lütfen.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Çok mu sabrınızı zorladım?

BAŞKAN – Lütfen...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Daha birkaç tane konum var ama.

BAŞKAN – On beş doldu yani siz bilirsiniz. Yani on beş doldu ama nasıl isterseniz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başbakan Yardımcım, sabah burada Kalkınma Bakanı vardı. Aynen ifadesini söylüyorum: “Çok başarılı bir özelleştirme programı geçirdik.”

Doğru mu Başkan?

Kurban olayım, KİT’ler bir yerde size bağlı.

Evet, tamam, Sayın Başkan, biliyorum şeyinizi.

Şu Türkiye Şeker Fabrikaları... Artık vazgeçtiniz, adamların yakasını bırakın, gitsinler de işlerine baksınlar. Adamların yakasını bırakın Allah aşkına ya, gitsin. Adamlar, bu işi bilen adamlar. Ben, hiçbirini tanımam, bilmem ama bir şeker fabrikası terbiyesi var bu insanlarda.

Özelleştirme İdaresi ne anlar şeker üretmekten Sayın Başbakan Yardımcım, kaç tanesi şeker üretmiş, kaç tanesi şeker üretimini bilir? Yedi yıldır çivi çakılmıyor bu fabrikalara. Yakasını bırakın Sayın Başbakan Yardımcım.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – TMSF’ciler çimentocu oldu ya, onlar da şekerci oldu!

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ya, o günün şartlarında TMSF yani mecburdu. Etmeyin, TMSF ve BDDK’ya ben laf söyletmem burada.

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, çok teşekkür ediyoruz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır ama Sayın Başkanım yani içimdeki şeyi de yani bir infiali de size söylemek ve bunun ne kadar şey olduğunu da söylemek zorundayım.

BAŞKAN – Duygularını sizinle paylaşıyor.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Duygu paylaştım, yoksa asla söyletmem.

BAŞKAN – Sizleri çok sever.

Biliyorum, Sayın Aslanoğlu.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Efendim, ben başarı dileklerimi iletiyorum.

Cavit Bey, kırgınım size, Hazine şapkanızı giyip yardımcı olmadınız.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Aslanoğlu’na.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Soru sormak isteyen arkadaşımız?

Evet, Sayın Sarı...

SORULAR VE CEVAPLAR

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, geçtiğimiz günlerde Fitch’in not artırımını çok spekülasyonlara konu oldu. Bu not artırımıyla beraber Türkiye’ye bir miktar kaynak geleceği belli. Sizin Hazine Müsteşarlığında ya da Bakanlığınız bünyesindeki herhangi bir kurumda bununla ilgili bir çalışma var mı? Yani böyle bir not artırımının Türkiye’ye ne kadar kaynak getirmesi muhtemel oldu ve bu kaynakların dağılımı yani benzer ülkelerde bu tür çalışmaların olduğunu biliyoruz ve benzer not artırımlarının Türkiye’ye benzer birtakım ülkelerde birtakım kaynak artışlarına, finansman kolaylıklarına sahne olduğunu biliyoruz. Bu anlamda bir çalışma var mı? Ne kadar kaynak bekliyorsunuz ve bunlar hangi vadede olur yani kısa, orta, uzun?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.47

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 97

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.54

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Karaman)

BAŞKAN VEKİLİ: Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

SÖZCÜ: Ahmet ÖKSÜZKAYA (Kayseri)

KÂTİP: Vedat DEMİRÖZ (Bitlis)

(Oturum, Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, 17'nci Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.
Soru işlemine başlıyoruz.
Söz taleplerini sırasıyla karşılayacağım.
Sayın Türel, buyurun lütfen.

SORULAR VE CEVAPLAR (Devam)

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bir problem var, onu dile getirmek istiyorum. Bunu biliyorsunuz, dövizzedelerin durumu var. Özellikle 2007-2008'de döviz cinsinden, ağırlıklı olarak İsviçre frangı ve Japon yenisiyle konut kredisi alanlar var fakat özellikle kriz sonrasında bu para birimlerinin çok ciddi yükselmesi sonucunda müthiş bir mağduriyet oluşmuş durumda. Böyle bir kitle var, ne yapacaklarını bilemez hâldeler. Bir dernek çatısı altında örgütlenmişler. Bir kısmı, en son, Borçlar Kanunu madde 138 var aşırı ifa durumu diye, ona dayalı olarak mahkemeye gidenler var. Böyle bir durum var.

Şimdi, doğal olarak, girmişler, kredi çekmişler, elbette kendi riskleri de diyebiliriz bir taraftan ama ortada bir de ciddi bir sorun var. Gerçekten bu kişilerin -ben değişik zamanlarda gördüm- psikolojileri de bozulmuş durumda. Yani buna ilişkin olarak herhangi bir çalışma var mı, çalışma yürütmeyi düşünür müsünüz, bunların mağduriyetini nasıl gideririz? Bu konuda fikrinizi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, soru talepleri karşılanmıştır.

Şimdi, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Başbakan Yardımcımıza söz veriyorum.

Buyurun efendim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Sayın Başkan, süre konusunda bir şey var mı?

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Beş dakika!

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ben 15-20 sayfa not almışım ama...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – 4+4+4!

BAŞKAN – Yirmi dakika kifayet eder mi, otuz dakika mı diyelim?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Yirmi dakikayla başlayalım, inşallah toparlamaya çalışacağız.

BAŞKAN – Yirmi dakikayla başlayalım.

Sayın Başkanım, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Biraz hızlı geçeyim. Kusura bakmayın.

BAŞKAN – Yani burada bulunan arkadaşlarımızın ağırlıklı olarak sorularını karşılırsak belki biraz daha...

Diğerlerini yazılı yapabiliriz.

Sayın Bakanım, buyurun.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Peki.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle Komisyon üyelerimizin gündeme getirdiği öneriler ve beyan ettikleri görüşler için çok çok teşekkür ediyorum.

Aslında bu toplantı hem bizim için hem de tüm arkadaşlarımız için önümüzdeki dönemde hangi konulara ağırlık vermemiz lazım, hangi konulara daha çok kafa yormamız lazım, hangi konularda yeni modeller oluşturmamız gerekiyor, o konuda da bize gerçekten ışık tutuyor. Yani hani çok detaylı ve güzel analizler yapıldı gerçekten. Onun için, baştan bir teşekkür etmek istiyorum.

Öncelikle bu ekonomik model, büyüme modeli konusunda tabii çok duruldu. Biz, bu konuda her zaman somut önerilere açığız yani herhangi bir konuda spesifik olarak “Şu alanda şöyle bir şey yapılsa daha iyi olur.” ya da “Ekonomik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 98

modelde, büyüme modelinde şöyle bir kompozisyon değişikliği olsa iyi olur.” gibi hani somutlaştırılmış öneriler ama bütüncül bir yaklaşım şeklinde bize ulaştırılırsa biz bunları tek tek inceleyip her zaman için değerlendirmeye hazırız. Ama öncelikle şunu ben ifade etmek istiyorum ki bizim ekonomik programımızın en önemli ayaklarından bir tanesi mali disiplin. Hele hele dünyada şu anda krizin merkezinde ve sorun yaşayan ülkelerin en önemli sorun alanının bu kamu maliyesi ve yüksek borç stoku, yüksek bütçe açıkları olduğunu düşünürsek bu konuda endişe oluşturabilecek, şüphe oluşturabilecek her türlü yaklaşımdan dikkatle uzak durmamız gerekiyor, bir.

İkincisi: Mali disiplin aynı zamanda tabii kamu kesiminin tasarruf oranının yüksek tutulmasını sağlayacak önemli bir enstrüman. Hatta bu cari açıkla mücadelede bize sık sık gelen önerilerden bir tanesi maliye politikasının daha da sıkılaştırılması. “Madem özel tarafta tasarrufla ilgili sıkıntı var, kamu biraz daha bu konuya yardımcı olsun, kamu tasarruflarını biraz daha artırsın.” diye. “Biz, borç stokumuzu, yüzde 36 düşük bir oran, niye hâlâ 31’e düşürmek için gayret gösteriyoruz?” diye sorduğunuzda aslında bunun birinci cevabı bu yani kamu tarafında bir tasarruf ihtiyacı, kamu tarafında bu tasarruf oranlarının artmasında mümkün olduğunca yardımcı olabilmek ama ikinci önemli sebebi de bizim bu 2015’teki yüzde 31’lik oranımız normal beklenen bir küresel senaryo çerçevesinde olabilecek bir sonuç. Ama farklı varsayımlar yaptığınızda, küresel ekonomiyle ilgili, Avrupa ekonomisiyle ilgili daha kötü senaryoları dikkate aldığınızda ve biz ona “senaryo analizi” diyoruz yani borç stoku, borç limitleri normal senaryoda nereye doğru gidiyor ama iyi ya da kötü senaryolarda nereye gidebilir analizi yaptığımızda 31 aslında o açıdan da daha sağlam, daha emniyetli bir oran. Çünkü...

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Diğer gelişmekte olan ülkeler...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Şu anda diğer gelişmekte olan ülkelerin ortalamasının bir miktar üstündeyiz hâlâ yani 36 rakamı gelişmekte olan ülkelerin bugünkü ortalamasının hâlâ biraz üzerinde. Her ülkenin tabii farklı yapısı var, farklı makroekonomik çerçevesi var ama bizim bu tasarruf ihtiyacımız birinci sebep. Ama diğer sebep de yani en kötü şartlarda dahi, en olumsuz senaryolarda dahi yani faizlerin çok çok yükselebildiği ya da büyümenin çok çok düştüğü, kurun çok farklı noktaya gittiği yani en olumsuz senaryolarda dahi Türkiye’de borç sürdürülebilir bir sorun değildir, borç dinamikleri sıhhatli bir yapıya sahiptir. Bu mesajı kuvvetli olarak verebilmek için bizim ortalama bir senaryoda, beklenen bir senaryoda sürekli düşüş eğiliminde olan bir borç dinamiğini, borcun millî gelire oranını göstermemiz gerekiyor, programlarımızı bu şekilde yapmamız gerekiyor. Yani şöyle bir program da yapabiliriz: İşte 36; 36 olarak devam edebilir ama o senaryoda da bizim yüzde 3; 3,5; 4 gibi bütçe açıklarıyla gitmemiz gerekir yani hem cari açıkta sıkıntıya sokar bizi hem de olası kötü senaryolarda borç stokunu tekrar artış eğilimine girebileceğiyle ilgili de yanlış bir sinyal olur piyasalarda. Dolayısıyla biz hep emniyetli tarafta, ihtiyatlı tarafta durmak istiyoruz. Kaldı ki bizim ekonomik büyümemizin en önemli kaynağı özel sektör aktivitesi. Biz kamu tarafında güveni sağladığımızda, devlet olarak güven zeminini güçlendirdiğimizde zaten özel sektörümüz büyüme için yeteri kadar aktivite yapmaya hazır ve bunun için de elimizde çok sayıda enstrüman var yani maliye politikalarını sıkı tutmaya devam ederken para politikalarıyla ya da makro ihtiyati tedbirlerdeki olası gevşemeyle...

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Ama bu yıl öyle olmadı Sayın Bakan, 2012’de öyle olmadı.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) - ...her zaman biz büyümeyi daha yüksek noktalara çekebiliriz, bu bizim kontrolümüzde ama bu yıl çok önemli bir yeniden dengeleme politikası uyguluyoruz biliyorsunuz, yani iç talepte daha ölçülü, daha dikkatli bir gidiş ama dış talebin önünü çektiği bir büyüme, bu seneki büyümemiz bu. Ha, bunun sürdürülebilirliği tabii dış piyasayla ilgili, keşke ihracatımız yüksek oranlarda artmaya devam etse keşke bu ihracat ağırlıklı büyümemiz önümüzdeki yıllarda devam etse, bunun önünde de bir engel yok. Eğer biz Hükümet olarak elimizden geleni yaparsak, daha fazlasını yapabilirsek, özel sektörümüz de ihracat konusunda çok daha farklı bir faaliyet içerisine girerse, ihracatımız öngörülenden daha yüksek bir noktada biterse hem büyümeye ihracatın faydası olmaya devam eder hem de bizim daha hoşumuza giden bir büyüme kompozisyonunu önümüzdeki dönemde görmüş oluruz, bunun önünde bir engel yok.

Sayıştay raporlarıyla ilgili Sayın Günal’ın bir sorusu vardı. Şimdi, en son Sayıştayın değerlendirmesinde, 2011 yılı dâhil, Hazine İç Ödemeler Muhasebe Biriminin 132 ve 232 numaralı kurumca verilen borçlardan alacaklar hesabıyla, 137 numaralı takipteki kurumların takipteki alacakları hesabına uygunluk verilmiştir. Yani, şu anda Hazinesinin 2011 sonu olarak uygunluk verilmeyen hiçbir konusu kalmamıştır ama kuşkusuz Sayıştayın hep önerileri var yani “Şu da geliştirilebilir, şuna da baksanız iyi olur, şunu şöyle yapsanız iyi olur.” diye. Bu öneriler de arkadaşlarımız tarafından sürekli dikkate alınıyor. Yani uygunluk verilip verilmemesinden bağımsız olarak da “Daha iyi ne yapabiliriz?” diye sürekli tabii bunun arayışı içinde Hazine Müsteşarlığımız. Dolayısıyla, geçen seneki Komisyonunda konuştuğumuz konularla ilgili sorunlar önemli ölçüde giderilmiş durumda, o öneriler önemli ölçüde yerine getirilmiş durumda ama tabii, sürekli bu devam eden bir konu. Yani Sayıştaydan gelen önerileri, tavsiyeleri biz her zaman ciddiye alıyoruz, dikkate alıyoruz ve uygulamalarımızı iyileştirme çabası içindeyiz, Sayıştay da tabii bütün bunları izlemeye haklı olarak devam ediyor.

Ankara Belediyesiyle ilgili bir soru vardı. Ankara Belediyesinin şöyle bir geneline baktığımız zaman bizim Ankara Belediyesine sağladığımız özel bir imkân, uyguladığımız özel bir uygulama kesinlikle yok. Şöyle diyeyim, biliyorsunuz biz buradan bir yasa çıkarmıştık. Daha sonra da Bakanlar Kurulu kararıyla belediyelere iki türlü uygulama yapıyoruz. Belediyelerin yeniden yapılandırılan borçlarına karşılık olarak günlük ödemelerini yapan belediyelerden yüzde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 99

25 kesiyoruz İller Bankası paylarından ama günlük ödemelerini dahi yapamayan belediyelerden de yüzde 40 kesiyoruz ve bu çerçevede 2008-2012 döneminde belediyelerden 2,8 milyar liralık tahsilat gerçekleştirdik, yani bu yüzde 25'lerle ve yüzde 40'larla.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ankara Belediyesinden ne kadar kesiyorsunuz, yüzde 25 mi, yüzde 40 mı?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ankara Belediyesinden de aynı dönemde kestiğimiz rakam 681 milyon, yani 2008-2012 döneminde. Benim en son baktığımda Ankara Belediyesinden yüzde 25 kesiliyordu çünkü Ankara Belediyesi geldi, bütün borçlarını yeniden yapılandırdı, imzayı attı ama günlük ödemelerini de tam yapıyordu benim en son baktığımda, şu andaki durumu bilmiyorum, farklı bir gelişme... Bu günlük ödemeleri ne demek: Mesela sosyal güvenlik primini tam ödeyecek, çalışanlarının muhtasarını tam ödeyecek, yani devlete olan yükümlülüklerini, günlük yükümlülüklerini tam olarak yerine getiriyorsa o zaman dönüp biz onlardan yüzde 25 kesiyoruz. Ankara Belediyesinde...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Hâlâ 2.308'lik borcu duruyor, EGO'da 1.100 küsur duruyor. Risk devam ediyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Bunlar çok eski dönemden kalan borçlar ama şöyle, hiçbir ayrıcalık yok. Bakın, hiçbir şehrin, partilerden bağımsız olarak, hangi partiden olursa belediye başkanı, hiçbir ayırım olmadan, kurallar neyse o kuralları uyguluyoruz, bir ayrımcılık asla söz konusu değil ve bununla ilgili herhangi bir örnek, deyin ki mesela: "Ya, şu belediyeye şöyle bir uygulama var, şu belediyeye şöyle bir uygulama var." Hemen haberim olsun, hemen. Yani mümkün değil, çünkü on yıldır...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Onlar çok, onu siz çözemezsiniz, yani yapıyor, sizinle ilgili değil.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Yok, hayır, hayır, yani bu Hazineyle olan ilişkiler açısından diyorum; başka konuları değil, tabii, bizim baktığımız, kendi alanımızdaki konuları kastediyorum. Başka konuları bilmem ama Hazineyle olan borç-alacak ilişkisi konusunda hiçbir belediyeye kuralların dışında bir uygulama kesinlikle yapılmıyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Maliyeye de borçları oluyor, aynı şeyleri yapıyorlar...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Şöyle ama biz biliyorsunuz bütün belediyelerin kamuya olan bütün borçlarını yeniden yapılandırdık, 8-9 ayrı kuruluşa olan borçlarını yeniden yapılandırdık ve bu yeniden yapılandırmada uyguladığımız formül de bütün belediyeler için. bine yakın belediye -hatırladığım kadarıyla- geldi, imza attı. Dolayısıyla burada...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Arkadaşlar onu sonra bize ayrıntılı olarak verirse. Bilgi verilerse, korkmayın, doğruysa...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Doğruysa... Bakın, yani bizim arkadaşlarımıza talimatlarımız bu yönde...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Katılmıyor olabilirsiniz. Belediyenin bütçesine bakarız...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – ...Bakanlar Kurulu kararı da bu yönde. Bakanlar Kurulu kararının dışında bir şey yapmaları zaten mümkün değil, Bakanlar Kurulu kararına göre de kriterler var, kriterler neyse o uygulanıyor, başka bir şey kesinlikle yok.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Ankara birikti diye entegre ruhsat için, yani siz Ankara Milletvekilisiniz aynı zamanda.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ama Ankara Belediyesi on yıl önce de böyleydi, en borçlu belediyeydi, çünkü geliri belli, gideri belli. Yıllardan devreden borçlar var ama şu var ki, biz mesela ne yaptık, metroları Ankara Belediyesinden aldık. Belediyenin talebini açıkça söyleyeyim: "Bize garanti verin, bize kefil olun. Gidelim, biz borçlanalım, bu metroları yapalım." diye bize ilk talep öyle geldi. "Kesinlikle mümkün değil." dedik. Çünkü borcunu ödemeyeceğini bilen bir kuruma göz göre göre, bile bile Hazine kefil olmuyor artık, on yıldır durum bu, on yıldır durum bu. Dolayısıyla, ne yaptık? Peki, metrolar nasıl bitecek, üç hat da yarım, nasıl bitecek? Kanun çıkardık biliyorsunuz hep beraber burada, çalıştık. Ulaştırma Bakanlığına biz bunları devrettik, şimdi Ulaştırma Bakanlığı yürütüyor. Çünkü belediyeye fazla borç yükleyip de ödeyemeyeceğini bile bile, bir de kefil olmak... Bunlar, doğru politikalar değil, biz bunu on yıldır yapmıyoruz. Yani belediyenin mutlaka nakit akışına bakılıyor, durumuna bakılıyor ve gerçekten ödeme kabiliyeti varsa Hazine garanti veriyor, yoksa vermiyor. Bu konuda gerçekten on yıldır çok çok dikkatli, titiz davranılıyor.

Bakın, bir örnek vereyim size: Şu anda Hazinesin garanti verdiği borçların tümü toplam 8 milyar 573 milyon dolar, topu topu bu, 2012'nin 2'nci çeyreği sonu itibarıyla ve 2002'de, bu borçların, ödeme günü gelenlerin yüzde 56'sını Hazine üstlenme zorunda kalırken, bugün bu oran yüzde 6'ya düşmüş durumda. Yani, Hazinesin kefil olduğu borçların yüzde 94'ü zaten borçlu tarafından ödeniyor, sadece yüzde 6'sını Hazine üstlenmek zorunda kalıyor. Bu rakamlar onu ifade ediyor. Dolayısıyla, üstlenimde garanti verirken baştan çok çok dikkat ediliyor, işin püf noktası bu yani.

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Sayın Bakan, bu özel sektör altyapı yatırımlarıyla ilgili bir kanunsal düzenleme yapmıştık. Bu dâhil mi?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Onu yaptık ama o uygulama zaten başlamadı, daha henüz bir örneği yok. Ulaştırma Bakanlığının birkaç projesi var.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Orada muhtemel riski ne kadar görüyorsunuz?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 100

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Çok yeni olduğu için daha tam rakam veremiyorum, yani henüz kesinleşmiş, imza atılmış, garanti verilmiş bir konu yok. Fakat orada da biliyorsunuz püf noktası şu: Özel sektör yapıyor, Hazine de garanti veriyor ama özel sektör işin ortasında tıkanıp zaman, yapamadığı zaman projeyi de devlet devralıyor. Dolayısıyla, borcu devralıyoruz ama özel sektörün harcamış olduğu para, oradaki biriken değeri de devralmış oluyoruz. Dolayısıyla, net anlamda baktığınız da aslında orada çok ciddi bir problem yok. Zaten yatırımcı kuruluşlarımız da bu konularda yanlışların olmaması için oldukça dikkat ediyorlar.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Bakan, orada -bu kadar güzel söylüyorsunuz da- 2008'den sonra yani 8'i 4'e kadar düşürmüşünüz ama 4'den bir anda yine 8'e doğru çıkmış yani garantili borçlarımız.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ha, ama garantili borçlar şöyle: Garantiyi biz en çok hangi durumda veriyoruz? Ben sayayım: Şimdi, Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası, bütün bunlar piyasa şartlarından daha uygun kredi veriyorlar, yani Hazinesin gidip dışarıdan borçlandığından daha uygun şartta kredi veriyorlar. Bu krediyi niçin veriyorlar? Örneğin KOBİ'ler için veriyorlar, örneğin yenilenebilir enerji yatırımları için veriyorlar ama bunların bir şartı, bütün bu uluslararası bankaların şartı, "Hazine kefil olursa biz bunu veriz." diyorlar. Dolayısıyla, Hazine burada kime kefil oluyor? Mesela, diyelim ki Kalkınma Bankasına kefil oluyor ya da Halk Bankasına kefil oluyor ki...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – En fazla olanlar onlar.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Onlar.

Ucuz kredileri alıyoruz, onlara devrediyoruz. Onlar da KOBİ'lere, yenilenebilir enerji gibi kuruluşlara kullanıyorlar ve burada garanti verilen kuruluşlar yine devlet kuruluşları. Ha, belki bir TSKB vardır.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – TSKB'yle protokol mü yapıyorsunuz, nasıl yapıyorsunuz? Çok yüksek miktarda garanti vermişsiniz de.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – TSKB, TKB çünkü o kalkınma konulu krediler oluyor.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – TSKB özel şey olduğu için burada bayağı fazla görünüyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ama zaten topu topu biliyorsunuz iki tane kalkınma bankası var Türkiye'de, TKB ve TSKB. Bu, TSKB ile TKB arasında belli oranda bu paylaşıyor. Onlar da, o amaçla kurulan kuruluş olduğu için onlara da bir miktarda...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – TKB, kamu şeyi farklı olduğu için söylüyorum, yani özel niteliklerimizdeki payının olmasıyla beraber...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Öyle öyle ama bu çok eskiden beri öyle geliyordu, biz de açıkçası onu devam ettirdik. Şu ana kadar da bir problem yok çünkü çok dikkatli...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Dönüşte sorun olmuyorsa...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Yok, şimdiye kadar çok şükür hiçbir sorun yaşamadık, yani bankalarla olan durum çok çok iyi gidiyor.

"Belediyelerin kaynakları yerinde kullanıp kullanmadığını denetliyor musunuz?" Keşke denetleyebilsek, bunu çok arzu ederiz fakat yerinden yönetim anlayışı ve belediyelerin daha serbest çalışması gibi bir yaklaşım, bizim merkezden onların yaptığı harcamalar konusunda maalesef çok müdahalemiyoruz. Müdahalenin doğru olup olmadığı da zaten bir ayrı tartışma konusu yani "Bunlar da seçimle iş başına gelmiş belediye başkanları, beceremezlerse zaten bir sonraki seçimde halk bunun karşılığını verir." diye düşünülüyor ama benim şahsi kanaatim keşke merkezden tasarruf odaklı, harcama odaklı bir denetimi yapabilesek ama ne zaman bu gündeme gelse maalesef farklı görüşler, farklı yaklaşımlar ortaya çıkıyor, "Belediyelerimize fazla karışmayalım." görüşü daha çok ağır basıyor açıkçası. Onun için durum o.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Zaten temelde özerkleştirdik, sıkıntı kalmayacak.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Şimdi, tabii, "Popülizm yapılmasın, dikkatli olunsun." gibi önerilerinizi de biz burada gerçekten takdir ediyoruz, dikkate alıyoruz.

Sayın Kurt'un -gerçi kendisi burada yok ama- Çin ile ilgili bir mukayesesi vardı, hani "Çin sıcak parayla mı büyüyor? Bak, reel sektörle büyüyor." gibilerden. Şimdi, Çin'in çok farklı bir yapısı var. Çin'de öncelikle bir emeklilik sistemi yok yani Çin halkının gelecekle ilgili bir güvencesi yok. Dolayısıyla, çalışma çağındayken, gençken kenara kaç kuruş koyarlarsa ileride yaşlandığı zaman elindeki kullanabilecek kaynağı o. Dolayısıyla, bu gelecekle ilgili güvensizlik, gelecek korkusu Çin halkındaki tasarruf oranının çok yüksek seyretmesine sebep oluyor, şu anda yüzde 50 civarında. Yani aylık 100 dolar geliri olsa onun bile içinden tasarruf etmeye çalışıyor çünkü "Gelecekte benim hâlim ne olacak?" diyor. Tabii, Çin'in bu yüksek tasarruf oranı da farklı bir ekonomik modeli beraberinde getiriyor. Ciddi şekilde şu anda bir refah uçurumu var Çin'in doğu ile batısı arasında. Bir yandan dünyanın en lüks otomobillerinin en çok satıldığı ülke hâline geldi ama bir yandan da açlık sınırının altında yaşayan en az 100 milyon insan var. Dolayısıyla, onların farklı modeli var, farklı bir model tutturmuşlar fakat son bir yıl içerisinde de Çin'in büyüme rakamlarının düştüğünü görüyoruz ve farklı bir yere doğru gidiyor işler. Tabii, göreceğiz, sosyal riskler, sosyal sıkıntılar hangi noktaya varacak, ne yapacaklar, iç tüketimi nasıl artıracaklar, refah konusunda nasıl bir denge kuracaklar, bunu hep beraber izleyeceğiz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 101

Şimdi, önümüzdeki dönemde hangi konulara ağırlık vermemiz gerekiyor? Sayın Güneş'in, bu arada, gündeme getirdiği konularla da alakalı olacak biraz söyleyeceklerim. Yani öncelikle bizim bu hep "cari açık" dedik, cari açık niye bu kadar yükseldi, nasıl büyümemiz düştüğü hâlde cari açık bir türlü düşmüyor? Aslında bunun en büyük cevabı enerji fiyatlarının içerisinde. Bizim bu sene enerji ithalatımız 59 milyar dolara doğru gidiyor, petrol fiyatları 110 dolar. Petrol fiyatları 2002 yılında, 2003 yılında 20 küsur dolarlardaydı yani bugün eğer petrol 20 küsur dolarda olsaydı bizim cari açık diye bir sorunumuz yoktu. Yani burada petrol fiyatları bizim elimizde olmayan çok çok önemli bir etken ve dışarıya enerji konusundaki bağımlılığımız bizim cari açığımızın en önemli sebebi. Hatta bugün itibarıyla sadece kendimize yetecek, bir petrolümüz ya da doğal gazımız olsaydı, sadece kendimize yetecek Türkiye'nin cari açığı bugün sıfırlanmıştı, bu cari açık diye bir problemimiz yoktu hatta küçük bir artımız vardı. Dolayısıyla, bu hani "Büyüme, cari açık nasıl olacak, nasıl dengelenecek?" te bu enerji konusu tabii bir numaralı mesele.

Tasarruf oranlarımız düşük, bunun artırılması için her türlü tedbiri almamız gerekiyor ve emeklilik sistemiyle yeni bir teşvik mekanizması önemli oldu. Sigortacılık sektörü burada son derece önemli. Şirketlerin kredi yerine daha çok sermayeyle çalışmasını teşvik etmemiz gerekiyor, daha uzun vadeli finansmanı teşvik etmemiz gerekiyor. Bunlar son derece önemli konular ileriye doğru. Araştırma, geliştirme, yenilikçilik, daha yüksek katma değerli üretim, yatırım ortamının iyileşmesi, iş gücü piyasasıyla ilgili önümüzdeki dönemde atmamız gereken adımlar, Türkiye'nin rekabet gücünün artması ve en son ama en önemlisi de eğitim konusu bizim cari açığımızın kontrol altına alınmasındaki en önemli konu. Çünkü eğitim fert fert daha yüksek katma değer üretmemizi sağlayacak en önemli yöntem. Bugünkü nüfusumuz, ortalama çalışma yaşındaki nüfusumuzun eğitim seviyesi orta 2'den terk bir seviye ve orta 2'den terk bir nüfusla, işte, biz şu anda 10.500 dolar civarında bir millî gelir üretiyoruz ama bu ne kadar yükselirse o kadar yüksek katma değer, dolayısıyla o kadar yüksek kişi başına düşen millî gelire de ulaşacağız diye bekliyorum.

Bu arada, bu Dünya Bankasının gelir sınıflandırmasıyla ilgili bir soru vardı. "Düşük gelirli ülkeler, orta gelirli ülkeler ve yüksek gelirli ülkeler" diye Dünya Bankası üçe ayırıyor, doğru ama orta gelirli ülkeleri de iki sınıfa ayırıyor: Düşük orta gelirli ve yüksek orta gelirli. Biz, 2002 yılında düşük orta gelirli ülke kategorisindeydik çünkü düşük orta gelir demek 9.075 doların altında olmak demek idi o yıl. Şu anda Dünya Bankasının limiti 12.475 dolar yani 12.475 doların üzerinde millî geliri olan ülkeler artık yüksek gelirli ülke sayılıyor ve bizim, aslında, şöyle bir 2015 için Orta Vadeli Program'daki rakama bakarsanız, o rakam bunun üstünde. Yani, inşallah, Allah'tan bir mâni olmazsa, her şey planladığımız gibi giderse, 2015 yılı itibarıyla, Türkiye, artık, yüksek orta gelir grubundan...

MÜSLİM SARI (İstanbul) - 2015'te de o kriter yukarı çıkacak ama.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ama çok az az çıkıyor, her sene 60-70 dolar çıkıyor, burada var listesi.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Kur artarsa, açık düşerse.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) - Nasıl?

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Kur artarsa çok daha farklı şeyler olabilir.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ama söyledim ben, her şey beklediğimiz gibi giderse, tam tersine Türk lirası değer kazanırsa da 2015 değil, belki 2014 de onu yakalayabiliriz. Yani şu andaki trendler inşallah birkaç yıla kadar -her şey yolunda gittiği takdirde- Dünya Bankası sınıflandırmasına göre yüksek gelir grubuna artık -inşallah- Türkiye yakında girecek gibi görünüyor.

Şimdi, sıcak para ile ilgili Sayın Oral'ın bir sorusu vardı yani "Bununla ilgili ne tedbir alıyorsunuz, ne yapıyorsunuz?" diye. Tabii, özellikle dünyada likiditenin son derece dengesiz olduğu bu dönemde, hem Avrupa Merkez Bankasının hem Amerikan Merkez Bankasının hem de Japon Merkez Bankasının ölçüsüzce para bastığı bir dönemde sıcak para hareketlerine bizim çok çok dikkat etmemiz gerekiyor. Bundaki en önemli enstrüman da Merkez Bankamızın son birkaç yıldır uyguladığı para politikaları ve özellikle bu faiz koridoru ve faiz koridoru içerisinde gerektiği zaman kısa vadeli sermaye hareketi için belirsizlik oluşturabilme imkânı, kısa vadeli hareketleri Türkiye'den önemli ölçüde caydırmış durumda. Zaten, bu politika açıklandıktan birkaç ay sonra Türkiye'deki kısa vadeli sermaye çok ciddi bir çıkış oldu çünkü "Artık önümüzü göremiyoruz." dediler ne olacağı belli değil, Merkez Bankasının o faiz koridoru ve para politikası konusunda yapabileceği zikzaklar, özellikle belirsizlik oluşturmak için yapabileceği zikzaklar bu sorunun bugüne kadar önemli ölçüde çözülmesine yardımcı oldu. Tabii, bundan yüzde 100 kurtulmak mümkün değil ama Brezilya'ya bakıyoruz. Mesela, Brezilya Tobin vergisi getirdi, yüzde 2 vergi getirdiler, tutmadı; "yüzde 4" dediler, tutmadı; "yüzde 6" dediler, tutmadı; sermaye kontrolleri getirdiler, yine tutmadı. Yani biz, bir yandan, hiçbir sermaye kontrolü uygulamazken "Türkiye, sermaye hareketleri için açık bir ülke." derken, bir yandan da Merkez Bankasının bu yenilikçi politikalarıyla bunu önemli ölçüde bugün için idare edebilecek durumdayız.

Toplam borçluluk ifadesi gibi bir hesap yaptınız Sayın Oral, bu "Kamunun, reel sektörün ve hane halkının borçluluk rakamını toplayıp Türkiye bilançolarında ne kadar borçluyuz, riski ne kadar, değil." diye. Tabii, bunları üst üste toplayıp yani bu hesabı yapmak biraz hani farklı birimleri topluyor gibi bir sonuç oluyor ama hani bir endeks tanımlayabilirsiniz, belki buna "Borçluluk endeksi" dersiniz, bunları farklı katsayılarla çarpabilirsiniz, toplayabilirsiniz ama sonuçta şunu söyleyeyim ki kamunun borçluluğu gerçekten azalıyor. Reel sektörün dış borcunda bir artış olduğu doğru

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 102

ama onu da ben size hemen rakamlarıyla söyleyeyim, nereden nereye gelmişiz: Reel sektörün, daha doğrusu özel sektörün diyeyim yani tüm özel sektörün dış borcunun millî gelire oranı, 2002'de yüzde 18,7'ymiş, bu rakam 2007'de 24,8'e çıkmış. Yani 2002'den 2007'ye olan beş yılda, orada 6-7 puanlık bir artış var ama 2007'den bu yana da fazla değişmiyor. Bakın, 2007'de 24,8 iken, 2012'de de bu sadece şu anda yüzde 26,6'da. Yani özel sektörün dış borcunun millî gelire oranında son beş yıldır fazla bir artış yok. İlk beş yılda biraz artmış ama son beş yılda fazla bir...

SÜMER ORAL (Manisa) – Efendim, bir tespit yaptım sadece.

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Pozisyon açığıyla ilgili ne diyeceksiniz Sayın Bakan?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Şimdi, o pozisyon açığına tabii farklı perspektiflerden bakmak gerekiyor. Örneğin, bizim şu anda bankalardaki döviz tevdiat hesabında toplam 139 milyar dolarlık bakiye var. Yani özel sektörümüzün dışarıya borcu 212,5 milyar görünüyor fakat yine bankalarda 139 milyar dolarlık bir tasarruf var. Şu da var ki bizim özel sektörümüzün dış borcu diye gördüğümüz rakamın...

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Aslında kendi parası diyorsunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – ...önemli bir kısmı aslında kendi parası.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Yüzde 50'si.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Tam yüzdesini bilemiyoruz açıkçası yani farklı hesaplar var, farklı rakamlar var.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Peki, bunu takip edebiliyor musunuz?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) - Yani bu aslında 2009 yılında bir testten geçti. Çünkü 2009 yılında özel sektörün dış borç çevirme oranı yüzde 50'ye, 60'a kadar düştü. Yüzde 50'ye, 60'a borç çevirme oranını düşürmek çok zordu, yani 100 lira dışarıya borç ödüyor, yerine sadece 50-60 borçlanıyor.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – Yani “Roll-over”la ilgili bir sorun olmayacak.” diyorsunuz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Yani 2009'da bir testten geçti bu, “roll” yüzde 60'a mı, yüzde 50'ye mi indi. Yani ben o civarda hatırlıyorum, bakarız tam rakamlarına ama dolayısıyla önemli bir testten geçti. Yani biz şunu görüyoruz ki bu kadar yüksek miktarlarda krediyi, bankalar tamam belki bir şekilde hallediyor ama reel sektör kuruluşlarından öyle kuruluşlar var ki, bakıyoruz yani dışarıdan bu kadar borcu nasıl alıyor diye açıklaması biraz zor. Yani muhtemelen şirket sahibinin kendi şahsi parası orada duruyor, onu teminat gösterip kendi şirketine kredi kullanıyor, hem işte serveti belki şu ya da bu sebeple Türkiye'de göstermek istemediği için ya da vergi yönetimi için yani vergiyi bir şekilde kontrol için. Dolayısıyla, yani Türkiye'nin gerçek dış borçluluğu konusunda çok emin değiliz. Zaten bunu sadece biz değil, piyasalar da görüyor, Türkiye'ye kredi açanlar da görüyor. Onun için özel sektörümüz bir bakıma bu kadar rahat, bu kadar yüksek miktarlarda borçlanabiliyor. Yoksa hani bizim kendi bankalarımız bile çok dikkatli, ihtiyatlı, işte teminat konusunda böyle giderken yani bir özel sektör kuruluşunun yüksek miktarlarda yani 100 milyonlarca dolar dışarıdan kolayca kredi bulması o kadar kolay bir vaka değil. Dolayısıyla burada ciddi bir teminat sisteminin ve şahsi varlığın olduğunu düşünüyoruz.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Sayın Bakan, sanıyorum Merkez Bankası düzeltme yapıp kısa vadeli bütçelerin borçlarının tanımını değiştirir mi sizin dediğiniz sistemde?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Orada tanımını değiştirmeyeceğiz de şöyle bir şey yapacağız: Orada KKDF'yle oynayacağız. Şu anda özel sektör dışarıdan borçlanırken KKDF'den kurtulmak için 366 günlük borçlanıyor fakat 366 günlük borçlandıktan sonra ertesi gün o borç kısa vadeli borç durumuna düşüyor. Dolayısıyla, bizim istatistiklerimizde kısa vadeli dış yükümlülüklerimiz olduğundan çok yüksek görülüyor. Aslında 366 günler, onlar “roll” edip duruyor. Dolayısıyla, biz onu biraz daha uzun vadeye yayabilmek için KKDF'yle biraz oynayacağız. Onun hazırlığını yaptık.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - KKDF'yi kaldırın.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Kaldırmak daha kötü.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Ama niye? Dışarıdaki bankalar farklı şey veriyor Sayın Bakanım. Dışarıdaki bankalar niye ödüyor?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Yani orada bir hazırlık yaptık.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Niye ödüyor, Bakanım, onlar?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Yok, hazırlık yaptık, inşallah oradan sonuç alacak bir hazırlık yaptık.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) - Kısa vadeli borçlar hızla artıyor, o, onu açıklamıyor ama. Yani tamam kendi parasını kullanmıyor bu işlerde, kendi parasının bir kısmını kendi şirketiyle dışarıdan kredi olarak getiriyor. E, niye son zamanlarda kısa vadeli borç hâlâ artıyor? Bu, bunu açıklamıyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ama toplam özel sektörümüzün dış borcunun millî gelire oranı son beş yıldır aşağı yukarı aynı devam ediyor.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Tamam, 2002'ye göre artış var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 103

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – 2002’den 2007’ye artış var ama 2007’den 2012’ye o artış durmuş durumda. Onun tabii farklı sebepleri olabilir, düşünülebilir.

SÜMER ORAL (Manisa) - Hane halkı borcunda 1,9’dan 18,5’e çıkıyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Evet. Ona geldim, tam ona geliyorum.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – O, öyle değil. Kullanılabilir gelir içinde, iskonto geliri içinde...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Yok, yok, ama Sayın Oral üç konu söyledi, “Kamu borcu, özel sektörün dış borcu, bir de hane halkının borcu.” dedi.

SÜMER ORAL (Manisa) - Global olarak.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Şimdi, hane halkının borcu şu anda yüzde 20’ye yaklaşmış durumda millî gelir oranı olarak. Avrupa Birliği ortalaması yüzde 65. Şimdi bu yüzde 19 hâlâ...

SÜMER ORAL (Manisa) - 2002’ye oranla.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Doğru, doğru.

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Siyasal derinlik diye bir karşılaştırma yaptığınız da nasıl bir tablo çıkıyor?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Şimdi, Avrupa Birliği’ndeki oran yüzde 65. Ben demiyorum ki bu yüzde 65’e gitmeli, yani yüzde 65’e gitse bile yıllarca sürmeli bu. Zaten onun içindir ki biz tedbirler aldık, onun içindir ki bankaların kredi hacminin büyümesinin önüne setler çektik, onun içindir ki BDDK, tüketici kredilerine özel düzenlemeler yaptı 2011 yılının ortalarında. Yani, tüketici kredilerini bir bakıma bankalar için daha maliyetli, daha dezavantajlı duruma getirici tedbirler aldı BDDK. Yani, bütün bunların amacı, bu kredi hacmindeki hızlı artışı bir miktar engellemek, makul bir oranda artmasını sağlayabilmektir. Yoksa yüzde 19, yüzde 20 hâlâ düşüktür AB ortalamasına göre ama 19’a varışımız çok hızlı oldu.

SÜMER ORAL (Manisa) – Evet, doğru.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Biz hep söylüyoruz yani: “Borçlanarak refah, suni bir refah.” Önce hak edeceğiz, önce kazanacağız toplum olarak, ondan sonra harcayacağız. Önce hak edeceğiz, ondan sonra o refahı yaşayacağız. Aksi hâlde borçlanarak sağlanan bir refah, borçlanarak ulaşılan bir refah seviyesi ya da millî gelir, çok sıhhatli ve sürdürülebilir bir tablo değildir. Sabırlı olacağız, uzun vadeli bakacağız ve istikrarı hep önceleyen politikalar uygulayacağız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, Sayın Sümer’in bir sorusuna cevap verirken dış borcu söylediniz özel sektörün yine bireylerin iç borcunda...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Hane halkı. Yüzde 19 millî gelirin şu anda, 19 küsur var yani 20’ye yakın bir şey ama Avrupa Birliği ortalaması yüzde 60; Avrupa Birliği’nde yüzde 80, yüzde 90’a varan ülkeler var. Mesela İspanya’da benim bildiğim yüzde 80-90 civarında ama problem yaşamaya başladılar, olmuyor, bir süre sonra sıkışıyor.

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Hane halkı borcunun emtia rasyolarını etkileyici herhangi bir risk görülüyor mu? Yani geri dönüşlerinde orta vadeli bir problem görmüyor musunuz?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Artış hızını ölçülü tuttuğumuz sürece geri dönüşlerde de daha sıhhatli olacağını düşünüyoruz, artış hızı ölçülü olursa ama hızlı artışlarda her zaman için geri dönüş riskinin de çoğalabileceği bir gerçek. Şu anda biliyorsunuz takibe geçen alacaklar yüzde 3 civarında bankacılık sistemimizde. Bu biraz da artacak yalnız, 3’te kalmayacak çünkü şimdi krediler gittikçe yaşanıyor. Çünkü o yüzde 35’lik kredi artış hızından geliyor, şu anda yüzde 15’e düştü ama yüzde 35, yüzde 25’lik hızla o verilen kredilerin ödeme günleri geliyor yavaş yavaş ve onlar bir kısmı hızlı arttığı dönemlerde takibe geçme oranı düşüyor çünkü taze kredilerin, yeni kredilerin oranı arttığı için onların daha ödenip ödenmeyeceği belli değil, hepsi sağlam gibi görünüyor ama ödeme günü geldiğinde ortaya çıkıyor ne kadar sağlam olduğu. Dolayısıyla bu yüzde 3’ün bir miktar yukarı doğru çıkması da olağan bir gelişme olacaktır, ondan da fazla kaygı duymamamız gerekir.

Şimdi, bu hani büyüme, ne kadar, hızlı mı olsun, yavaş mı olsun, gevşek mi politika uygulayalım, sıkı mı politika uygulayalım? Aslında bütün bunların, bütün bu tartışmaların cevabını biz Orta Vadeli Programı’mızda verdik. Yani biliyorsunuz bir süre, bir ara belki hani büyüme hızı şöyle birkaç hafta Türkiye’de tartışıldı ama daha sonra Orta Vadeli Programı hazırladık, Orta Vadeli Programı’mızın altında bütün bakanlarımızın imzası var, Sayın Başbakanımızın imzası var, Sayın Cumhurbaşkanımızın imzası var. Bir Bakanlar Kurulu kararı olarak yayınlandı ve Türkiye hangi politika alanında sıkı duracak, hangi politika alanında biraz daha destekleyici olacak bunun cevabı artık Orta Vadeli Program’da var. Dolayısıyla büyümemiz hızlı mı olsun, yavaş mı olsun, şöyle mi yapalım, böyle mi yapalım; bu tartışmaların hepsinin cevabı artık Orta Vadeli Programı’mızda var ve bu Hükümetimizin belirlemiş olduğu tek doküman ve oldukça da kredibilitesi yüksek, dünyanın her yerinde saygınlık oluşturmuş bir program.

Şimdi, “Büyümede sapma oldu.” dedi Sayın Çam, kendisi burada gerçi yok ama büyüme oranlarında sapma şu anda dünyanın her yerinde bir problem yani bir sene önceki büyüme beklentisiyle bu yılki büyüme beklentisi arasında dünyada fark var, Avrupa Birliği’nde fark var, gelişmekte olan ülkelerde fark var ve genelde hep aşağıya doğru revize ediliyor büyüme oranları. Dolayısıyla biz Orta Vadeli Program’ı yaparken ortalama bir senaryodan hedefler belirliyoruz,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 104

projeksiyonlar yapıyoruz ama dünya senaryosu daha olumsuz gittiği vakit tabii bizi biraz etkiliyor, daha olumluya gittiği durumda da yine pozitif şekilde bizi etkileyebiliyor.

Halk Bankasının hisse yapısı, şu anda halka açık hisselerin herhâlde yüzde 86'sı yabancı yatırımcılar tarafından alınmış durumda ama biliyorsunuz bu borsada işlem gören bir hisse. Dolayısıyla yerli yatırımcıların bunu gidip satın almasının önünde bir engel yok. Yani biz borsaya açıldıktan sonra, borsada artık her gün işlem yapmaya başladıktan sonra yani niye yabancı çok niye yerli az ya da niye yerli çok niye yabancı az; artık bu tamamen piyasa kendi dengesini buluyor. Yani yabancılar ilgi göstermiş almiş. Bir hafta sonra bakarız ki yerliler de ilgi göstermiş, bu, 5 puanı geçmiş, yerlilerin elinde. Bu, sürekli artık piyasada hareket gören bir hisse. Kaldı ki yani doğrudan sermaye girişi açısından baktığımızda ve Türkiye'nin döviz dengesi açısından baktığımızda yani yabancı oranının biraz fazla olması bu halka arzda o kadar da kötü bir şey değil. Nihayetinde Türkiye'ye doğrudan sermaye girişidir bu, Türkiye'ye uzun vadeli diye düşünebileceğimiz bir kaynak girişidir.

Bu Ziraat Bankası kredileriyle ilgili spesifik birkaç soru vardı, o problemleri bazı dosyalardan bahsedildi. Bizim ilgili denetleme birimlerimiz şu anda o problemleri dosyalarla ilgili gerekli denetimlere zaten başlamış durumda. Bu denetimlerin sonucunda ortaya çıkacak tabloya göre de kararlar verilecek.

"Bankacılık" konuşmanızda hiç yer almıyor dediniz, aslında, tabii, BDDK Başkanımız ve SPK Başkanımız burada olduğu için biz belki onlar katkıda bulunur beklentisiyle fazla bahsetmemiştik kendi konuşmamızda. İkisi de tabii bağımsız birim olduğu için kendilerinin anlatmasında fayda vardı fakat fazla da soru gelmedi arkadaşlarımıza, bilmiyorum benden sonra kısa birkaç şey söylemek isteyebilirler.

Bu zamlarla ilgili sorular vardı. Şimdi biz ne yaptık ekim ayında? Doğal gazın fiyatını artırdık. O fiyat artışından önce BOTAŞ doğal gazı aldığı fiyatın altında satıyordu ve aradaki farkı da Maliyeye borç olarak biriktiriyordu. Maliyeye KDV borcu BOTAŞ'ın 11-12 milyar liraya ulaşmıştı, sürekli zarar ettiğinden, gaz üzerinden.

MÜSLİM SARI (İstanbul) – 7,5'ini ödeyecekmış bu yıl, Maliye Bakanımız öyle dedi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Onun işte bir planını yaptık, Enerji Bakanımızla oturduk nakit akışını hesap ettik ama ödeyeceği rakam eski borcundan ziyade bu sene içerisinde tahakkuk edecek rakam.

BAŞKAN - Geçmişe yönelik değildir.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) - Geçmişe yönelik değil.

Şu anda satış fiyatı kurtardığı için tahsil ettiği KDV'yi gidecek Maliyeye yatıracak. Tahsil ettiği KDV'yi Maliyeye yatırmıyordu. Bir bakıma o KDV tahsilatını âdeta sübvansiyonda kullanıyordu BOTAŞ. Dolayısıyla doğal gazın zammı sadece maliyeti kurtaracak kadar bir artıştır, başka bir şey değildir. Oradan ilave bir kaynak beklentisi falan kesinlikle yok. Elektrik zaten, elektriğimizin aşağı yukarı maliyetinin yüzde 50'si, 60'ı doğal gazdan geliyor. Doğal gaz artınca mecburen elektriğe bir miktar bunun yansımaları oluyor. Akaryakıt ÖTV'leriyle ilgili ayarlamamız da sadece enflasyon kadardır yani 2009'da biz en son akaryakıtın ÖTV'sini ayarlamıştık. Biliyorsunuz litre başına sabit Türk lirası olarak. 2009'dan o güne kadarki enflasyon neyse sadece ÖTV o enflasyon kadar artırılmıştır. Bütün harcama tarafından bütçenin enflasyon artı büyüme kadar neredeyse bir artış varken ana gelir kalemlerimizde de en az enflasyon kadar bir artışı sağlayacak ayarlamaları yapmak da kuşkusuz bütçe disiplini açısından gerekli. Gönül ister ki bizim doğrudan gelirlerimiz artsın, doğrudan vergilerimiz artsın, dolaysız vergilerimiz artsın, daha çok gelir vergisi, daha çok kurumlar vergisi toplayalım da dolaylı vergilere de bu kadar yüklenmek zorunda kalmayalım. Bunu arzu ederiz ama öte yandan baktığımızda da toplam bizim vergimiz sosyal güvenlik primleri dâhil millî gelirimizin yüzde 26'sı. OECD ortalaması yüzde 32, 33. Yani hâlâ bizim aslında toplam ekonomi üzerindeki vergi yükümüz OECD ortalamalarının oldukça altında, bunu da dikkate almak lazım. Dolaylı vergiler yüksek olmasına rağmen toplam vergi yükünün çok da OECD'ye göre fazla olmadığını düşünmemiz lazım.

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Kompozisyonu değiştirmek lazım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Kompozisyonu değiştirmek... Ama şöyle, bütçe disiplini esas. Önce bir gelir vergisini, kurumlar vergisini toplayalım, onu bir görelim, Maliye Bakanlığımız onu toplansın, bir göstereyim, ondan sonra dönüp dolaylı vergiyi düşürebiliriz ama...

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Ama bir doğrudan vergi reformuna ihtiyaç var.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – O gelirlerimizi artırmadan bizim öbür gelirlerimizi düşürmemiz mümkün değil. Bütçe disiplini esas. Ne olursa olsun biz bu vergiyi toplayacağız. Bütçe dengemizi tutturacağız, şöyle ya da böyle. Daha dengeli olmasını arzu ederiz ama bu işte yeni gelir vergisi tasarısı var şimdi onu, arkadaşlarımızla biz Ekonomik Koordinasyon Kurulunda ele aldık, çalıştık. Orada da bazı yeni yaklaşımlar var. Ümit ederiz ki bu tür adımlar olması gereken yöne doğru vergi kompozisyonumuzu götürür.

Sayın Berber, burada yok, onun için artık onun konularını ben sonra kendisine ayrıca ifade edeyim.

Gelir adaletsizliğiyle ilgili birkaç konu vardı. Aslında şöyle bir baktığımızda Türkiye'de gelir dağılımı son on yıldır düzeliyor, muntazam olarak düzeliyor. Hatta OECD'nin geçen sene Aralıkta yayınladığı raporda OECD ülkelerinin tümünde gelir dağılımının en hızlı düzeldiği ülke olarak Türkiye'yi gösterdi yani Gini katsayısı en hızlı düzelen ülke Türkiye. Raporun başlığı da "Divided We Stand" diye bir rapor yani gittikçe uçurum artıyor. OECD ülkelerinin içerisinde gelir uçurumu gittikçe artıyor. Konu o, tema o. Pek çok OECD ülkesinde gelir dağılımı gittikçe bozulurken istisnai 4-5 ülke var

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 105

gelir dağılımının düzeldiği, bunlardan birisi Türkiye ve en hızlı düzelen ülke de Türkiye. Ha, bulunduğumuz noktadan memnun muyuz? Değiliz. Daha da düzelmesi gerekiyor, bunu da biliyoruz ama on yılda sağladığımız aşama da kayda değer bir aşama, ona da özellikle vurgu yapmak istiyorum.

Kredi Garanti Fonu'yla ilgili ve DASK'la ilgili bazı olumlu yorumlar vardı, biz de bunları önemsiyoruz, her ikisinde de iyi gelişmeler var.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Olumsuz...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Yok, yok bizim Sayın Yüksel'den; "Kredi Garanti Fonu iyi oldu, DASK iyi çalışmaya başladı."

Kredi Garanti Fonu'nun biliyorsunuz iki ayağı var. Bir kendi yaptıkları, bir de Hazine ayağı.

BAŞKAN – Bitiriyoruz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Şimdi kendi yaptıklarında kaynakları tükendi. Onun için artık Hazineye ağırlık veriyorlar. Hazinedeki sistem daha farklı. Hazine olunca Kredi Garanti Fonu ilave bir teminat falan almıyor, banka hangi teminatı aldıysa o teminata aynı oranda ben...

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sistem işleyişi açısından kolaylık sağlasın diye...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – İşte 2 milyar lira hacme ulaşmış yani oradaki kolaylık bu sefer riski artırır yani onu çok gevşek bırakırsanız yarın Kredi Garanti Fonu zarar etmeye başlar. Halbuki şu anda bir zarar söz konusu değil Kredi Garanti Fonu'nda. Toplanan primler rahatlıkla Kredi Garanti Fonu'nun üzerine kalan borçları ödeyecek durumda hatta küçük bir artıları var. Yani gevşetiriz, ondan sonra Kredi Garanti Fonu her sene 200 milyon, 300 milyon zarar etmeye başlar, Hazineye yük olmaya başlar. Dolayısıyla orada bir dengeyi tutturmamız gerekiyor.

BAŞKAN – Evet, tamamlayabilir miyiz Sayın Bakanım.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Evet, daha çok konu var ama... Ne yapalım?

BAŞKAN – Kırk dakika oldu efendim.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Kırk dakika mı oldu? Kusura bakmayın çok uzattık. Yani eğer illa ben sorunun cevabını istiyorum diyen varsa bari ona ağırlık vereyim, birkaç dakika daha öyle bitireyim.

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Sayın Bakan Fitch'le ilgili bir sorum vardı. Bu konuda bir çalışma var mı?

RAHİM AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Dövizzedeler konusu...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Bunları rakamlara dökmek çok zor ama şunu söyleyeyim ki bu kredi derecelendirme kuruluşlarıyla muhatap olan devlet birimiz Hazine Müsteşarlığıdır. Diğer hiçbir bakanlığın, diğer hiçbir kurumun bunlarla bir kontağı yoktur, sorumluluğu da yoktur yani bunlarla Hazine Müsteşarlığı oturur konuşur. Bunlar Türkiye'ye geldiği zaman programını Hazine Müsteşarlığı yapar fakat belki de gayet tezat teşkil edecek bir şekilde bu konuda en az konuşan da yine Hazine Müsteşarlığıdır. Belki en az konuşan da benim bu konuda ilgili Bakan olarak. Yani dışarıdan tabii, yorum çok oluyor, değerlendirme çok oluyor ama birebir muhabatı Hazine Müsteşarlığı ve bu konudan sorumlu Bakan da benim.

Şimdi, kredi derecelendirme kuruluşlarının çalışmalarıyla ilgili tabii ki yoğun bir çaba var, onlara bilgilendirme, onlara doğrudan, dolaylı Türkiye'yi daha iyi tanımalarına, daha iyi anlamalarına sebep olacak bir çerçeve oluşturma kuşkusuz var ama çok fazla da kendimizi bağlamamız gerekiyor yani "Bu kredi notu her şeydir." demememiz gerekiyor. Diyorlar ki: "Türkiye yatırım yapılabilir ülke hâline geldi." Peki, şimdiye kadar yatırım yapan ne olacak o zaman? Yani bugün mü yatırım yapılabilen bir ülke hâline geldi? Şimdiye kadar bu kadar doğrudan sermaye, bu kadar finansman akışı oldu Türkiye'ye daha yeni mi bunlardan sonra gelecek? Dolayısıyla biz yolumuza devam ediyoruz, bu kredi derecelendirme kuruluşları da bizi takip ediyor.

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Yani beklenti satın alındığına dair...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Belki bir miktar çünkü onlar hafif sinyaller vermişlerdi. Belki bir miktar önceden satın almış olabilirler ama karar açıklandığı anda piyasada çok ciddi bir hareketlenme oldu yani borsada artış oldu, kurda düşüş oldu, faizlerde düşüş oldu yani tamamen satın alınmış olsaydı o açıklama etkisi sıfır olurdu. Halbuki o açıklama etkisini biz piyasa hareketlendi o dakikada gördük yani açıklama geldiği anda borsada, faizlerde ve kurda ciddi hareketlenme oldu olumlu yönde. Demek ki piyasa belli bir miktar ihtimal buna bağlıymış ama yüzde yüz olacak gibi bir beklenti yokmuş. Yüzde yüz olacak beklentisi olsaydı zaten açıklandığı anda piyasa üzerindeki etkisinin sıfır olmasını beklerdik.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Altınla ilgili siz cevaplayabilir misiniz?

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Altının ben cevabını vereyim.

BAŞKAN – Evet bir altın, bir de dövizzedeler, iki konu kaldı.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Dövizzedeler şöyle: Biz aslında o durumu fark edince 2009 yılında yaptığımız ilk işlerden birisi yabancı para birimi cinsinden tüketici kredilerini yasaklamak oldu. O gün baktığımızda zaten yüzde 4 civarında bir rakamdı. Dedik ki: "Hiç böyle halkımızı riske atmayalım, hele tüketici kredisiyse. Vatandaşımızın geliri de Türk lirası, niye yabancı para cinsinden borçlansın ki?" ve bunu tamamen yasakladık ve bugün yüzde kaç düşmüş bilmiyorum, yüzde 4'tü o gün, yüzde 1'e inmiştir. Şimdi tabii o dönemde faizlerin düşük olmasının

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 106

cazibesine kapılmış olabilirler İsviçre frangında, Japon yeninde yani Türk lirası faize bakıyor, başka faize bakıyor, Japonya'da faiz çok küçük diye belki o cazip geldi ama tabii bunun...

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bankalar da yönlendirilmiş anladığım kadarıyla.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Yani olabilir, maalesef olabilir ama bunun çözümü için açıkçası çok çalıştık fakat çok bir çözüm de göremiyoruz. Yani bu kur riskini tabii, kim üstlenecek, nasıl olacak, kime yıkacaksınız? Yani bankaya yıksanız banka Japon yeni borçlanmış Japon yeni de kredi kullandırmış. Yani banka da diyor ki: “Kredi kullandırdığım kadar -çünkü BDDK bana açık pozisyon yapma diyor- ben Japon yeni borçlandım, ona da Japon yeni kredi kullandırdım. Benim bilançomda Japon yeni alacağım kadar borcum var, benim borcum ne olacak? Benim de dışarı borcum var Japon yeni bazında.” Yani o farkı kim üstlenecek, nasıl yapacak gerçekten çözümü çok kolay bir mesele değil yani dikkat etmek gerekiyor yani bu risklere karşı korunmak gerekiyor.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Belki bir rakam üzerinden sabitletirse...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ama sabitlemesini kime diyeceğiz? Bankaya mı diyeceğiz sabitle diye?

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yani bir zarar oluşacak burada ama bu beklenmeyen bir durum yani.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ama yani devlet olarak bankaya “zarar et” talimatı mı vereceğiz? Yani bunlar çok zor kararlar. Bir de şu olabilir yani bugün böyle bir talimat verince yani yarın başka bir şeyler gelişir orada da acaba sürekli devlet bankalara “zarar et” talimatı bundan sonra vermeye mi başlayacak korkusuyla bizim bankacılık sektörümüz çok farklı bir yöne gidebilir yani.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Şu anda kaç kişi var? BDDK Başkanımız da burada. 30 bine yakın söyleniyor ama.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Vardır, azdır herhâlde yani bilmiyorum.

BDDK BAŞKANI MUKİM ÖZTEKİN- Sayı yok ama rakam 1 milyar TL civarında şu anda.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Bizim tüketici kredileri 200 küsur. 255 milyarın sadece 1 milyarı yabancı para cinsinden. Demek ki binde 5'in de altına düşmüş.

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yok anladım, zaten ödeyecekler ama şunu demek istiyorum: Yani zaten ödeyecekler ama bu kadar yüksek...

BAŞKAN – Evet, bir de altın konusuna...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Şimdi ben altına da cevap vereyim.

Altın konusu önemli, özellikle bu seneki ihracat rakamlarımıza girdiği için de hep bu soru soruluyor. Şimdi bu neden durup dururken Türkiye'nin birdenbire bu kadar altın, hele hele külçe altın ihracatı arttı? Şimdi bunun en önemli sebebi İran. Şimdi bizim Türkiye olarak İran'dan aldığımız gazın parasını biz Türk lirası olarak İran'ın Türkiye'deki hesabına yatırıyoruz fakat İran'ın o parayı dolar olarak kendi ülkesine götürmesi mümkün değil, uluslararası kısıtlamalar ve Amerika Birleşik Devletleri'nin yaptırımları sebebiyle. Dolayısıyla İran bunu döviz olarak kendi ülkesine götüremeyince o Türk lirasını kendi hesabından çekiyor, altın alıyor bizim piyasadan, o altını kendi ülkesine götürüyor. Bunu nasıl, hangi yönden götürüyor, nasıl yapıyor bilmiyorum ama lojistikle ilgilenen arkadaşlara sorabiliriz ama işin özü bu. Yani oraya altın ihracatı aslında bizim doğal gazı almak için ödediğimiz para karşılığı gibi bir şey oluyor ama bizim yaptığımız devlet olarak sadece biz onların buradaki hesabına Türk lirası olarak yatırıyoruz doğal gazın parasını, gerisine karışmıyoruz, gerisini onlar yapıyor. Şimdi altın üretimi de Türkiye'nin artıyor. Yani altın üretimimiz aşağı yukarı 2-2,5 milyon dolara ulaştı yani kendi altın madenlerimizden üretim artık Türkiye'de ciddi rakama ulaştı. Tabii külçe altın alıp satmanın sadece belki katma değeri millî gelire, büyüme hesaplarına giriyor ya da altın stoku azaldıysa Türkiye'nin büyüme rakamlarına yansımış oluyor ama toplamda baktığımızda bu yılın büyümesi 3,2'lik büyüme içerisinde... “Ha altın sattık da öyle büyüdük.” Öyle bir şey de yok çünkü ciddi miktarda ithalatımız da artmış durumda.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - 3 milyar dolarlık bir şey var ama.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – İçerideki 2,5 milyar dolar civarında artık içeride üretimimiz var yani.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) - Bankaların topladığı altın... Hurda altın...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Hurda altın da işin içinde, o da var. Mesela Merkez Bankasının hani yeni rezerv politikası gereği hurda altın da sisteme girmeye başladı. Hurda altın herhâlde ne kadar oldu şimdi?

BDDK BAŞKANI MUKİM ÖZTEKİN - 2 milyar dolarlık depo hesabı şu anda 9 milyar dolara çıktı.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – 9 milyar dolarlık depo hesabı var bankalarda. Halkın altın mevduatı bir bakıma yani. Dolayısıyla bütün bunlar tabii son bir yılda altın hesap... Ama biz bunu özel...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Türkiye'deki...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ne güzel.

Şimdi ama şu var, ben şunu açıkça söyleyeyim: Bizim Kalkınma Bakanlığımız yani bütün bu millî gelir hesaplarını derinlemesine bilen eski DPT, Merkez Bankası, TÜİK bunu beraberce çalıştılar yani bunun bizim makro

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Tarih :

Grup :

Giriş:

Sayfa : 107

ekonomik dengelerimiz üzerinde, istatistiklerimiz üzerinde, büyüme rakamlarının üzerinde, ihracat üzerinde yani bütün bunlar üzerindeki etkileri hepsi ince ince değerlendirildi, projeksiyonlar yapıldı. Mesela gelecekte bu altın ihracatı ne kadar devam eder? Çünkü bunun da bir sınırı var. Yani aldığımız doğal gaz ve bunun parası kadar bir rakam oluyor sonuçta yani. Hani onun projeksiyonlarının hepsi yapıldı. Bütün orta vadeli programa bunlar bu şekilde işlendi. Yani orada bir istatistik sorunu yok, bir yanlış ölçüm yok. Uluslararası standartlarda biz devlet hesaplarımızı tutuyoruz, millî hesapları tutuyoruz ve millî gelir rakamları buna göre hesaplanıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - TL yatırıyoruz, normalde dövizle ödememiz gerekirken.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Çünkü dövizle işlem yapamıyor İran.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Dolayısıyla yani biz döviz çıktısı oluşturmamış oluyoruz. Ona karşılık...

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ama şöyle: Türkiye altın ithali gibi... Ama altın ithalatı için döviz veriyor Türkiye bu sefer yani Türkiye toplam olarak çünkü o altın ihraç ediyoruz...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama onun giriş ve çıkışta...

MÜSLİM SARI (İstanbul) - Aradaki fark 3 milyar dolar. 3 milyar dolar kadar daha az döviz çıkışı...

BAŞKAN – İşte 2,5 milyar dolar da iç üretim var diyor.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Ama biz buna özel eğildik. Bu arada TÜİK'in bu işle ilgili geniş bir basın açıklaması var, belki incelediyseniz. Yani orada Eurostat standartlarında bunun muhasebesi nasıl tutulur, millî gelire nasıl yazılır...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Çok geniş bir açıklama yok.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Hayır, var var.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Yok.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – İki üç sayfalık bir açıklama ya. Altı sayfalık açıklama TÜİK.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (İstanbul) – Hayır efendim, bize vermediler onu.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Basın açıklaması ya.

BAŞKAN – Neyse size veririz Sayın Aslanoğlu.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – 31 Temmuz 2012'de basına TÜİK açıklamış bunu yani basın duyurusu.

BAŞKAN – Evet Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyoruz.

BAŞBAKAN YARDIMCISI ALİ BABACAN (Ankara) – Kusura bakmayın, konular geniş.

BAŞKAN – Estağfurullah, çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanımıza kapsamlı açıklamaları için çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutup oylarınıza sunacağım:

PROGRAMLAR

Hazine Müsteşarlığı bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Hazine Müsteşarlığı 2013 yılı bütçesi ve 2011 kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu 2013 yılı bütçesi ve 2011 kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Sermaye Kurulu bütçesinin fonksiyonlarını okutuyorum:

(Sermaye Kurulu 2013 yılı bütçesi ve 2011 kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi.)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, böylece gündemimizde bulunan bütçe ve kesin hesapları oylanmış, kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Sayın Bakanımıza, ilgili kurum yetkililerine, tüm bürokrat arkadaşlara, komisyon üyelerimize, basın mensuplarımıza çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, gündemi kapatmadan önce söylüyorum, Maliye Bakanlığı bütçesi saat onda başlayacaktır azartesi günü.

Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.48